כ"ז טבת תשמ"ג, 12.1.1983 מיספר 2367 72 עמודים שנה 47 המחיר: 50 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

בדיון פנימי מאשימים טייסי חיל־האוויר את הדרג המדיני:

"הם שיקרו לנו!"

מפקד חיל-האוויר במילחמת הלבנון, דויד עברי

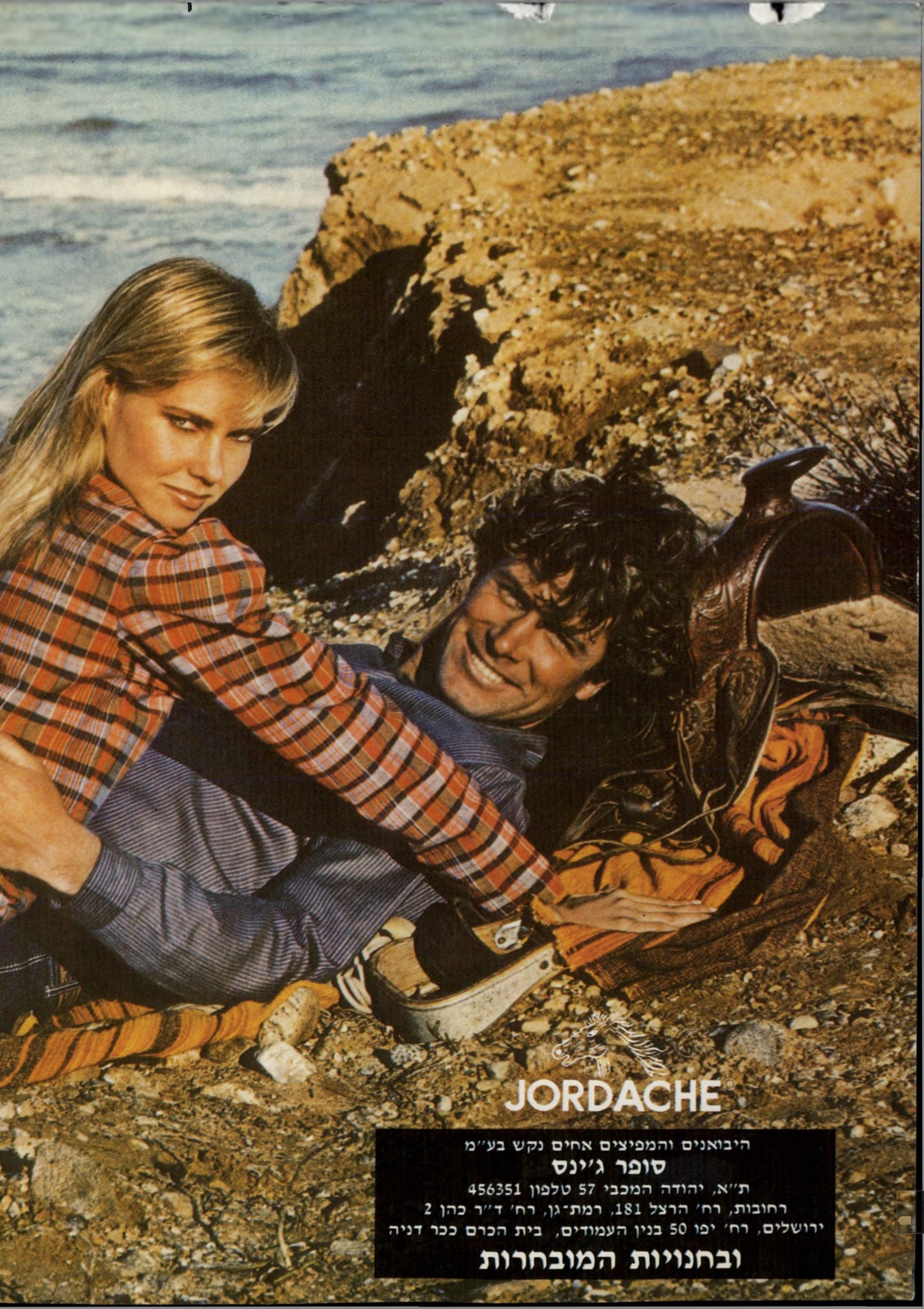
JORDACHE®
היבואנים והמפיצים אחים נקש בע״מ
סופר ג׳ינס
ת״א, יהודה המכבי 57 טלפון 456351
רחובות, רח׳ הרצל 181, רמת־גן, רח׳ ד״ר כהן 2
ירושלים, רח׳ יפו 50 בנין העמודים, בית הכרם ככר דניה
ובחנויות המובחרות

JORDACHE

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4 תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תכנית: יוסי שנוך • רכז מערכת: שלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמר מסטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר וענת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיפון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המפ"ל: „העולם הזה" בע"מ • הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב • הפצה: „גד" בע"מ

קורא יקר,

לאריאל שרון יש תמיד מפות. גם בהופעתו השבוע בתוכנית מוקד בטלוויזיה הישראלית (ראה שידור ויומן אישי) הצטייד במפה גדולה. היא באה להראות כי יש רק מרחק קטן של כמה קילומטרים בין הקו הדימיוני של 45 הקילומטרים ובין הקו האמיתי שבו עומדים כוחות צה"ל.

בדברו על כך, העיר בדרך אגב כי בגיזרה אחת כלל לא הגיע צה"ל אף לקו

כתב ליפשיץ
מי אחראי לתבוסה?

45 הקילומטרים. הוא הצביע על הגיזרה העיקרית שבין צה"ל והצבא הסורי.

אילו ישבו מולו עיתונאים־חוקרים, ולא שדרנים־מתרפסים, היו עטים בו במקום על נקודה זו. רגע אחד, מה קרה שם? מדוע לא הגיעו כוחותינו בגיזרה זו אף לקו 45 הקילומטרים? מדוע לא הגיעו שם לכביש ביירות־דמשק שהיה היעד?

השאלה לא נשאלה, וממילא לא ניתנה תשובה. היא כלולה בדברים שכתבתי במדור זה לפני שבועיים ושלושה (העולם הזה 2364, 2365), על הקרב לרגלי סולטאן־יעקוב, שבו נחלנו תבוסה.

תבוסה זו, משמעותה וממדיה, הועלמו על־ידי הכתבים הצבאיים הישראליים, שחובתם היתה להביאה לידיעת הציבור.

לא די ✱ ברמיזה

אחרי שפירסמתי את הדברים, האירו את תשומת־ליבי לכך שזאב שיף, הכתב הצבאי המצטיין של הארץ, רמז בשעתו על פרשה זו. יתכן שכך עשו גם אחרים. אך במיקרה זה, לא די לחכימא ברמיזא. כאשר מדובר על עובדות צבאיות בעלות חשיבות כה מכרעת, יש לקרוא לילד בשמו ולנתח באיזמל את אשר התרחש.

מי נכשל? מדוע נכשל? מי היה אחראי? מי הכניס גדוד־שיריון של צה"ל למלכודת קלאסית? מי הביא לכך שכוח זה נשלח לקרב ללא חימוש מספיק, בלי הכנה, בלי מודיעין, בלי הגנה על אגפיו? מי השאיר אותו במלכודת, כשזו נסגרה אחריו, מבלי לשגר לו את התגבורת שהיתה דרושה להצלתו? מדוע גרמה מפלה זו לאי־השגת היעד המרכזי בחזית זו, ובמילא לשינוי פני המילחמה כולה? איך מתחלקת האחריות בין הרמטכ"ל, רפאל איתן, מפקד החזית, אמיר דרורי, ומפקד הגיזרה, אביגדור בן־גל?

כל זה לא פורסם בשעתו. וגם עכשיו, כאשר הדברים מתחילים להתפרסם טיפין־טיפין, מסתפקים הכתבים המואמנים בכמה פסוקים פה ושם. כך ניתח שיף השבוע את ליקחי המילחמה בצבא הסורי, ועמד על כך שהצבא הסורי לא הובס במילחמה, וכי נשק הנ"מ שלו השיג הישגים גדולים, בין השאר בקרב זה.

אולם בנקודה אחת שגיתי, ואני מבקש סליחה על כך.

הקורא עופר שיפר מקיבוץ רוחמה — הקיבוץ השכן לחוות אריאל שרון — שלח לי גליון של המוסף השבועי חותם מחודש אוגוסט, ובו מאמר מפורט של עודד ליפשיץ על פרשה זו. הכותרת היתה „הקרב שלא היה צריך להיות."

בכתבה זו יש תיאור מצויין של הקרב כולו, על מחדליו וכישלונותיו. עודד ליפשיץ, חבר קיבוץ ניר־עוז בנגב, שהצטיין גם בפרשות אחרות במילחמה זו, עשה כאן עבודה טובה מאוד. חבל שלא ראיתי את הכתבה לפני כן, והאשמה לכך כולה עלי.

המיגדלור ✱ של עדנה

למאמרו צירף אז ליפשיץ מיסגרת על פועלה של הגברת עדנה פאר, המסבירה בדיעבד כיצד עלתה במהירות כה מסחררת מדרגת טוראית לדרגת סגנית־אלוף, ומשדרנית פשוטה לשליטה בגלי־צה"ל.

מסתבר שמישהו דאג לכך שהפירסום הראשון על אותו קרב שחור יבוא דווקא מפיה של הגברת פאר. מובן שהיא מסרה על כך במעטה עבה של שוקולד. את הכישלון המחפיר והעקוב־מדם, שהאחריות העליונה לו רובץ, כמובן, על שיכמו של הרמטכ"ל, היא הפכה בהבל־פיה לסיפור מלבב של גבורה ואומץ־לב. הגברת פאר שאלה חייל: „האם היה שלב שבו איבדתם תיקווה?" והחייל, ניצול־הקרב, השיב: „לא, האמנו שהקדוש־ברוך־הוא יעשה מה שטוב לנו... האמנו גם בכוחו של צה"ל. ידענו שמטפלים בנו הגורמים המוסמכים ביותר... אנחנו מרגישים שהרמטכ"ל והדרג הבכיר של צה"ל זה כמו מיגדלור, שאפילו אם אתה לא רואה אותו, הוא באיזשהו מקום מאיר לך!"

אין זה פלא הרמטכ"ל אהב את הגברת פאר, ודאג למחסורה המיקצועי.

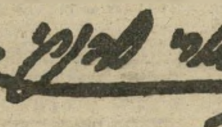

כתבת השער הקידמי:

איבדנו את האמון!

כרב־שית, שקטעים בודדים ממנו הותרו לפירסום, דנים טייסי חיל־האוויר בפעולות החיל במילחמת־הלבנון, מגלים את תחושותיהם בעת ההפצצות, וקובעים: „הדרג המדיני שיקר והאמון שלנו בו התערער!"

8

כתבת השער האחורי:

לכתוב על זיונים

העיתונאית הצעירה הדרית שובל כתבה ספר־מין סנסציוני ושואלת: „מדוע עושים מזה עניין? כולם עושים את זה, אבל לא מדברים. אני לא מתביישת לכתוב על זה את כל האמת!"

62

המנכ"ל המעופף

יעקב בר־גרא, מנכ"ל מרכז־הירידים, אהב לטייל בעולם על חשבון משלם המיסים. מה מחפש בגרמניה האיש שחיבר לעצמו ביתרפיה מפוברקת? חקירה מיוחדת של העולם הזה חושפת פרטים מפתיעים.

29

שר־הביטחון הבא

מי יתפוס את מקומו של אריאל שרון כשיתפרסמו מסקנות ועדת־החקירה? מה יעשה מנחם בגין? את מי הוא יעדיף? כיצד יגיב שרון?

6

עיתונות כבושה

מה שמותר לפרסם בעברית — אסור לקריאה בערבית. הצנזור הצבאי מנסה לחסל את העיתונות הפלסטינית בשטחים: הוא פוסל חדשות מהעולם, תרגומים מהעיתונות העברית, דברי פרשנות, וגם שירה וספרות.

21

לא נשתוק עוד!

תושבי כפר־שלם שהשתתפו בעצרת המחאה והאבל גילו שהם לבד. יפי־הנפש של התנועה הקיבוצית, כמו גם ראשי תמ"י, לא התייצבו לימינם במאבק נגד צ'יץ'.

10

ארליך פושט־רגל

מאז שנסגר הבוקר, עיתונם של הליברלים בסוף שנות ה־60, לא שילם הגיזבר, שימחה ארליך, את חובו לעורך המדור הספרותי.

64

חזרה למקום • הרצח

הזמר **מוטי פליישר** מניח קוביות־קרח באסלת בית־השימוש של גן־הוואי. **יוסף מלניק**, הבעלים של מקום־הבילוי המחודש, מעלה זיכרונות משנות ה־40 המאוחרות

66

יורד חוזר

שרגא צור, שהחליט לחזור לישראל אחרי שהיה של שמונה שנים בארצות־הברית, מספר על חיי היורדים בלוס־אנג'לס, על קשיי קליטתם מחדש במדינת־ישראל, ומכריז: „ברחתי מגן־עדן של שוטים!"

39

„כסית" האחרת

בית־הקפה הדיזנגופי נחשב למעוזם של „שמאלנים". אך בימי החמישי בלילה נכבש המקום על־ידי אוהדי בית"ר תל־אביב, הבאים למלא טופסי טוטו ולהיפגש עם כל החבר'ה.

36

מיפגש מסוג אחר

מיפגש מעניין בין חסידים יוצאי פולין ויהודים מסורתיים יוצאי לוב. בחתונה מפוארת בנתניה השיא בן־החסידים מפולין, שהוא כיום גדול אמרגני האיגרוף באנגליה ובעולם, את בנו לבת העולים מלוב.

46

מדורים קבועים:

תשקיף	4
במדינה	5
יומן אישי — אוייב העם	12
הנדון	13
מה הם אומרים — אברהם תורגמן, מוריס לוי, יוסי שריד, טיבי זכרוני, יהורם גאון ויונה אליאן	14
אנשים	16
בלונים	18
מיכתבים	24
תשבצופן	28
עולם קטן — מחנה השלום האירופי, דנמרק והשטחים	32
אנשים בעולם	33
לידות ישראל	36
לי לה לו	38
רחל המרחלת	42
הורוסקופ — רפאל איתן	45
חלון ראווה	48
נמר של נייר — ז'ורז' אמאדו ויורם קניוק	50
זה היה העולם הזה שהיה	52
מיבחר שידורים	55
שידור — מינהגי פאפואה	56
קולנוע	60
ספורט	65
אתה והשקל — התקן החדש למוצץ הישראלי לתינוקות	70

דף תשקיף

הגן אינו רוצה בבגין

בוושינגטון גוברת ההרגשה כי מנחם בגין תימרן את רונלד רגן כדי לנצל אותו למטרותיו.

אחרי שביקורו של בגין בוושינגטון נדחה, בעיקבות מות אשתו, פעל בגין לקביעת הראיון במועד שיהיה, כנראה, מייד אחרי פירסום מסקנות ועדת־החקירה הממלכתית לטבח ביירות. כך ניתן יהיה לנצל את הביקור כדי להחליש את התגובה הציבורית הצפוייה בישראל על המסקנות, בטענה שאין להחליש את מעמד ראש־הממשלה במשא־ומתן עם האמריקאים.

הפירסום בשבועון „טיים" על כוונות האמריקאים לדחות את הביקור קשור בשיקולים אלה.

מי הדליף

את השם

שמו של לובה אליאב, כנציג ה־ישראלי במגעים עם אש"ף על החלפת השבויים, הודלף לעיתונות העולם על־ידי מישרד ראש־הממשלה. עד אז נשמר השם בסוד על־ידי הצנזורה הישראלית.

אש"ף הודיע כי הוא מוכן לקיים את המגעים עם אליאב, בתוקף חב־רותו ב„מועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני", אף שלובה לא היה פעיל לאחרונה בגוף הזה. ברור ל־אש"ף כי למעשה מייצג אליאב ב־מגעים אלה את ממשלת־ישראל.

מינויים חדשים

בפברואר

מיספר רב מאוד של מינויים חדשים בצמרת הפיקוד של צה"ל ייכנסו לתוקפם רק אחרי שיפורסמו מסקנות ועדת־החקירה לעניין הטבח בשכונות־הפליטים ביירות.

חלק מן המינויים מתעכב כבר יותר מחודשיים. במטכ"ל לא רוצים לעורר רושם שמתבצעות הדחות, שיש להן קשר למילחמת־הלבנון.

פעולות־ראווה

נגד ההתנחלויות

פעילים בתנועת „שלום עכשיו" מתכננים כמה פעולות־ראווה נגד ההתנחלויות בגדה המערבית.

הפעולות ייערכו במקומות שונים בארץ, משני צידי הקו הירוק, כבר בימים הקרובים. חלקן מעורר מורת־רוח בקרב פעילים אחרים.

תלונה למפכ"ל

פיקוד־המישטרה מתבקש לבדוק את מעורבותה של מישפחת האלוף (מיל') רחבעם („גנדי") זאבי בהפעלת המישטרה לטובת אינטרסים פרטיים ובלתי־לגיטימיים, בדרך של קשרים אישיים.

על כך נטען בתלונה שהוגשה למפכ"ל המישטרה בשמו של בנימין קלטר. המתלונן הוא חתנו של גנדי. הוא ואשתו, מצדה, נמצאים בשלבי התדיינות ברבנות ובבית־המישפט המחוזי בתל־אביב. לבקשתה, הוציא בית־הדין הרבני האיזורי בתל־אביב צו־איסור־פירסום על נושא הסיכסוך ביניהם, אך לא טרח לבדוק קודם לכן אם יש לו סמכות לכך.

אחרי בדיקה מישפטית שערכה מערכת העולם הזה, התברר שלא היתה לבית־הדין הרבני סמכות לאשר בקשת איסור־פירסום.

אל־על תימכר

בקרב בעלי־הון שוררת הדיעה שהממשלה מכינה את חברת „אל־על" למכירה לגורמים פרטיים, אחרי שיקומה ועיקור כוחם של העובדים.

אחד מבעלי־ההון, המקורב לליכוד, התבטא שהממשלה תגיש לקונים את החברה על מגש של כסף.

אדרי התחיל

במיפלגת־העבודה סבורים כי האיש האחראי לפירסומים הראשונים סביב פרשת הבנייה של חברות הסתדרותיות בגדה המערבית הוא מנכ"ל „שיכון־עובדים", רפי אדרי.

על־פי גירסה זאת ביקש אדרי לפגוע במנכ"ל סולל בונה, שרגא רוטמן, שהוא גם יו"ר מועצת־המנהלים של שיכון עובדים. אדרי, שידע כי יהיה עליו לעזוב את תפקידו כמנכ"ל שיכון עובדים, ביקש לרשת את רוטמן כיו"ר מועצת־המנהלים של החברה.

דוש חוזר

הקריקטוריסט קריאל („דוש") גרדוש, השוהה בשנתיים האחרונות בלונדון כנספח לענייני־תרבות, בא השבוע לארץ כדי להתחיל בבירורים לקראת שובו לעבודה בעיתונו, מעריב.

דוש לא ייעתר לבקשת מישרד־החוץ להמשיך בתפקידו שנה נוספת.

גם רייסר יוציא עיתון

חטיבת האקדמאים בחרות עומדת להוציא ביטאון משלה.

העיתון יופק על־ידי אגף־האירגון של התנועה, שבראשו עומד ח"כ מיכה רייסר.

קניה של בעל עניין

אחת המניות „הכבדות" בבורסה עלתה השבוע בצורה תלולה בגלל קניה גדולה של חבילת מניות על־ידי בעל עניין בחברה שהנפיקה את המניה.

הקונה עדיין לא הודיע על הקנייה להנהלת הבורסה.

מע"מ עירוני

להצעה שתועלה בוועדת־הכספים של הכנסת, להטיל מע"מ על מיסים לרשויות המקומיות, יש סיכוי לעבור, למרות שהיא תועלה על־ידי איש האופוזיציה.

ח"כ המערך יהודה חשאי מעלה את ההצעה בהסכמת שר־הפנים, יוסף בורג.

בוטל סיור של

בורג בלבנון

ביקורו של השר יוסף בורג בלבנון, שעמד להערך בשבוע הבא, בוטל. השר אמור היה להיפגש בשר־המישטרה, עם יחידות מישמר־הגבול, וכ־שר־הדתות עם נציגי הדרוזים בלבנון.

הסיור בוטל מכיוון שגורמים בימחו־ניים חוששים לשלומו של השר, לרגל ריבוי התנגדויות לנציגי מימשל יש־ראליים בשטח לבנון.

בנק ליורד

הישראלי־לשעבר ג'ק נאסר עשוי לקבל רישיון לפתיחת בנק בישראל. נאסר הוא ידידו של שר־הבינוי־והשיכון וסגן ראש הממשלה, דויד לוי, ושר־האוצר יורם ארידור יצדד בבקשתו.

נאסר, תושב ניו־יורק, מקיים קשרים עם מדרשת שדה־בוקר בנגב. סבורים כי עמדת שר־האוצר בפרשה זאת היא אות לחידוש הברית שבינו ובין דויד לוי.

דובר בנק ישראל סירב לאשר או להכחיש את הידיעה, בהסתמכו על חוק הסודיות הבנקאית, אך אמר כי בקשה של נאסר להקמת בנק עדיין לא הגיעה אל הוועדה הציבורית שליד המפקח על הבנקים, שתפקידה הוא להמליץ על פתיחת סניפים לבנקים או בנקים חדשים.

מדובר בבנק לקידום עסקים. רישיונות לפתיחת בנק כזה ניתנו בעבר לבנק הפועלים ולבנק לאומי, אך בינתיים מימש רק בנק לאומי את זכותו ופתח בנק כזה.

456 הרוגים,

2460 פצועים

מסיכום הודעות דובר צה"ל מתברר כי בלבנון נהרגו עד ה־1 בינואר 456 מחיילי צה"ל בפעילות מיבצעית, ו־נפצעו 2460 חיילים.

עד לסיכום האחרון, שפורסם ב־12 באוקטובר, נהרגו 368 חיילים. אחרי כך נהרגו 12 חיילים בפעילות מיב־צעית, ו־76 נהרגו בהתמוטטות בית המימשל הצבאי בצור. עד ל־12 ב־אוקטובר נפצעו 2383 חיילים, ואחרי כך נפצעו עוד 50 חיילים בפעילות מיבצעית ו־27 חיילים נפצעו בהתי־מוטטות הבית בצור.

מיספרים אלה אינם כוללים את מיספרי הפצועים וההרוגים בתאונות־דרכים ובתאונות אימונים בלבנון.

30 תיקים יסגרו

נגד 30 מתוך 58 החשודים בפרשת מבריח הדולרים ישראל זילברברג לא ייפתחו תיקים, מחוסר ראיות.

למעשה, יפתחו תיקים רק נגד 28 האנשים שהספיקה המישטרה לחקור בערב הראשון שבו פשטה על בתי החשודים, ושבביתם נמצאו מיסמכים. כל האחרים שהיו ברשימתו של זילברברג הצליחו, ככל הנראה, להעלים את הראיות, בעיקבות הדלפת הפרשה לעיתונים.

סערה בגלל

מישלחת לגיטו

סערה ציבורית עשויה להתעורר בקרוב סביב מישלחת שתייצג את סופרי ישראל ביום־זיכרון שייערך בפולין, במלאות 40 שנה לנפילת גיטו ורשה.

הסיבה: בראש המישלחת מבקשים להעמיד סופר שהוא בן עדות־המיזרח, בעוד שסופר אחר, שהיה בילדותו בגיטו ורשה, ושאביו נהרג שם, לא יישלח.

סיכסוך

באגודת־הכפרים

סיכסוכים התגלעו לאחרונה במערכת עיתון אגודת־הכפרים בגדה המערבית, „אל־מראה".

שמו של מוצטפא דודין אינו מופיע עוד על גבי השבועון. במקומו יש עורך חדש לעיתון, מוחמד נאצר מרמאללה, איש־טיפוחיו החדש של המימשל הצבאי בשטחים המוחזקים.

„אל־פאג'ר"

בצרפתית

מערכת העיתון המיזרח־ירושלמי „אל־פאג'ר" עומדת להוציא דו־שבועון נוסף בצרפתית. העיתון עומד לצאת בחודשים הקרובים.

אל־פאג'ר מופיע עכשיו בערבית, באנגלית ובעברית.

הנואמים צולמו

בני טל, משומר־ראשו של ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יץ'") להט, ביקש מצלם להכין עבורו תמונות של כל הנואמים בעצרת־האבל, שקיים ועד כפר־שלם במוצאי־שבת.

העם

...ם של חורף

תוך חודש עשוי הנוף
של המדינה להשתנות
כליל, כמו אחרי
רעש־אדמה.

מש חורפית נעימה שטפה את
ץ. אחרי גל־הקור, השתרר בה
אוויר מלבב. התיירים המע־
מחו״ל נהנו יחד עם תושבי
ץ.

ים מן הישראלים נהנו גם
המצב הכלכלי. הם שמעו על
סת־הרגל של המשק הלאומי,
הדבר לא השפיע על חייהם. הם
קו בבורסה, הקשיבו לפירסומים
ותלטו על גלי־האתר, ושהודיעו
איך להרוויח הרבה כסף מבלי
וד.

כל מאחרי תפאורה זו התחבאה
אות מדאיגה יותר.

„מחבלים" בלי „תשתית"

זה לא קרה עד כה: אוטובוס הותקף על־ידי חוליית־פיגוע פלסטינית בלב תל־אביב.

זמן קצר לפני כן הותקף אוטו־בוס של צה״ל בהרי־השוף.

בשני הפיגועים היו פצועים רבים.

כמבצע הפיגוע בתל־אביב הז־דהה אירגון־הטרור של אבו־נידאל, אויבו־בנפש של אש״ף. זהו האיר־גון אשר ביצע את ההתנקשות ב־חייו של השגריר הישראלי בלונדון, שלמה ארגוב, אשר סיפקה את ה־עילה המיוחלת לפתיחת הפלישה ללבנון.

מבצעי הפיגוע בהרי־השוף לא הזדהו. יתכן שהיו אלה כוחות מקו־מיים (ראה הנדון), ויתכן שהיה זה קומנדו פלסטיני, שבא מן ה־קווים הסוריים. אם כן, לא ברור לאיזה גוף היה שייך.

בשני המיקרים לא היו, בדרך נס, הרוגים מקרב נוסעי־האוטו־בוסים. אך נוסף על עשרות הפצו־עים היה קורבן אחד נוסף: אריאל שרון.

כי בשני המיקרים התמו־טטה האשליה, שטופחה על־ידי שרון כהישג העיקרי של המילחמה: „שבירת תשתית המחבלים".

אשליות מנופצות

המילחמה נקראה "מיבצע שלום־הגליל," מפני שנועדה רישמית לשחרר את הגליל מכל אפשרות של פיגוע חבלני.

השבוע נמסר רשמית כי כל תחום הגליל — וגם חלק־הארי של המ־דינה כולה — נתונים בכל רגע ל־הפצצה של טילי־סקאד, המוצבים זה מכבר על אדמת סוריה. על כך עומדים להתוסף טילי סא־5, המאיי־מים על חלק ניכר מן המרחב ה־אווירי של ישראל. טילים אלה נשלחו על־ידי בית־המועצות ל־מרחב דמשק, כדי להגן על הבי־רה הסורית, אחרי שאריאל שרון התפאר בכך שחיילי צה״ל נמצאים במרחק של 20 קילומטרים בילבד ממנה, ויכולים לכבשה בכל עת.

התפארות מטופשת זו השיגה את אותן התוצאות כמו החלטתה של ממשלת־גולדה, בימי מילחמת־ההת־שה, „להפציץ את מצריים לעומק," על פי עצתו של השגריר יצחק רבין. הסובייטים קיבלו לידיהם את ההגנה האווירית של מצריים, שלחו אליה טילי נ״מ חדישים, ו־אלה איפשרו לאחר מכן את חציית התעלה בידי המצרים.

אך האשליה של „שלום הגליל" היתה כאין וכאפס לעומת הסיפור על „שבירת תשתית־המחבלים." היתה זאת הבטחה חגיגית של אריי־אל שרון ורפאל איתן: בלי תש־תית אין המחבלים יכולים לפעול. מאחר שגורשו מלבנון ונפוצו לכל עבר, שוב אין הם יכולים לקיים מערכת־פיגועים.

אשליה זו נופצה השבוע בצורה אכזרית.

בלבנון נהרגים ונפצעים עתה במשך שבוע יותר ישר־ראלים, מכפי שנהרגו ונפצעו במשך שנה שלמה בגליל, כאשר „תשתית המחבלים" עדיין תיפקדה בלבנון.

במשך שנה שלמה, שקדמה למי־לחמת־הלבנון, לא נהרג אף ישר־אלי אחד באיזור הצפון. גם בהפג־זת־הקטיושות של ה־5 ביוני, יום אחרי הפגזת־האימים של ביירות, לא נהרג אלא חייל אחד ויחיד, ש־נסע לתומו בכביש.

אך הפיגוע בתל־אביב עלה על כל מה שקרה עד כה. גם בשיא הפיגועים בעבר לא העזו חוליות פלסטיניות לחדור אל העיר ולתקוף בה אוטובוס ברימוני־יד. זהו שלב חדש במאבק המזוין.

אין זה מיקרה שחוליה זו הש־תייכה לקבוצת אבו־נידאל. הדבר מוכיח באופן חותך את הכלל ה־ידוע לכל מומחה לענייני־טרור: אין כלל צורך ב„תשתית," דוגמת המיני־מדינה הפלסטינית שהיתה קיימת בדרום־לבנון, כדי לנהל מי־לחמת־פיגועים יעילה ורצופה.

אבו־נידאל לא היה שייך מעולם לתשתית הפלסטינית בלבנון. לא היתה לו מעולם שום אחיזה בדרום־לבנון.

יש לו מרכז כפול, בדמשק ובבג־דאד, וכל שאר הפעולות שלו מת־קיימות במחתרת.

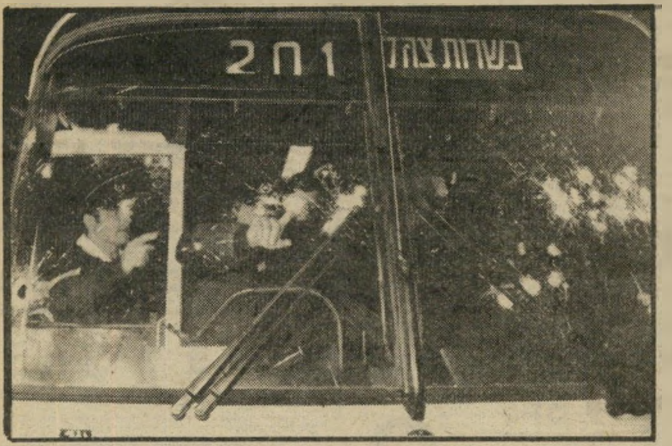

האוטובוס הפגוע בתל־אביב
להפציץ את טריפולי?

למחתרת הקאתולית בצפון־איר־לנד אין „תשתית" בשום מקום (גם לא באירלנד העצמאית) והוא הדין לגבי כמה מן המחתרות היעילות ביותר בעולם.

לעומת זאת העניקה המילחמה ל־אירגונים הפלסטינים הלוחמים מו־ראל חדש. הם ראו כיצד עוצרים הפלסטינים את העוצמה הכבירה של צה״ל במשך שבוע ימים עד שהגיעה מראש־הנקרה לפאתי ביי־רות (ראה איגרת העורך לקורא). הם ראו כיצד נמשך המצור על ביי־רות במשך 79 יום, תוך הפעלה מא־סיבית של כוחות צה״ל ביבשה, באוויר ובים, מבלי שההתנגדות ה־פלסטינית נשברה.

קשה להאמין כי צעירים פלסטיניים היו מעזים לפעול כפי שפעלו השבוע בתל־אביב, לולא קרה מה שקרה בלבנון.

להפציץ את ביירות?

לצה״ל אין תשובה לפיגוע ב־חיילים בלבנון — ולא יכולה להיות תשובה הולמת. כי הפיתרון היחידי הוא: לצאת מלבנון מייד. לכך אין אריאל שרון מסוגל, כי הדבר היה מוכיח לעיני כל כי ה־מילחמה כולה, על 456 הרוגיה ה־ישראליים, היתה חסרת־תכלית.

גם לפיגועים בלב ישראל אין תשובה, זולת המאבק המתמיד, שבו יש לשני הצדדים הצלחות לחי־לופין.

בעבר, כאשר היה מבוצע פיגוע גדול בישראל, היתה לממשלה תשובה פשוטה: להפציץ את ביירות.

הדבר עזר לפורקן הזעם של ה־ציבור הישראלי, ונתן לכל את ה־אשלייה שהנה יש תשובה מוחצת והולמת. קורבנות ההפצצות היו, בדרך כלל, אזרחים חפים־מפשע.

הטיעון שהצדיק הפצצות אלה היה: אם יידעו „ראשי המחבלים" בביירות כי כל פיגוע גדול יביא לתגובה כזאת, הם יחשבו פעמיים לפני שיתנו את הפקודה לכך. הם צריכים לדאוג לביטחון של עצמם ושל אנשיהם, וגם לחשוש מפני זעם האוכלוסיה המקומית בביירות, ה־נפגעת מתגובת צה״ל.

עתה נעלם מעצור זה. אי־אפשר להפציץ את ביירות.

שוב אין שום תשובה, לא אמיתית ולא למראית־עין.

אם אכן היתה אמת כלשהי בטע־נות שהביאו להפצצת ביירות בע־בר, הרי שמילחמת־הלבנון לא זה בילבד שלא הועילה, אלא שהזיקה. כי עתה אין עוד שום מעצור, אשר יעכב ביצוע של פיגועים בישראל.

הדבר היחידי המונע פעולות ב־ממדים נרחבים הוא החלטתם של יאסר ערפאת וחבריו לעלות על הדרך המדינית. ביצוע של פעולות־פיגוע עלול לחבל במאמצי־השלום של אש״ף. אם כן, מדוע בוצע פיגוע זה?

לפני כמה ימים טען ערפאת, ב־ראיון עיתונאי, כי האירגון של אבו־נידאל פועל בשם „מוסדות־ביון בינ־לאומיים שונים, גם של ישראל." טענה זו הושמעה בעבר על־ידי רבים ממנהיגי אש״ף, שהצביעו על כך שפעולות אבו־נידאל, כגון הפ־צצת בתי־הכנסת והתנכלות ליהו־דים בעולם, משרתות אך ורק את מטרותיה ותעמולתה של ממשלת־ישראל.

הפיגוע בתל־אביב בוודאי פוגע במאמצי ערפאת, העסוק עתה במע־רכת־תימרונים מסובכת ועדינה ב־יותר, כדי לאפשר את כניסת אש״ף לתהליך המדיני — למורת־רוחם הרבה של מנחם בגין ואריאל שרון.

אך יש בפיגוע זה מסר נוסף: אבו־נידאל מהווה אלטרנטיבה פלסטינית ל־אש״ף.

אם בחודשים הקרובים לא יצליח ערפאת להשיג הישגים ממשיים ל־אש״ף בדרך השלום, עלולים חלקים גדולים של הנוער הפלסטיני לנ־טוש את הקו המתון, המזוהה עם ערפאת, ואשר נביאו הוא עיצאם סרטאווי, ולהחליט כי אין תחליף ממשי למערכת־טרור רצופה ועי־קובה־מדם.

אז אכן תבוא שעתו של אבו־נידאל ודומיו.

פר־שלם וחברון. הפיגועים
לי צה״ל בלבנון גברו, וסבלנו־
של הישראלי לגבי ההרפתקה
נונית פחתה והלכה במהירות.
לפני חודשיים היו רק מעטים
ים לתמוך בקריאה „לצאת מ־
י השבוע היתה זאת, כנראה,
הרוב הגדול.

עם הראשונה מזה זמן רב
פיגוע חבלני בלב תל־אביב
מיסגרת).

וגנה שקטה של תושבי השכו־
(ראה עמודים 10־11) שימשה
אזהרה לתושבי צפון תל־אביב,
רעזעו קודם לכן למראה ציור־
של צלבי־קרס על קירותיהם.
יה העדתית, שהיתה רדומה
רב, הרימה שוב את ראשה,
גיה מעוותות בשינאה.

שטחים הכבושים הוסיף המצב
ירדר. הנחלנים החמושים ש־
לת־ישראל והרמטכ״ל העניקו
זכיון להפקרות בלתי־מוגבלת,
ולו בחברון, הרסו בית, הפי־
מודי־חשמל. בשכם נערכו הפ־
סוערות של צעירים.

עש אדמה. אולם הכל הבינו
והי רק מנגינת־ביניים. החוע־
לחקירת הטבח בביירות סיימה
שמיעת הראיות, והתכוונה ל־
כתה העיקרית: כתיבת המסק־

ודינה כולה עקבה אחרי מלא־
מאחרי הדלתות הנעולות של

הוועדה בקעו קולות של סערה מ־תקרבת.

במי יפגעו הברקים? אילו מי־נים ייהרסו ברוח? לאן יגיעו ה־רעמים?

המדינה המתינה. היא ידעה ש־בעוד חודש עלול הנוף הפוליטי של מדינת־ישראל להשתנות כליל, כמו אחרי רעש־אדמה.

הנשיא

על הכוונת

יצחק נבון הזדהה פומבי
עם „ארבעת הלאווים"
של חרטום הישראלית.

הנשיא היה שוב על הכוונת. מ־ארצות־הברית הגיע מבול של פי־רסומים, שהיו מכוונים כולם לעבר אשתו, אופירה.

איש לא נטפל לנשיא עצמו. ל־היפך, העיתונאים שיבחו את הו־פעותיו. אך על אופירה נבון פור־סמו הערות שליליות רבות. היא שלחה שליחים כדי לקנות לה ב־אופן בהול כובע־פרווה במחיר „מ־אות דולרים" (תיקן הנשיא עצמו: הכובע עלה 117 דולר, מחיר נמוך ביותר בארצות־הברית). היא הכרי־חה את האמריקאים להכניס אותה לבית־הלבן, כדי שתוכל ללחוץ את ידיו של רונלד רגן, ודרישה פרו־בינציאלית זו הפריעה לעבודה ה־רצינית. (תשובת הנשיא על כך

(המשך בעמוד 8)

אם ילך

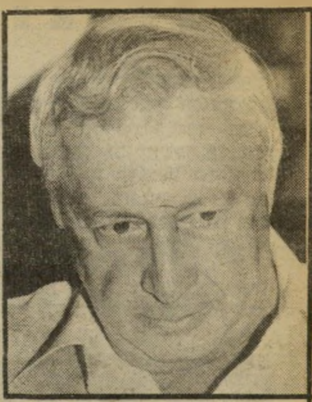

בעיקבות דו"ח ועדת־החקירה, יצטרך בגין לבחור בין

ובין

ובין

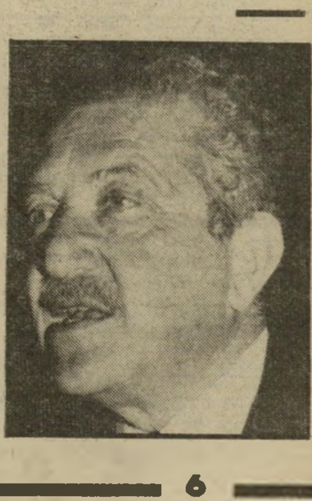

מי יהיה השר הבא?

"ך אני האמנתי לו!" נוהג עתה לומר ראש־הממשלה מנחם בגין למקורביו, כשנושא ה־שיחה הוא שר־הביטחון אריאל שרון. בגין מלווה את הדברים ב־הנפת אצבע מהורהרת ומזהירה. מגימת הדברים ברור שכבר אין לו אמון בשר־הביטחון.

אריאל שרון יצטרך, ככל הנראה, ללכת.

לא רבים מעזים לדבר על כך ב־גלוי. שרון עדיין מבוצר במישרתו, והוא יכול לפגוע בצורה קשה במי שייצא נגדו כבר עכשיו. יש גם שרים ועסקנים בחרות הסבורים כי שרון יכול לבצע מהלך מרחיק־לכת ומתוחכם שישים את חישוביהם לאל.

היחידי שאינו חושש כבר הוא ראש־הממשלה עצמו. בגין מרגיש שהגורל מתאכזר אליו. אשתו ה־אהובה נפטרה. המילחמה בלבנון מתמשכת, ותוצאותיה המדיניות ע־לולות להיות הפוכות מאלה שהוא קיווה להן. בגין יודע שברחבי ה־עולם הוא עכשיו מדינאי שנוא ו־דחוי, ולמרות העמדת הפנים שלו, הוא אינו אוהב זאת. בגין אוהב מאוד טקסים ממלכתיים רבי־רושם, והמונים המקבלים את פניו בת־שואות, ומזכירים לו את הקהל שלו בכיכר מלכי ישראל. השמועה על כך שהממשלה האמריקאית שוקלת את דחיית ביקורו בוושינגטון ב־וודאי אינה מסיבה לו נחת.

כתם על דפי הספר

בכמה מהצהרות האלה הוא מאשים את אריאל שרון. הוא עדיין אינו מוכן להודות בכך ב־גלוי. הודאה בכך תהיה גם הודאה בעובדה ששרון „משך אותו באף" והצליח להוליך אותו שולל. מ־שום כך גם לא יעלה בגין טענות נגד שרון כעילה לפיטוריו. הוא ימתין שוועדת־החקירה תעשה ל־מענו את המלאכה.

בגין מצפה גם שוועדת־החקירה תוציא למענו את הערמונים מן ה־אש בעניין שהוא חשוב לו ביותר, ותטהר אותו מכל אחריות לעניין הטבח במחנות־הפליטים צברה ו־שאתילא. בגין רואה בעניין זה איום חמור ביותר על שלמות ה־ביוגרפיה שלו, מעין „כפית של זפת בחבית של דבש."

עד לטבח בפלסטינים, יכול היה בגין לצייר לעצמו ולחסידיו תמו־נה ורודה של תולדות חייו: הוא היה מנהיג של מחתרת אמיצה, הוא היה מנהיג של אופוזיציה פטריו־טית, הוא ראש־ממשלה ראשון ש־הביא לישראל שלום עם מדינה ערבית. ברור לו, לבגין, שאם תו־טל עליו אחריות כלשהי לטבח ב־מחנות־הפליטים, יוטל עליו כתם כבד על דפי הספר שהוא מבקש לכתוב כאשר יפרוש מתפקידו. הוא לא יוכל להתנקות מכך ש־וועדת־חקירה מישפטית, שהוא עצ־מו מינה, תמצא אותו אשם, ואפילו בעקיפין, בטבח „נשים זקנים ויל־דים" חפים מכל פשע.

בהסתבכות שלו בעניין זה, ב־וודאי רואה בגין בשרון את האח־ראי.

למרות שיוויון־הנפש שהוא מפ־גין כלפי חוץ ביחס לוועדת־החקי־רה, אין ספק למקורבי בגין כי אם תמצא בו הוועדה רבב, הוא יבחר להתפטר מתפקידו וללכת לנשיא. רגש „הכבוד הפולני" לא יתיר לו לנהוג אחרת. חסידיו יטענו נגד צעד כזה. הם יגידו שחשוב יותר לשמור על „ארץ ישראל השל־מה," ולכן אסור לראש־הממשלה להתפטר, ולהניח למערך, המוכן לוותר על „חלקי ארץ ישראל" להרכיב את הממשלה. אך לבגין תהיה תשובה גם לכך. על־פי התס־ריט שלו, תביא התפטרותו להק־דמת הבחירות לכנסת ה־11, לנו־במבר 1983, ביחד עם הבחירות לרשויות המקומיות.

בבחירות כאלה, סבור בגין, יצ־ליח הליכוד לשמור על כוחו, ואו־לי גם להגדילו. בדרך זו גם יזכה בגין למעין מחילה מן העם, והדבר חשוב לו מאוד, אם תטיל בו ועדת החקירה רבב.

להשיג משהו בכל מחיר

אך יש תסריטים סבירים יותר. מן הדיונים הפתוחים של וע־דת־החקירה ברור לגמרי, כי היה זה אריאל שרון — אולי בעצה אחת עם הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל איתן, ואולי לא — שהחליט על הכנסת הפלאנגות למחנות־הפלי־טים. אם תמצא ועדת־החקירה ש־ההחלטה הזאת היתה מוטעית, ו־היא שהביאה בסופו של דבר ל־טבח, יהיו המסקנות לגבי שרון ברורות.

בגין גם מתכוון להיתלות בדב־רים שאמר אריאל שרון קצת לפני שמונתה ועדת־החקירה, כאשר הוא קיווה, עדיין, שיעלה בידו למנוע את מינויה. שרון אמר אז שהוא „לא יתחמק מאחריות." פירושו של מישפט זה על־פי בגין הוא: גם אם ינוקה שרון על־ידי ועדת־החקירה, אך זו תמצא כי מישהו מקציני צה"ל שהוזהרו על־ידי ה־וועדה אחראי במשהו לטענה, יצט־רך גם שרון לתת את הדין, ובגין יאלץ אותו להתפטר.

שרון יודע היטב מה חושב בגין, ומה הוא מתכנן. משום כך הוא לוחץ בכל כוחו להשגת הסכם כל־שהו עם המימשל הלבנוני של אמין ג'מייל. שרון אמר במפורש כי ה־אמריקאים לוחצים להשהיית ה־מו"מ, כדי שלפני שיושג משהו ממשי יפורסמו מסקנות ועדת־ה־חקירה והוא יצטרך להתפטר. ה־לחץ שלו, אם כן, הוא בדיוק בכי־וון ההפוך: הוא רוצה להשיג משהו — כמעט לא חשוב מה — לפני שיפורסמו מסקנותיה של ועדת־החקירה, כדי להימצא אז במצב ש־בו יהיה קשה לבגין לדרוש את פיטוריו.

אבל, בדיוק כפי שאמר שרון, האמריקאים מנסים להשהות את השיחות. הם מעודדים את ג'מייל בנסיונות ההתחמקות שלו מהס־כם עם ממשלת ישראל. לאמריקאים ברור שבגין בלי שרון, יהיה ק־ליינט נוח בהרבה להמשך התה־ליכים במיזרח התיכון — כפי ש־האמריקאים רואים אותם.

בגין בלי שרון יהיה קליינט קל בהרבה, גם בגלל זהותו של שר־הביטחון שיבוא אחרי שרון — יהיה מי שיהיה.

לתפקיד שיתפנה יהיו חמי־שה מועמדים רציניים: שר־התיקשורת מרדכי ציפורי, השגריר הישראלי בוושינגטון משה ארנס, עזר וייצמן הנמצא בעמדת־המתנה בקיסריה, ח"כ המערך יצחק רבין — וראש־הממשלה עצמו, העשוי לחזור ולקחת לידיו את תפקיד שר־הביטחון. בגין נפרד מן התפקיד הזה באי־חשק רב, אחרי שמרכז תנועת־החרות אילץ אותו למעשה לעשות זאת, אחרי הבחירות לכנ־סת העשירית.

או לקחת שוב את תיק־הביטחון לעצמו

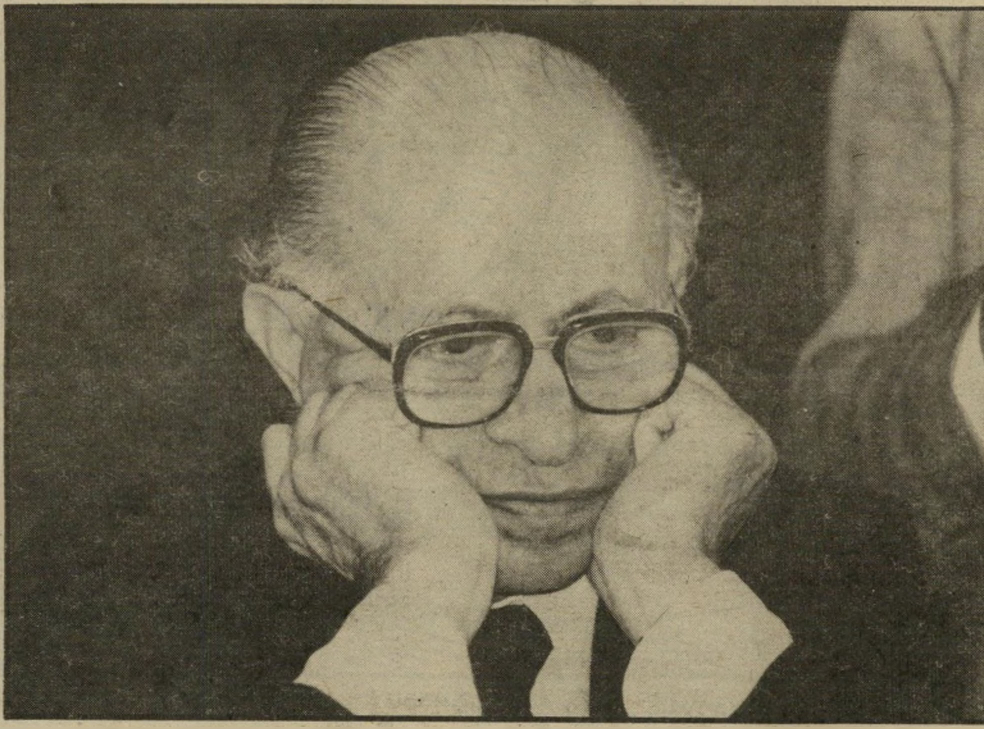

או להקים ממשלת־ליכוד־לאומי עם

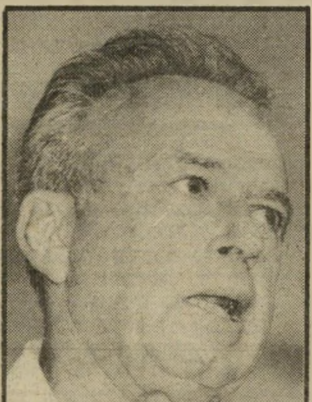

המועמד הראשון הוא מרדכי צי־פורי. לו יש יתרון על פני המו־עמדים האחרים, בגלל עצם העו־בדה שהוא כבר חבר בממשלה. ציפורי היה תת־אלוף כשפרש מ־צה"ל, הוא מונה על־ידי עזר ויי־צמן כסגן שר־הביטחון, והמשיך לכהן בתפקיד זה אחרי התפטרו־תו של וייצמן, כשבגין היה שר־הביטחון. למעשה מילא אז ציפורי את תפקיד השר והוא זכה לאמון רב מצד צמרת צה"ל, ובמצב היי־חסים הנוכחי בין צמרת צה"ל ל־בין שר־הביטחון, יודע בגין כי גם לכך יש חשיבות רבה.

לציפורי יתרון נוסף: הוא נמנה עם המישפחה הלוחמת של חרות. שר־התיקשורת איננו מסתיר את רצונו בתפקיד שר־הביטחון, והוא ייאבק עליו בעוצמה רבה. במרכז תנועת־החרות הוא עשוי לזכות בתמיכה עזה מצד הסיעה החזקה של השרים דויד לוי ויורם ארידור, המחדשים עתה את הברית ביניהם. כדי להבטיח את זכייתו בתפקיד, משמיע ציפורי בזמן האחרון הכ־רזות תקיפות במיוחד, המעידות על נאמנותו הרבה ל„ארץ ישראל השלמה."

(המשך בעמוד 68)

עלית מורידה את מחירי הקפה!

בעקבות פנייתו של שר התעשיה והמסחר מורידה עלית את המחירים של כל סוגי הקפה.

להלן כמה דוגמאות למחירים מומלצים לצרכן:

קפה נמס			
עלית	50 גרם	26.35	שקל
	200 גרם	.-100	שקל
18 קאראט	100 גרם	71.40	שקל
ספלנדיד	100 גרם	55.50	שקל
קפה טורקי			
קפה טורקי	100 גרם	27.50	שקל
קפה פינג'ן	100 גרם	.-29	שקל
אלדין	200 גרם	.-58	שקל
קפה נשיא	100 גרם	24.70	שקל

עלית

וינר יעקבסון טמיר

(המשך מעמוד 5)
היתה פחות משכנעת).

על רקע הידיעות על הגרושין הצפויים בבית נבון (העולם הזה 2366), היתה אופירה נבון טרף קל. אויביו של נבון במיפלגת־העבודה דאגו להפיץ את הדברים.

עוד חרטום. ביקורת זו לא היתה פחות פרובינציאלית מאשר התופעות שעליהן באה, כביכול, להגיב.

אך היה על מה למתוח ביקורת, והדבר נגע לנשיא עצמו. לא לחייו הפרטיים, אלא דווקא להופעתו הציבורית.

אם היתה למישהו בישראל ה־אשלייה כי יצחק נבון יכול להוות תחליף „יוני״ להנהגה הכושלת של המערך, הוא נחל השבוע אכזבה מרה.

נבון לא שתק בארצות־הברית. הוא דיבר. אמנם, כראוי למעמדו, התחמק מכמה נושאים השנויים ב־מחלוקת בין הליכוד והמערך. אך הוא לא התחמק משאלות שעליהן יש הסכמה בין הנהגות שני הגו־שים — אף שהן שנויות במחלו־קת חריפה בציבור עצמו.

כך חזר נבון על העמדות ה־נוקשות של ניצי המערך, כפי ש־נוסחו על־ידי יצחק רבין. אלה הם „ארבעת הלאווים״ של חרטום הישראלית: לא נסיגה לגבולות 1967, לא שינוי המעמד של ירו־שלים, לא מדינה פלסטינית, לא מ־געים עם אש״ף. הוא לא השאיר כל ספק לגבי הזדהותו המלאה עם עמדה זו של חרטומי הליכוד והמ־ערך.

הנשיא אישר את אשר גילה לפני חמישה שבועות בהעולם הזה 2362: שיודיע בחודש פברואר על החל־טתו בעניין עתידו. נראה כי הוא מתכוון לחזור לחיים הפוליטיים, ו־להתמודד בבוא היום על ראשות המערך.

אך אם אין הבדל בין עמדותיו ועמדות שימעון פרס ויצחק רבין — לשם מה דרושה מועמדות זו?

מיעוטים

היכן היה ג׳ובראן?

אחיו הצעיר של יועץ ערפאת זוכה שוב מאשמה מבויימת.

היו דרושות למישפט 15 ישיבות. בכל פעם באו לבית־המישפט בעכו ערבים זקנים וצעירים, המתינו שעות ארוכות בפרוזדור להשמעת עדותם. הם נדחו שוב ושוב.

בסוף הסתיימה הפרשה. הנאשם ג׳ובראן שקור, מהנדס־חשמל מכפר סח׳נין, אחיו הצעיר של עוזרו של יאסר ערפאת, זוכה בפעם נוספת מכל אשמה.

ערבות של מיליון. בחצי ה־שנה האחרונה נעצר ג׳ובראן שלוש פעמים, ובכל פעם באשמה אחרת.

ביום פרוץ מילחמת־הלבנון נעצר במשך שבועיים ונקנס ב־7500 שקל, באשמה שהשתתף באסיפה פולי־טית בלתי־חוקית בכפרו. ב־15 ב־ספטמבר נעצר שוב והוחזק בכלא במשך 25 יום, בטענה שכתב ושה־פיץ כרוז פוליטי התומך באש״ף. מאחר שהעד שהובא לא היה מסו־גל לזהות את ג׳ובראן זיכה אותו השופט.

שלושה ימים אחרי הזיכוי, הוטל על ג׳ובראן מעצר־כפר מינהלי. הו־טל עליו להתייצב שלוש פעמים ב־יום בתחנת־המישטרה הסמוכה (ה־עולם הזה 2358).

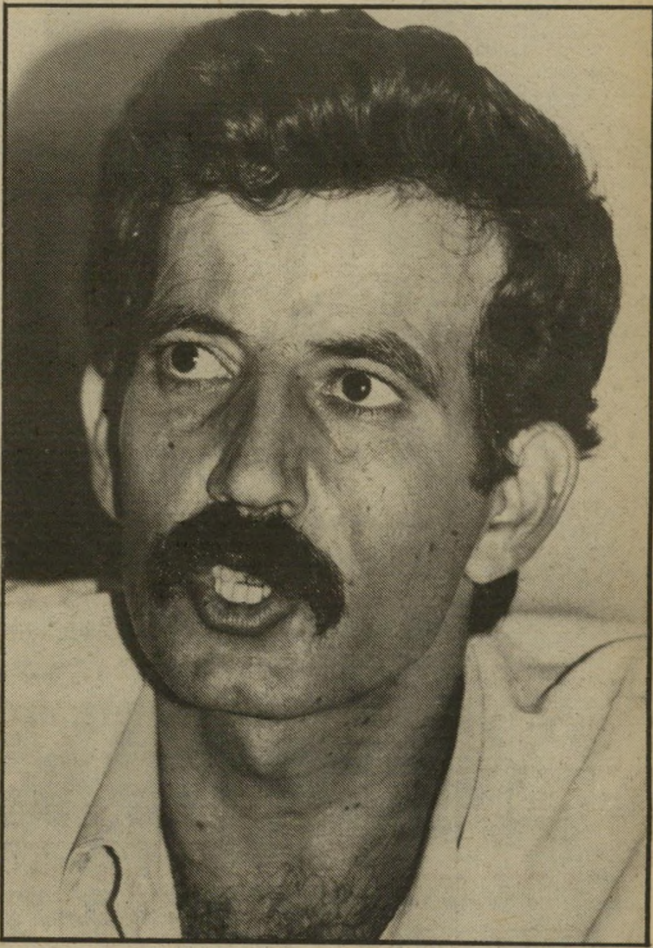

מזוכה ג׳ובראן שקור
אח באש״ף וחגורות־בטיחות

ב־28 באוקטובר נעצר שוב והוח־זק במעצר במשך 18 יום. האש־מה: הוא נראה בכפר עראבה הס־מוך, בניגוד לצו־הריתוק.

כך התחיל המישפט הארוך. היו בו גילויים מאלפים ביותר על פעו־לת־המישטרה.

האח אינו דומה. במרכז עמד השוטר הדרוזי יוסף טראביה. הוא העיד כי ראה את ג׳ובראן בערא־בה. אם כן, מדוע לא עצר אותו בו במקום? מדוע נתן לו לחזור הביתה, שם נעצר? ומדוע לא הז־כיר השוטר את אשר ראה לשוטר שני, שהיה בחברתו באותה עת?

השוטר טען שלא ידע כלל כי יש צו־ריתוק נגד ג׳ובראן. אך בחקי־רה התגלה כי הוא היה יומנאי ב־תחנה, שבה התייצב הנאשם. אין ספק שידע על קיום הצו.

למישפט הופיעו עשרות עדים, בני סח׳נין ועראבה. אחדים מהם ראו את אחיו של ג׳ובראן, סוליי־מאן שקור, באותו יום בכפר־ערא־בה. שני האחים אינם דומים זה לזה, אך נראה כי נוכחותו של סו־ליימאן בעראבה נתנה את הרעיון ליוזמי המישפט. עשרות עדים העי־דו כי ראו את ג׳ובראן בביתו ובכ־פרו ביום שבו היה, כביכול, בכפר הסמוך.

השופט האמין לעדים אלה, זיכה את הנאשם מכל אשמה, תוך הע־רות נוקבות על פעולות המישט־רה. אולם איש מן השוטרים ה־מעורבים לא הועמד לדין.

חגורת־בטיחות. ג׳ובראן ו־סוליימאן, יחד עם אחותם לביבה, נעצרו לראשונה ב־1969, כאשר נודע כי שני האחים הבכורים עב־רו את הגבול ללבנון באורח בלתי־חוקי כדי להצטרף לפת״ח. סלים־עימאד, בוגר האוניברסיטה העב־רית, מכהן עתה כיועצו הבכיר של ערפאת לעניינים ישראליים, וידוע כנציג מובהק של הקו המ־תון. נימר הוא קצין בכוחות פת״ח. סוליימאן, ג׳ובראן ולביבה נעצרו בטענה שסייעו לבריחה ולא הודיעו עליה מראש למישטרה. סוליימאן נדון ל־20 חודשי מאסר, שני הא־חרים לחודשיים.

מאז זיכויו מוטרד ג׳ובראן על־ידי המישטרה מדי יום. כאשר הוא בא להתייצב במישטרה, נרשם לו דו״ח־תנועה. במשך כמה ימים רצו־פים נרשמו לו דו״חות על אי־שי־מוש בחגורת־הבטיחות — והדו״חות היו בעלי מיספרים רצופים. מסתבר ששום אדם אחר לא קיבל באותם הימים דו״ח.

אולם יש גם תופעות אחרות. בין השאר: ביקורו של הטייס אהרון אחיעז, שהיה שבוי בביירות בביתו של עימאד שקור. הוא בא לאחים להודות להם על היחס אליו שם.

סמים

בעל הצלקת

במיסדר הזיהוי הדביקה איספלנית על לחייהם של כל הגברים, כדי להסתיר את הצלקת.

הצלקת של מאיר ועקנין היתה בעוכריו. כאשר הסתיים המיבצע האחרון נגד סוחרי סמים בבית־דגון, זיהה אותו השוטר הסמוי ציון דדון, ואף ציין כי על לחיו הש־מאלית של ועקנין יש צלקת גדולה.

מאחר שועקנין מכחיש את עוב־דת היותו סוחר־סמים, וטוען כי ה־שוטר טעה בזיהויו, נערך מיסדר־זיהוי במישטרה. אולם כאשר הגיע למקום סניגורו של ועקנין, עורך־הדין ששי גז, התברר לו כי לאיש מהגברים האחרים אין צלקת על פניו. הסניגור לא הסכים למיסדר־זיהוי כזה וטען כי אין לו כל ערך, מאחר שעל פי הצלקת יזוהה ועק־נין אוטומטית. מאחר וקשה למצוא שמונה אנשים בעלי צלקת זהה והסניגור סירב לחתום על מיסדר הזיהוי נמצאה פשרה. השוטרים ה־ביאו חבילת איספלניות, וועקנין וסניגורו חתכו ממנה רצועות ארו־כות. את הרצועות האלה הדביק ועקנין עצמו על לחייהם של כל יתר האנשים שעמדו איתו למיס־דר הזיהוי. השוטר המוסווה נכנס והביט על שורה ארוכה של בני אדם בעלי צלקת בד לבנה על לחיים השמאלית.

אחרי שהתגבר על ההפתעה הרא־שונית, הצליח דדון בכל זאת לזהות את ועקנין למרות כל עמלם של הנאשם וסניגורו.

ה אם הופעל חיל־האוויר ה־ישראלי במילחמת־הלבנון בלי כל הבחנה, כפי שטענו רבים מ־כלי־התיקשורת בעולם? האם דמו ההפצצות על ביירות להפצצת דרז־דן במילחמת־העולם השנייה, על־ידי בנות־הברית? האם ביצע חיל־האוויר הישראלי טבח חסר־הבחנה באזרחים — לבנוניים ופלסטינים?

כמה אבידות?

ב שיחה שנערכה בין הטיי־סים נשמעו הדברים הבאים:

מחבלים ושלחו אותם לשכנע את חבריהם להיכנע, או לפחות שיתנו לאזרחים לצאת. חיל־האוויר הפציץ באורח סלקטיבי מטרות בשולי ה־מחנה ואחר־כך גם בתוכו. הטיי־סים עשו אפילו הצגה מרתיעה: הטילו כל מיני סוגי חימוש על ה־פרדסים מסביב למחנה. כשכל זה לא עזר, ירד חיל־האוויר על ה־מחנה. זה היה כשחיל־הרגלים נכ־נס. פוצצו את הבונקרים בשטח. לא היתה להם ברירה. סיהור רגלי היה עולה בדם רב של חיילינו.״

ג׳: „אין נוסחה שקובעת שמול סיכוי ל׳איקס׳ נפגעים מכוחותינו מותר לגרום ל׳זד׳ אבידות אזרחיות

גם „הפצצה על שטח!״

י׳: „בורג׳ אל־שימאלי הוא מח־נה־פליטים ליד צור. כוח צה״ל נכ־נס לשם, נתקל בהתנגדות ויצא. הביאו את הצלב־האדום, הפעילו רמקולים, קראו לאנשים לצאת מ־המחנה וללכת לשפת־הים. הם הלכו ואז ירד חיל־האוויר על המחנה כולו כמסרה אחת.

„בעין־אל־חילווה המפורסם, ליד צידון, חיכינו ארבעה ימים. קראו לתושבים לצאת, אבל המחבלים החזיקו בהם כבני־ערובה. שיחררו

בצד השני.״

הפצצה על שטח

ה דברים הבאים שאמרו ה־טייסים, נאמרו לפני כניסת צה״ל למערב־ביירות, באמצע חו־דש ספטמבר.

י׳: „בשלב הראשון לפני כיבוש ביירות תהיה הכנה אווירית. יירדו

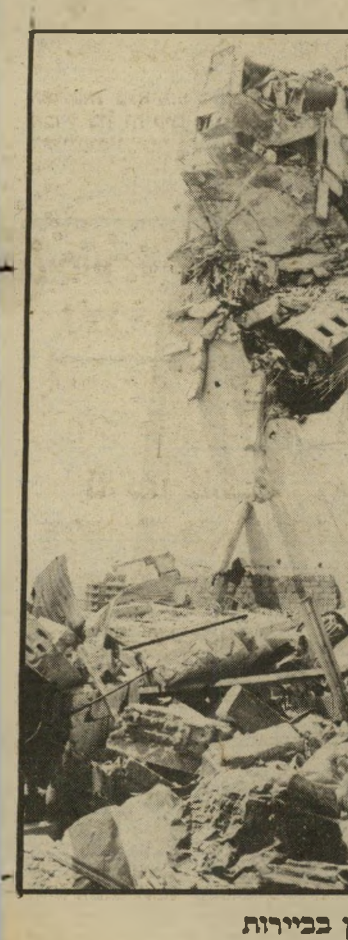

בית מופצץ בביירות
„לא לצאת למלחמה מסוג זה!״

לפני כמה חודשים - עוד לפני ההפצצות בביירות - פסלה הצנזורה הצבאית כתבה של העיתונאי עודד ליפשיץ ב„חותם". השבוע היא התירה פירסום כמה קטעים ממנה. הם מלמדים על פעולות חיל־האוויר בתקופת פיקודו של האלוף דויד עברי ועל תחושות טייסיו בעת ההפצצות בלבנון

על מטרות שזוהו על־ידי המודיעין או על־ידי כוחות שבשטח, וכאלה יש בשפע. צריך להבחין מה זה אומר.

„היום מערכת השיקולים בביירות היא מינימום אבידות לכוחותינו, מינימום אבידות לאזרחים, מינימום נזק לתדמיתנו בעולם — וכל זה כפוף להשגת המטרה — כיבוש העיר. זה יפעל כל זמן שהקרב יתנהל לפי התיכנון.

„אם חלילה כוח שלנו, גולני, צנחנים, שיריון יסתבך ויגיעו דיווחים שהכוח תקוע, ששוחטים את החיילים, שעולים עליהם מכל הכיוונים, ישאר רק שיקול אחד: מינימום אבידות לכוחותינו. ואם צריך, ילכו גם להפצצה על שטח. אין ברירה אחרת."

„הרוח הרעה מלמעלה"

האם יש הבדל בין טייס לטייס בשאלות הערכיות והמוסריות הכרוכות בלחימה שלהם? האם יש הבדל בין ותיקים וחדשים, בין קיבוצניקים ועירוניים, בין בעלי דעות פוליטיות כאלה או אחרות? הטייסים מדברים גם על כך.

ש': „קשה להבחין בין בני־קיבוץ ועירוניים. נראה לי שלמרבית הטייסים יש מערכת ערכים אחת, והיא הולכת „באותו ראש" עם מוסר הלחימה המסורתי של חיל־האוויר. חשוב לזכור שבסופו של דבר זהו צבא, ובצבא פקודות קובעות. יתכן שלבעלי השקפות מסויימות יש פחות מעצורים מוסריים בהטלת פצצות, ולאחרים יש יותר. אך פקודה היא פקודה והיא מתבצעת."

ב': „קובע גם המיטען הערכי שהבאת מן הבית. אך תהיה זו טעות להניח שרק לקיבוצניקים יש מיטען כזה. לרוב העירוניים אין מה להתבייש במה שהביאו."

ח': „אי־פגיעה באזרחים היא דבר מובן מאליו בחיל־האוויר. כוותיק אני יכול לציין שהנוער העירוני היום טוב יותר. אלה שהגיעו אלינו הושפעו מגל הפציפיסטי, ההומני, שעבר על נערי התיכון בשנים האחרונות. כשהייתי צעיר, העירוניים דיברו אחרת, הרבה יותר גרוע. לכן יש תיקווה שמסורת חיל־האוויר, המסורת שנקבעה כאשר רוב הטייסים היו חברי קיבוץ, תימשך גם בעתיד כשהקיבוצניקים ייהפכו מיעוט.

„אם יפציצו את ביירות הפצצת־שטח עיוורת, תהיה בעייה קשה לכל טייס, ותיק או צעיר.

„יתכן שיהיה הבדל מעשי בתגובה החיצונית, בהתנהגות. למרות שמערכת הערכים דומה במהותה, הרי הצעירים בסדיר או בקבע, נמצאים כל השנה במערכת צבאית עם היירארכיה ופקודות ודברים ברורים. אני מבוגר יותר, איש מילואים. אני חי כל השנה מחוץ לצבא, בקיבוץ. אולי אבקש לא לטוס למשימה כזאת."

א': „אסור לבוא בטענות לצבא ולמפקדיו. לא למח"טים ולא למפקדי טייסות. הרוח הרעה נושבת מלמעלה מההנהגה המדינית. הסיטואציה לא מאפשרת מילחמה הוגנת."

ג': „יש רק אפשרות אחת למנוע מראש מילכוד שבו מגיעים לקטל כזה: לא לצאת למילחמה מסוג זה."

ח': „לטייס בתא אין שיפוט על טיב המטרה. הוא חייב לסמוך על מפקדיו, ולבצע. אם הוא טס ורואה שהמטרות שקיבל סבירותן מפוקפקת."

ג': „צפוי שבביירות ניאלץ להפציץ כדי למנוע אבידות לכוחותינו. איני יודע אם מישהו בדרג המחליט שוקל זאת היטב כשהוא דן בכיבוש העיר."

ת': „ביום־כיפור איבדנו את האמון בדרג הצבאי הבכיר. אחרי 1973 חזר האמון בפיקוד הצבאי. היום מתערער האמון בדרג המדיני. יש שקרים. לא חצאי אמיתות אלא שקרים ממש. כשיצאתי למילחמה כבר ידעתי שהולכים לביירות. שום 40 קילומטר. התוצאה היא מבוכה קשה."

עד כאן דברי הטייסים של חיל־האוויר.

בית מופצץ בראשידייה ליד צור

„הרוח הרעה נושבת מלמעלה!"

„היום התערער האמון בדרג המדיני! יש שקרים. לא חצאי אמיתות, אלא שקרים ממש! כשיצאתי למילחמה כבר ידעתי שהולכים על ביירות, שום 40 קילומטר!"

„אסור לבוא בטענות לצבא ולמפקדיו, למח"טים ולמפקדי הטייסות. הרוח הרעה נושבת מלמעלה מההנהגה המדינית. הסיטואציה לא מאפשרת מילחמה הוגנת!"

„צפוי שבביירות נאלץ להפציץ כדי למנוע אבידות לכוחותינו. איני יודע אם מישהו בדרג המחליט שוקל זאת היטב כשהוא דן בכיבוש העיר!"

„פיל הורג עכבר!"

בשבוע הראשון של מילחמת־הלבנון תיאר „העולם הזה" (2336) את הפצצת צור כך:

יום שני, ראס אל־ביאדה (ליד צור) 11.30: מפקד הכוח משוחח בקשר עם אחד מסגניו, הנמצא בקשר עם אנשי יוניפי"ל והצלב האדום. הקרב על ראשידייה כבר נגמר. הפעם מדברים על צור. המפקד אומר שהוא מוכן לתת ארכה עד 12.00, ואז יירדו על העיר מטוסים וארטילריה. ההארכה היא לצורך פינוי האזרחים מן העיר.

יום שני, בית ח'ולה, 16.00: עכשיו בדיוק מתחילה התקפת המטוסים על צור. המטוסים יורדים מגבוה־גבוה, מכיוון השמש במערב וצוללים על העיר. הפיטריות שהם מותירים אחריהם גבוהות וגדולות בהרבה מאלה של הארטילריה. „פיל הולך להרוג עכבר," אומר חייל אחד.

יום שני, ראשידייה, 17.00: אנחנו ממשיכים לחלוף על־פני הנגמ"שים והטנקים החונים לצד הכביש. בשדה, מול הנגמ"שים, יושבים כמה מאות פלסטינים. אלה הם דיירי מחנה־הפליטים בראשידייה, שעכשיו הם פליטים פעם נוספת. שוב סילקו אותם מבתיהם. הם חוששים שלא יהיה להם להיכן לחזור. הילדים בוכים. הם רעבים. החיילים נותנים לנו רשימות של ד"שים. המטוסים ממשיכים לרדת על צור. גם הארטילריה מחישה את קצב הירי. כנראה שרוצים לכבוש את צור לפני שתרד החשיכה.

יום שני, הכניסה לצור, 17.30: זו הפעם הראשונה שבה אנו רואים מקרוב את ההרס שזרעה האש. בצומת שלפני הכניסה לעיר צור פעור בור ענק. אולי פגיעה של מטוס, אולי של מוקש ענק.

יום שני, צור, 18.00: תמונת הפליטים חוזרת על עצמה. מול חווילה מפוארת בת שתי קומות יושבים כמה עשרות פליטים. הילדים בוכים. ראשי הנשים כבושים באדמה. עכשיו מסיימים המטוסים את מלאכתם. כבר אפשר לשמוע את קולות הירי הקצובים והחדים של המקלעים והרובים במבואות העיר.

כולם היו בני עדות המיזרח: המפגינים, השוטרים,

הנואמים והאמנים

מאות שוטרים הגיעו למקום, מ־חשש להתפרעויות. בניין־העיריה היה חשוך לחלוטין, שלא כמו ב־הפגנת התמיכה בממשלה, שנערכת באמצע המילחמה. אז עמד שלמה („צ'יץ'") להט וצעק: „אני רוצה את כל החדרים מוארים, אפילו אם תצטרכו לפרוץ דלתות!"

איפה יפי־הנפש?

עד הבימה היתה תכונה רבה. ניסו לקבוע את סדר הנואמים. כולם רצו לדבר, לכולם היה מה לר

הרצחת וגם הרסת? שלטים רבים הוכנו מ־ראש על־ידי ועד כפר־שלם. המפגינים שהגיעו למקום, קיבלו שלטים ועמדו עימם מול הבימה.

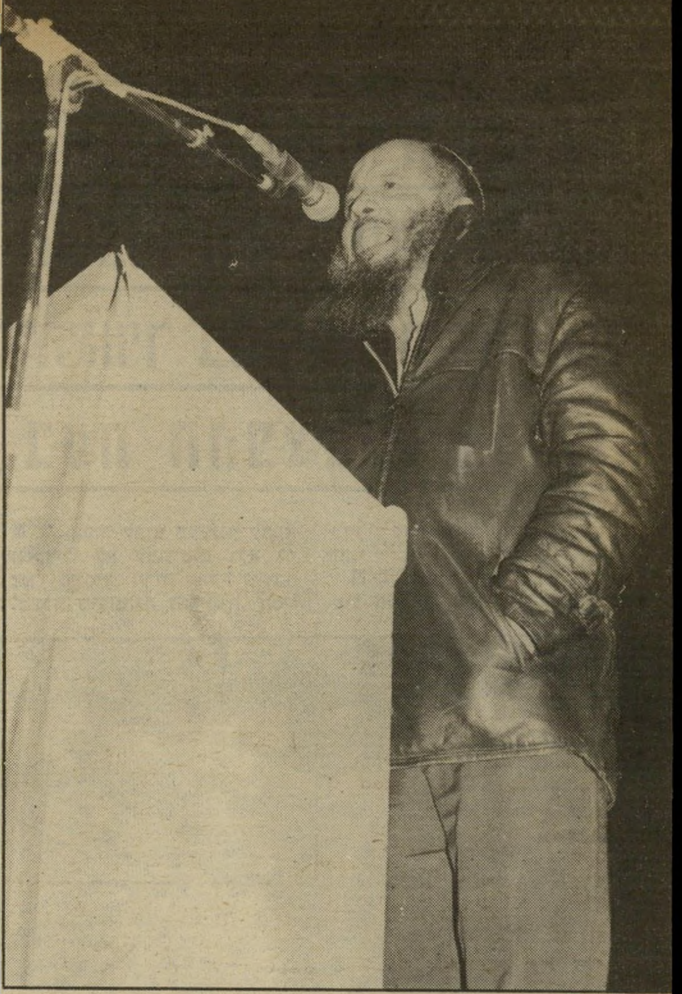

אבי הקורבן ישראל יהושע היה ראשון הנואמים ב־עצרת לזכר בנו, שנהרג לפני שלושה שבועות. הוא ביקש מהקהל לגשר על השינאה ולדאוג לקירוב לבבות.

עצרת האבל, שאירגן ועד תו־שבי כפר־שלם לזיכרו של שימעון יהושע, נקבעה למוצאי שבת ב־שעה 7 בכיכר־מלכי־ישראל ב־תל־אביב. כחצי שעה לפני המועד עדיין היתה הכיכר הגדולה ריקה מאדם.

היה קר מאוד. האיזור שהוביל לבימת הנואמים נסגר על־ידי מח־סומי־מישטרה. מישהו ספר באנג־לית לתוך המיקרופון. בודקים את הרמקולים. בימה מאולתרת נבנתה בקצה המדרגות, ובחזיתה הודבקו פלאקטים של הוועד.

הזעם השקט

המתח היה רב. אנשים נדח־קו לעבר מחסומי־המישטרה, התייצבו מולם כששלטים מוכנים בידיהם. מישהו פתח בקריאה: „להט רוצח!" וכולם הצטרפו אליו כאיש אחד.

לפתע נשמע פיצוץ. שקט הש־תרר. השוטרים מהעבר השני של המחסומים הסתובבו בבת אחת ל־משמע הרעש. האנשים בקהל הח־זירו לעברם מבט חודר. האווירה היתה חמה. מישהו זרק חזיז.

יואב מנחם, מוועד כפר־שלם, עלה על הבימה ואמר, בניסיון להרגיע את הרוחות ולמנוע התפר־צצות: „המאבק שלנו נגד צ'יץ', לא נגד המישטרה. לא לזרוק חו־מרי־נפץ, זה מקלקל את התדמית שלנו!"

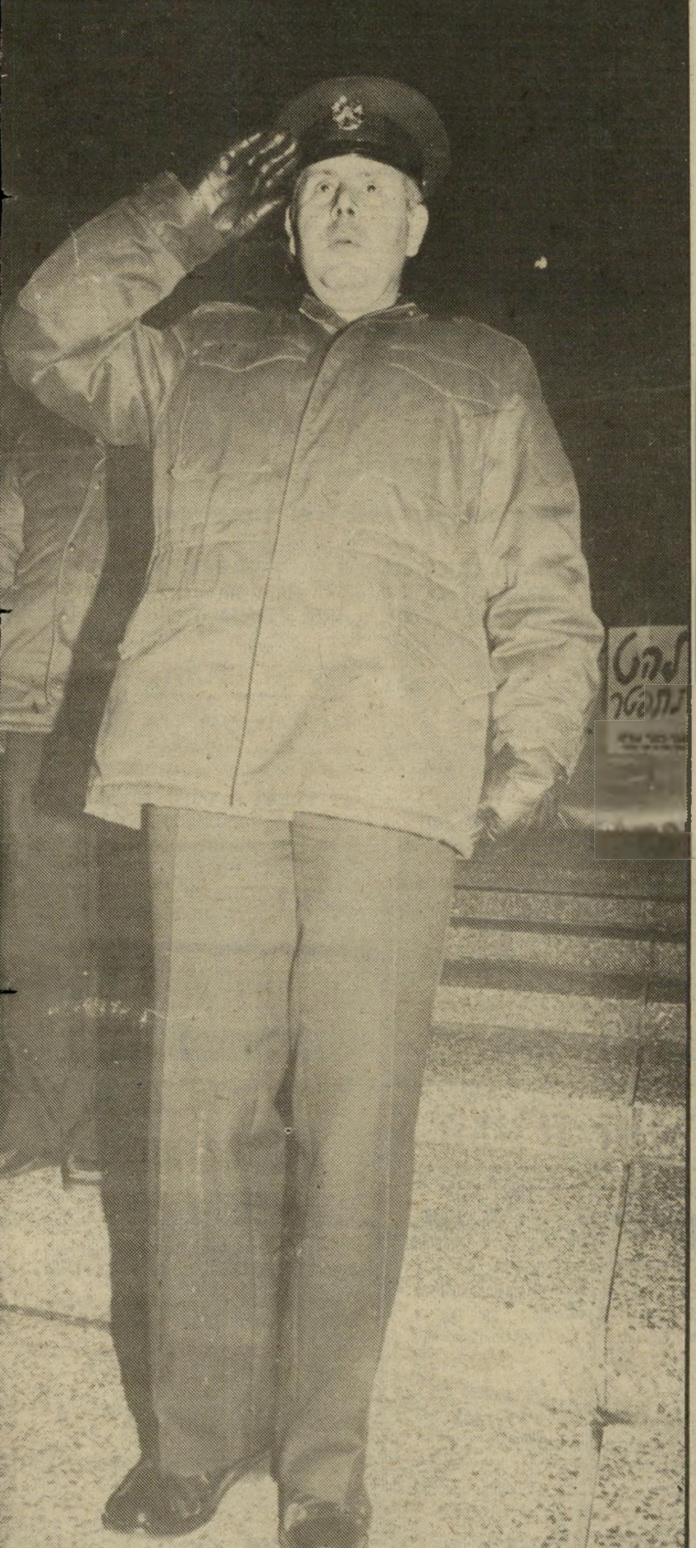

המפקד מצדיע מפקד־המחוז, אברהם תורגמן, נכח במקום במשך כל זמן העצרת, עד שהוזעק לדרום העיר. הוא עמד ליד הבימה והקשיב קשב רב לדיברי הנואמים. בסוף העצרת שרו כולם יחד את ההימנון, והוא עמד דום והצדיע.

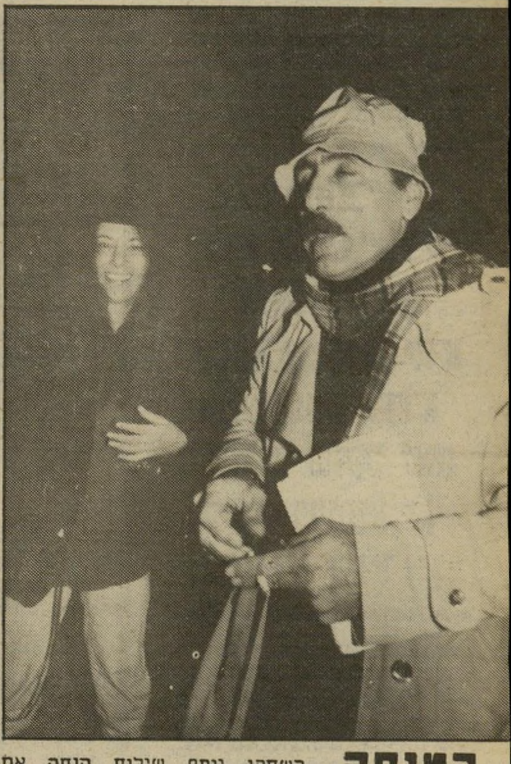

המנחה השחקן יוסף שילוח הנחה את העצרת. משמאלו בתמונה, נציגת תמ"י, ויקי שירן. בתמונה משמאל: אישה זקנה שהגיעה לעצרת בהסעה המאורגנת שהיתה מכפר־שלם.

בני הכפר

רוב האנשים הוסעו אל כיכר מלכי־ישראל באוטובוסים ־שנתרמו לצורך העניין על־ידי חברת דן. הם הגיעו בעיקר מכפר־שלם, עמדו בקור עז במשך שלוש שעות, ושמעו נאומים שונים מפי חברי ועד השכונה ואמנים. מדי פעם פרצו בקריאות זעם נגד ראש־העיריה. בסוף ההפגנה התפזרו כולם בשקט, וכוח השוטרים הגדול שהוזעק לצורך שמירת הסדר נשאר בחוסר מעשה.

מר. בחורים צעירים, עם סרטים לבנים מחוברים לשרווליהם, ניסו להשתיק את הקהל ולדאוג לסדר. כולם חששו מעימות עם המישטרה.

מפקד המחוז גם הוא נכח שם. כמו בכל אירוע המוני או פלילי אחר במחוז.

את השטח שלפני הבימה מילאו. כרגיל באירועים כאלה, נציגי כלי־התיקשורת. כמעט כולם נכחו שם — פרט לטלוויזיה הישראלית. זו לא טרחה לשלוח צוות־סיקור ואף לא טרחה להזכיר, ולוא במישפט אחד, את קיומה של העצרת. לעומת זאת, היו שם נציגים לא מעטים של העיתונות הזרת.

העצרת התחילה בדקה דומיה לזיכרו של שימעון יהושע, שקס השתרר בכיכר. המפגינים והשוטרים עמדו משני עברי המחסומים, מסתכלים אלה על אלה, כמו מישפחה אחת.

ראשון הדוברים היה ישראל יהושע, אביו של שימעון. „אל נביא חורבן בית שלישי בגלל שינאת־חינם!” פתח. הקהל היה שקט, כולם הקשיבו בדריכות. אנשי המישטרה, אותם שעמדו מתחת למדרגות, ניסו למתוח את ראשיהם לכיוון הרמקולים, בנסיון לשמוע.

בסיום דבריו התפרץ הקהל בצעקות „להס רוצח!”, „צ׳יץ׳ בן־זונה!”

אחריו עלה לדבר המשורר העיוור, ארז ביטון. „אין הפגנה מוסרית ומצפונית יותר מההפגנה שמתקיימת כאן הערב,” אמר. „איפה האמנים שהפגינו למען דם ערבי בלבנון. איפה כל המשוררים, הסופרים, הוגי־הדיעות ויפי־הנפש?” הקהל מריע בזעם ועונה לו: „להס רוצח!”

„כל מי שאומר שאין מתח עדתי — שקר מדבר!” ממשיך ביטון, והקהל עונה לו: „מדינת מישטרה!”

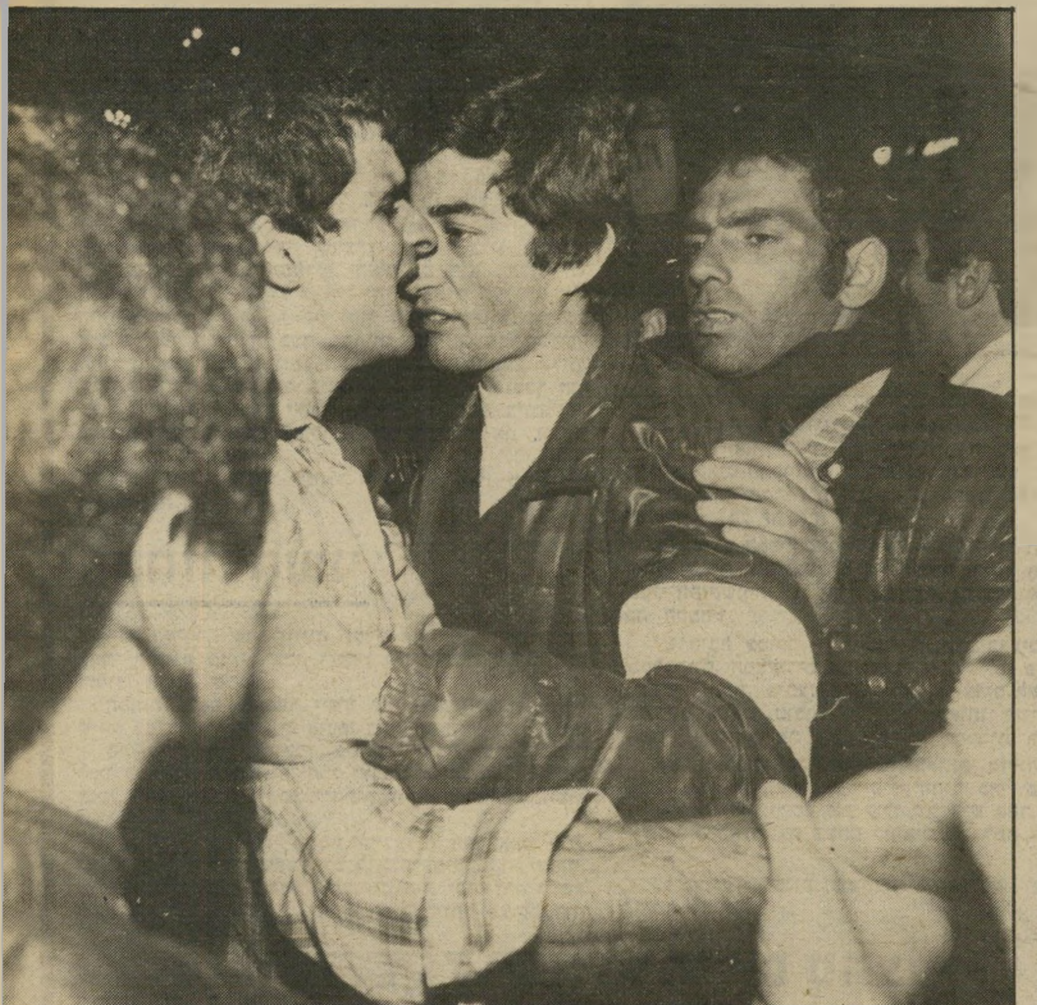

רגע של בהלה

פיצוץ הקפיץ למקום את השוטרים, שעמדו מצידם השני של המחסומים. מישהו בקהל זרק חזיז. הסדרנים מיהרו למקום לפניהם, ודאגו להחזיר את הסדר על כנו. איש לא רצה שיפרצו מהומות במקום, ושהשוטרים יאלצו להתערב.

פרופסור

לסוציאולוגיה, סמי סמוחה, עמד בין קהל המפגינים. משמאל: מפגין בתילבושת תימנית.

את הערב הינחה השחקן יוסף שילוח. אחרי ארז ביטון עלה הסופר שלום מדינה. גם הוא דיבר על פער־העדות ובגנות השימוש בנשק חם. אחריו עלה המשורר והזמר הירושלמי שימעון סאלח. הוא הצליח לקבל חופשה מיוחדת משירות־המילואים כדי להשתתף בעצרת. הוא עלה לבימה עם גיטרה ושר שיר שהוא בעצמו חיבר את מילותיו ואת הלחן: „תגידי להם שיעזבו אותנו במנוחה / שלא יגידו לנו איך לדבר / שלא ימשיכו להשחית ולשקר / אנחנו זה לא כוח עבודה שחור / תגידי להם אמא, שיעזבו אותנו במנוחה / שלא יהרסו לנו את הבתים / שלא יהפכו את בנינו לאסירים / אנחנו לא רוצים את זה יותר / אז תגידי להם אמא / שלא ילמדו אותנו ציונות אשכנזית / ושלא ידרכו עלינו בעקב מערבית / אנחנו לא נשתוק יותר / אז תגידי להם אמא / אנחנו זה לא כוח עבודה שחור.

הקהל היה שקט, ומדי פעם הריע לשמע המילים. מישהו אמר, ספק בצחוק, ספק־ברצינות, שזו ההפגנה הראשונה שבה גם קהל־המפגינים, גם הנואמים, גם האמנים וגם השוטרים, כולם בני עדות־המזרח.

הנציגה היחידה של העדה האשכנזית שדיברה בעצרת היתה שולה לרנר מוועד רמת־חן, שבאה להביע הזדהות בשם תושבי רמת־חן. „אני משכונת רווחה!” אמרה לעיתונאים.

נואמים רבים עלו בזה אחר זה אל הבימה, והקהל למטה המשיך לצעוק קריאות גנאי המכוונות אל ראש־העיריה.

מישהו זרק חזיז נוסף. השוטרים התקרבו אל המחסום כמאיימים. עשרות סדרנים, מאנשי כפר־שלם, רצו לעבר הקהל. הבחור שזרק את החזיז החל בורח אל מאחרי בניין העיריה. וכל הקהל אחריו.

יואב מנחם, מראשי הוועד, ניסה שוב להרגיע את הרוחות. כולם קיוו שהעצרת תסתיים בלא אירועים מיוחדים.

„אני מבקש להתפזר בשקט ולהוכיח לכולם שאנחנו לא בארברים,” אמר יואב, ואכן כך היה. הקהל התפזר מהמקום בתום העצרת, בסדר מופתי, וכולם נשמו לרווחה.

■ ■ ■

עד כאן דיווחה של ענת סרגוסטי. על רקע ההפגנה מוסיפה. שוש מיימן:

מי אז רצח שמעון יהושע התגלתה במלוא קלונה קבוצת העסקנים שמכנה את עצמה „מיפלגת הספרדים”. הלוא היא רשימת תמ״י וראשיה — אהרון אבו־חצירא, אהרון אוזן ובן־ציון רובין. המיפלגה, שחרטה על דיגלה את

(המשך בעמוד 68)

אוייב העם

קראתי את מחזותיו של הנריק איבסן בנעורי המוקדמים, ושכחתי את מרבית העלילה של אוייב העם. אך הדוקטור תומאס סטוקמן נחרת בזיכרוני כדמות נערצת. הוא מוכן להילחם לבדו למען האמת והצדק, גם כשהכל נגדו. חיבתו של ההמון ההפכפך אינה שווה פרוטה בעיניו, ואילו הערכים הגדולים, הניצחיים, שווים את הכל.

מחזות כאלה — וכמוהם סרטים ורומאנים — הנראים או הנקראים בגיל הרך, מעצבים את אופיו של אדם. אם הנני מה שאני — לטוב ולרע — בוודאי יש לאיבסן המנוח חלקיק כלשהו של אחריות לכך.

כשראיתי בשבוע שעבר את אוייב העם בטלוויזיה, בעיבוד בריטי מצויין, ראיתי לפתע שזהו מחזה כימעט פאשיסטי. על כל פנים, רעיונותיה של איין ראנד לקוחים משם. כמעיין המתגבר אינו אלא מהדורה קיטשית של אוייב העם, כימעט לפרטי־הפרטים, כולל עורך־העיתון המושחת.

איבסן

בנאומו המטורף משמיע סטוקמן הרבה דברים נכונים, ובכך טמונה הסכנה. הם עלולים לבלבל את מוחו של אדם, כפי שבילבלו בשעתו את מוחי.

בוודאי, כל המצאה גדולה היא פרי יצירתו של יחיד, כפי שאומר סטוקמן במחזה. בלי תרומתם של יחידים, בעלי חזון ואומץ־לב, לא היתה האנושות מתקדמת כפי שהתקדמה (במידה שהתקדמה). אדם המוותר על האמת שלו למען פופולריות זולה אינו שווה פרוטה. הוא מתאים לכל היותר לכנסת. המילים האחרונות של סטוקמן במחזה — „האיש החזק ביותר בעולם הוא זה העומד לבדו!" — אינן מופרכות, כשהן באות על רקע זה.

אולם ההטפה נגד שילטון הרוב, בטענה שהרוב הוא תמיד מטומטם ונבער מדעת, היא הצעד הראשון בדרך ההתחתים המובילה אל הרודנות, אל מחנה־הריכוז, אל אושוויץ.

יש הרבה ליקויים לשילטון הרוב, אך כל עוד הוא מכבד את זכויות המיעוט, זהו המישטר הטוב ביותר (או הרע במיעוטו) שהמציא האדם.

הצגת סטוקמן כאדם שדעתו נטרפת עליו בהדרגה היא נכונה מבחינת התהליך. הפאשיזם הוא מחלת־רוח. הוא דוגל בשילטונו של מנהיג יחיד, האדם העליון, בעל החזון והאמת. הוא בז לשילטון הרוב. זהו המסר של איבסן, בפי סטוקמן. בכך מסתיים המחזה. אך ההמשך התגלה במציאות: המנהיג העליון מתגלה כדמגוג עליון, המתניף ליצרים האפלים ביותר של האספסוף, ובכך הוא מביא דחקא לשילטון ההמון בצורתו הגרועה ביותר — שילטון רודני, הדורס כל מיעוט, המבטל את זכויות האדם ואת ערכו.

איבסן לא הבין זאת. למזלו, הוא מת ב־1906, כשאדולף היטלר היה בן 17.

המחזה השני

רצת המיקרה שהטלוויזיה תקרין את אוייב העם בדיוק אחרי תוכנית מוקד, שבה רואיין (אם אפשר לקרוא לזה ראיון) אריאל שרון.

המחזה נראה כהמשך ישיר של הופעת שרון. שרון שיחק במערכה הראשונה, איבסן כתב את המערכה השניה.

כמו הדוקטור סטוקמן במחזה, נראה שרון כאילו לקה במחלת הפאראנויה. הכל רודפים אותו. הכל שונאים אותו. האופוזיציה ואמצעי־התיקשורת חורשים מזימות נגדו.

אבל הוא, שרון, בעל האמת הבילעדית, הוא ואפסו עוד, לא ייכנע. הוא יחזיק מעמד. יש לו כוח־עמידה. הוא יעמוד. שונאים אותו מפני שהוא עומד. גם הוא יכול היה לבטא את המסר של סטוקמן: „האיש החזק ביותר בעולם הוא זה העומד לבדו!"

במחזהו של איבסן, המסר המקורי של גיבורו הוא אמת. המים המשמשים כמי־מרפא הם אכן מורעלים, וגורמים למחלה. המחזה שבו מככב שרון שונה. המסר שלו הוא שקר גם במקורו. כל מילה שאמר בתוכנית זו על מילחמת־הלבנון היא שקר, שקל להפריכו.

אך לא השיקריות של המסר היא העיקר במחזה אריק מלך ישראל, אלא המסקנה. במחזה של איבסן, יריבו של הגיבור אינו אדם בעל דעה אחרת. הוא שקרן, נוכל, רמאי, אדם מושחת. כך גם במחזהו של אריק. מי שאינו מסכים עם אריאל שרון אינו — לדבריו — אדם בעל דיעה אחרת. הוא בוגד, עוכר־ישראל, פושע.

האופוזיציה וכלי־התיקשורת מעמידים את האינטרס האנוכי שלהם מעל לאינטרס של האומה, המיוצג על־ידי שרון לבדו. הם מוכנים לתקוע סכין בגב הצבא (איפה כבר שמענו זאת פעם?) כדי להפיל את הליכוד ולהגיע לשילטון.

וכאן בא אצל שרון הדימוי הנורא ביותר: האופוזיציה וכלי־התיקשורת „מכרסמים" בכוח־העמידה של המדינה. לכרסם — זוהי תכונה של עכברושים. לכך גם התכוון שרון. הדימוי הזה של האוייב הפנימי, עוכר־המדינה, אוייב־הרייך, היהודי המטונף, כעכברוש — הרי הוא לקוח במישרין מסירטו של יוזף גבלס על הסכנה היהודית. קטעים מסרט זה הוקרנו בסידרה עמוד האש.

כל זה מלווה, כמובן, במגה גדושה ומחליאה של חנופה דביקה להמונים: יש לנו: „צבא יוצא־מן־הכלל," „חיילים יוצאים־מן־הכלל," „עם יוצא־מן־הכלל," וכמובן — שרון יוצא־מן־הכלל.

קטע זה בהופעתו של שרון — ריח מסויים מאוד נדף ממנו. סכין בגב, „מכרסמים," „צבא יוצא־מן־הכלל," „שונאים אותי מפני שאני עומד" — זה כבר לא איבסן. זה קרוב יותר לאיש שהגיע לשילטון לפני חמישים שנה בדיוק, בינואר 1933.

זכות־קדימה - למה?

אני שונא מיבצעים כמו ליב־יתרום וטלדי ברדיו ובטלוויזיה. הם גורמים לי עור־אווז.

זוהי התנגדות אינסטינקטיבית, ובמשך זמן רב תהיתי על קנקנה. חשבתי שזוהי תגובה פשוטה על חוסר־הכישרון המשווע של ראשי הרדיו והטלוויזיה, האדונים יוסף לפיד, טוביה סער וגידעון לב־ארי. שבוע־התאונות של הרדיו היה אסון, ושידור־הטלוויזיה טלדי היה מביך ממש. הפוליטיקאים המפוטמים שהשמיעו דיברי־הבל תוך גילגולי־עיניים חסוד, הקריינות המיסכנות שהפכו לפתע כוכבות־תחקיר — כל זה היה מביש.

אך מדוע הקפיץ אותי דווקא דגם זה של חוסר־כישרון יותר מאשר שאר מעשיה של חבורה זו של חסרי־כישרון בכלי־התיקשורת, שנשארו כפסולת במסננת אחרי שעבר בה הקמח?

יש סיבה עמוקה יותר. אני שונא מיבצעים של כלים ממלכתיים, המצעידים את הציבור כולו לפי פקודה ימינה ושמאלה. נכון, מיבצעים אלה היו מיועדים לשרת מטרות חיוביות, שאין טובות מהן. אך באותן השיטות בדיוק אפשר להצעיד את ההמונים גם למטרות רעות מאוד.

אני זוכר תקופה מסויימת באותה מדינה מסויימת, שבה נתלו רמקולים בכל פינת־רחוב כדי שהעם כולו, מזקן ועד נער, ישמע את קולו של איש אחד. אני אלרגי לרמקולים כאלה. גם כשהם קוראים לנו לתת זכות־קדימה לחיים.

כל־כך קל לשנות במיקצת את המסר, ולתת זכות־קדימה למוות!

למי יש פרצוף

חילופי

אם היה משהו טוב באותו מיבצע של הטלוויזיה, טלדי, הרי היה זה הסרט הבריטי (אלא מה?) שבו נפתח המישדר.

במרכזו של הסרט עמד הלקח הפשוט האומר שחגורות־הבטיחות מצילות מיספר עצום של בני־אדם ממוות בטוח. זה הוכח מעל לכל ספק. המומחים הבריטיים גם עמדו על כך שאפשר למות בתאונת־דרכים בתוך העיר בדיוק כמו בתאונה שמחוץ לעיר.

אם אתייצב בבוא היום לפני בית־דין של מעלה, וקול מזרה־אימה ישאל אותי אילו מעשים טובים עשיתי בחיי, אם ביכלל — אזכיר בקול רועד שלחמתי במשך שנים ארוכות בכנסת למען הנהגה של חובת־השימוש בחגורות־בטיחות. נאמתי על כך עשרות נאומים, ותמהתי שוב ושוב על הבעות־פניהם האדישות של שרי־החבורה (שלושה או ארבעה במיספר, בזה אחרי זה) לשמע הדברים. לבסוף, אחרי שכבר יצאתי מן הכנסת, נתקבל חוק המחייב את השימוש בחגורות — אבל רק מחוץ לעיר.

מאז אני מזדעזע בכל פעם מחדש כאשר אני עומד לפני רמזור בכניסה לעיר, ורואה כיצד הנהגים ונשותיהם (המחזיקות לא פעם בילד) מתירים את החגורות בהבעה של הקלה. בא לי לצעוק להם: „יש לכם פרצוף ספייר?"

לפני שנים רכשתי מוסטאנג לבן יפה — מכונית שחיבבתיה יותר מכל אחרת שהיתה לי. בשבוע הראשון נהגה בו רחל, אשתי, בעיר. זה היה ערב גשום. היא נסעה כיאות. בפינה חשוכה הגיחה מונית מרחוב צדדי, התעלמה מתמרור־עצירה ודחפה את המוסטאנג מאחור לעבר פינה של בניין. רחל חגרה חגורת־בטיחות, ועל כן יצאה מן העניין בשריטה קלה בפניה. לולא החגורה, היתה מנפצת את פניה, ואולי גם את גולגולתה. כל החלק הקידמי של המכונית נמעך.

אין שמץ של הגיון בחוק, המחייב את השימוש בחגורה מחוץ לעיר, ולא בעיר. ואילו אתה ואת — אל תמתינו לשרים שלא איכפת להם דבר מילבד פופולריותם, ועל תחשבו כי החגורה קיימת לטובת החוק. היא קיימת לטובתכם. גם כשאתם נוסעים מהבית למכולת. היא עשוייה להציל את חייכם וחיי יקיריכם.

האיש בעל המיטריה

הסידרה על שנותיו של וינסטון צ'רצ'יל במידבר הפוליטי מסתיימת במפלתו הגמורה של נוויל צ'מברליין. הוא היה כסיל. הוא היה תם. הוא האמין לאדולף היטלר. בגלל אנשים כמוהו לא נעצר היטלר בעוד מועד, כשניתן היה לעשות זאת בלי קושי. עשרות מיליוני הקורבנות של מילחמת־העולם השניה שילמו את מחיר האיוולת שלו ושל עמיתיו.

כל זה נכון. ובכל זאת — — —

פעם ישבתי ושוחחתי עם יעקב הרצוג המנוח, אחיו החכם של חיים־ויויאן, שהיה מנכ"ל מישרד ראש־הממשלה ושגריר בקנדה. גילגלנו הירהורים על ליקחי ההיסטוריה.

הרצוג, שהיה איש נבון ומתון, אמר: אי־אפשר להבין את מדיניות־החוץ, אם אין מבינים את מדיניות־הפנים. כי ענייני־הפנים הם הקובעים את ענייני־החוץ.

למשל: אחד ממעשי־האיוולת הגדולים של העת החדשה היה הטיפול של ממשלת בריטניה במרד 13 המושבות באמריקה הצפונית בימי המלך ג'ורג' ה־3. הממשלה עשתה ממש את הכל כדי להביא להתמרדות המתנחלים, מבלי שהיתה לה היכולת לדכאה. כך קמו ארצות־הברית של אמריקה.

אי־אפשר להבין התנהגות זו, אמר הרצוג, מבלי לדעת מי היו חברי הפרלמנט הבריטי באותה עת. מה היה אופיים? מה המריץ אותם? מה היה עולם מושגיהם? וכאשר כל אחד מהם נסע הביתה, לאיזור־הבחירה שלו — מה הוא שמע שם? מה היתה דעת ציבור בוחריו?

הבריטים של אז לא היו מוכנים לוותר כהוא זה על זכויותיהם. הם לא הבינו לרוחם של אנשי־המושבות, ולא היו מוכנים להתפשר עימם כשזה עוד היה אפשרי. הם לא שעו לדבריו המפוכחים של אותו פטריוט גדול, אדמונד בורק. באווירה כזאת, שום פוליטיקאי לא היה מוכן לדגול במתינות ובפשרה. הטימטום ניצח.

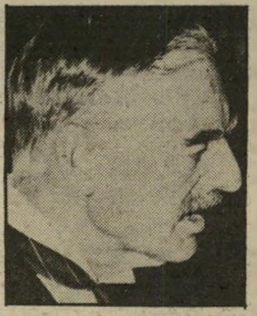

צ'מברליין

אי־אפשר להבין את צ'מברליין, מבלי לדעת כי בשנים ההם לא היו הבריטים מוכנים להילחם. הם רצו בשלום בכל מחיר. הם זכרו את הקורבנות הנוראים של מילחמת־העולם הראשונה, שנפלו לשווא. הציבור היה מוכן להיאחז בכל קש, כדי לשמור על אשליית־השלום. צ'מברליין ביטא את דעת הציבור, צ'רצ'יל לא ביטא תחילה אלא את השקפתו של מיעוט קטן.

יתכן שבעוד מאה שנים ישאל ההיסטוריון: מה קרה למדינת־ישראל בשנת 1983? מדוע היא התנהגה בטימטום כה נורא? האם כל הפוליטיקאים, בקואליציה ובאופוזיציה, היו כסילים? האם לא הבינו כי יחסם לבעייה הפלסטינית יביא לאסון לאומי?

התשובה תהיה: לאו דווקא. אמנם, אין מחסור בכסילים בזירה הציבורית. יש די והותר. אך יש גם לא־מעט אנשים נבונים. אחד מהם הוא הנשיא יצחק נבון, שאמר השבוע מה שאמר על הנסיגה, המדינה הפלסטינית ואש"ף. הוא יודע היטב שאלה הם דברי־הבל. אך הוא ידע כמו שאר הפוליטיקאים שכדאי לדבר כך.

הם פועלים בניגוד להבנתם. כי זוהי הדרך הפופולרית. המציאות הפנימית, הנפשית והפוליטית, היא המכתיבה את המהלכים.

הרובה יכול להיות סמל הטימטום, בדיוק כמו המיטריה.

הנדון:

כבר יש נורמליזציה ג'לבנון: הלבנונים

רוצחים את חיילי צה"ל כפי שהם רוצחים איש את רעהו

חתונת רובה-הצייד

אני מאמין שאריאל שרון משקר תמיד.

אני סבור כי שימחה ארליך הגזים כאשר אמר: „טוענים שאריק משקר כ־שהאף שלו נע. זה לא נכון. אריק משקר כאשר השפתיים שלו מתנועעות.״

אני בטוח שקורה לא פעם שארי־אל שרון אומר אמת. כלומר, שהוא אומר מה שנראה לו כבנות כאמת.

אלא שכאשר קורה לו כדבר הזה, הא־מת שלו נראית כל־כך אבסורדית, עד כי הכל משוכנעים שהוא משקר.

כך קרה לו בפרשת פריצת־הדרך.

■ ■ ■

העובדות ידועות. באחד הימים, ערב פתיחת המשא־ומתן בין ישראל ולבנון, בא אריאל שרון, ניפנף בגליון־נייר והכריז: יש פריצת־דרך!

באותו גליון־נייר היה רשום הסכם ש־הכיל כל טוב: נורמליזציה, ביטחון, גבול פתוח. ומה עוד.

הוא לא היה חתום.

שרון סיפר על כך בהתלהבות לעיתון (מעריב). הוא שילהב את מנחם בגין. הוא שיכנע את הממשלה. שונאיו של שרון („האופוזיציה וכלי־התיקשורת״) ישבו בצד ואכלו את עצמם.

הארץ כולה חגגה. יש! יש פרי־צת־דרך!

משמע: בכל זאת יצא משהו מן המיל־חמה הזאת, על 500 הרוגיה הישראליים. המחיר הכביר ששולם — הרס מעמדנו הבינלאומי עליית הבעייה הפלסטינית, ה־שינאה אלינו בעולם — לא היה לגמרי לשווא. יש הישג!

ואז נפתח המשא־והמתן, והסתבר שהלבנונים לא שמעו על ההסכם הזה, ואינם חולמים לקיים אותו.

לא כלום. לא דובים ולא יער. יוק. גורנישט געווען. בלא בטיח אספר.

והמסקנה: השקרן הפאתולוגי הזה, אריאל שרון, שיקר שוב.

■ ■ ■

אני מאמין שזהו ההסבר הנכון. נע־שה כאן עוול גדול לאריאל שרון.

ואולי להיפך: ניתן לו אשראי גדול מדי. אחרי הכל, להיות שקרן זה דבר די מכובד בחיים הפוליטיים. זה הרבה יותר גרוע להיות טיפש.

ואני חושש מאוד שההסבר השני קולע יותר למטרה בפרשה זו.

■ ■ ■

אני מדמיין לעצמי את הפרשה כך: שרון טס ללבנון, ונפגש שם עם כמה ג'נטלמנים מארוניים. מראשי הפלאנגות.

הוא הכיר את הג'נטלמנים האלה, אבירי צברה ושאתילא, מימים ימימה. כי עימם היה לישראל קשר גם בעבר.

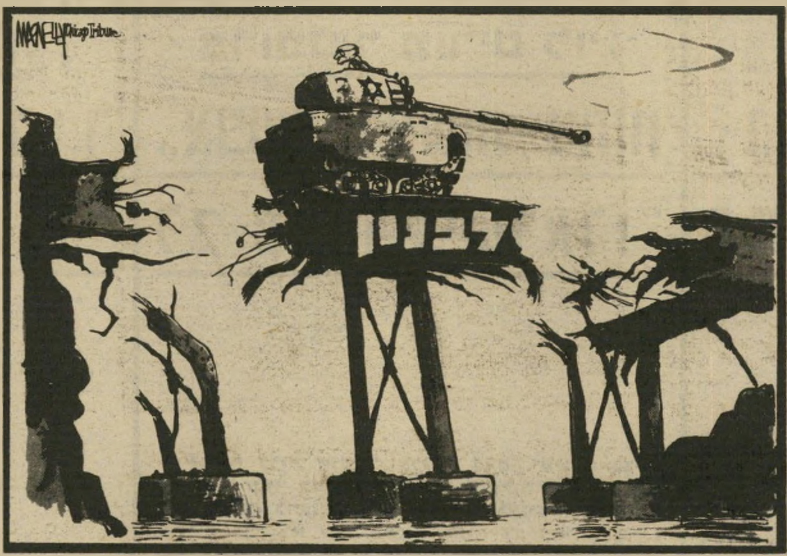

צה"ל בלבנון: איך יוצאים מכאן?*

הג'נטלמנים רצו משהו משרון. אולי כסף. אולי נשק. אולי סיוע אחר. הם היו מוכנים לשלם לשרון כל מחיר שיעלה על דעתו, בתנאי שלא יעלה להם דבר.

על דעתו עלה להשיג מהם הסכם עם השילטון הלבנוני, שבראשו עומד עתה איש הפלאנגות, בנו של המייסד, אחיו של המפקד.

„בבקשה,״ אמרו הג'נטלמנים ב־אדיבות. „מה שאתה רוצה.״

ישב אריאל שרון וכתב. אולי היה וי־כוח על מילה זו או אחרת. אבל הג'נטל־מנים היו גמישים מאוד. הם היו מוכנים להסכים.

וכך קם ההסכם. פריצת־דרך ממש.

כשביקש שרון את בעלי־שיחו לחתום עליו, הם דחו זאת באדיבות. וכי יש צורך בחתימות בין ג'נטלמנים? האם לא די ב־תקיעת־כף? הם יביאו את הדברים לאמין אל־ג'מייל, וזה ינחה את המישלחת הלבנו־נית לחתום עליהם בחאלדה.

כשיצא שרון מהחדר, הוא היה מאושר. אבן נגולה מליבו. הוא נחלץ מגורל מר ממוות. לא יהיה עליו לסגת מלבנון בבו־שת־פנים, בעירום ובחוסר־כל, לעיני עם־ישראל כולו, לעיני 500 מישפחות שכולות.

ואילו הג'נטלמנים, שנשארו ב־חדר אחרי שהגנרל הישראלי יצא לדרכו הביתה, פרצו בצחוק עד דמעות.

■ ■ ■

הם צחקו, מפני שהגנרל הישראלי ה־מגודל, בעל העוצמה הצבאית הכבי־רה, התגלה להם כילד תמים.

הם צחקו. מפני שה„הסכם״ לא היה שווה את הנייר שעליו נרשם.

הם צחקו, מפני שהם לא ייצגו אלא את עצמם — ואולי גם זה לא.

ולא מפני שהיו רמאים גדולים יותר מאחרים. אלא מפני שבלבנון אין שום אדם, או קבוצה של אנשים, מייצגים אלא את הכנופייה הקטנה שהם שייכים אליה, ואולי רק פלג של הכנופייה, ואולי רק חלקיק של פלג.

אמין אל־ג'מייל, שפיק אל־ואזאן, ואר־ליד ג'נבלט, סאאב סלאם, כמיל שמעון, אבו־ארז — איש מהם אינו מסוגל לחתום על הסכם שיש לו ערך במשך יותר מיו־מיים, ובמרחק של יותר מכמה קילומטרים.

כי לבנון אינה מדינה. לבנון היא מחלה.

■ ■ ■

אין לי דבר נגד כפר־מל"ל. בימי ילדותי, עברתי בה פעמים רבות — באוטובוס, באופניים, ברגל.

אבל כפר־מל"ל, מולדתו של ארי־אל שרון, אינו בית־אולפנא מהולל למדעי הדיפלומטיה. ניקולא מאקי־אוולי לא גדל שם. וגם לא טאלי־ראן.

בעיני הלבנונים, יורשיה של מסורת מי־סחרית ודיפלומטית רצופה של 4000 שנים, האיש מכפר־מל"ל נראה כבארבאר מגו־שם, המעורר רחמים. כך הביטו, בוודאי, אחרוני הסנאטורים של רומא בגרמנים הבלונדיים, בני שבט הגותים, שפלשו ל־איטליה בסוף המאה החמישית. וכך הביט צ'זארה בורג'יה באורח מיערות־העד של סקאנדינביה.

צה"ל תקוע בבוץ הלבנוני, וחייליו נה־רגים ונפצעים שם מדי יום, מפני שדון אריק וסאנשו רפול עדיין לוחמים בטח־נות־הרוח. למרות ששילמו שכר־לימוד גבוה, בחייהם של 500 צעירים, הם לא למדו.

ברוב יאושם הם מתעקשים לבנות בית בחולות הנודדים, להוכיח כוח־עמידה ב־בוץ הטובעני, לקנות אחיזת־קבע במיבנה המתמוטט כבניין המסויים בצור.

הם מסרבים להכיר במציאות ה־לבנונית. כי הכרה זו אומרת: נכנסנו לשם בטעות, נהרגנו שם בטיפשות, נסתלק משם בחוסר־כל.

■ ■ ■

המציאות הלבנונית היא פשוטה ו־אכזרית: אין ממשלה לבנונית, אין צבא לבנוני, אין חברה לבנונית. יש בית־משוגעים.

פעם סברו הכסילים: יש לבנון. הסורים ו/או הפלסטינים כפו עליה מילחמת־אזר־חים. נגרש אותם, ותהיה לנו לבנון משל־נו, יפה ונחמדה, מין גינת־נוי בחצר ה־קידמית של ישראל.

בינתיים הסתבר לכסילים אלה שיש יו־תר מזה: יש נוצרים־פלאנגות, יש דרוזים, יש סונים, יש שיעים, צריכים לעשות סדר.

אולם זוהי תמונה מסולפת. יש תריסר פלאנגות. יש לפחות שני פלגים עיקריים של דרוזים, ועשרות תת־פלגים. יש שלו־שה פלגים של שיעים, וכמה וכמה פלגים של סונים.

וגם זוהי תמונה פשטנית עד אבסורד. יש עשרות רבות של פלגים מכל הסוגים האלה.

וכל אחד מהם שונא את כל ה־אחרים, ומוכן לשחוט את כולם — גברים ונשים, זקנים וילדים, נוסח שאתילא.

הכל יורים בכל, ומפוצצים את הכל, ומשלחים מכוניות־תופת בכל.

וכולם־כולם מוכנים לירות בחיילי צה"ל.

■ ■ ■

ישראל חימשה את הדרוזים של ה־אמיר ארסלאן, יריביו של ג'נבלט, ש־היה שותף של אש"ף. ארסלאן כרת ברית עם הפלאנגות, ידידות ישראל, כדי לערוך שחיטה הגונה בג'נבלטים. בדרך קרה לאר־סלאן משהו מצחיק: ידידיו מהפלאנגות ירו באנשיו והרגו אותם. כי בעיני מארוני מן הפלאנגות, יש רק דרוזי אחד טוב, והוא דרוזי מת.

השיעים בדרום קיבלו את חיילי צה"ל בידידות. השיעים בביירות מתלוננים על כך שהצבא הלבנוני, הכפוף לנשיא שנב־חר בכידוני ישראל, מתנכל להם. עכשיו פועל בדרום פלג שיעי, שמנהיגו הוא

(המשך בעמוד 56)

* קאריקטורה של מק־נלי בשיקאגו טריביון.

מאת אורי אבנרי

אברהם תורגמן:

„הציבור צריך לסמוך עלינו!"

יש לי הרגשה קשה, שההתקפה על האוטובוס בתחנה המרכזית בתל־אביב .היתה רק ראשונה בסידרה.

לכן פניתי אל מפקד המחוז, אברהם תורגמן ושאלתי אותו:

● **איך מתכוונת מישטרת תל־אביב להתמודד עם בעיית הפיגועים?**

מישטרת תל־אביב נקטה בכמה אמצעים. סיכמנו בישיבה מיוחדת על היערכות, שהתכלית שלה לתת ביטחון־יתר לכל המחוז. בהיערכות ישתתפו מישמר הגבול, המישמר האזרחי ושוטרים במדים ובלעדיהם. אזרחי תל־אביב יכולים להיות בטוחים שאנחנו נעשה כל הנדרש כדי למנוע פיגועים צפויים.

● **באיזה אופן?**

טוב, אני לא יכול לפרט, מטעמים מובנים. הציבור פשוט צריך לסמוך עלינו. כמובן, שבפיגוע בשבת יש משום חידוש הפעילות, וצריך בהחלט לקחת את זה לתשומת־לב.

● **אחרי הפיגוע עצרתם 111 ערבים. על פי מה נקבע מי חשוד ומי אינו חשוד?**

על פי כל מיני מימצאים שהיו בידינו. כבר במוצאי שבת היה ברור לנו באופן כמעט ודאי שזהו פיגוע חבלני. בגלל האינדיקציה הראשונית הזאת סרקנו את השטח ועצרנו ערבים בסביבה המיידית. כיום יש לנו כיוון חקירה יותר ספציפי, ונותרו בידינו 18 מתוך 111 העצורים. אני מניח שעד לבוקר יום השני יהיו בידינו שמונה עצורים.

● **היכן היית בשעת הפיגוע?**

בעצרת של השכונות, בכיכר־מלכי־ישראל. כשהמוקד שלי הודיע לי על הפיגוע, יצאתי למקום מייד.

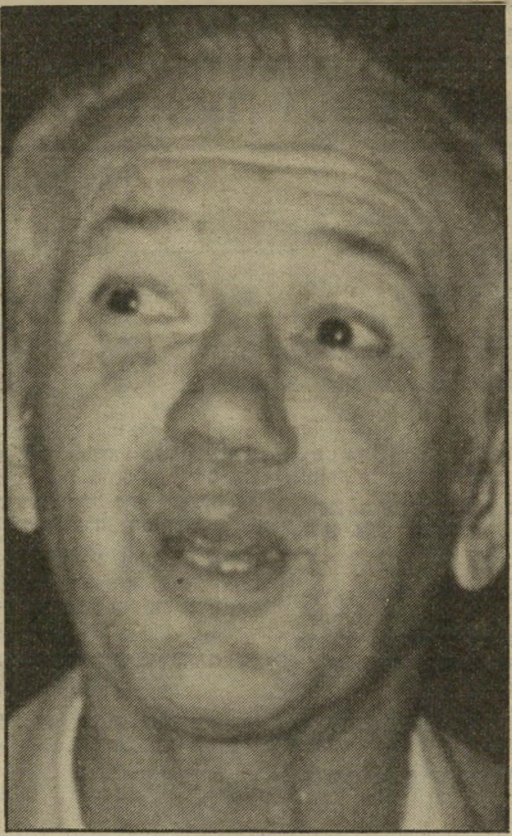

פרופסור מוריס לוי:

„אפשר לעשות ניתוח לב פתוח בישראל!"

שיהיה בריא שימחה ארליך. באמת שיהיה בריא. בלי שום קשר לאיחולים האלה, השלוחים מקרב לב, הוא הצליח להכניס אותי השבוע לפאניקה. מה זה? בן־אדם כבר לא יכול לעבור ניתוח לב פתוח בארץ? הוא צריך לנסוע כל הדרך עד אמריקה בשביל ניתוח שכזה? ומה איתנו, אלה שאינם חברי־כנסת ושרים בממשלה, אלה שההוצאות הרפואיות שלהם אינן מכוסות על־ידי המדינה? מה אם חלילה נזדקק אנחנו טפו־טפו־טפו לניתוח שכזה? אז מה, אין לנו צ'אנס? כי הרי נסיעה לאמריקה עולה הון תועפות וימי אישפוז בבית־חולים אמריקאי עולים הון עתק וניתוח לב פתוח הוא בכלל מחירה של וילה בהרצליה־פיתוח.

פניתי לפרופסור ברוך מודן, מנכ"ל מישרד־הבריאות, והוא סירב לדבר איתי. רצה שהדוברת הנחדרת של המישרד שלו, דבורה גנני, תזרוק לי איזה קומוניקט. מודן, אגב, הוא האחראי לוועדה המאשרת נסיעות לחו"ל לחולים.

החלטתי לפנות אל מנתח הלב הנודע, הפרופסור מוריס לוי, ולשאול שאלה של הדיוט:

● **פרופסור לוי, האם אי־אפשר לעבור ניתוח לב פתוח בארץ?**

אני מתפלא שאת שואלת שאלה כזאת. את הרי יודעת שאנחנו עושים הרבה מאוד ניתוחי לב פתוח בארץ.

● **מדוע אם כך נסע סגן־ראש־הממשלה לחו"ל כדי לעבור ניתוח לב פתוח?**

לא ידועים לי פרטים על המחלה של שימחה ארליך. אני לא יכול להשיב על השאלה.

● **לא נדבר על ארליך. נדבר באופן כללי: אם אפשר לעבור ניתוח לב פתוח בארץ, מדוע מאשרת הוועדה ניתוחים יקרים מסוג זה בחו"ל?**

קשה לי לענות לך, אני יכול לומר לך שבאופן כללי יש מיקרים בודדים, נדירים, שלגביהם מצטבר בחו"ל ניסיון רב מזה שבידינו, ובמיקרים אלה יש אמנם הצדקה לנסיעה, אם המדינה מוכנה לממן את שליחת החולה לניתוח בחו"ל.

● **ארליך הוא אדם מפורסם...**

ניתחנו בארץ הרבה מאוד אנשים מפורסמים.

● **ובהצלחה?**

אני מניח שכן.

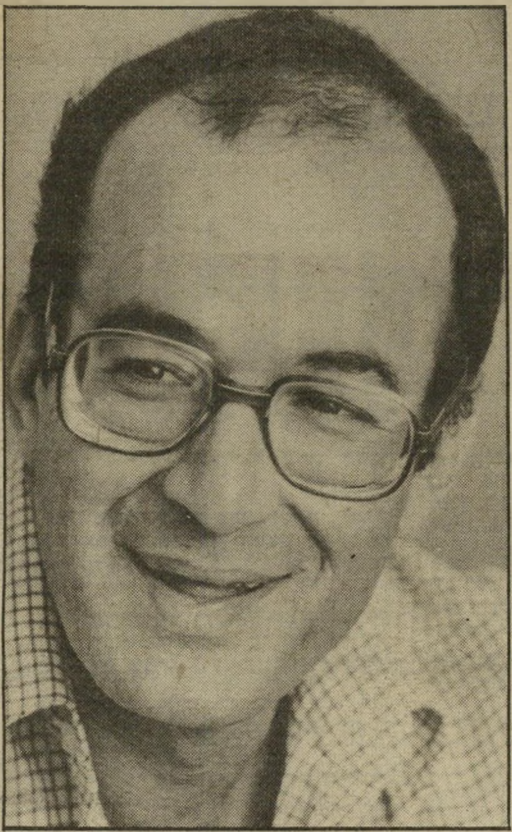

יוסי שריד:

„בגין ושרון תחת ההריסות!"

יוסי שריד אוהב כנראה איומים בטלפון. אחרת אני לא מבינה איך יצא השבוע בקריאה לראש־הממשלה מנחם בגין ולשר־הבטחון אריק שרון להתפטר. אני מוכנה לשים את הראש שלי על זה שאצלו הטלפון מתפוצץ כעת מאיומים, מכיוון ששריד מתעקש להופיע כאזרח מחשורת בספר־הטלפונים.

● **הקריאה הזו שלך הרי לא תגרום לשום התפטרות.**

בכל מדינה אחרת — ואני לא מדבר אגב על המדינות שראשיהן מופיעים ברשימה אחת עם ראש־הממשלה שלנו...

● **אתה מתכוון לרשימת המנהיגים הגרועים?**

בדיוק. ואת יודעת שאת עורך הסקר הזה אי־אפשר להאשים, אין חשד שמדובר פה בעוכר־ישראל, מכיוון שהעיתונאי שערך את הסקר הוא בעל הטור הנודע ג'ק אנדרסון, שהוא חבר טוב של בגין ושהיה פה בזמן המילחמה ואפילו הצדיק אותה — קראתי בהארלד טריביון פירוט מלא על עורכי־הסקר. מדובר פה ב־50 מומחים למדיניות־חוץ, אנשי הסטייט־דיפרטמנט והפנטגון, אנשים מהבית הלבן ופרופסורים חשובים למדעי־המדינה. כולם בעלי קשת רחבה של השקפות.

ובכן, בין דובלייה של האיטי וסטרסנר של אורוגוואי, שהוא אחד הדיקטטורים הכי־מאוסים שיש עלי אדמות, יושב לו בגין שלנו — אפילו לפני פינושה מצ'ילי, המופיע רק במקום השביעי.

ובכן, אני לא מדבר על המדינות האלה, כשאני מדבר על כל מדינה אחרת, אלא מדבר על מדינה מתוקנת. בכל מדינה מתוקנת היתה הממשלה מתפטרת מזמן לאור מה שקורה, כי כל מטרות המילחמה מופרכות אחת אחרי השנייה, ומיום ליום המציאות טופחת על הפנים.

● **כן, מטרות המילחמה. מה קורה להן?**

הגנת אזרחים יהודים? 500 מתו עד היום.

להכות את הטרור? הטרור מתגבר והולך.

סדרים חדשים עם ממשלת לבנון? בקושי אפשר להחזיר לכנו את הסדר הישן.

● **והשלום עם לבנון?**

לא מצליחים בינתיים להסכים על סדר־היום.

לא נשארה אבן על אבן, ותחת ההריסות האלה היינו צריכים קודם כל למצוא את בגין ושרון. אבל הם ממשיכים לתפקד כאילו כלום לא קרה.

שילכו הביתה.

טיבי זיכרוני:

„בתולות באוניברסיטה? בטח דתיות!”

עוד אגדה אחת התנפצה לה השבוע על סלעי הסטטיסטיקה. 35% מקרב הסטודנטיות באוניברסיטה העברית בירושלים — גילה מחקרו של הדוקטור רוני שטרקשל — הן בתולות. אני לא יודעת אם תוצאות המחקר משמחות אתכם או מעציבות. מכל מקום, אי־אפשר להישאר אדיש לתוצאה כזו. הסטודנטית הראשונה שפגשתי אחרי שקראתי את הפירסום היא טיבי זכרוני, סטודנטית־שנה־ראשונה באוניברסיטת תל־אביב. שאלתי אותה:

את שייכת ל־35% או ל־65%?

ל־65. למה?

● **מפני שהמחקר של ד״ר שטרקשל אומר, שבאוניברסיטה יש יותר משליש סטודנטיות בתולות.**

איפה, באוניברסיטת תל־אביב?

● **לא, בירושלים.**

הן בטח דתיות.

● **האגדה מתנפצת, אם כך?**

לאו דווקא. אחד המרצים שלי הבטיח לי השבוע, שאם לא אצא מהאוניברסיטה עם דוקטורט, בטח אצא עם דתיות

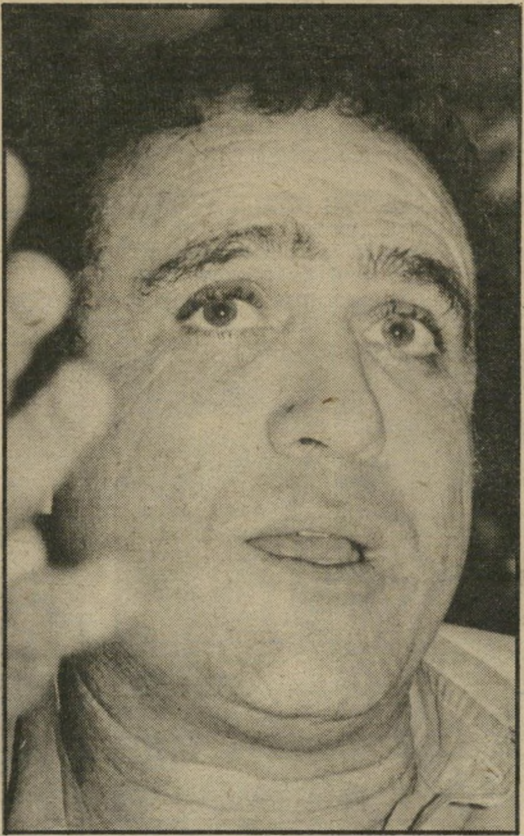

יהורם גאון:

„כל העסק הוא לא נעים לי!”

די נדהמתי כשגיליתי באחד הצהרונים ידיעה, שהזמר יהורם גאון תבע את מפיקי הסרט „כביש ללא מוצא” בסך של 346 אלף שקל, וכל זאת מפני שלא עמדו בהתחייבותם כי שמו של גאון יופיע ראשון בכל המודעות ופירסומי הסרט, וכי תמונתו בפירסומים לא תהיה קטנה מזו של שאר כוכבי הסרט.

אני מכירה את יהורם גאון ולא מתאים לו להתקטנן על דברים כמו שם ראשון ותמונה בכל פירסום. הוא הרי איש צנוע ועניו, וכל מי שמכיר אותו מוכן להישבע על כך עם יד על הלב.

לכן מיהרתי לברר את הסיפור שמאחורי התביעה. את יהורם לא הצלחתי לתפוס, מכיוון שהיה עסוק בצילומי סידרת־הטלוויזיה „המישפחה”. לעומת זאת מצאתי אנשים אחרים, שסיפרו לי על השתלשלות העניינים.

ובכן, הסיפור התחיל בכך שיהורם לא בדיוק השתגע על נוסח המודעות שכונו בפיו, כך שמעתי, „סרות טעם”. הוא חשש כי סיגנון המודעות שפורסם מתחת לתמונתה של ענת עצמון יוצמד גם לתמונתו, ולכן ביקש מאמרגנו לטלפן למפיקים. אחד המפיקים, כך סופר לי, אמר לו: „שק בתחת!”

מכאן עד לתביעה המישפטית היתה הדרך קצרה. גאון תובע את המפיקים — דוד שפירא מ„סירטי שפירא” ואיציק קול מ„האולפנים המאוחדים” והמפיקים אינם טומנים את ידם בצלחת. בקיצור, נכונה לנו חגיגה.

אחרי שהצלחתי ללקט את כל הפרטים האלה תפסתי את יהורם גאון, סיפרתי לו מה שאני יודעת וביקשתי ממנו את תגובתו. יהורם שתק ואמר לי:

עשי לי טובה, רדי מזה. אני לא רוצה להוסיף שום דבר. כל העסק הוא עסק לא־נעים

יונה אליאן:

„לא טוב למות בעד ארצנו!”

יונה אליאן היא שחקנית שאינה קופאת על שמרים. לא מזמן היתה מעורבת במחזה „ועידת־פיסגה”, שבו גילמה את דמות אהובתו של מוסליני, לצידה של גילה אלמגור, שגילמה את דמות אהובתו של היטלר.

בימים אלה היא עובדת על מחזה יחיד שהיה להיט בלונדון ובברודוויי, ותנקרא בתרגום חופשי „דרכה של מרגריטה”. איני יודעת איך יקראו למחזה בעברית, אני סומכת על יהונתן גפן, המתרגם, שכבר ימצא למחזה איזה שם מדליק.

יונה מגלמת את דמותה של מורה מאוד לא קונבנ־ציונאלית, הלוחמת במימסד החינוכי. את דמותה של מרגריטה התוססת גילמה בפאריס אנני ג׳ירדו ובברודוויי — שחקנית התיאטרון אסתל פארסונס.

המחזה נכתב בברזיל, על־ידי מחזאי צעיר בן גילה של אליאן.

● **לבד על הבמה כל הערב — זה לא מפחיד אותך?**

מאוד מפחיד. הציעו לי כל מיני תפקידים בתיאטראות ממוסדים, תפקידים בטוחים עם שחקנים נוספים על הבימה. כך שהאחריות לא מוטלת כולה על כתפיי. אבל יש בי איזה שד קטן כזה, שדוחף אותי לחפש דווקא את המפחיד.

חוץ מזה, המחזה הזה הדליק אותי, וכשאני נדלקת אי־אפשר לעצור אותי. כמו שהלכתי לוועידת פיסגה והאמנתי במה שאני עושה, אני מאמינה בכל מילה שהמחזה אומר.

● **כלומר, את מאמינה ששיטות החינוך הן מיושנות ופג תוקפן.**

בהחלט! המורה שלנו במחזה יורדת על שיטות החינוך האלה.

● **החינוך הברזילי הוא לא בדיוק זהה לחינוך הישראלי.**

לכן עמדתי על כך שהעיבוד למחזה יגע בבעיות שלנו, בישראל.

● **על מה את מדברת?**

שמונה שנים ישבתי בכיתה ומול עיניי היה שלט „טוב למות בעד ארצנו”. אני התחנכתי על זה. מה זה העניין הזה? למה חינכו אותי על „טוב למות בעד ארצנו”? לא טוב למות בעד שום דבר!

● **יהונתן גפן השפיע עלייך.**

זה לא שהוא השפיע עליי, זה שאנחנו חושבים אותו דבר, ולכן השילוב שלו כמתרגם ושלי כשחקנית יצא שיגעון. בכלל, יש לי רעיון ואני מקווה שיהונתן ילך איתי על זה — אחרי כל הצגה אני רוצה לקיים דיון עם הקהל בהשתתפות של יהונתן ושלי. זה יכול להיות [illegible]

שר־המיסחר־והתעשייה אינו יכול להביט בעיני אשתו
וח"כ שינוי רוצה לבחון מקרוב את כוכבת הקולנוע

■ בישיבת סיעת־המערך הפריע ח"כ **יעקב צור** לנואמים. העיר לו **משה שחל**: „מה, אתה בברזיל,״שאתה מפריע כך?״, כשהוא מתכוון לסיור שערך צור באחרונה, בלוויית ח"כים נוספים בדרום־אמריקה. צור סיפר, שבסנט של ברזיל יש נוהל קבוע להפרעות בנאום. כשחבר פרלמנט רוצה לקטוע את דיברי הנואם הוא אומר לו: „אדוני, במחילה מכבודך, שמא אוכל להפריע לך?״ הנואם זז מהמיקרופון, שומע את הדברים ורק אחר־כך שב לנאום. היקשה שחל: „ומה קורה אם הנואם אינו רוצה שיקטעו אותו?״ ענה **יוסי ביילין** דובר המיפלגה: „לא רוצה — אז יורים בו.״ סיכם את העניין ח"כ **יצחק רבין**: „הם יכולים להיות מנומסים. ממילא את ההחלטות מקבלים שם הגנרלים.״

■ **אריה קרמר**, אחד מסגני ראש עיריית תל־אביב, הדהים את שומעיו. בישיבה בהנהלת חרות־הצה"ר, שדנה בחלוקת התיקים בהנהלה הציונית, נטל קרמר את רשות־הדיבור ואמר בפתיחה: „אני רוצה לומר שאני לא רוצה שום תפקיד. אני מוותר.״ חבריו למועצת עיריית תל־אביב, **יגאל גריפל** ו**חיים מסה** אמרו כאיש אחד: „פעם ראשונה בחייו שהוא לא רוצה שום תפקיד.״

■ בהמשך הדיון התייחס גריפל לחלוקה הלא־צודקת של התיקים בהנהלת הסוכנות. „כשאני הולך לעמיגור, חברה של הסוכנות, אני עומד כמו עני בפתח. שולטים שם אחד מפא"יניק, אחד מפ"מניק ואחד עם כיפה באמצע.״

■ בדיון על הגדלת מיספר סגני יושב־ראש הכנסת, נשמע **מנחם סבידור** אומר שהוא אינו רוצה אורחת גמלים מאחוריו. העיר אחד המועמדים מהקואליציה: „אתם יודעים מי הולך בראש אורחת גמלים?״

■ היבט אנושי לתפקידו נתן שר־המיסחר־והתעשיה, **גידעון פת**, בהרצאה לפני פעילי מיפלגתו בגוש דן. „אני מקריב את חיי־מישפחתי בגלל המיפלגה. לא יכולתי להביט בעיניה המאשימות של אישתי, **אן**, כי הרגשתי שהיא מאשימה אותי שהרמתי יד למען המילחמה בלבנון.״

■ על הצוות שבחר לו אמר: „אני שמח שהעוזרים שלי אינם חברים מהמיפלגה. כי היו לי עוזרים מהמיפלגה והם היו גרועים מנחש.״

■ ממלא־מקום מזכ"ל ההסתדרות, **ישראל קיסר**, נישאל מה דעתו על דיברי המזכ"ל, **ירוחם משל**, שאמר שבין השניים שוררת הבנה ודי ברמז ובקריצת־עין כדי שעניין יסודר. ענה קיסר: „אתה לא רואה שהעיניים שלי קורצות כל הזמן אוטומטית.״

■ בעניין אחר סיפר קיסר שבדיונים שהתקיימו בינו ובין שר־האוצר **יורם ארידור** הוא קרא לו יורם ואילו ארידור קרא לו קיסר.

■ ח"כ שינוי **מרדכי וירשובסקי** נשאל על־ידי המראיין **איתן דנציג** מדוע לדעתו **אליזבת טיילור**, ולא **פיליפ חביב**, צריכה להביא שלום בין ישראל ולבנון. „הוריאיל ואיני יודע, תרשה לי לבדוק זאת באופן אישי. ליז עדיין ראויה שהיא והבעיה ייבדקו על־ידי מומחה כמוני.״

■ ח"כ **יצחק רבין** גילה שהוא התבקש על־ידי „גורם חיצוני״ לכתוב ספר על התפיסה המדינית של מיפלגת־העבודה. רבין עדיין לא נתן תשובה. לדעתו ספר כזה צריך היה להיכתב על־ידי **יגאל אלון**. אם הוא יכתוב את הספר, הוא יקדיש בו מקום מרכזי לתוכנית אלון.

■ בשבוע שבו הודיע היועץ המישפטי לממשלה לעיתונאית **מירה נוף** שהוא דוחה את בקשתה להסיר את חסינות בעלה, הח"כ **עקיבא נוף**, שאיתו היא נשפטת במישפט גי[...] רושין משום שתביעותיה הס[...] קנטרגיות, היתה לה דוגמה נו[...] ספת למערכת היחסים בינה ו[...] בין בעלה. ביום השישי האח[...] רון חגגה מירה את יום הולדתה של בתם המשותפת **איילת**[...] מסיבת יום־ההולדת לבת ב[...] ה־7, הנמצאת עם האם, התקיי[...] מה בבית־הספר הכרמל שבו לו[...] מדת הבת. לפני תחילת המסיבה אספה הקטנה את המתנות ש[...] הביאו לה בני כיתתה והניחה אותן בסל של מירה, שהיה מו[...] נח לרגליה. בתום המסיבה קם עקיבא נוף, שהיה אף הוא מוז[...] מן למסיבה, ולקח את המתנות איתו.

■ קוראי מדור הטלוויזי[...] של עיתון הארץ לא הבינו על מה מדברת הכותבת **חדה בו**[...] **שם**, כשכתבה על הקשישים הגרים בבתים לא מחוממים. הוסיפה: „לאחרונה נאלצתי ב[...] גלל בדק־בית שנערך בביתי — מכה שלא כתובה בתורה — לחיות חודש ימים בתנאים לא תנאים וחשתי עצמי אומללה ומיוסרת.״ בושס ביקשה להחליף בביתה את האמבטיה ואת בית־השימוש. התיקון שהיה צריך לארוך חמישה ימים התארך לחודש. בושס נאלצה ל[...] הכנס לשכנים ושם לעשות את צרכיה ולהתרחץ. בשלב מסויים היא התביישה לדפוק בדלתות שכניה.

■ ח"כ חרות **מיכאל קליינר** ניסה להפיח רוח חיים בדיון פומבי על האנטי־שמיות, שאותו הינחה עיתונאי הארץ **עקיבא אלדר**. „בפרלמנט הבריטי התקיים דיון בנושא האבטלה. ציר יהודי מהלייבור תקף את מדיניות הממשלה. ציר שמרני צעק לו: 'לך לכנסת!' הציר היהודי, בניגוד לישראלים רבים, לא ראה בכך מציאה גדולה. אך לגבי הציר השמרני יש בעיה: האם הוא אנטי־שמי או אוהד הציונות?״ באותו הקשר שאל קליינר: „איך אפשר להיות בברית־המועצות גם אנטי־דתי וגם אנטי־שמי? כשאתה אומר שישו לא היה ולא נברא כי היהודים רצחו אותו.״

איסר הראל
חבוש בכובע־פרוות גדול בא לאזכרה ליום השלושים למותו של רב־אלוף חיים לסקוב. הראל, הממונה על שירותי־הביטחון וראש המוסד לשעבר, עמד בצד. מדי פעם ניגשו אליו מכרים ותיקים ושוחחו איתו.

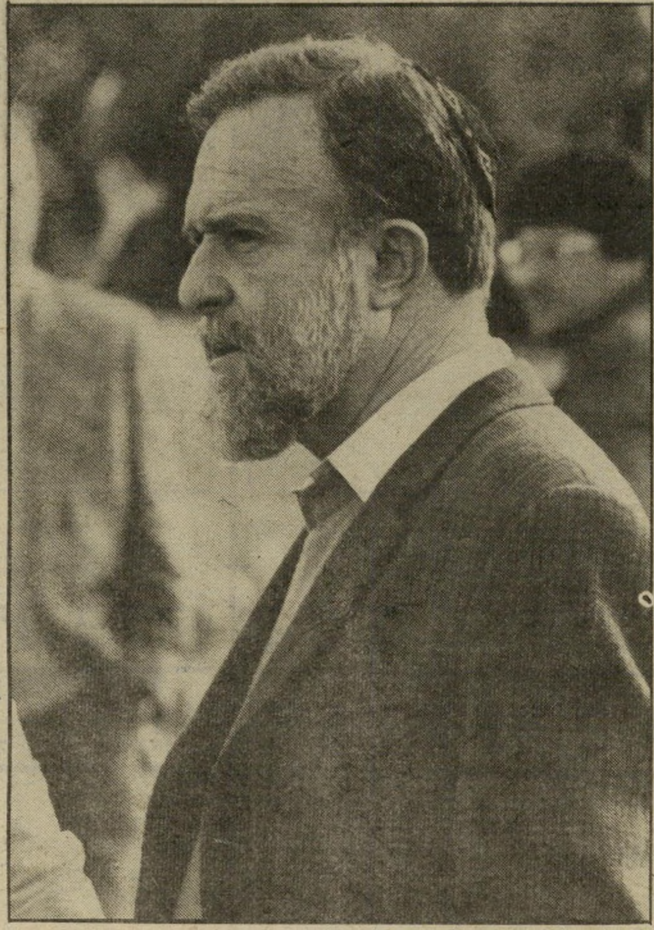

דני מט
מחליפו הטרי של הרמטכ"ל לשעבר, חיים לסקוב, בתפקיד נציב קבילות חיילים, בא לאזכרה בחליפה הדורה. מט, מי שהיה מתאם הפעולות בשטחים, הניח על ראשו כיפה סרוגה קטנה, כשנכנס לבית־הקברות הצבאי בקריית־שאול.

איתן פרידלנדר
אלוף העולם בשיט מיפרשיות בדגם 420 וסגן אלוף אירופה במיפרשיות דגם 470 (ביחד עם בן־זוגו שימשון ברוקמן) שותף לחיים לצד השחקנית אביבה גר. פרידלנדר היה אורחו של יגאל קראוס, מבעלי הפאב „ג'יי אנד ג'יי״, בצפון תל־אביב, שפתח את המקום שלו גם לארוחות־צהריים, והתחיל בארוחה מיוחדת למוזמנים.

אנשים

■ יושב־ראש ועדת־הכלכלה של הכנסת, **גד יעקובי**, היה יושב־ראש הוועדה היחידי בכנסת שסירב להזיז את שעות כינוס הוועדה בגלל לימודי הערבית המתקיימים במישכן הכנסת. „אם הם רוצים ללמוד ערבית, שלא יעשו זאת בשעות העבודה.״

■ בישיבת ועדת־הכלכלה שדנה בעניין חוק העישון, הופיע בשם חברת הסיגריות דובק עורך־הדין **שמואל תמיר**. הוא בא מצוייד באנציקלופדיה רפואית ובספרים עבי־כרס, שאותם נשא עוזרו. הוא ציטט חוות־דעת של רופאים שהעישון אינו מסוכן כל־כך. שאל אותו אחד מיוזמי ההצעה, ח״כ העבודה **אורי סבג**: „אם זה כל־כך טוב למה אתה לא מעשן ?״

■ הבדיחה האחרונה מספרת שבשווייץ יצא שטר חדש. מצידו האחד ציור־דיוקן של **ניסים גאון**, ומצידו השני פרענק שווייצי אחד.

■ איך קוראים לקואליציה בין המפד״ל ורק״ח ? כיפה אדומה.

■ הזמר הפולני הגולה, **יאצק קצ׳מרסקי** הופיע בתיאטרון נווה־צדק. המנחה **מיכאל הנדלזץ** היה אמור לתרגם גם את שיריו של הזמר, שאחד מהם הפך להימנון תנועת סולידאריות. הקהל, רובו ממוצא פולני, מחה על כך שיהיה תרגום. ענה הנדלזץ, מבקר התיאטרון: „ישנם בארץ מיעוטים שאינם דוברים פולנית.״

■ הזמר הפולני מתגורר בישראל בביתו של הצייר **אנדריי קלצ׳ינסקי**, חבר מרכז חרות, שגם הוא ממוצא פולני. לכבוד האורח לקח קלצ׳ינסקי חופשה מעבודתו.

■ בתום ישיבה של ועדת־הכספים של הכנסת, שדנה ארוכות בחוק האינפלציה, הודיע היושב־ראש **שלמה לורנץ** מהי עמדתו בעניין הקצבת סכומים לחימום בתי־הזקנים. בשלב זה ביקש כל חבר ועדה להתבטא. העיר לורנץ, איש אגודת־ישראל: „בדיון על חוק האינפלציה היתה דממה של בית־עלמין. ובתקציב החימום כולם מדברים.״

■ בישיבה אחרת, שעסקה בנושא תיפעול אל־על, העיר מנכ״ל מישרד־האוצר **עזרא סדן**, שהצירוף בע״מ לשם החברה הוא מטעה. „צריך להיות מובן שזה לא בערבות הממשלה.״

■ ח״כ חרות **איתן ליבני**, היה מודאג מנסיעתו של הנשיא **יצחק נבון** לארצות־הברית. „שרק לא תהיה הפיכה בהיעדרו,״ אמר בחיוך. ענה לו ח״כ הליברלים, **יצחק („זיגי״) זייגר**: „אתה מתכוון בוודאי להפיכה במיפלגת העבודה.״

■ השופט **אברהם מלול** שמע את עורכת־הדין **ניריה לירסקי** טוענת במישפט על שיבוש הליכי־מישפט. השופט, שנזכר בגירסה דינקותא, הפסיק אותה והחל מספר כי טיעונה מזכיר לו את סיפור רחב הזונה. „באותו עניין,״ פירט השופט, „החביאה רחב את המרגלים וכאשר באה המישטרה לחפשם החביאה אותם ומנעה מהמישטרה למצוא אותם. וזה בדיוק שיבוש הליכי מישפט.״ השופט מלול לא גזר את דינה של רחב.

■ השופט **אורי שטרוזמן** סיפר, כי מכיוון שבכל יום נכנסות למדינת ישראל כ־150 מכוניות בעלות מיספר לבנוני, התעוררה בליבו בעייה מישפטית. כאשר נגרמת תאונת־דרכים, ויש צורך לתבוע את המזיק, חייבים להגיש תביעה גם נגד הנהג. מאחר שנהגים מלבנון חוזרים לארצם, כיצד יכלו בעלי־הדין להגיש להם את ההזמנה למישפט ? השאלה מטרידה את השופט כל־כך שהוא שלח מיכתב בעניין זה לשר־המישפטים.

■ **איריס**, בתו הצעירה של עורך־הדין **אהרון פאפו**, הלומדת שנה ראשונה מישפטים באוניברסיטת תל־אביב, חשה שלא בנוח. חבריה לכיתה, שלקחו שיעור בחירה בפילוסופיה אצל הפרופסור **אסא כשר**, באו אליה ואמרו לה: „טוב שלא היית בשיעור, כי השמיצו שם מישהו שקרוב אליך.״ כאשר שמע פאפו מה אומר עליו כשר (העולם הזה 2367) הוא סיפר שהוא נתקל לראשונה בכשר לפני כשש שנים. „עוד לפני שידעתי שיש לו משהו נגדי, הלכתי לשמוע הרצאה של קבוצת מרצים במלאת 300 שנה למות הפילוסוף **ברוך שפינוזה**. סגרתי את מישרדי מוקדם מהרגיל, ובגשם סוחף נסעתי לרמת־אביב. כאשר שמעתי את כשר התאכזבתי מאוד. הוא לא חידש בהרצאתו שום דבר שלא ידעתי על שפינוזה קודם מקריאת ספרים. מה שמפליא אותי הוא, איך הוא ידע שאני באמת חכם יותר ממנו. יש לו ממש חוש טלפאתי. אבל מה שחסר לו זה מעט הגינות. במקום לחדש את תוכן שיעוריו הוא מחדש כל שיעור רק את הבדיחות הפוליטיות התפלות שלו.״

■ בישיבה האחרונה של הוועד־המנהל של רשות־השידור לא השתתף פאפו. הסיבה — באופן יוצא מן הכלל הסכים יושב־ראש הוועד־המנהל, **ד״ר ראובן ירון**, להיענות לבקשת אחד מחברי הוועד, ח״כ חרות **מאיר שיטרית**, לקיים את הישיבה באולם מועצת יבנה. שיטרית הוא היושב־ראש שלה. הדיון נקבע ליום התמישי בשעות הבוקר, במקום שעת־הכינוס הרגילה ביום השני אחרי־הצהריים. פאפו היה באותו זמן בבית־המישפט. הוא הפסיד סיור בן שלוש שעות בעיירה, ביקור בכיתות, שיכון ומיפעלים, וארוחת־צהריים דשנה שבסופה התקיימה הישיבה השבועית של הוועד.

■ **בן־ציון שירה**, יועצו לענייני תיקשורת של שר־הפנים **יוסף בורג**, נוהג בוולוו ישנה מודל 1965, שאותה הוא קיבל בירושה מישפחתית. פעמיים בשבוע הוא נוסע בה לירושלים, בענייני הד״ר בורג ופעמיים בשבוע לבית־החולים הדתי לניאדו בנתניה. עתה יסע שירה כל שבוע גם למושב קורנית שבגוש שגב. הסיבה — הוא שותף שם בחברת פירסום חדשה, בה שותפים עוד שלושה. אחד השותפים היא הגרפיקאית **אסתי כץ**, שהיא גם צוללנית ובעבר מיפתה את פני־הים.

■ **דבורה נמיר**, הכתבת הרפואית של ידיעות אחרונות, לא תשכח במהרה את טיולה האחרון באילת. היא החליפה את כתבת־התיירות של העיתון **נורית ארד**, ויצאה לעיר העיר הדרומית לחגוג את חג־המולד. באילת היא נקעה שתי חוליות בעמוד השידרה, לקתה בשיתוק ברגלה השמאלית והגיעה למקום היאה לעיסוקיה: לבית־החולים יוספטל בעיר. היא שכבה שם יומיים, ובשכיבה אף כתבה את כתבתה. כאשר נאמר לה שהיא צריכה לשכב שם חודש, היא נטלה גלולות לשיכוך כאבים וטסה על גבי אלונקה לתל־אביב. בבית־החולים איכילוב היא קיבלה ארבע זריקות בעמוד השידרה בין החוליות, שש זריקות בפרק הירך. שרצו לחברה לעירוי קבוע של סמי־הרדמה, היא ברחה מבית־החולים. בבית היא שוכבת על מיטת קרש, וכך היא תיאלץ לשכב חודש ימים. את עבודתה היא מנהלת בשכיבה דרך הטלפון, כדי שלא לפגוע בתקדים שקבעה: במשך 30 שנות עבודתה העיתונאית היא החסירה 12 יום בלבד בגלל מחלה.

אלון אגמון בנם הרך של עידן אגמון והמחזאית גורן הובא בבריתו של אברהם אבינו. גילה אלמגור, אשתו של יעקב אגמון ואמו החורגת של עידן, החזיקה את התינוק בזרועותיה אחרי הברית (למעלה). עידן (למטה משמאל) הביא את הילד בזרועותיו לבימה הקטנה, ומסר אותו לאגמון האב (למטה מימין) ששימש כסנדק. בברית המילה, שהתקיים ב„בית ליסין״, השתתפו רבים מחבריהם של כל בני המישפחה. בעת הברית עצמו עמדה גורן בצד.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

ח"כ מנחם סבידור נואם בכנסת הקודמת. לידו: סגן־היו"ר דאז, פינחס שינמן

אנשים

העיתונאי הדרוזי יכול לפתוח את פיו רק אצל רופא־השיניים

● **העיתונאי הדרוזי, סלמאן נאטור:** „אדם כמוני יכול לפתוח את הפה רק אצל רופא שיניים, וגם זה בספק."

● **הפאטיריקן מיכאל (ב. מיכאל) ברזין:** „נפצע קל בלבנון אין פירושו בהכרח שה־פציעה היתה קלה. פשוט להיפצע בלבנון זה קל מאוד."

„פריצי" מצעירי הליברלים בירושלים, ששמו הלא־מוכר הוא אברהם פריז, בא לכינוס של חח"כ יצחק ברמן שנערך במלון בתל־אביב. לכינוס, שדן בעתיד קבוצת הליברלים השוקלים הקמת מיפלגת־מרכז, בא פריצי היישר משירות מילואים. הוא הפקיד בקבלה את נישקו ותרמילו, ועלה לאולם־הישיבות.

פסוקי השבוע

● **הנשיא יצחק נבון,** כשנשאל בארצות־הברית בענ־יינים מדיניים: „משלמים לי כדי שלא אחשוב בקול רם."

● **שר־הביטחון אריאל שרון,** בתוכנית מוקד: „האם מכיוון שיש לנו אבידות (בלבנון) נוותר על ההזדמנות לפתור בעיות קשות?"

● **הרב מנחם הכהן:** „שר־הביטחון והממשלה היו מ־אוד רוצים שהעם יתייחס אל מילחמת־הלבנון ותוצאותיה כ־אל של"ג דאשתקד."

● **ח"כ מפ"ם יאיר צבן:** „החום הסוציאלי של יורם ארידור אינו גבוה מהקור בבתי הקשישים."

● **ח"כ המערך יצחק רבין,** בעת ביקור בהתנחלויות בגדה: „אנחנו חייבים לתקן אי־הבנות שיש בציבור ולומר שגם מיפלגת־העבודה מתנגדת לנסיגה לקו הירוק."

● **הרמטכ"ל, רפאל („רפול") איתן:** „לא נחזיר את יהודה ושומרון כשם שלא נחזיר את תל־עדשים."

● **מנכ"ל רשות־השידור יוסף („טומי") לפיד,** בתשובה לשאלה אם הוא עומד בלחצים המופעלים עליו: „אזרח רומי אנוכי, בן־חורין. אינני תלוי באיש. לא מיקצועית, לא כספית ולא ריגשית."

● **הנ"ל:** „כשערב אחד שידרתי רק אופרה, קיבלתי שני איומים ברצח בטלפון על שגזלתי ממרבית הציבור יום שידורים."

● **שר־התיקשורת, מרדכי ציפורי,** על היורש של מנחם בגין: „אנו גרעין חרות, עושים הכל שראש ה־ממשלה לא רק יגמור את ה־קאדנציה אלא ירוץ לקאדנציה נוספת."

● **הנ"ל,** על מגעי ישראל־אש"ף לשיחרור השבויים: „לטובת 11 יהודים בארץ יש־ראל, אני מצביע בשביל זה."

תראו את חולצות הפלנל המשובצות והארוגות של כיתן. בצבעים מתונים, בצבעים עמוקים או בצבעים עזים. תרגישו את הרכות של הפלנלים של כיתן. כביסים, שומרים על צבע ומגעם נעים נעים.
תראו ותרגישו, ותוסיפו אותם למלתחה שלכם.

הם מחליפים צורה לפי התלבושת. בתוספת צעיף — הם לבוש מעניין וצעיר. מתחת לבלייזר — הם לבוש אלגנטי־ספורטיבי. עם ג'ינס הם "מערביים", עם מכנסיים לבנים הם מהממים.

תראו ותרגישו ותתחדשו.

כיתן.

גלידת
חורף
גלידה חדשה מיוחדת
לחורף!
גלידה רכה על
טהרת השמנת.
גלידה טריה מחומרים
משובחים, עשירה
בויטמינים ופרוטאינים.
להשיג בטעמים: שוקו,
וניל, שוקו-וניל,
מוקה-וניל,
תות-שוקו-וניל,
קרמל-קרנץ ובלק שרי.
אידיאלית גם כמנה
אחרונה ביום סגריר.
אפשרויות הכנה
מגוונות ומפתיעות.
דרשו את חוברת
"מתכוני גלידת חורף
של סנוקרסט"
בת.ד. 1051 ת"א,
61009 ותקבלו
אותה בדואר חוזר
(עד גמר המלאי).
גלידת חורף של
סנוקרסט להשיג
ברשתות: היפרשוק
תנובה, סופרמרקטים
קואופ' דן-השרון, קואופ'
הרצליה, רעננה,
"הצרכן" חיפה ובחנויות
הגלידה המובחרות.
סנוקרסט
גלידת שמנת בטעם
שוקו-וניל
גלידת
חורף
משקל נקי 600 גר'
סנוקרסט
גלידה בחורף שגעון!

עיתונות בצל המעצר

העורך לא הבין מה רוצה הצנזור. הוא העביר ידיעה שבה נאמר שסגנו של יאסר ערפאת נפגש עם שר־החוץ המארוקאי. „בפגישה שררו יחסי ריעות וידידות," נאמר בנוסח. אך הצנזור החליט שלא יתכן לתאר את הפגישה בין שני האישים בשני שמות־עצם חיוביים, ומחק את המילה ידידות. העורך ההמום לא הספיק למלא את החור הלבן שנוצר בעיתון ולכן, זכה למיכתב נזעם מהצנזור.

הסיפור המרתק הזה התרחש בירושלים. הצנזור יושב בבית־אגרון, ומערכת העיתון יושבת גם היא בירושלים. אך לא מדובר בעיתון עברי המופיע במערב־העיר חלילה, אלא בעיתון המופיע בעיר המיזרחית, היומון הערבי אל־שעב. המו"ל והעורך הנוכחי שלו, מחמוד יעיש, יצטרך לתת הסבר איך קרה שהושאר חלל לבן בכתבה שבה נפסלה מילה.

כשתיכתב ההיסטוריה של העם הפלסטיני, לא יוכל הכותב להתעלם מהפריחה, דווקא תחת הכיבוש הישראלי, של העיתונות הפלסטינית (ראה מיסגרת בעמוד הבא).

היא מתרחשת בירושלים לא רק מפני שהפלסטינים

מעצרים, צנזורה, איומים ברצח, הגלייה והטרדות - ואף־על־פי־כן העתונות במיזרח ירושלים פורחת

רואים בה את בירתם, אלא מפני שכרגע מסופחת העיר רישמית לישראל.

המו"לים, העורכים והעיתונאים האמינו כי אם הם יוציאו את עיתוניהם בירושלים, הם יזכו מהשילטונות ליחס דומה לזה שלו זוכים העיתונים העיבריים. אך תוך זמן קצר הם גילו שטעו. מרחק של כמה מאות מטרים בלבד מפריד בין בית־העיתונאים בירושלים ובין המערכות בירושלים הערבית, שחוברה לחדשה. אך אנשי העיתונות הפלסטינית מרגישים יום־יום שהם חיים תחת כיבוש צבאי.

זאק חזמו, בעליו ועורכו הראשי של אל־ביאדר, כמעט ומצא את מותו ב־1 באפריל 1982. למישרדי העיתון, הנמצאים בשכונת שועפת בירושלים, פרצו שני ישראלים חובשי כיפות. הם ניסו לדקור את אנשי המערכת. בנס לא נפגע איש והשניים נמלטו. „מאז הם ניסו לפגוע בבית שלי בירושלים, לשרוף את המערכת, לפגוע ברכב שלי. שולחים לנו מיכתבי איום ובטלפון אומרים לנו ,או שתסגרו את העיתון או שנהרוג אתכם'!" איומים, הצתות ונסיונות פגיעה היו גם מנת חלקם של עורכי אל־פג'ר ואל־שעב.

באוגוסט 1980 הושמו שלושה עורכי עיתונים במעצר־עיר. רק באחרונה שוחרר אחד מהם. לפניהם היתה ריימונדה טוויל במעצר־בית בשנת 1976. שנה לפני כן הוגלה ללבנון עורך אל־שעב, עלי כאתיב. עורך המהדורה העברית של אל־פג'ר, זיאד אבו־זיאד, נעצר לאחרונה, וכמוהו סמען חורי, עורך המהדורה האנגלית. המעצרים היו קשורים בעבודתם העיתונאית.

מזכיר המערכת של ריימונדה, רדואן אבו־עייש, ישב 12 יום בכלא על שהחזיק ללא אישור חוברת של „מי ומי בעיתונות הפלסטינית", חוברת שהוצאה בהדפסה חד־פעמית על־ידי אגודת העיתונאים הערביים בשטחים הכבושים. בקרוב הוא יועמד לדין על עבירה זו.

מרבית העיתונאים הפלסטיניים הם חסרי תעודות־עיתונות ממשלתיות, למרות שהם גרים בירושלים. נאסר עליהם להיות חברים באגודות עיתונאים בינלאומיות. הם אף אינם יכולים לסקר אירועים בשטח, בגדה וברצועה למשל. באדרן ג'עבר מחברון נעצר לפני שלוש

עורך „אל־פג'ר" סניורה
מערכת תלת־לשונית

עורך „אל־שעב" יעיש
עורך במעצר־בית

עורכת „אל־עודה" טוויל
עיתון וסוכנות ידיעות

עיתונות בצל המעצר

(המשך מעמוד 29)

שנים כשהיה בעבודת סיקור עיתונאית.

כאשר מגבילים את העיתונאים לצאת לשטח ולהביא חומר, הרי שמה שנשאר להם הוא לקבל ידיעות מעיתונות זרה, מסוכנויות ידיעות, שידורי טלוויזיה ורדיו זרים ומאמצעי־התיקשורת בישראל.

הרוב נפסל

כל חומר המיועד לפירסום מובא לאישור הצנזור. הסיפורים על מה שהוא פוסל ומה הוא מאשר מעוררים גיחוך.

חזמו, מאל־ביאדר, שולח 400 עמודים לצנזור כדי שישאיר לו לבסוף 75. „הם מצנזרים הכל. זה תלוי בעיקר במצב־הרוח של מי שעובד שם. לא אחת מצנזרים חומר סיפרותי טהור וקאריקאטורות. תמונת הילד הפצוע, שצולם בביירות ושאותה קיבל בזמן המילחמה רונאלד רגן נפסלה אצלנו לפירסום. תמונות שהופיעו בעיתונות הישראלית לא התירו לפרסם אצלנו. כשערפאת עזב את ביירות והתקבל באתונה, פורסמה תמונה של הפגישה שלו עם ראש־הממשלה שם ב־אל־קדס. שלחנו את העיתון עם התמונה ואצלנו צינזרו אותה. הם דורשים לראות את השער הציבעוני שלנו, כדי להחליט אם אפשר לפרסם אותו.״

זיאד אבו־זיאד, המשמש גם כרכז־המערכת של אל־פג׳ר בערבית: „צנזורה במהדורה הערבית היא כבר דבר טיבעי. אבל היום הם מצנזרים במהדורה האנגלית שלנו. לדוגמה, באחד הגליונות שהגשנו לצנזורה, רק שניים מתוך 26 עמודים עברו. האחרים לא אושרו לפירסום. בעברית הם כרגע מאוד הגיוניים, ומצנזרים את מה שאפשר לצפות, אולי מפני שהעיתון פונה לקהל הישראלי. אני מקווה שהמצב הזה יימשך.״

אבו־עייש, העובד עם ריימונדה טוויל, מכיר את הנושא מקרוב. „אני יכול לכתוב על כל דבר בעולם, רק לא על מה שקורה מתחת לחלון שלי, כי זה שייך לבעיות ביטחון. על חדשות מקומיות יש מאת אחוז צנזורה. מאמרי פרשנות על אש״ף נפסלים. חדשות על אש״ף, מי נפגש עם מי והיכן, זה תלוי. לעיתים כן ולעיתים לא. שלחנו חומר על בעיות חינוך מקומי, שלא קשור כלל לבעיית המרצים הזרים. זה נפסל לפירסום. יצאו רק שלושה גליונות ויש לנו כבר שלושה כרכים של חומר שנפסל ושתי אזהרות.״

ערפאת והילדה: תמונה אסורה
החלטות לא מובנות

למישרדו של מחמוד יעיש מאל־שעב מגיעים יום־יום מיכתבים חריפים מהצנזור, הכתובים בעברית. הוא מוזהר בין השאר על פירסום ידיעה, שאושרה לפירסום כאשר נשלחה לבדיקה. „לפעמים הם מצנזרים אצלי ידיעה שהופיעה בעיתון ישראלי. לקחתי ידיעה מעל המישמר על רשיונות בנייה בגדה. פסלו לי. ביקשתי להיפגש עם ממלא־מקומו של ראש המינהל, יגאל כרמון. שלוש פעמים הוא התחמק ממני. ידיעות המשודרות ברדיו הישראלי או בטלוויזיה הישראלית בעברית מצנזרים אצלנו.״

בשבועון אל־טליעה מצונזר בדרך־כלל 75 אחוז מהחומר. בעיתונים האחרים, יומונים, שבועונים ומאגאזינים, המצב אינו יותר טוב.

הצנזור קפדן ביותר בכל הנוגע לעיתונות הפלסטינית. לא אחת הוא פוסל ברגע האחרון חומר שאושר לפני כן. העיתון אינו רשאי להשאיר חללים לבנים במקומות שהצנזורה פסלה, ואם לא הספיקו למלא את החללים, בעלי העיתונים מוחרים. שלוש אזהרות — ומתחילות הבעיות עם המימשל הצבאי.

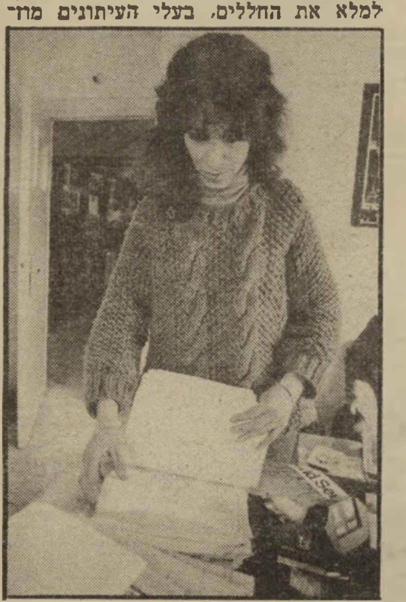

עיתונאית חזמו
דלת פתוחה לנשים

ב־1980 נסגר אל־שעב למשך שבועיים, כי הפר כביכול את הוראות הצנזורה. ב־1981 נסגרו אל־פג׳ר לעשרה ימים ו־אל־קדס לחמישה, מסיבה דומה. אל־פג׳ר אף נסגר בחורף שעבר על־פי הוראת מישרד־הפנים — הוראה יוצאת דופן.

המימשל הצבאי מכריח את בעלי העיתונים לחדש את רישיונות־ההפצה שלהם בכל שלושה חודשים.

לא כל מה שמופיע על דוכני העיתונים במיזרח־ירושלים מגיע לשאר הקוראים בגדה או ברצועה. אל־טליעה אסור להפצה בגדה. בשנת 1980 נאסרו להפצה באופן זמני אל־שעב ואל־פג׳ר, לשבועות אחדים. מחודש יוני 1982 שוב אי־אפשר להפיץ את אל־שעב ברחבי הגדה. גורל דומה פוקד את אל־ביאדר הפוליטי. אך גם את העיתון הספרותי אי־אפשר למצוא בדוכנים מחוץ לירושלים המיזרחית.

לאל־עודה אין רשיון להפצה בגדה, אך גם לא מונעים את הפצתו בפועל. את

(המשך בעמוד 38)

עיתונות בכבלים: מי ומי?

ערב מילחמת ששת־הימים הודפסו בירושלים המיזרחית שלושה יומונים. הראשון והוותיק ביניהם היה פלסטין, שנוסד כבר בשנת 1911, על־ידי פלסטיני מיפו, עיסא אל־עיסא. השני, אל־דיפא, נוסד על־ידי איברהים שאנטי ביפו בשנת 1934. שני עיתונים אלה חידשו את הופעתם בירושלים אחרי מילחמת 1948.

העיתון השלישי, אל־ג׳יהאד, נוסד בירושלים בשנת 1955 על־ידי מחמוד יעיש, סלים אל־שריף ומחמוד אבו־זולוף. באותו זמן הופיע ברבת־עמון עיתון יומי בשם אל־מנר.

בנוסף להם הופיעו במשך תקופות קצרות יומונים ושבועונים שונים. בעזה, שהיתה תחת שילטון מצרי, הופיע עיתון פלסטיני יומי בשם אכבר.

זמן קצר לפני מילחמת ששת־הימים הוציא מישרד־ההסברה הירדני הוראות חדשות להוצאת עיתונים. כך צומצם מיספר העיתונים לשניים בלבד. האחד נקרא אל־דוסטור, שהופיע ברבת־עמון והיה שילוב של העיתונים פלסטין ואל־מנר ויומון חדש, אל־קדס (ירושלים), שהיה שילוב של אל־דיפא ואל־ג׳יהאד.

בעיקבות המילחמה פסקו העיתונים להופיע. זמן קצר אחר־כך פנה מי שמשמש מנכ״ל מישרד־החוץ דויד קימחי (אז עובד המוסד) לעורכים הירושלמים הוא כינס אותם והציע להם עזרה ישראלית להוצאה מחודשת של העיתונים. הם סירבו. אחרי זמן־מה התחילו להופיע עיתונים במימון עצמי.

אל־פג׳ר — תלת לשוני

מרכז העיתונות הפלסטינית הוא במיזרח־ירושלים, אם כי יש קשר הדוק עם הקוראים ברצועת עזה. במיזרח ירושלים מודפסים שלושה יומונים. המוכר ביותר הוא אל־פג׳ר (השחר). הגליון הראשון שלו בערבית הופיע ב־7 באפריל 1972. עורכו היה יוסף נאצרי, שנחטף בשנת 1974. בתחילה הופיע אל־פג׳ר כשבועון בימי שבת. אחר־כך פעמיים בשבוע. מ־15 ביוני הוא הופיע כיומון, וכלל שישה עמודים בכל ימי השבוע ושמונה בשבת. ממרץ 1978 הוא גדל לשמונה עמודים יומיים עם מוספים מיוחדים לספרות, נשים ומידע מישראל. העמוד הראשון של העיתון מוקדש לנושאים פלסטיניים. בעיתון פרסומות רבות. העורך האחראי של העיתון בערבית הוא מאמון אל־סייד, המרותק מזה יותר משנתיים במעצר־עיר.

מאז ה־23 באפריל 1980 מופיע אל־פג׳ר גם באנגלית, במתכונת של שבועון. עורכו הוא סמאן חורי. בספטמבר 1982 הוא התחיל לצאת גם כדו־שבועון בעברית. עורכו האחראי זיאד אבו זיאד. בקרוב הוא יופיע כשבועון.

מאז ספטמבר 1980 מופיע ירחון לספרות ולתרבות בשם אל־פג׳ר אל־אדאבי (השחר הספרותי). הוא החל כירחון בן 16 עמודים, וכיום הוא מחזיק 140 עמודים. עורכו האחראי הוא עלי אל־חלאיילי.

העורך הראשי של פירסומי אל־פג׳ר, שהוא גם העורך האחראי למהדורה הערבית ומי שמנהל בכישרון רב את הצד המינהלי והכספי של המערכת, הוא חנה סניורה, רוקח במיקצועו. המו״ל של העיתון הוא פלסטיני שעזב את פלסטין בשנת 1947 וכיום מתגורר בארצות־הברית. שמו פול עג׳לוני.

לעיתון התלת־לשוני יש צוות בירושלים המיזרחית, וכתבים ברחבי הגדה, הרצועה, ישראל, ארצות־הברית ואירופה. יש להם מחלקת צילום, ארכיון ובית־דפוס.

חדשות, ניתוחים, תרגומים

הגליון הראשון של אל־שעב (העם) הופיע ב־21 ביוני 1972. במשך שנים אחדות היה יומון בן ארבעה עמודים, ואחר־כך גדל לשישה, עם עמודים מיוחדים לחדשות מקומיות ולחדשות מהעולם. גם כאן מוקדש העמוד הראשון למידע על הפלסטינים.

העורך האחראי של העיתון, אכרם הנייה, מרותק לעירו כבר יותר משנתיים. את מקומו ממלא בעל העיתון והעורך הראשי שלו, מחמוד יעיש, שהיה קשור בעיתונות עוד לפני 1967, כשהיה שותף באל־ג׳יהאד. לאל־שעב כתבים בגדה וברצועה, ארכיון ובית־דפוס. בקרוב יגדל ל־8 עמודים. גם בו יש פירסומות ומוקדש מקום נרחב לבעיות חברה.

העיתון הראשון שהופיע אחרי 67׳ היה אל־קדס. הוא התחיל להופיע בשנת 1968 כיומון בן שישה עמודים. אחר־כך גדל לשמונה. הוא עובד בשיתוף עם סוכנויות־ידיעות ויש לו צוות בירושלים וברחבי הגדה. העורך ובעל העיתון הוא מחמוד אבו־זולוף. בקרוב יעבור העיתון לשיטת אופסט ומיספר עמודיו יגדל.

לפני כחודש שוחרר ממעצר־בית של יותר משנתיים בשיר ברע׳ותי, עורך אל טליעה (החלוץ), שבועון בעל אוריינטציה קומוניסטית. עיתונו החל לצאת ב־27 בפברואר 1978, מדי יום חמישי, כשבועון בן 12 עמודים. העיתון מתרכז בחדשות מקומיות, ניתוחים וכתבות. יש בו מדור מיוחד לאיגודים מיקצועיים, לעובדים, לסטודנטים ולנשים. כן מופיע באופן בלתי־סדיר מוסף לעניינים סוציאליסטיים. העורך הראשי של העיתון הוא אליאס נאצר, ומסביבו עובד צוות של עורכים, כתבים ומתרגמים.

שבועון אחר המופיע בכל יום רביעי הוא אל־מית׳אק (המינשר). גליון ראשון הופיע ב־15 בפברואר 1980, והוא מחזיק 12 עמודים. בעליו ועורכו הראשי הוא מחמוד עלי אל־כטיב, וגם לו צוות עורכים, כתבים ומתרגמים.

חנה סניורה הוא בעליו של שבועון בשם אל־אסבוע אל־ג׳דיד (השבוע החדש). העורך הראשי הוא זוהיר אל־ראייס. הגליון הראשון הופיע בשנת 1979. בתחילה הוא הופיע באופן בלתי־סדיר. מאז תחילת 1982 הוא מופיע בכל יום רביעי, 16 עמודים של כתבות לעומק, ניתוחים ותרגומים.

אל־וחדה (האחדות), הוא שבועון חדש יחסית. גליון ראשון הופיע ב־20 בפברואר 1982 ועורכו הראשי הוא פאהד סייד.

ספרות, תרבות ומדע

בשנת 1976 התחיל להופיע העיתון הספרותי הראשון בגדה. שמו אל־ביאדר אל־סיאסי (הגורן הפוליטי). הוא התחיל להופיע בפורמט של 64 עמודים. עיתון זה הוא כיום דו־שבועון מבוקש ביותר, ועורכו הראשי הוא ג׳אק חאזמו, שהוא גם בעליו.

מאז ה־1 באפריל 1981 התחיל אותו צוות להוציא את אל־ביאדר אל־סיאסי כירחון. מאז מרץ 1982 הוא יוצא כדו־שבועון, מודפס על נייר משובח עם שערים ציבעוניים. הוא עוסק בניתוחים לעומק והוא בעל מדורים לנשים ולענייני מדע.

ירחון אחר לענייני תרבות ואמנות הוא אל־שראע (התורן) שעורכו היה מרואן אל־אסאלי. גליון ראשון הופיע ב־1 במאי 1978. העורך נפטר בשנת 1980, ומאז עורך את הירחון מוחמד אבו־ליבדי. בירחון מקום מיוחד לסיקור אירועים בישראל.

ירחון נוסף לספרות, תרבות ואמנות הוא אל־כאתב (הסופר). הגליון הראשון יצא ב־1980, ובו 66 עמודים. הוא עוסק בספרות, פילוסופיה, סוציאליזם ושלום. בעליו ועורכו הוא אסאד אל־אסאד, ששאיפתו היא להגיע לירחון בן 100 עמודים.

אגודת־התרבות של עיסא אל־אוסרה מאל־בירה מוציאה ריבעון לענייני חברה ותרבות — כאשר הצנזור מאשר זאת. שם העיתון הוא אל־תראת׳ ואל־מג׳תמע (חברה ותרבות). בשנות הכיבוש הופיעו ונעלמו אחרי זמן־מה עיתונים ומגזינים שונים. ביניהם גם עיתונים שהודפסו בעזה ובבית־לחם.

העיתונאית המוכרת ביותר בגדה היא רימונדה טוויל. בשנת 1977 היא יסדה עם איברהים קארע׳ן את שירותי־עיתונות־פלסטינית (פי־פי־אס) שהיא סוכנות־הידיעות הראשונה בגדה. הסוכנות מפיצה מידע על אירועים בגדה וברצועה לכתבים מקומיים, עיתונים ערביים, כתבים ועיתונים זרים, תחנות־טלוויזיה ותחנות־רדיו. הסוכנות מוציאה בולטינים יומיים ושבועיים של תרגומים מעיתונות ערבית, עברית ואנגלית על הנעשה בשטחים. חסרונו הבולט של המישרד הוא היעדר טלקס. הסיבה — המימשל הצבאי מונע את התקנתו.

במישרד זה יוצא לאור מזה תקופה קצרה שבועון חדש, אל־עודה (השיבה). רימונדה היא העורכת, וקארע׳ן הוא המו״ל והעורך האחראי. השבועון הוא ציבעוני והוא עוסק בעניינים פוליטיים.

קידמה שחוסכת זמן

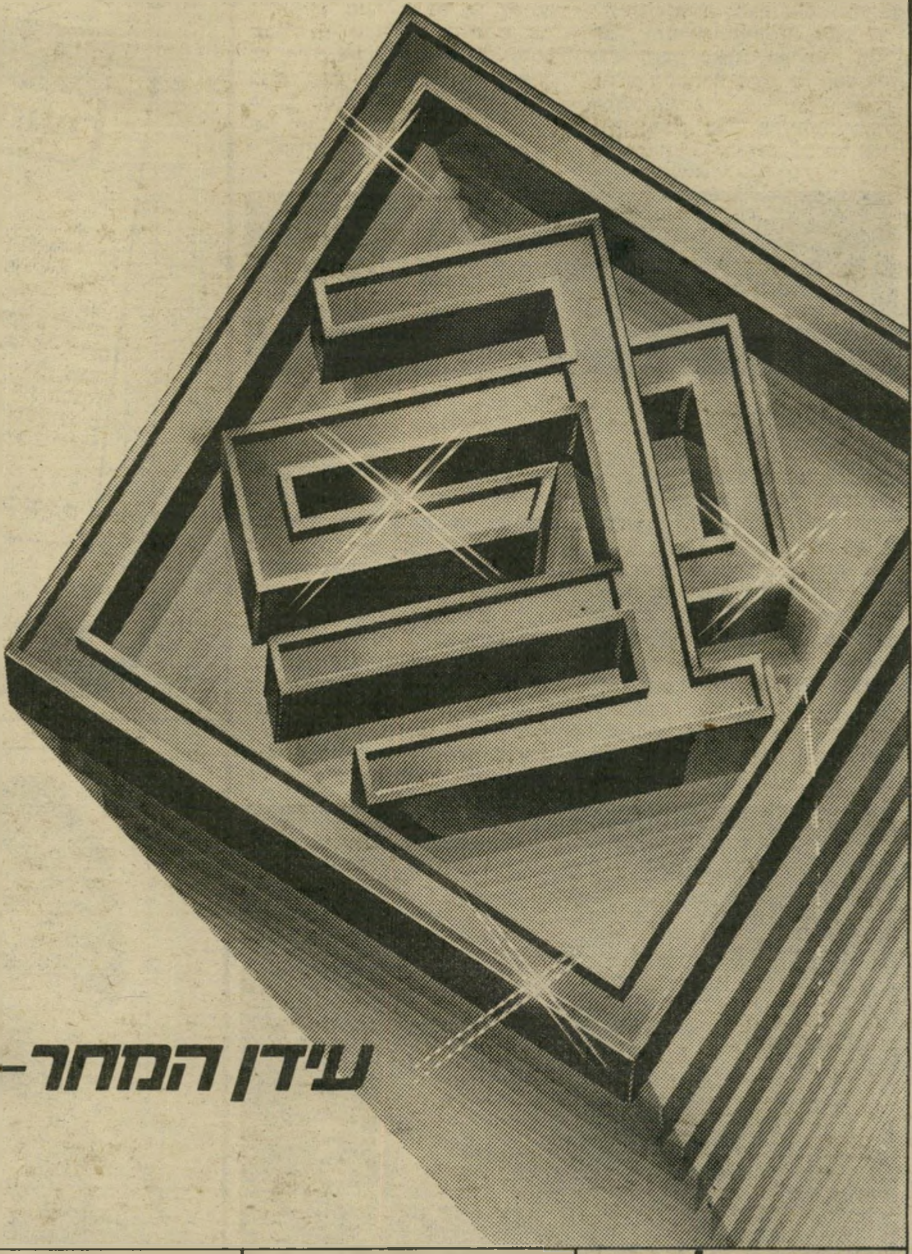

שרותי בנק בלחיצת כפתור

השיפורים והשכלולים הטכנולוגיים עליהם אנו שוקדים ללא הרף, נועדו בראש ובראשונה להעניק לך שרותים יעילים יותר, מתקדמים יותר ולחסוך לך זמן יקר.

לשם כך אנו שוקדים על יוזמות חדשות כמו הוראות קבע, תור אחיד ומעל לכל—אמצעים טכנולוגיים מתקדמים המיושמים במספר גדל והולך של סניפינו והמביאים אותך ואותנו כבר היום, לעידן המחר.

עידן המחר-היום בבנק הפועלים

מסוף בנכל
יותר פעולות
פחות עמידה בתור.

מסוף רוייטר
תקשורת השקעות בינלאומית
בלחיצת כפתור.

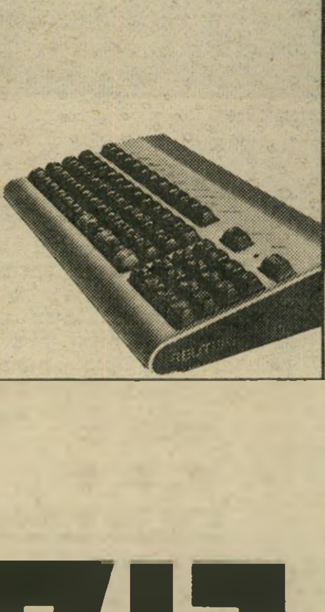

מסוף עדכן
שרות עצמי
בכרטיס מגנטי.

בנק-קט 2000
שרותי בנק
ביום ובלילה.

מסוף ניירות ערך
ביצוע הוראות לבורסה
בלחיצת כפתור.

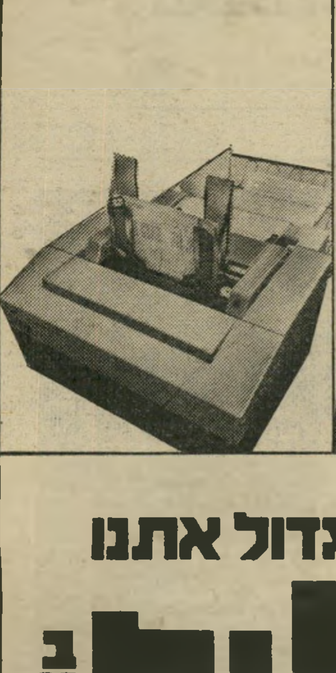

בוא לגדול אתנו

בנק הפועלים

מכתבים

אומה שכולה ומנהיג מיסכן

מיכתב תשובה לבגין מבן משפחה לא־שכולה.

למזלי, אינני בן למישפחה שכולה, אך הנני, לצערי בן לאומה שכולה — שכולה בגוף ונפש, אומה אשר איבדה את רוחה, ומיטב בניה הפכו והופכים להיות עתה קורבן תמיד לטירוף בלתי־נסלח של מנהיגיה.

„הורים שכולים החזירו מיכתבים אל ראש־הממשלה בצירוף מיכתבים חמורים, שאילו ראש־הממשלה ראה אותם, היו פוגעים בו קשות" — כך ענו מלישכת ראש־הממשלה לפנייתם של חברי רס"ן גוני הרניק ז"ל, אשר אמו לא קיבלה מיכתב־תנחומים.

וכי יש ציניות גדולה מזו: בגין המיסכן, אנא היזהרו שלא ייפגע ממיכתבים חמורים. מי כאן הנפגע?

מנהיג אשר שולח אומה למילחמה קפריזית חייב לשאת בצערה של כל מישפחה, ועליו להיות מוכן לספוג כל ביקורת. אולם בגין חסר אומץ מוסרי לקבל ביקורת או נימה של חוסר־אהדה. זהו כמדומה סימפטום של מנהיג הלוקה בפרנויה קשה, הן מבחוץ והן מבית. ומן הצד השני של אישיותו חוגגת לה איזו מגלומינה מסוכנת: בגין חפץ לעטר את חזהו במדליה היסטורית, אך זאת תהיה אות־קין במצחו.

סמי ארגון, רמת־פולג

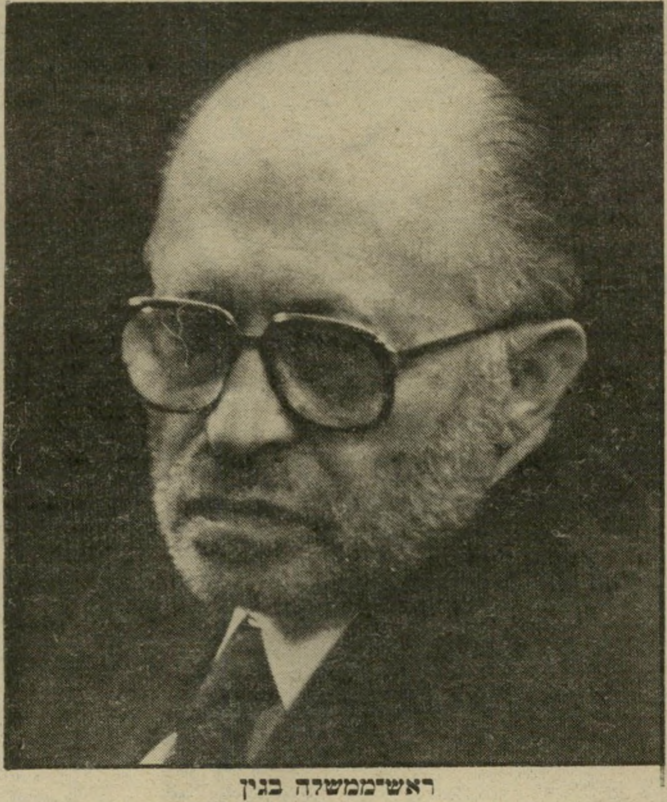

ראש־ממשלה בגין
להגן על המיסכן מפני הורים שכולים

● ● ●

האשכים של שרון

לקצוץ לו את הלשון!

סגן מפקד מרחב יהודה בעדית בביה"ד הצבאי:
„שרון אמר בהנחיות לטיפול במתפרעים ערבים בגדה: ,לתלוש להם את האשכים'"

„הארץ" 29.12.82

כמה מדינות אירופיות מוכות שינאה עצמית חוקקו חוקים נגד התבטאות גזענית — אנטי־שמית או אחרת. באחרות אסורה התבטאות כזו רק על עובדי־ציבור. זכורים פיטוריו של מורה נורווגי שהשמיע לפני כמה שנים הערות נגד יהודים.

אך במדינה הכובשת שטחים לא לה, המנהיגה בהם את שילטון הכוח והטרור, יהיה זה נלעג לדרוש זוטות כאלה. האלימות המילולית היא סרח עודף של המציאות הממשית.

אך בכל זאת, אי־אפשר להתעלם מההוראה הברבארית של אריאל שרון למושלים הצבאיים בגדה, שביקשו הנחיות לטיפול במפגינים בגדה: „לתלוש להם את האשכים!" (הארץ, 29 בדצמבר 1982).

יהיה מי שיקבע בתמימות, שזו הלשון המקובלת בצה"ל (הוא בוודאי לא אמר „אשכים" אלא „ביצים") ואין לייחס לה משמעות מרחיקת־לכת.

האומנם? להלן לקט של תוצאות ההוראה:

20.3.82 איברהים עלי דרוויש, תושב אל־בירה, נורה ונהרג בעת פיזור הפגנה.

22.3.82 מוחמד חמד דיב אל־ביטחה, תושב דיר־עמר, בן 17, נורה ונהרג בעת פיזור הפגנה.

24.3.82 תושב ג'נין בן 21 נהרג לאחר שדקר איש מישמר־הגבול.

24.3.82 ילד מחאן־יונס בן 12 נורה ונהרג בעת פיזור הפגנה.

21.4.82 חסן עבד אל־פתח חוסיי תושב דהיישה בן 18, נפגע בביטנו בעת פיזור הפגנה. הצעיר נפטר בסוף אפריל.

13.4.82 עימד באקר, בן 20 נמצא הרוג ליד מחנה צבאי בדיר־שאר אל. חקירה בגלל חשד שההרוג נפגע בידי חיילים.

14.4.82 סוהיל רובאן, ילד בן

(המשך בעמוד 6!)

דעתו של „לוקולוס" שהזמין אוכל סיני הביתה...

האיש שבא לסעוד

השפע הסיני

... כשהזמנו למחרת ארוחה סינית במיסעדה הסינית של הוויליג' האוכל לא היה הרבה יותר גרוע אבל המחיר היה חצי המחיר: 600 שקל לזוג. אכלנו מרק־עוף ותירס בטעם מתקתק מעט, טעים מאוד, עם תירס רענן שכאילו נקטף זה עתה. אכלנו אגרול טעים ושתי מנות עיקריות, האחת בשר בירקות והשנייה עוף בשקדים. לכל אחת היה טעם משלה, וסוגי ירקות משלה (בבשר, למשל, היה הרבה כרוב שהיקנה לו טעם מיוחד, ואילו בעוף היה הרבה גזר שהבליט כאילו את טעמו המעודן), האורז היה מעורב בחתיכות בשר, גזר ואפונה וליווה כראוי את המנות העיקריות. סיימנו בבננה מצופה בבצק ושמשום, מאכל תאווה, בעיקר כשטובלים אותו במעט סירופ מייפל. אנחנו עדיין בעיצומה של ההתלהבות הסינית וייתכן שבשבועות הבאים נגיע גם למיסעדות נוספות. על כך כמובן עוד נדווח.

12.1982

לוקולוס

ארוחה סינית ל-ביתך או משרדך

צ'יינה וילאג' טלפן/י: 03-491873

קלאודיה קרדינלה פייר מונדי

קליאו גולדשמיט

חתיכה במתנה

סרטו של

מישל לאנג

LE CADEAU

שבוע 2 „סטודיו" ת"א ♦ האולם מחומם

תן טרמפ לחייל

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

· שרות ת.ד
ללא תשלום
· מכבדים
כרטיסי אשראי

פרסום אידיאל
אבן גבירול 60
טל: 227117

ב־3 חודשים תלמד

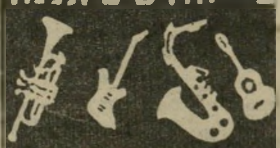

גיטרה אורגן חצוצרה
סקסופון תופים קלרינט
בס בוזוקי בתוף-קול וכו'
הכשרה לתזמורת
מודרנית, צבאית, דיסקו
ביט, נשפים, חתונות,
ג'אז, פופ ומחתרת

בי"ס קמפיס

רח' לואי מרשל 13
תל אביב טל. 459143
ת.ד. 3351

למה הארכיטקט אבי רסקין עוזב את צפון תל-אביב ועובר לראשון-לציון אל "גן הברושים"?

עובדה. דירת 3 חדרים בשכון בבלי החלה להיות קטנה על ה"רסקינים". הם רצו לעבור לדירה גדולה ומרווחת בלי להוסיף סכומי עתק. מישהו סיפר להם על "גן הברושים".
פרויקט חדשני של אברהם גינדי ובו דירות 5 חדרים דו־מפלסיות וכ־7 דונמים גן ציבורי צמוד לפרויקט במחירים פנטסטיים. רסקין החליט ששווה לבדוק את הענין.
לקח לו בדיוק רבע שעה להגיע לשכונת אברמוביץ שבמרכזה נבנה הבית. שכונת היוקרה המטופחת מצאה חן בעיניו
הגן הענק הצמוד לבית מבטיח הרבה נוף ירוק שישתקף מכל חלון. רסקין מכר דירת 3 חדרים קטנה בשכון בבלי ובאותו מחיר קנה דירת 5 חדרים צמודה לגן בשכונת מגורים מקסימה — "גן הברושים". בנוסף לדירה זכו ה"רסקינים" ב־2 דירות נופש חינם לכל החיים.
רסקין יודע שעשה את עסקת חייו.

5 חדרים
2 מפלסים
כ-7 דונמים
גן ציבורי
מ-75,000$

פתוח במוצאי שבת
לרגל המבצע יהיו משרדינו
בנתניה, תל-אביב
וראשון לציון פתוחים
במוצאי שבת החל מצאת השבת.

זכאי משרד השיכון
עד 11,000,000 ל"י הלוואה משלימה בתנאי החזר מועדפים.
מבצע אברהם גינדי בשיתוף בנק לפיתוח ומשכנתאות לישראל בע"מ מקבוצת בנק דיסקונט.

בטחון מלא לכספי הרוכשים באמצעות
ערבות בנקאית צמודה

קנו דירה באחד מהמקומות הבאים ותהנו מדירת נופש חינם באילת ובטבריה לכל החיים!

כאשר אתם קונים דירה אצל אברהם גינדי, אתם משנים את סגנון חייכם ועוברים לדירת פאר בסטנדרט עילית, כמקובל אצל אברהם גינדי.
בנוסף לכך, תזכו ללא הגרלה בשתי דירות נופש — באילת ובטבריה.
דירת הנופש המרוהטות תעמודנה לרשותכם שבועיים בשנה — שבוע באילת ושבוע בטבריה — במשך כל החיים.

תל־אביב
- בנין ברח' ארלוזרוב — חדש
  בבנין יוקרתי בן 10 דירות בלבד. החלה ההרשמה לדירות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים ודירות עם גג, עם מירב השכלולים.
- מבחר דירות בנות 3½ ו-4 חדרים ודירות עם גג בצפון תל-אביב, ברח' חתם סופר ולסל.

ראשון-לציון
- דירות בנות 3½ ו-4 חדרים בכל אזורי העיר.

פתח־תקוה
- פנטהאוז — 85,000 $
  נותר פנטהאוז בבנין יוקרתי עם מירב השכלולים ובמחיר אטרקטיבי.
- ברח' דגל ראובן, דירות בנות 3 חדרים עם גג + חדר ומירב השכלולים.
- ברח' כץ, בבנינים בני 9 דירות בלבד, מבחר דירות דו־מפלסיות בנות 4 חדרים.
- במרכז פ"ת, דירות 4 חדרים עם מירב השכלולים — $59,000.

נתניה
- מבחר דירות ברחובות המבוקשים והיפים: ברח' דיזנגוף 16-18 וברח' ראשון-לציון 3-5.
- בגני ניצה מול הים. דירות יוקרה ברמה בינלאומית, בנות 3,2, ו-4 חדרים. בריכת שחיה פרטית, מגרש טניס בחצר, חניון תת־קרקעי ועוד שכלולים רבים.

רמת־השרון
- קוטג'ים מפוארים בפרויקט "גני השרון" על קרקע של כ-400 מ"ר במחיר של $160,000.

$1000
והבית החלומי על כ-250 מ"ר אדמה פרטית בחדרה שלך.
בלב חדרה, בפרויקט "לב השרון", שכונה בת כ-120 בתים פרטיים וקוטג'ים על כ-250 מ"ר אדמה פרטית, עדיין מ-$59,000 (לא נכלל במבצע הנופש)

המחירים אינם כוללים מע"מ
דירת הנופש בהתאם לתקנון החברה.

אברהם גינדי

תל־אביב — ככר המדינה ה באייר 10
פתח־תקוה — חיים עוזר 28
רמת־השרון — סוקולוב 84
נתניה — הרצל 18
ראשון־לציון — הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

רייק על מכוניתו של בגין בהפגנה נגד קמפ־דייוויד
„העולם הזה" 2151

מכתבים

(המשך מעמוד 24)
תושב ג'יבלייה, נורה ונהרג בעת פיזור ההפגנה.

14.4.82 עומר עיסא אל־קוטוב, תושב ראש־אל־עמוד בן 55, נפטר אחרי שהוכה בידי אנשי מישמר־הגבול שחיפשו בביתו אחרי בתו, שנטלה חלק בהפגנות.

17.4.82 סולימאן עבדאללה־חאלה, תושב סג'הייה ברצועת עזה בן 16, נורה ונהרג בעת פיזור הפגנה.

17.4.82 איסמעיל אבו־דלאל, תושב מחנה עבסאן בן 18, נהרג בעת פיזור הפגנה.

29.4.82 ג'מאל מוסה שלאלדה תושב כפר סעיר, נורה ונהרג בעת פיזור הפגנה.

29.4.82 עבדל רחים גרדאת נורה ונהרג בעת פיזור הפגנה.

זו רשימת ההרוגים בתקופה שעליה נסב המשפט בבית־דין הצבאי. היא אינה כוללת נפגעים שנהרגו בידי מתנחלים.

כששר־הביטחון הישראלי נותן דרור ללשונו, הוא מתיר את דמם של תושבי השטחים הכבושים. יכול אמנם מישהו לתבוע: לקצוץ לו את הלשון. אך התרופה היחידה לזוועות היא נסיגה מיידית והעמדת פושעי־המילחמה לדין

משה רדום, תל־אביב

● ● ●

קריקטורה של מושיק ב„דבר"
של מי הנשק?

מיפלגה קודמת
לחיי אדם

מדוע לא הפגינה תעסה־גלזר?

סגנית שר־החינוך, מרים תעסה־גלזר, התרגשה מאוד כששמעה על טבח החפים־מפשע בביירות. היא אפילו רצתה לצאת ולהפגין נגד שפיכות הדמים (ידיעות אחרונות, 5 בינואר 1983). אלא מה? הפגנת ה־400 אלף בתל־אביב היתה ניצול של טרגדיה אנושית לצרכים מיפלגתיים. התקיפו שם — שומו שמיים! — את ראש־הממשלה ו־את שר־הביטחון.

וכי נגד מי רצתה שיפגינו, למי שלחה בסופו של דבר ועדת־החקירה מיכתבי־אזהרה?

לא יעזור לך שום תירוץ, גבירתי המחנכת. מאוחר מדי להתחסד. מי שלא פצה מייד את פיו ולא שלח אצבע מאשימה לעבר קברניטי־ישראל עומד מבחינה מוסרית במקום שבו עומדים רוצחים גמורים.

אילנה צרפתי, גבעתיים

● ● ●

המתנחל המקפץ

המתנחל שזוכה מנסיון לגנוב את אדמתו של פלאח זקן („העולם הזה" 2366) הופיע פעם על שער־השבועון („העולם הזה 2151).

הקבלן־המתנחל מאלקנה משה רייק, שזוכה לפני שבוע מהאישום ששלח שכירי־חרב לתושב הגדה המערבית הכבושה והכריח אותו לחתום על שטר־מכר, הזכיר לי מישהו. נדמה לי שראיתי כבר את תמונתו בשבועון. אין זה האיש שהתקיף פעם את מכוניתו של מנחם בגין?

חוץ מזה, פיספסתם. הסיפור האמיתי, כפי שהבנתי, הוא סיפורו של הנוכל שניסה לבצע את מעשה־המירמה בדרכי טרור מתועבות, ואחר־כך העליל על רייק. האם האיש הזה, שבית־המישפט כינה אותו „מיסטר איקס", לא יבוא על עונשו רק משום ששמו, תפקידו ומעמדו הם חסויים?

משה גבעון, תל־אביב

● משה רייק הופיע בשער העולם הזה כשהוא מזנק על מכוניתו של ראש־הממשלה אחרי הסכם קמפ־דייוויד **(ראה גלופה).**

אימרת חכם

לדן סממה, בעניין התאווירון והארון.

ההוגה הצרפתי מונטסקיה (המאה ה־18) אמר פעם: „המבקרים דומים לאותו צייר שצייר תרנגולות ואסר על תלמידיו להניח לתרנגולים להתקרב לציור..."

רוני בנימין, תל־אביב

● ● ●

דיפלומטיית־תותחים

נשק נשק תרדוף.

הפלאנגות המתאנים לדרוזים בהרי־השוף משתמשים בנשק ישראלי. הדרוזים המשיבים מילחמה־שערה משתמשים אף הם בנשק ישראלי. כוחות־השיטור של צה"ל, הסובבים בין הניצים — אין צורך לציין — משתמשים בנשק ישראלי.

הפגזים להם השפעה כה מבורכת על התקדמות המשא־ומתן, גם הם היו — מן הסתם — מתוצרת ישראל.

מה מפתיע, אם כן, היה לגלות כי הטילים שכוונו לקריית־שמונה היו דווקא מתוצרת ברית־המועצות!

ושיעז מישהו לפקפק בנחיתות הנשק הסובייטי,

יעל רז, גבעתיים

● ● ●

לחקור מייד!

ענייני מיטה בינדתיים.

13 אחוז מהאוכלוסיה האמריקאית הבוגרת מוכנים להינשא ליהודים מבלי לדרוש מהם שיתנצרו; 7 אחוזים מהגרמנים הבלתי־מאמינים מוכנים להניח לבנותיהם להקים מישפחות עם יהודים — כך עולה ממחקר דעת־קהל בין־לאומי. בתגובה, מתכנסים מרסדות האגודה התיאולוגית בטיבינגן ודורשים מהממשלה לנקוט צעדים לחיזוק האמונה. שר־החינוך האמריקאי קורא למורים בבתי־הספר לחזק את אהבת־המולדת של התלמידים. פקידים של רשויות־הבריאות בצרפת התכנסו לדיון סודי, למניעת התפשטות הנגע לארצם. הקהילות היהודיות בעולם מוחות נגד גל־הגזענות החדש הפוקד את המערב.

כותרות־עיתונים בעולם? לא. רק פרי הדמיון.

לעומת זאת, הכותרת הבאה היא אמיתית: „רבע מכלל החילוניים בישראל מוכנים להתחתן עם נוצרים" (ידיעות אחרונות, השבוע הראשון של ינואר).

המישטרה חוקרת.

יפה אלמליח, תל־אביב

● ● ●

בית משותף

הקורא מתגעגע למקום שממנו גורש.

שכן אחד — מסלסל בקולו פרקי חזנות,

(המשך בעמוד 28)

זיוה תלם
מזמינה אתכם
למכירת
חורף 1983
דגמים חדשים
חולצות, סוודרים, חליפות,
מכנסים בכל הגדלים
לונדון — פאריז — רומא
בגדי עור - ג'י פולופ
במחירים מיוחדים
המכירה תתקיים בבית זיוה תלם
רחוב דוד המלך 10, הרצליה פתוח
052-72976
14/1 10.00—14.00 16.00—19.00
15/1 10.00—14.00 16.00—19.00

ציורי שמן מקוריים של בד
מבחר גדול

מידה	20×25	ס"מ	מחיר	100	שקל בלבד
"	40×50	"	"	200	" "
"	45×60	"	"	300	" "
"	60×90	"	"	600	" "
"	60×120	"	"	700	" "

ציורים מציירים ידועים
מבחר גדול של מסגרות
ארמון רחוב אילת 47, תל-אביב
טל. 657001 — 03-657112

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

אהבותיו של גרג'ניק
פורנו ישראלי מקורי
ספר מרתק בעלילותיו
ובסיגנונו המיוחד.
הפצה בלעדית: אופק סוכנויות.
טל' 03-612339

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

הבינלאומי מחדש בלעדית את המענקים בתכניות החיסכון

מענק כזה לא תקבל באף בנק אחר!

קשר בארנקשוני.

הבנק הבינלאומי הראשון מעניק בנוסף לריבית הרגילה 12% מענק צמוד ומיידי לכל המצטרף לתכנית החיסכון "רב-תכליתי".
לדוגמא: אם תפקיד 100,000 שקל ירשמו מיד לזכותך 112,000 שקל, כלומר 12,000 שקל יותר, על חשבון הבנק.

המבצע מוגבל לסה"כ פיקדונות של 500 מיליון שקל

את סכום החיסכון כדאי להפקיד בסוף החודש ועד אז תן לכספך "לעבוד"...
אולם כדי להבטיח את השתתפותך במבצע, היכנס עוד היום אל אחד מסניפי הבנק הבינלאומי הראשון ופנה אל יועץ ההשקעות.
אז למה אתה מחכה, מענק כזה תקבל רק בבנק הבינלאומי הראשון.

אני עובר לבינלאומי. היום.

★ הצמדה מלאה למדד
★ 3% ריבית שנתית צמודה ומצטברת
★ והחידוש הבלעדי: 12% מענק צמוד ומיידי על כספך

פרטים מלאים בסניפי הבנק.

* המענק ניתן במסלול חד פעמי בלבד.

12% מענק

צמוד ומיידי בתכנית החיסכון "רב-תכליתי".

הבנק הבינלאומי הראשון

בנק פועלי אגודת ישראל

מקבוצת פ.י.ב.

תשבצופן 2367

מאת נדיב אבידן

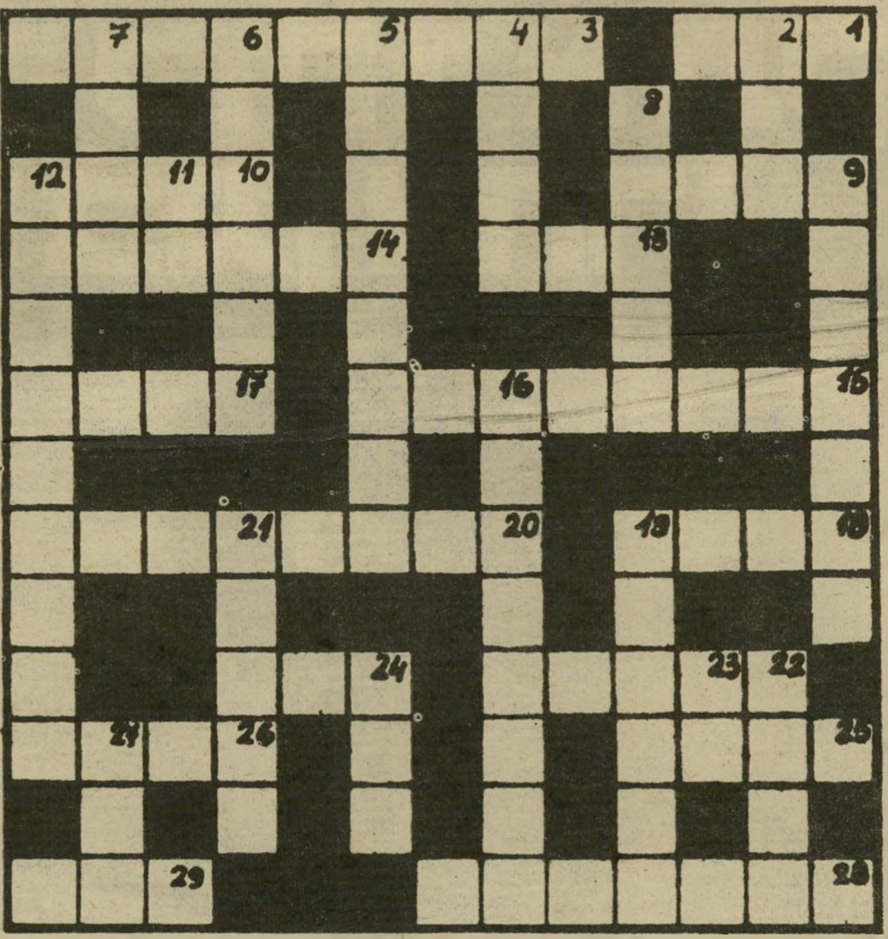

מאוזן

1. הוא מודע שבת זוגתו נמ־צאת מתחת לאדמה (3)

3. פנתה למקור האור, אבל זה לא יעזור (4, 5)

9. את לא נזקקת — וזה חבל (4)

10. הראשון מבין השלושה ש־אינם מדליפים מושפע מהקור (4)

13. מאפשרת כניסה לשכבה ה־נמוכה כשהיא מופיעה לפני ה־עם (3)

14. זה עתה חזר בתשובה, כש־האופציה לחזור קיימת (2, 4)

15. נהג כמשה לפני הגשת הקפה (5, 3)

17. גם זה נופל בחג (4)

18. השווי תמיד את המרכז למסמר (4)

20. בין הקופים זו חבלה כל־שהי; שאותה זה דווקא עודד (4, 4)

22. מסתבר ששבויים דפוקים בשכל (5)

24. תקופה במשרד התקשורת (3)

25. הלא ידעת מראש שיורים שם (4)

26. מה כבר אפשר לומר עליו? לא חלב, לא בשר, רק סמים (4)

28. השמטת ההגה בארץ צפו־פה ומכוערת (7)

29. ההוא שנשאר מ„9 מאונך" לא נשאר (3)

מאונך

2. איזה כף! איזה כף! היא מחברת באמצע השקע (3)

4. העדפת להתארח — כך ש־מענו (4)

5. ההוא שמתעקש ומזכיר דרך לתפיסת מנהיגות (4, 4)

6. איש הרוח גמר להשתמש בהן בעת הפסקת חשמל (6)

7. הוא חרק גם בעליה (4)

8. לא קל לרכוש את אמונו של הסקנדינבי כשהוא ממהר (5)

9. למרות שלג'וקי חסר משהו הוא מפגין בטחון (3, 4)

11. הספק שקיים אצל כל קו־טר (2)

12. מצביע על כך שלא מתלו־ננים במידה מספקת (9)

16. קפה שמריח כמו ויסקי? (4, 4)

19. הצלילים שמשמיע השעון המפלגתי (3, 3)

21. כפי הנראה נבהל, שמא ישמש לחימום (מ) (5)

22. את רוצה להוכח בטמפר־מנט שלי? תני לי לשתות! (4)

23. גם לפשע קרדינלי בסופו של דבר, לא מיחסים כל ערך (2)

24. איזה מזל יש לנו שהוא הולך עם סמרטוט (3)

27. באנגליה, זה בטח ידוע ב־נגיחותיו (3)

פתרון תשבצופן 2365

מכתבים

(המשך מעמוד 26)

שכן שני — מברך את אשתו כתגרן בשוק,
שכן שלישי — משמיע קללות כמו במיגרש־כדורגל,
שכן רביעי — משליך אשפה מהפנטהאוז,
שכן חמישי — מצפצף בריכבו בשבתות ובחגים,
שכן שישי — מנגן על מיתרי־ליבנו בפסנתר,
שכן שביעי — מפטם כלבים ו־חתולים,

קורא פרסקי
בגן־העדן

שכן שמיני — מאזין קבוע ל־קול־קאהיר,
שכן תשיעי — מנוי על לעצטע נייעס,
שכן עשירי — משחית את ה־פרחים בגינה.
אלוהים! למה גירשת אותנו מגן־העדן שבעמק־הירדן.

משה פרסקי, נתניה

● ● ●

משעה במישפחה

על בנקאים ובני־אדם.

אחד הבנקאים הגדולים ביותר בכל הדורות היה הברון נתן רוט־שילד. פעם ביקר אצל אחיו בנאפולי, אשר באיטליה. כאשר שני הבנקאים טיילו בחוצות העיר גנב צעיר את מיטפחת האף של נתן. הצעיר רצה לרדוף אחרי הגנב. הרגיע אותו אחיו: „אל תרוץ, גם אנחנו התחלנו בקטנות."

ארנסט יפת הוא כיום המנהל הראשי של בנק לאומי והבנקאי ה־ידוע והנערץ ביותר בישראל. בזמן מילחמת־העצמאות צעדנו ב־יחד כדי לכבוש את אבו־טור. אז הוא לא היה יותר גדול ממני. לא הלכתי לפי העצות, לקנות זהב ו־להסתיר אותו מתחת מיזרוני ה־מיטות. וזאת היתה טיפשות גדו־לה. היום הוא בנקאי גדול, ואני רק גיזבר של בית־כנסת.

שלמה שטיין, ירושלים

לידיעת הקוראים

קוראים השולחים מיכ־תבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה, לכתוב או־תם במכונת־כתיבה ב־רווח כפול ועל צידו האחד בלבד של הנייר. עדיפות תינתן למצרפים תמונות למכתביהם.

תן טרמפ לחייל

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפילציה)

★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה

★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה

דיאנה

1983 העסק הנבחר

ת"א, דיזנגוף 190 (יודפת 4) 229388 ,226066

חקירה מיוחדת

פגישה מיסתורית בבלגיה

ש ני הגברים הישראליים היו לבו־שים בקפידה. הם נמצאו במלון מפואר באנטוורפן שבבלגיה. היה יום סתיו נאה. אחד מהם נפרד מחברו ה־קשיש יותר, וניגש אל גבר אחר. השניים התיישבו ושוחחו. הישראלי, גבר בשנות ה־50, הראה לגרמני פרוספקטים שהיו בידו, ושהופיעו בהם תצלומים של כור־סות יקרות. תוך רבע שעה הסתיימה העיסקה. הכורסות שהוזמנו אצל הגר־מני כבר הגיעו לישראל. הן נמצאות ב־לובי של מרכז־הקונגרסים החדש, ההולך ונבנה בשיטחו של יריד־המיזרח, בסמוך לנחל הירקון, בצפונה של תל־אביב.

הישראלים הם חבר־הכנסת צבי רנר, איש המיפלגה הליברלית, ויעקב בר־גרא, מנכ״ל חברת „מרכז־הירידים״, שרוב מני־יותיה מוחזקות על־ידי עיריית תל־אביב. הגרמני, שבר־גרא שוחח עימו, הוא נציג של חברה איטלקית לייצור כיסאות, ש־אצלה הוזמנו הכיסאות למרכז הקונ־גרסים.

מדוע היה על מנכ״ל החברה להטריח את עצמו עד לאנטוורפן הרחוקה כדי להזמין כיסאות נוספים למרכז הקונ־גרסים? זו היתה אחת השאלות המט־רידות שניסה צוות „העולם הזה״ לברר עם יעקב בר־גרא. הבירור לא היה קל.

צוות העולם הזה חקר את המתרחש בחברה העירונית, המגלגלת עשרות מיליוני שקלים בשנה. מדוע יוצא המנכ״ל למסעי־קניות מיסתוריים, ונפגש בחשאי עם הספקים?

בר־גרא, חייכן הלבוש בקפידה, בעל שיער מאפיר, יושב בכורסא מתנודדת מאחרי מכתבה גדולה. מישרדו נמצא בקומה השנייה של בניין־המנהלה, בכניסה לשטח היריד. על הקיר, מולו, תלויות כמה תמונות של מטוסים וטנקים, לקראת הסלון האווירי שהוא מתכונן לערוך ב־מרוצת 1983. כאשר הוא מדבר, הוא משתעשע ללא הרף במין מישחק של כדורי־מתכת, שהוא מטלטל בידיו.

„העולם הזה״ ניסה לברר מדוע הגיע בר־גרא דווקא אל החברה האיטלקית, ומה היה טיב הקשרים שלו עם חברה זאת. בר־גרא טען כי מי שקיבל את המיכרז על בניית מרכז־הקונגרסים, ה־אמרגן שמואל צמח, הוא גם זה שהיה צריך לבצע את הזמנת הכיסאות.

בר־גרא: אמרתי לו (לצמח) בנוכחות ועדת־המיכרזים, וישבתי עם ועדת־המיכ־רזים, שאנחנו הגענו למסקנה שכיסא קסטלי הוא הטוב ביותר. לי יש כתובת של קסטלי, שסיפק כיסאות למרכז הקונג־רסים בקלן. אמרתי לו שיתקשר ויבדוק אם זה מתאים גם לכאן ואם לא — נצטרך למצוא דבר חדש. וכך באמת היה. סוכם אחר־כך שזה הכיסא המתאים לנו.

העולם הזה: ולך היה איזה מגע ישיר עם החברה האיטלקית?

בר־גרא: שום מגע ישיר. פרט לזה שפעם אחת צילצלתי לחברה האיטלקית, שנתן לי צמח את ה...

העולם הזה: שום מגע לא היה לך איתם?

בר־גרא: לא!

העולם הזה: לא לפני, ולא אחרי (הזמנת הכיסאות)?

בר־גרא: לא. מעולם. אני לא מכיר איש מהחברה האיטלקית. להיפך. פעם אחת צילצלתי מפה. צמח רצה שנודיע משהו, ר הביא לי מיספר טלפון, ואחר־כך הסתבר שהשם הזה שהוא מסר לנו בטלפון כבר לא קיים במיפעל!

מחשיד ✶ או לא מחשיד?

ע ל פי גירסתו של בר־גרא בקטע זה של השיחה, תפקידו היחיד בפרשת ה־כיסאות היה בהמלצה על חברת „קס־טלי״ האיטלקית. הוא לא טיפל בהזמנת הכיסאות, הוא לא טיפל בתשלום. לו עצמו לא היה שום מגע עם החברה האיטלקית שסיפקה את הכיסאות ל־„מרכז־הירידים״.

בקטע אחר של השיחה, התייחס יעקב בר־גרא לנסיעתו המשותפת עם חבר־הכנסת רנר למיזרח־הרחוק. לצורך הנסיעה, היה עליהם לעבור בבלגיה. חבר־הכנסת רנר זוכר כי לפתע, בנמל התעופה של בריסל, שם נחת המטוס מישראל, ניגש אליהם סוכן־הנסיעות, ו־הודיע להם שאין מקום בשום בית־מלון בבריסל, ויהיה עליהם לנסוע לאנטוורפן הרחוקה כדי ללון בלילה, ולשהות שם עד לטיסתם הבאה, להמשך הדרך.

לא כך זוכר את הדברים בר־גרא.

העולם הזה: היתה לך איזו פגישה באנטוורפן?

בר־גרא ...אנחנו יצאנו, אה... היה לנו יום שלם... היתה לנו איזו בעייה עם ה־כרטיסים. היתה לנו שם איזו פגישה ב־סבנה, אבל זה היה קשור עם הכרטיסים.

העולם הזה: וחוץ מזה לא היתה לכם שום פגישה?

בר־גרא: לא זכור לי.

העולם הזה: לא היתה לך פגישה עם יצרן הכיסאות האיטלקי? המתווך?

בר־גרא: אה! כן! נזכרתי! כן, לא עם היצרן...

העולם הזה: המתווך?

בר־גרא: גם לא עם המתווך, מצטער. היתה לי שם פגישה על־פי יוזמתי. אני הודעתי לו שאני אהיה באותו יום בבלגיה...

העולם הזה: באנטוורפן?

בר־גרא: וביקשתי שהוא יגיע לאנט־וורפן, זה הסוכן של אותו מיפעל ששמו א... האיטלקי, שהוא סיפק את הכיסאות למרכז־הקונגרסים בקלן, שדרכו בכלל הגע־תי אליהם. סיפרתי לכם כבר בהתחלה ש־מנהל מרכז־הקונגרסים בקלן הפגיש אותי עם הנציג של קסטלי וככה הגעתי לקסטלי אחרי שכבר מה שמו, א... צמח, הזמין את הכיסאות. והיות שאני יצאתי לנסיעה ה־זאת, ביקשתי לקבוע איתו פגישה, מכיוון שביקשתי להוסיף לרשימה כמה כורסות. דרך־אגב, הן הגיעו והן ישנן, בשביל הלובי של מרכז־הקונגרסים.

העולם הזה: מתי קבעת את הפגישה הזאת?

בר־גרא: אני חושב ששלושה או ארבעה ימים לפני שיצאתי.

העולם הזה: באנטוורפן?

בר־גרא: באנטוורפן, כשידעתי שאני אהיה באנטוורפן.

העולם הזה: באנטוורפן. ידעת שלא יהיה מלון בבריסל.

בר־גרא: רגע... זה לא ככה... רגע... אני לא...

העולם הזה: נזכרת?

בר־גרא: לא שנזכרתי. אתה שאלת אותי, ואני רוצה פשוט שנבין אחד את השני. אתה שאלת אותי אם היה לי קשר עם היצרנים או עם סוכנים שלהם. אמרתי לך לא. אני הלאה טוען כך. אני לא שי־ניתי ולא רציתי לבלבל את אף אחד. הפ־גישה שהיתה צריכה להיות, שאני ביקש־תי שתהיה איתי, היתה מכיוון שאני רצי־תי מצידנו לקנות עוד דברים אצל קסטלי. דבר שרציתי בלי שום קשר לכיסאות. זה כורסות. ואז נתן לי צמח את הכתובת. אני התקשרתי לשם. אמרתי: אני אהיה באנטוורפן. יש לי בשבילכם איזו הזמנה קטנה. האם מישהו יכול להיות שם?

העולם הזה: תגיד לנו, מנכ״ל של חברה גדולה כמו שלך, צריך בעצמו לצאת לקנות כיסאות?

בר־גרא: אני לא יצאתי לקנות...

העולם הזה: או תוספת כיסאות?

בר־גרא: לא, אני כבר ידעתי חוד־שיים שלא יהיה. לא חודשיים, חודש, כש־קיבלנו את הכרטיסים מהסוכן.

העולם הזה: תאמר לנו בבקשה. קו־דם שאלנו אותך אם לא היה לך קשר עם יצרני־הכיסאות. לא לפני ולא אחרי. שום קשר לא היה לך, אמרת. ועכשיו מתברר שהיה לך (קשר).

יעקב בר־גרא

פגישה מיסתורית בבלגיה

(המשך מעמוד 29)

בר־גרא: תראה, אם זה מחשיד אותי, אז יכול להיות שלא. אבל אם זה לא מחשיד אותי, אז אני אגיד לך...

העולם הזה: איפה היתה הפגישה?

בר־גרא: בתוך המלון. אני נתתי לו את שם המלון, והוא בא.

העולם הזה: וחוץ מזה לא הסתובבת בכלל באנטוורפן? לא היו לך פגישות נוספות שם?

בר־גרא: שום דבר. שום פגישות. הייתי עם רנר במישרד־הנסיעות.

העולם הזה: לא היית בכלל ליד הבורסה שם?

בר־גרא: על יד הבורסה?

העולם הזה: כן, של היהלומים.

בר־גרא: רגע, רגע. מישרד־הנסיעות... מר פרנקל, תאמין לי שאני אומר לך את כל האמת. מישרד־הנסיעות שבו אנחנו היינו ושאני התעקשתי... הוא דלת ליד הבורסה. אני לא נכנסתי לבורסה. לא היינו בבורסה.

העולם הזה: לא היה לך שום עניין עם יהלומים?

בר־גרא: לא, אין לי, לא היו לי, לא קניתי, לא מכרתי. אין לי יהלומים. אשתי לא אוהבת יהלומים, תאמין לי שאין לי.

יעקב בר־גרא מבקש ללא הרף שיאמינו לו. לפעמים זה קשה. הוא לא היה ליד הבורסה בחברתו של חבר־הכנסת צבי רנר. הוא היה שם גם לבדו. הוא התקשה להיזכר בפגישה שלו עם הסוכן של יצרן־הכיסאות האיטלקי. הוא התקשה מאוד להיזכר בקשר כלשהו עם יצרן הכיסאות או עם סוכנו, עד ש„העולם הזה" הזכיר לו את הקשר. פעם אחת מספר בר־גרא שהוא מסר לאמרגן צמח את מיספר הטלפון של „קסטלי" כדי שצמח יבוא

תוך שנתיים שהה המנכ"ל במשך 159 ימים בחו"ל וכמעט בכל פעם הוא הגיע איכשהו לגרמניה. מה עשה שם?

עימם במגע. פעם אחרת הוא היה זקוק לכך שצמח ימסור לו את מיספר הטלפון.

בר־גרא מספר שהיה ידוע לו כבר זמן רב לפני הטיסה, כי לא יהיה מלון בבריסל, ולכן הוא קבע פגישה מראש באנטוורפן. אך לצבי רנר יש גירסה אחרת. לדבריו, רק בנמל־התעופה של בריסל הודיע סוכן־הנסיעות שיהיה צורך לנסוע לאנטוורפן. מהי האמת? מה היה טיב הקשרים של בר־גרא עם חברת „קסטלי"?

שאלה זאת חשובה ביותר. החוזה שזכתה בו חברת „קסטלי" היה שווה לה 300 אלף דולר — 100 מיליון לירות. אחר־כך, בתוך רבע שעה, „גמר" בר־גרא עם האיטלקים הזמנה נוספת של מיליוני לירות. לפי דבריו שלו, היה זה הוא שהמליץ על האיטלקים, אחרי שפסל כיסאות שהוצעו לו בארץ. מדוע?

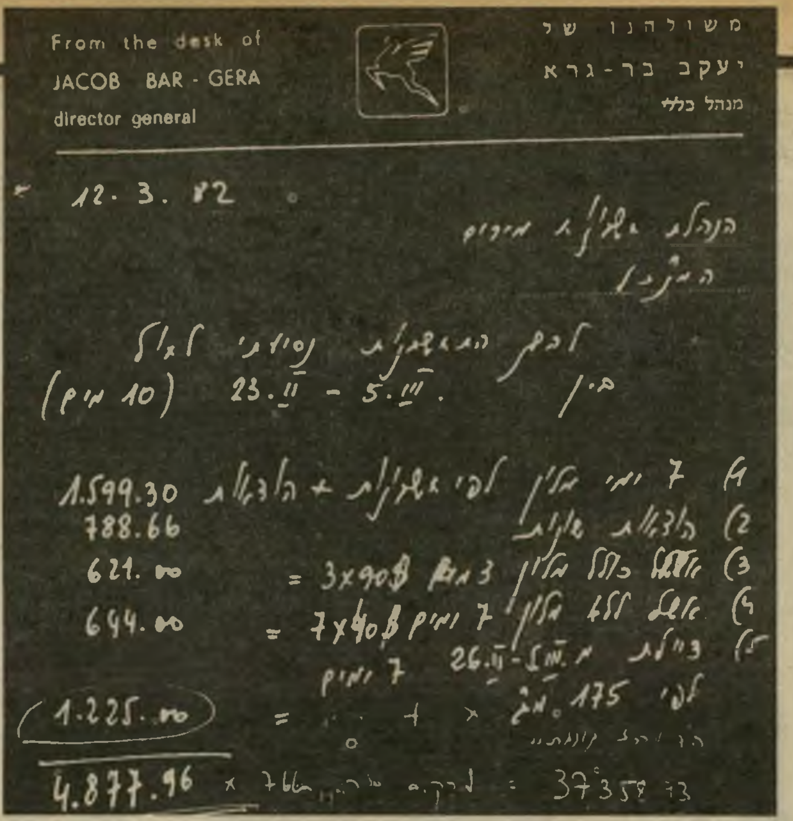
From the desk of
JACOB BAR - GERA
director general

משולהנו של
יעקב בר־גרא
מנהל כללי

12.3.82

(10 ימים) 23.II - 5.III

1) 1.599.30
2) 788.66
3) 3x90$ = 621.00
4) 7x40$ = 644.00
5) 1.225.00

4.877.96 = 37358.73

החשבון שהגיש בר־גרא אחרי נסיעתו לברלין
דיילת ב־175 מארק ליום

למה גרמניה?

בר־גרא המשיך בקניותיו במהלך הנסיעה הארוכה למיזרח־הרחוק, שארכה לא פחות מ־38 ימים. הוא קנה בהונג־קונג, בבנגקוק ובמנילה קישוטים שונים, „שמצאו חן בעיניי" למען תערוכת „אדם ומעונו", המתקיימת ביריד־המיזרח מדי שנה בשנה. היו אלה פנסי נייר, פלסטיק וצדף.

היתה זו הנסיעה הארוכה למיזרח־הרחוק, שבעיקבותיה שובשו קצת יחסיו של בר־גרא עם הממונה עליו מטעם עיריית תל־אביב, חבר־הכנסת צבי רנר. חבר־הכנסת הוא יושב־ראש הנהלת החברה העירונית, שבר־גרא הוא המנכ"ל שלה. בראש מועצת־המנהלים של החברה עומד ממלא־מקום ראש עיריית תל־אביב, איש הליברלים העצמאיים יצחק ארצי. היחסים בין ארצי ובין בר־גרא אינם טובים במיוחד. אחת הסיבות לכך היא הנסיעות המרובות של בר־גרא.

לאיש אין ספק שהמינוי של יעקב בר־גרא הוא פוליטי. הוא הומלץ לתפקיד על־ידי דויד שיפמן המנוח, שהיה חבר־כנסת וסגן־שר מטעם המיפלגה הליברלית. מייד עם כניסתו של בר־גרא לתפקיד, באוקטובר 1980, הוא יצא לנסיעה הראשונה. בר־גרא נסע אז עם המנכ"ל היוצא של החברה, לכינוס שהיה בגרמניה. משך הנסיעה היה 23 ימים.

לא חלף זמן רב, וב־9 באפריל 1981 נסע בר־גרא שוב. הפעם היתה הנסיעה קצרה יותר. רק 10 ימים. בר־גרא היה בארצות־הברית, ושוב — בגרמניה.

חלפו כמה חודשים, וב־24 בספטמבר 1981 יצא בר־גרא לנסיעה נוספת. הנסיעה ארכה 47 ימים. בר־גרא היה בארצות־הברית, ושוב, גם בגרמניה.

ב־23 בפברואר 1982 יצא בר־גרא לנסיעה נוספת בת 10 ימים. הוא היה בגרמניה.

שבועיים אחרי שחזר מנסיעה זאת, הוא יצא לעוד נסיעה, קצרה מאוד הפעם. בר־גרא היה שלושה ימים במצריים.

ב־19 במאי 1982 יצא בר־גרא לנסיעה נוספת, בת חמישה ימים לגרמניה.

ב־20 ביולי נסע בר־גרא למשך 12 ימים.

(המשך בעמוד 60)

ביוגראפיה מפוברקת

יעקב בר־גרא זוכה בעיתונות סורבה מאוד, הן בישראל והן מחוץ לגבולותיה. „אולי מפני שאני סימפטי," הוא אומר. הוא אף הוזכר כאחד המועמדים לכהונת מנכ"ל חברת אל־על, במשבר האחרון שפרץ בחברה. מכיוון שקשה לעקוב אחרי זהותו של מי שהציע את המועמדות, קשה להתחמק מן המסקנה שהיה זה בר־גרא עצמו, שסבר כי הוא מתאים לתפקיד.

בכתבות המתפרסמות על בר־גרא, מרצגת הביוגרפיה העשירה שלו בצבעים נאים מאוד. הוא עצמו מספר עליה בהתלהבות רבה, בדפים שהוא מחלק ושבהם מופיעים תולדות חייו, ובשיחתו עם העולם הזה. אך בדיקה שערך העולם הזה בקשר לכמה פרטים בביוגרפיה, מעלה שאלות.

יעקב בר־גרא (ברגר) נולד באוקראינה בשנת 1926. כבר כשהיה בן 15 הוא הצטרף הפרטיזנים ולחם בגרמנים. זה היה בין השנים 1941 ו־1943. זו הגירסה המופיעה בדף המשוכפל של תולדות חייו.

בין השנים 1943 ו־1944 זכה בר־גרא בתעודת בגרות, וגם למד באקדמיה של חיל־האוויר הסובייטי.

החל בשנת 1944 ועד לשנת 1947 הוא הקים בערי אוקראינה המשוחררות גרעינים של תנועת בית"ר, וממש באותה תקופה היה גם בין מקימי המוסד לעליה ב' של ההגנה, ואף למד בפוליטכניקום של פראג. אחר־כך עלה בר־גרא לישראל, פעל בשורות לח"י „בשטח המדיני, המודיעיני, והצבאי". עד כאן דברים שכותב בר־גרא אודות עצמו.

בכתבה שהתפרסמה אודותיו בעיתון גרמני באנגלית, סיפר בר־גרא כי הוא היה ממייסדי לח"י, כאשר עלה לישראל ב־1946.

לצוות העולם הזה סיפר בר־גרא כי הוא עלה לישראל „בשני שלבים." פעם אחת הוא הגיע בסוף 1944 וכבר אז הצטרף ללח"י, ונשלח לאירופה לפעול במיסגרת המוסד לעליה ב'. בפעם השניה בא ב־1946.

בר־גרא, אם כן, הספיק הרבה מאוד לפני שהגיע לגיל 20: הוא זכה בתעודת־בגרות, למד באקדמיה של חיל־האוויר הסובייטי, למד גם בפוליטכניקום של פראג, יסד את לח"י והיה איש המוסד לעליה ב'.

אחר כך, כשהוקם צה"ל, מספר בר־גרא, היו הוא ואיש־לח"י אנשל שפילמן אחראים לשילובו של לח"י בצה"ל. אנשל שפילמן שוחח עם העולם הזה והכחיש טענה זאת. היו אלה אנשל שפילמן ואיש לח"י אחר, יעקב בנאי, שעשו זאת. בר־גרא אומר על־כך: שפילמן צודק, אבל גם אני צודק. הוא מספר שבכל זאת היה לו תפקיד ,כאיש קשר'.

כשהיה בר־גרא בן 26 הוא התחיל בעסקים פרטיים. עד ל־1963 הוא הקים רשת תחנות־דלק גדולה בארץ, היה יו"ר אירגון־סוכני־הדלק, היה בעל־חברה להובלות ועבודות־עפר, השתתף בפיתוח חבל לכיש והקים חברת־הליקופטרים בשם הליטוס, וגם ניהל „פעילות פוליטית ענפה," ואף למד באוניברסיטת תל־אביב.

מדוע יעזב את הארץ ב־1963? בר־גרא מספר שהסיבה לכך היתה האסטמה הקשה שלקה בה בנו בן השנתיים, והצעה שהופנתה אליו על־ידי עזר וייצמן, שהיה אז מפקד חיל־האוויר. בנו היה אלרגי לפריחה סוב־טרופית, והוא ביקש לצאת מהארץ. בדיוק אז פנה אליו וייצמן, שהכיר אותו מן התקופה שבר־גרא היה קצין בחיל־האוויר, לדבריו.

וייצמן ובר־גרא היו „חברים וידידים," כפי שהוא אומר, והמפקד של חיל־האוויר סיפר לבר־גרא: „ישבתי עם אשכול, והוא אמר לי שהוא צריך מישהו לגרמניה, כי יש לו בעיות עם שינער (ד"ר פליכס שינער, שהיה ראש המישלחת לביצוע הסכם השילומים). הוא היה רוצה במישהו שיעסוק בדברים אחרים." וייצמן שאל את בר־גרא אם הוא יודע גרמנית, ותשובתו של בר־גרא היתה: „פרפקט." יומיים אחר־כך, מספר בר־גרא, הפגיש אותו וייצמן עם מנכ"ל מישרד־האוצר, יעקב ארנון, ועם סגנו עמי קמיר, והם שלחו את בר־גרא לגרמניה על־פי חוזה מיוחד.

העולם הזה פנה אל עזר וייצמן. תשובתו של וייצמן היתה: להד"ם. הוא ובר־גרא לא היו „חברים וידידים," בר־גרא לא היה קצין בחיל־האוויר, אלא ביחידה שאיבטחה את בסיסי החיל והיתה מסופחת לחיל־האוויר. וייצמן מעולם לא סידר לבר־גרא פגישה עם יעקב ארנון. „שלא יבלבל לכם את המוח," אמר עזר וייצמן להעולם הזה.

בר־גרא: „אשכול פנה אל וייצמן. וייצמן פנה אלי, ואחרי פגישה עם מנכ"ל האוצר וסגנו נשלחתי לגרמניה." מנכ"ל האוצר: „לא זוכר!" סגנו: „לא זוכר!" וייצמן: „שלא יבלבל את המוח!"

גם יעקב ארנון אינו זוכר שהוא שלח את בר־גרא לגרמניה. גם עמי קמיר, שהיה אחראי על ה„פרוייקט" כדברי בר־גרא, טוען שהוא לא שלח את בר־גרא. הוא זוכר שבר־גרא עסק בגרמניה במכירת איגרות בונדס.

כאשר התבקש בר־גרא להגיב על הזיכרון הקצר של האנשים שהוא מבסס עליהם את הביוגרפיה שלו, הוא הבטיח להתקשר מייד אל וייצמן ולברר מה קרה. הוא הצטער על הזיכרון הקצר של ארנון וקמיר, ואמר שהוא לא היה בשליחות של האוצר, אלא של מישרד־המיסחר־והתעשיה. אבל בביוגרפיה שלו נאמר במפורש כי הוא היה „נציג האוצר בגרמניה על־פי חוזה מיוחד לשנתיים."

אחרי שתם „החוזה המיוחד," פנה בר־גרא לעסקים פרטיים בגרמניה, ובין השאר, הוא מספר, היה אחראי לייצורו של „מנוף אוניברסלי," שתפקידו לחלץ מטוסי־קרב מכל הסוגים. היו לו חברת־בנייה, מיפעלי דפוס ואריזה, חברה מיסחרית בינלאומית גדולה, חברה הנדסית וחברה להפעלת שירותי־תעופה. הוא גם ניהל „פעילות ציבורית רחבה בשטח הפוליטי, הכלכלי והמדעי" והיה סגן־נשיא של חברה גרמנית לשיתוף־פעולה מדעי עם אוניברסיטת ת"א.

בסוף שנות ה־70 הקים בר־גרא, ביחד עם מרדכי („מוטי") הוד, את חברת־התעופה קאל, וחזר לישראל. אחרי שנתיים הוא פרש מקאל, הקים חברת־תעופה פרטית בשם איירטוס, ואחר־כך נקרא לנהל את חברת מרכז־הירידים.

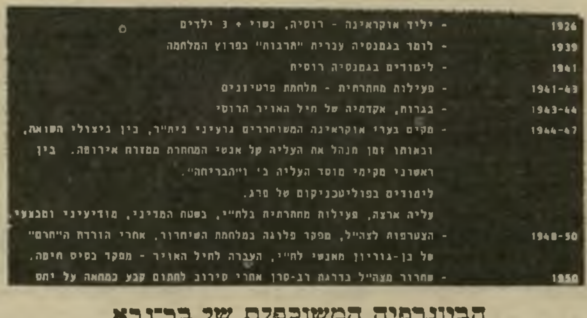

1926	- יליד אוקראינה - רוסיה, נשוי + 3 ילדים
1939	- לומד בגמנסיה עברית "תרבות" בפרוץ המלחמה
1941	- לימודים בגמנסיה רוסית
1941-43	- פעילות מחתרתית - מלחמת פרטיזנים
1943-44	- בגרות, אקדמיה של חיל האויר הרוסי
1944-47	- מקים בערי אוקראינה המשוחררים גרעיני בית"ר, בין ביצולי השואה, ובאותו זמן מנהל את העליה קל אנשי המחתרת ממזרח אירופה. בין ראשוני מקימי מוסד העליה ב' ו"הבריחה". לימודים בפוליטכניקום של פרג. עליה ארצה, פעילות מחתרתית בלח"י, בשטח המדיני, מודיעיני וסבצעי.
1948-50	- הצטרפות לצה"ל, מפקד פלוגה במלחמת השיחרור, אחרי הורדת ה"חרם" של בן-גוריון מאנשי לח"י, העברה לחיל האויר - מפקד בסיס חיפה.
1950	- שחרור מצה"ל בדרגת רב-סרן אחרי סירוב לחתום קבע כמחאה על יחס

הביוגרפיה המשוכפלת של בר־גרא
האקדמיה של חיל־האוויר הרוסי

כדאי !!! הזדרז !!!

שירות החל

ב-6$*
לחודש
ואתה בקשר
מכל מקום
ובחצי דקה

מטרופון - איתור אלחוטי בחיוג ישיר

★כל תשלום הוא בשקלים ובתוספת מע"מ. רכישת המכשיר החל ב־270 $. מחיר השירות החל ב־ 6 דולר לחודש בלבד. ניתן גם לשכירה החל ב־ 15 דולר לחודש, עם אופציה לרכישה בתום שנה.

לקבלת פרטים הדגמה וייעוץ פנה ללא כל התחייבות:
למוטורולה ישראל בע"מ - מח' מטרופון 430-429-338973-03
או לאטלס אלקטרוניקה בע"מ 333766 330260-03

מוטורולה הרבה יותר ממכשיר קשר.

תנועת־השלום: פרובוקציה על־שם רגן

שראלים רבים מקבלים מדי שבועיים עלון משוכפל, זר באיורים מרשימים ובמוטו לטיני הולם, של המכון יחסים בינלאומיים בווייטהול, לונדון. גם מדור זה ל את העלון באורח סדיר, וההתרשמות הכללית היא ובר במכון ימני־קיצוני, המשרת בעיקר את האינט־ של השדולה הפרו־דרום־אפריקאית בארצות־הברית רב־אירופה.

שקיפים בבריטניה סבורים, שהמכון ממומן על־ידי השרות החשאי של ממשלת האפרטהייד. מקורות משוערים אחרים הם סי־איי־אי וכמה חברות גדולות, לות במיוחד בדרום־אפריקה, ביניהן בארקליס בנק.

ברי־כנסת ישראליים רבים נמנים עם מכותבי המכון,

עולם קטן

מהם משתמשים בו בחופשיות רבה, כמקור כמעט ל„ניתוחים" שלהם בנושאי מדיניות גלובאלית. ים מערביים גורסים שישראל היא כמעט המדינה ה, המתייחסת לעלונים האלה ברצינות מוחלטת.

חס לישראל הוא, במידה מסויימת, דו־משמעי. מצד רואים ראשי־המכון בישראל מיבצר מערבי אנטי־ טי, ומברכים כמובן על תמיכתה הגלויה של ישראל שלת דרום־אפריקה. מצד שני תומך המכון בסעודיה ר המדינות השמרניות במיזרח־התיכון, ואיננו תמיד שמדיניות ממשלת מנחם בגין אומנם משרתת את רס המערבי בחלק זה של העולם.

סוכני הקרמלין." המכון נלחם בשצף קצף בתנו־ השלום במערב, ובעיקר בקבוצות הקוראות לפירוק־ חד־צדדי באירופה. ראשי תנועות־השלום, בכללם יעות חשובים כמו הפילוסוף א"פ תומפסון, מוקעים כסוכני־הקרמלין, למרות עמדתם האנטי־סובייטית הברורה בכל הנוגע לזכויות־האדם בארצות הגוש המיזרחי.

כל התיזות שהוצגו בשנים האחרונות על־ידי המכון, בעיקר נבואות־הזעם על התחזקות הסובייטים, שנועדו לעורר בהלה ולהצדיק את תקציבי־העתק של החימוש הגרעיני בארצות־הברית, הופרכו לחלוטין ונשמעות עתה כנלעגות. זה לא מונע את הופעתו הרצופה, ואת זרימת הכספים הבלתי־פוסקת, שהפכו את בעליו לעשירים מופלגים.

בשנים האחרונות צמחו תנועות־שלום, הקוראות לפירוק נשק גרעיני, גם בגוש המיזרחי. התנועות חזקות במיוחד דווקא במיזרח־גרמניה (שבה פעילים צעירים רבים בחסות הכנסיה) ובברית־המועצות עצמה. נוצר גם שיתוף־פעולה חשאי בין התנועות משני עברי מסך־הברזל, למורת־רוחם הגלויה של שליטי הקרמלין והבית הלבן כאחד.

לאחרונה הסתבך המכון לחקר יחסים בינלאומיים בפרובוקציה, שלא עלתה יפה ופגעה קשות בשרידי אמינותו. במגמה שקופה לסכסך בין תנועות־השלום בבריטניה ובברית־המועצות, הזמין המכון ללונדון את אולג פופוב, לוחם לשעבר לזכויות־האדם במוסקווה, שהפך שופר גלוי למען חידוש המילחמה הקרה אחרי עריקתו למערב. המארח הרישמי של פופוב היה גוף בעל שם מוזר, אבל חד־משמעי, הפועל במישרדי המכון: „הקואליציה הפרו־רגנית (על־שם נשיא ארצות־הברית, כמובן) למען שלום וביטחון."

פופוב לא איכזב את מארחיו. הוא דיבר, מבלי שהוסף לכך, בשם הקבוצה הסובייטית לפירוק נשק, הפועלת במחתרת בברית־המועצות, ותקף בחריפות את תנועות־השלום הבריטיות.

הרעל של מרכס. הוא האשים אותם בהחלשת המערב נוכח הסכנה הסובייטית, וטען שחבריו במוסקווה רואים בחומרה רבה את פעילות סי־אן־די, הקבוצה הפעילה ביותר לפירוק נשק גרעיני בבריטניה, שאותה יסד הפילוסוף המנוח ברטראנד ראסל.

פופוב הצליח למשוך תשומת־לב ציבורית נכרת, ודבריו צוטטו לא רק בעיתונות הצהובה של הימין, אלא גם ביומוני האיכות טיימס וגארדיין. העיתונאי המפורסם ברנארד לוין, איש שמאל בעבר שהתקרנף, השתמש בדברי פופוב כדי לתקוף את תנועות־השלום, להגדירן כסכנת־מוות לשוחרי־החופש באשר הם. הוא הגדיר את הפרופסור תומפסון כ„מפיץ הרעל של קרל מארכס בשירות הקרמלין."

אלא שעד מהרה החל הבלון שהפריח פופוב להתפוצץ. הדובר הרישמי של הקבוצה הסובייטית לפירוק נשק ואחד ממיסדיה, מיכאיל אוסטרובסקי, הצהיר רישמית שהקבוצה תומכת בכל תנועה הקוראת לחיסול הנשק הגרעיני, ואין לה כל התנגדות לאידיאולוגיה הדוגלת בפירוק נשק חד־צדדי. אוסטרובסקי אף הצהיר שאולג פופוב איננו כלל חבר בתנועת־השלום הסובייטית. קולות דומים נשמעו גם במיכתבים שהוברחו מתוך ברית־המועצות. איש לא הסמיך את פופוב, שמעולם לא פעל בקבוצה, לדבר בשמה.

פופוב עצמו נאלץ להודות בעובדות, ובכך פגע עוד יותר באמינותם של מזמיניו. הוא הודיע שכל הצהרותיו ביטאו אך ורק את השקפותיו האישיות, ושלא היתה לו כל כוונה לסכסך בין תנועות־השלום השונות. דוברי המכון לחקר היחסים הבינלאומיים הגיבו בהדלפות, שנועדו לפגוע בשמו הטוב של פופוב עצמו...

העלון המשוכפל ממשיך להופיע, ולהפיץ שקרים וחצאי־אמת בשירות הגזענים והפאשיסטים בכל העולם. הפגיעה הקשה באמינותו מוגבלת לבריטניה בלבד, ועסקנים רבים בישראל, שדיעותיהם זהות לאלה של ראשי־המכון, רואים בו כמעט תורת משה מסיני.

דנמרק: פלישת הוויקינגים החדשים

100 ספינות־דיג דניות יצאו השבוע מכמה ערי־נמל בים־הצפוני, בדרכן לעימות עם הצי הבריטי. בראש הארמאדה הדנית עומד חבר הפרלמנט האירופי ובעל ספינת־דיג, קנט קירק. 22 ספינות־מילחמה בריטיות, שרכשו לאחרונה נסיון קרבי באיי־פוקלאנד, נערכו למנוע את כניסת הדנים לתחום הטריטוריאלי הבריטי, ליד חופי סקוטלנד.

איזור זה, המשופע בדגה מסוג מעולה במיוחד, נסגר בפני הדנים, לעומת ההיתר שניתן למדינות אירופיות אחרות, שבריטניה הכירה בזכויות־הדיג ההיסטוריות שלהן בתחומה. קירק הצהיר שמגמתו היא לזכות בפסק־דין עקרוני של בית־הדין האירופי, המכליל גם את דנמרק בין המדינות הזכאיות לדוג ליד חופי סקוטלנד. האפלייה נגד הדנים עוררה זעם עצום בדנמרק, ומאיימת על היחסים הטובים המסורתיים בין שתי המדינות.

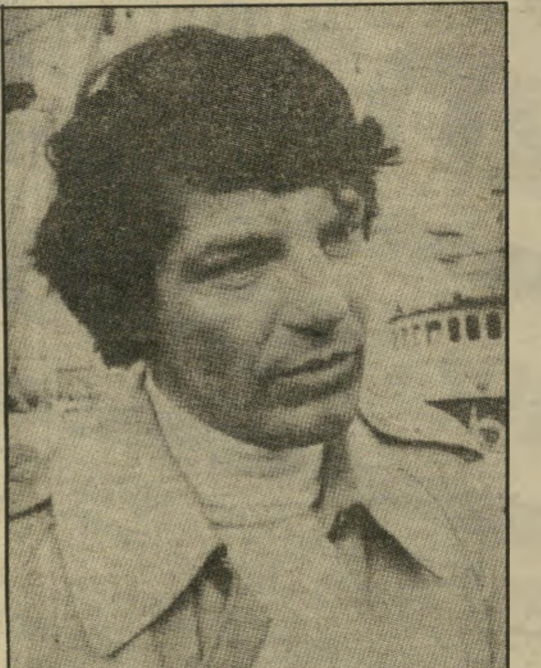

חבר־פרלמנט קירק
ארמאדה בים הצפוני

ים סוער. כרוח הימים האלה עורר הסיכסוך יצרים בקרב הלאומנים הבריטיים. העיתונות הצהובה יצאה בכותרות רעשניות, דיברה, כמובן, על פלישה ויקינגית חדשה, ואף קראה להחרים תוצרת חקלאית מדנמרק.

מישרד־החוץ הבריטי גילה חוסר־התלהבות בולט מכל מגמה ללבות את הסיכסוך. דובר הווייטהול טען, שהסערות הקשות בים הצפוני ימנעו בכל מיקרה מהדנים מלהגיע ליעדם. עם זאת, ננקטו אמצעי־זהירות, וגם דנמארק העמידה 10 ספינות־מילחמה במצב כוננות.

הפרלמנט הדני קרא לדייגים להמנע מפרובוקציות, ודוברים רבים הוקיעו את הרפתקנותו של קירק, המחפש לעצמו פירסומת זולה.

למרות כל דברי־הארגעה, סבורים משקיפים רבים שעלול להיווצר עימות מסוכן בים הצפוני, שיהיו לו השלכות חמורות על תיפקודה של הקהיליה האירופית כולה.

פלסטין: התארגנות נגד מיפלגת־העבודה

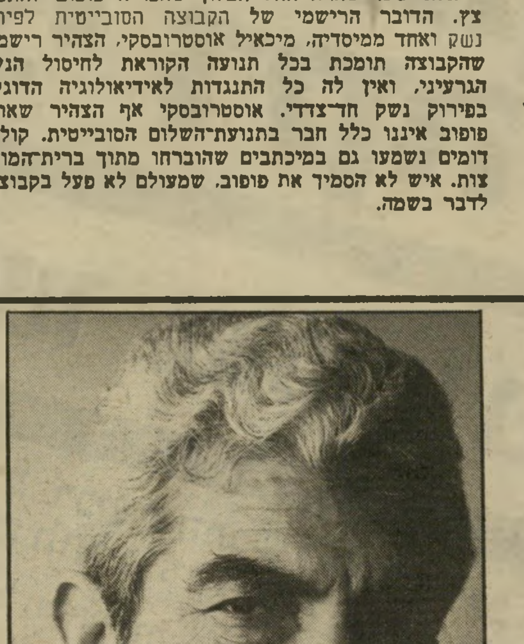

ד"ר עיצאם סרטאווי
תלונה נגד המערך

מקורות מוסמכים בגדה המערבית הפלסטינית מסרו שבוע לעולם קטן על זעם גדול בשטחים נגד החלטת ברת־העובדים להמשיך לבנות בשטחים הכבושים. העובדה שהתקבלה על כך החלטה עקרונית וגלויה חמירה את המצב, חושפת את פרצופה האמיתי של נהגת המערך האחראית להחלטה זו.

האיגודים המיקצועיים בגדה עומדים עתה לפנות ישמית לאינטרנציונל הסוציאליסטי, ולדרוש את ילוק מיפלגת העבודה משורותיו. להצעה כזו מובטחת מיכה שוודית, ואליה יצטרפו מיפלגות סוציאליסטיות אמריקה הלטינית, שלהן חשבון ארוך עם שימעון פרס צחק רבין.

הנהגת אש"ף, שלא עודדה עד כה פניות ישירות הגדה לגופים בינלאומיים, תתמוך הפעם בצעד הזה. תכן שהד"ר עיצאם סרטאווי, הממונה על יחסי אש"ף האינטרנציונל הסוציאליסטי, יטפל בנושא באורח ישי.

משקיפים סבורים שאין לצפות הפעם לפעולה משית נגד מיפלגת העבודה, עקב תמיכת המיפלגה צרפתית בפרס. עם זאת, תעניק תלונה פלסטינית שמית נגד מיפלגת העבודה מומנטום עצום למאבק בינלאומי נגד הנהגת המערך. החלטת חברת־העובדים זכה בפירסום עצום, שיגביר את הלחץ הסוציאליסטי על פרס לשנות את מדיניותו בנושא הבנייה הבלתי־קית והבלתי־מוסרית בשטחים הכבושים.

אנשים בעולם

הנסיכה דיאנה: במקום ליידי די קוראים לה עכשיו

בייבי בלוז - אך איש אינו יודע מה מקור הרזון

היא התארסה כשהיתה בת 19, נישאה כשהיתה בת 20 והיום היא כבר אם בת 21. אך סיפור הפיה היפהפיה קיבל תפנית מדאיגה.

בסוף הסתיו פשטו השמועות במועדוני־החברים האכסקלוסיביים, השמורים לדוכסים בלבד, ברובע מייפייר שבלונדון: **הליידי די** אינה מאושרת. בתחילה חשבו כולם שאלה דיבורים של לשונות רעות, שעינן צרה באושרם של האחרים.

אך לאט לאט התגלתה דיאנה אחרת משהכירו: לא עוד החיוך הזוהר — הוא התכווץ ויחד איתו קטנו פניה, פיה התקמץ וגיזרתה החלה נעלמת בהדרגה. במקום ליידי די החלו קוראים לה „בייבי בלוז" (ילדה מצוברחת).

אך גרוע ממראה העיניים היתה שורה של תקריות מחרידות: תחילה היו אלה התפרצויות של זעם ללא הסבר, התקפים של בכי ושתיקות ממושכות בטירת באלמורל העתיקה, המשמשת כבית מרגוע למישפחת המלוכה. ביום אחד, כששהו שם הנסיך **צ'ארלס** ורעייתו עם בנם הקטן, **ויליאם**, כדי לנוח מחובות תצר באקינגהם, הסתגרה דיאנה בחדרה ולא יצאה ממנו במשך 48 שעות, לבד מטיפול בדברים הכרחיים לוויליאם התינוק — ארוחותיו והחלפת חיתוליו. היא לא דיברה עם איש ולא הסבירה את הברוגז בכל צורה שהיא.

כמה ימים אחר־כך הוזמנו הנסיך ורעייתו ל־סעודת־מלכים עם ארבעה אורחי כבוד: הדוכסים של קורנוול ונסיכי גאל. בהגיע המנה העיקרית — צלי של חזיר על גחלים, דחתה דיאנה את צלחתה בשאט־נפש והודיעה: „אינני אוכלת בשר." לפי הפרוטוקול חייבים הקרואים להמתין עד שהמכובד שבאורחיהם יטעם מן האוכל, כדי להתחיל בארוחה גם הם. הדוכסים נאלצו להמתין עד שבמיטבח הוכנה במהירות מנת־חליפין — דג סלמון. היא טעמה ממנו כזית וחפנה את פניה בידיה כשכל העיניים מביטות בה ברחמים מהולים בתימהון.

למחרת שימשה המישפחה המלכותית כפטרון של קונצרט מיוחד שנערך באלברט־הול לטובת אלמנות־מילחמה. הנסיך בא בגפו. „ליידי דיאנה אינה מרגישה טוב," התנצל לפני הוריה, המלכה **אליזבת** והנסיך **פיליפ**, שקמו בעת שנשמעו הצלילים הראשונים של ההימנון. כשאיש כבר לא ציפה לבואה, נכנסה הנסיכה דיאנה לתא המלכותי, ומצלמות־הטלוויזיה הנציחו את המראה המביך ל־עיניהם של 20 מיליון צופים: הנסיך צ'ארלס, בפנים חמורות, גחן לעבר רעייתו ולחש דבר־מה, שב־עקבותיו החווירה הנסיכה והליטה את פניה בידיה.

בינתיים עולים ופורחים ההשערות והניתוחים בדבר התנהגותה המוזרה של הנסיכה, ויש גם המרחיקים לכת ומאשימים את הנסיך צ'ארלס, שלא השכיל להבין את השינוי הקיצוני שהתחולל בחיי הנערה הצעירה: „לא מספיק לאהוב צריך גם לעזור," הם טוענים.

הנסיכה שרה: פריחה מוקדמת בחצר

הליידי שרה היא נערה שעשתה דרך הפוכה מזו של ליידי די. היא נולדה בארמון והיתה סגורה, ביישנית ועגומת־פנים. היום, כמה שנים אחרי שאביה התגרש מאמה הנסיכה וכללי הארמון אינם חלים עליה בכל חומרתם, היא עולה ופורחת. שרה, בתם של **מארגרט** ו**טוני אמסטרונג ג'ונס**, הפכה לנסיכה עליזה, שובבה ורקדנית מעולה, ואינה מחמיצה אף נשף בארמון ובסביבה.

ליכטמן צרפתי

נפגש באפרופו

אנו מכבדים כרטיסי
ישראכרט

גן קפה "אפרופו" ב"גן-יעקב" טל. 03-289289

היום
תוכלי לתלות במטבח
לוח מתכונים סיניים
מתנת "בוטשר בוי"
המרכז לשיווק בשר ומוצריו.
בשיתוף עם
"טייסט אוף סיצ'ואן"
המסעדה הסינית סיצ'ואנית
בכפר שמריהו.

"בוטשר-בוי"
המרכז לשיווק בשר ומוצריו
רח' רבן גמליאל 26 ת"א טל. 650335
(פניה שלישית ימינה בשוק הכרמל)

סמי פותח לך שולחן...
אתה סוגר עסק!

מקום נעים לעריכת סעודות עסקים?
בשיפודי־סמי ערכנו לך שולחן עמוס
בשפע אוריינטלי מקורי. כל סוגי
הבשרים על האש, סלטים
מגרים, יינות ומשקאות
לבחירתך – כיד המלך.

שיפודי סמי

המסעדה המזרחית
שלך – בסגנון אחר
בוא לטעום – בוא כל יום –
לעסקים, לבילויים, לסתם ארוחה טובה.

שיפודי סמי – רח' האצ"ל 78 (התקווה) ת"א.

אפשר להשיג את
העולם הזה
ביום שלישי בערב,
בתחנת "פז",
ביריד המזרח

אנשים בעולם

רולאן פטי: אם אמדיאוס בתיאטרון למה לא שוברט במחול?

רולאן פטי, רקדן בזכות עצמו, כוריאוגרף ידוע, מנהל להקת הבלט של מארסיי (אחרי שבעבר ניהל להקות מפורסמות רבות בצרפת), בעלה של **זיזי ז'אנמר** — גם היא מן הרקדניות הידועות של צרפת — עסוק בהכנות קדחתניות להצגת־בלט חדשה, לפי כוריאוגרפיה שחיבר בעצמו. שם המופע: אהבתו של פראנץ, והוא שואב השראה מחייו של המלחין הווינאי פראנץ שוברט. האם הושפע פטי מהצלחתו העצומה של המחזה על חייו של וולפגאנג אמדיאוס מוצארט, אמדיאוס, שהועלה בשנה האחרונה ונחל הצלחה, והחליט להנציח את חייו הפרטיים של שוברט במחול?

הנסיכה קארולין ממונאקו: לעבור דירה

ב־15 בספטמבר עצרה מלכות מונאקו הקטנה את נשימתה, עם מותה של הנסיכה **גרייס**. רק עתה נראה שכולם מתאוששים: ילדי מונאקו באו לארמון, כבכל שנה, לחזות בעץ ענק ולקבל מתנות מידי הנסיך **רנייה**, ולמחרת החג חזרו הכל לפעילותם השיגרתית. **סטפאני** ללימודיה. הנסיך **אלברט** לבנק אמריקאי לשנת התמחותו השנייה. הנסיך רנייה לעיסוקי המדינה, ו**קארולין**, שנראה היה כי היא הבעייתית מכולם, עברה לדירה חדשה. בתמונה היא נראית כשהיא עורכת מסע־קניות בפאריס, כדי להשלים את הריהוט החסר. היא משתדלת להיות עצמאית, ולהתמודד עם בעיותיה לבדה.

ראקל ולש: להיות בהריון ולהרגיש סכסית

על **ראקל ולש** אפשר לומר היום, בגיל 42, שיש לה הכל. היא עדיין סמל חלומם המיני של גברים בכל רחבי העולם, וכל מי שהטיל ספק בכישרונותיה הדרמתיים, נאלץ להודות בטעותו אחרי שהיא קיבלה על עצמה למלא את מקומה של **לורן בקול** בלהיט הברודוויי אשת השנה, והפכה לסנסציה.

אם לא די בכך, היא מצאה לעצמה גם בעל צעיר, **אנדרה ויינפלד**, בן ה־35, והיא מאוהבת בו עד מעל לראש. „בזכותו אני מרגישה סכסית,” היא אומרת, וכדי להוכיח זאת היא נכנסה להריון, וממתינה לתינוק שייוולד באביב. אין חוויה זו חדשה עבורה, כי יש לה כבר בן, **דיימון** (23) ובת,
...אני (21). אבל ראקל מתייח־
...להריון בכל הרצינות. פרשה
...כדי לשמור על ברי־
...התינוק היא מתכ־
... באהאמה. כך
...ות אמרי־
...תית (של
...האיים).
...נדרה
...”

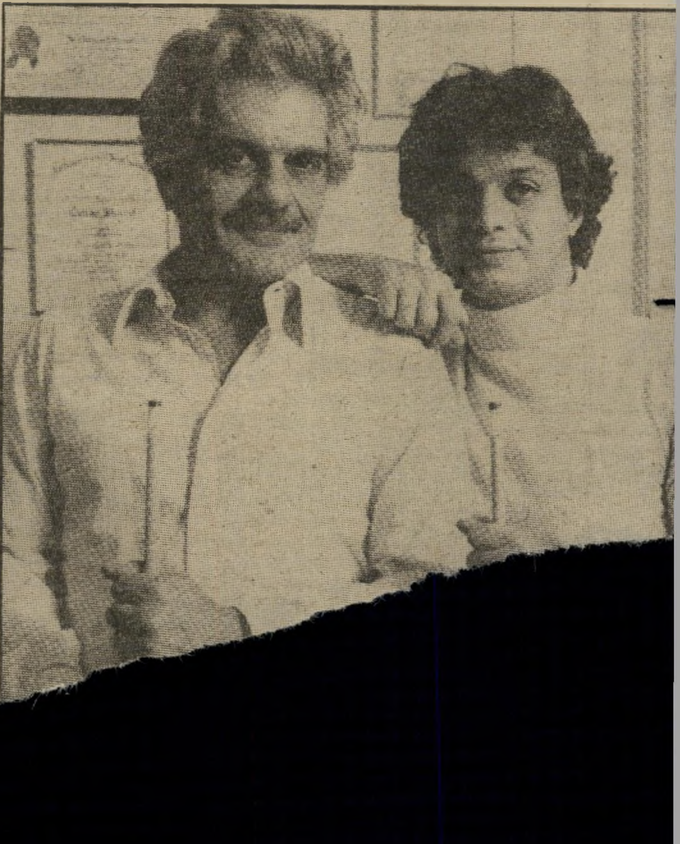

"כסית" האחרת

יום ה' בלילה

כך נראית רחבת כסית בימי החמישי בלילה. מודעות המזמינות למלא טופסי טוטו תלויות על חבל. כסית הוא המקום היחיד ברחוב דיזנגוף השוקק בשעות אלה של הלילה, כשממלאי טוטו נלהבים ו... בית"ר שרופים נוהרים אליו כל שבוע כדי למלא טו...

"זה **הצ'אנס** שלי בחיים. אני רוצה פעם אחת לזכות ולהסתדר בחיים," אומר מאיר מתוק כמתוך חלום. הוא אוחז בידיו עשרות טופסי טוטו, יושב בפינה וממלא אותם בקדחתנות. "אני עובד כפועל במפעל טלרד, משכורתי היא 10 אלפים שקל לחודש, ואת כולה אני מוציא על מילוי טופסי טוטו. אין לי דירה, אני גר אצל ההורים שלי. הטוטו הוא כל החיים שלי. פעם כמעט זכיתי ב־13 ניחושים, אבל מפני שאני שרוף על הפועל־לוד ניבאתי להם הצלחה, והפסדתי את הניחוש ה־13, שזכייתו היתה 3 מיליון לירות. אני עדיין מחכה לצ'אנס הגדול."

מאיר מתוק אינו היחיד. רבים חולמים על זכיה בפרס הגדול. הם מתקהלים בימי החמישי, החל מהשעה 7 בערב בקפה כסית, אשר משנה באותו לילה את פרצופו והופך למוקד ספורטיבי.

מול בית־הקפה, לצד מודעות של מרתפי־אמנות הקוראים לבוא להצגותיהם, תלויות מודעות בנוסח "בוא למלא טוטו". בית־הקפה מתמלא בצעירים, ההמולה רבה, חלקם יושבים ליד שולחנות שצורפו זה לזה, מתווכחים איזו קבוצה תזכה בשבת ואיזו תפסיד, מחלקים עצות היכן לשים את ה־X. כולם מרוכזים בטופס וממלאים אותו בקדחתנות.

אחר־כך עוברים לשולחן הפינתי. הם מתגודדים סביב הקופה הגדולה, שם נשלפים מאות שקלים. הצעירים נשענים על ציור־הקיר הגדול, שצייר תושב כסית קבוע, אורי ליפשיץ.

ליכודניקים ✶ שרופים

רוב הצעירים הנשענים על התמונה אינם יודעים מי הם האנשים המצויירים שם ומדוע זכו להיות מונצחים שם. עבורם כסית של יום החמישי היא תחנה למילוי טופסי טוטו ואריגת חלומות על הזכייה הגדולה.

המצחיק הוא, שרבים מן הצעירים האלה מברכים האחד את השני בבירכת "שלום תל־חי". חבורה גדולה, שישבה ליד שולחן מרכזי, הסבירה:

„הסיבה שאנחנו באים הנה בימי החמישי, היא כי ביום זה הופך קפה כסית למקום־מיפגש לאוהדי הליכוד, וכולנו בעד קבוצת בית"ר ת"א."

„כולנו חרותניקים," אומר יהודה יזדי, העובד בקול־ישראל. „אני

שולחן של יום ה'

השולחן המרכזי של יום החמישי בערב מאוכלס באנשי הליכוד, אוהדי בית"ר, הממלאים טופסי טוטו. הסיבה הע... בערב היא מיפג... מעניינת אותנו...

שולחן של יום ו'

ליד השולחן המכוסה מפה משובצת יושבים בצהרי יום השישי צ'פאי (במרכז) הידוע כאיש שמאל מובהק. הוא יושב כהרגלו עם כוסית משקה בידו ומנופף באצבעו. מימין הדייל עמי מור, בעלה של הדוגמנית פינצ'י מור. בשולחן השמאלי יושב, עם גבו למצלמה, הצייר גידי לוי ומולו הצייר אורי ליפשיץ, שעל הקיר תמונה פרי מכחולו.

שני זוגות

היהלומן אלי לוי ואשתו בת־שבע, הם אוהדי בית"ר ובאים בגלל המיפגש החברתי. בתמונה משמאל זוג של יום שישי בצהריים — הסופר והעיתונאי שלמה'לה שבא, דמות בוהמית ידועה בכסית, וידידה, אוכלים ארוחת־צהרים.

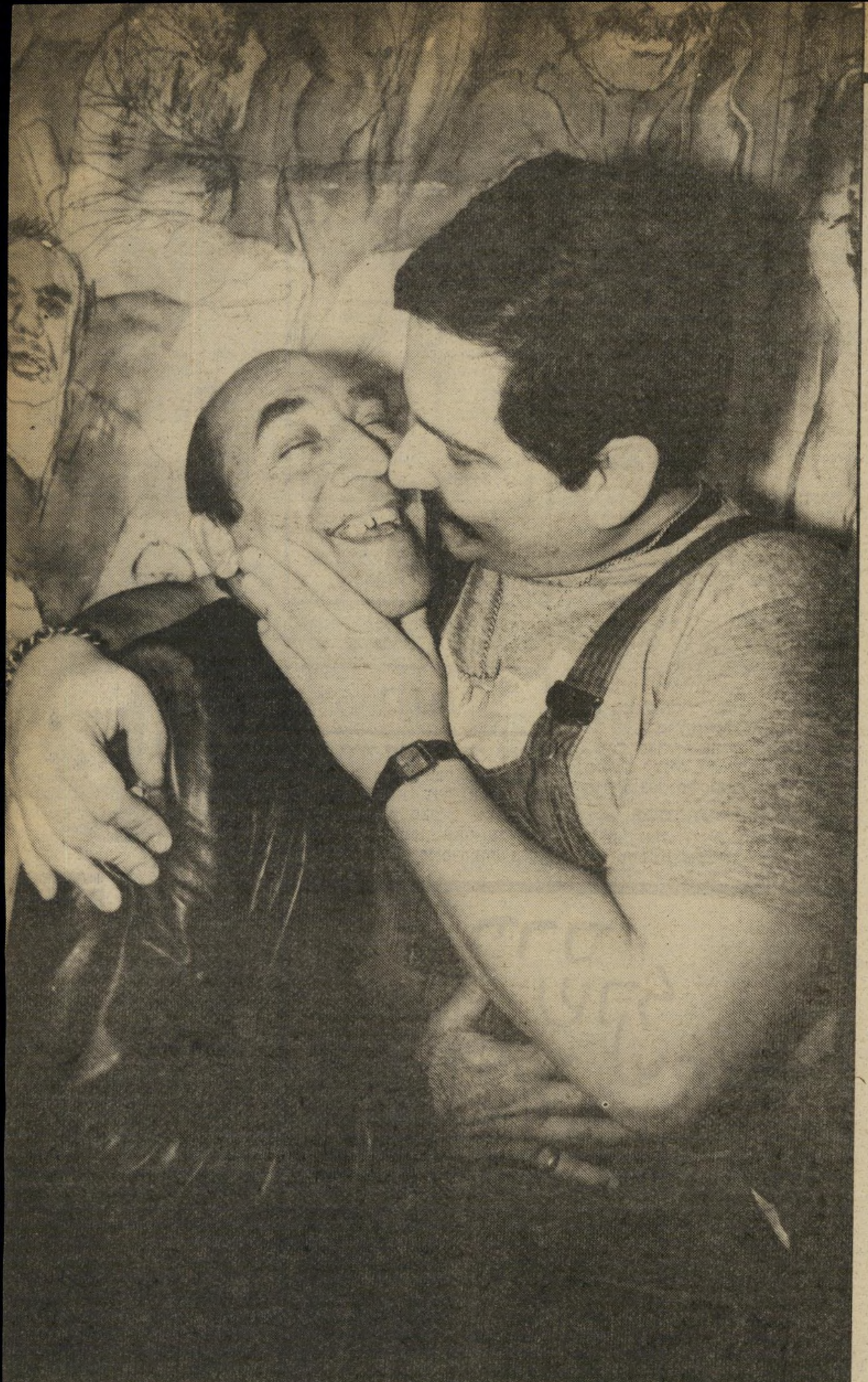

ביום השישי זהו הקפה של ה„שמאלנים". אין הם יודעים שביום החמישי בערב זהו הקפה של בית״ר תל־אביב, מוקד הטוטו

אמנם אוהד של בני־יהודה, אבל כל החברים שלי הם אוהדי בית״ר ת״א. כסית לא אומר לנו כלום. אנחנו אוהבים לדבר כאן על פוליטיקה ועל ספורט. בעל תחנת הטוטו במקום עובד בבית ז׳בוטינסקי, אנחנו חברים שלו, ולכן החלטנו לבוא דווקא לכאן."

דויד רותם, היושב בשולחן הסמוך, מראה בגאווה כי על טופסי הטוטו שלו הוא רשם את שמותיהם של מנחם בגין ואריק שרון. „הם המזל שלי," הוא מתגאה.

בשולחן הסמוך מאזין בחור צעיר לשיחה. לפתע הוא מתפרץ ומכריז: „אני עזרא אורפלי. אני מתעב את כסית, כי זה מקום של שמאלנים שונאי מדינת־ישראל. אני בית״רי ובא לכאן אך ורק כדי לשלוח את טופס הטוטו ולהיפגש עם חבריי הבית״רים. לולא הם, לא הייתי דורך במקום הזה."

גם בני הזוג אלי ובת־שבע לוי באו הנה בגלל המיפגש החברתי. שניהם אוהדי בית״ר ת״א. „אני יהלומן ומשקיע 2000 שקל כל שבוע במילוי הטופס. יחד עם אשתי אנחנו מתייעצים על כל קבוצה, אבל בעיקר אנחנו מבלים עם החבר׳ה שלנו מהליכוד."

„הכל בשביל גנבים!"

בשולחן פינתי, בתוך הרעש וההמולה שמסביב, יושבת חבורת זקנים, מיושבי כסית הוותיקים. הם עדיין זוכרים את הפרלמנט של כסית, אינם מתעניינים בנעשה סביבם, ודווקא הם נראים אותו ערב ברקע כנטע זר.

„אני אגיד לך אם את דווקא רוצה לשמוע," אומר אחד הזקנים. „הטוטו הזה הוא בשביל גנבים, לא בשביל אנשים הגונים. את כל הכסף שלהם הם מוציאים על הטוטו, ואחר־כך רצים לעזרה הסוציאלית.

„אנחנו באים לכסית כי ברוול

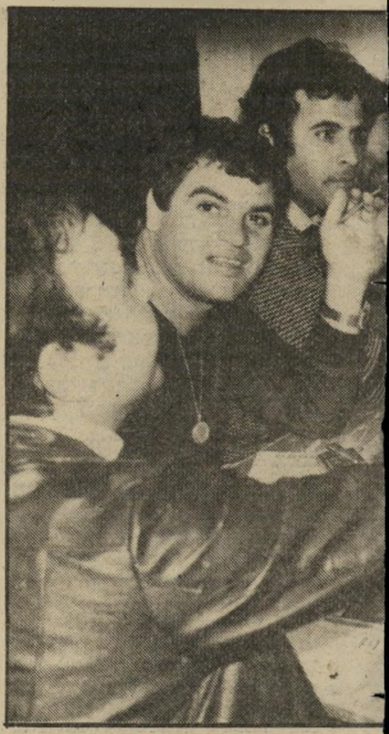

קרית לבואם של צעירים אלה בימי החמישי חברתי של צעירי הליכוד. „הבוהמה לא קולות הבית״רים ממלאים את הרחוב.

מי מכיר הצייר אורי ליפשיץ זוכה לחיבוק נלהב של חברו משה׳לה איש־כסית. ליפשיץ, תושב קבוע של בית־הקפה, הנציח על הקיר הגדול את יושבי כסית הבוהמיים. את הציור צייר ליפשיץ תמורת אוכל ומשקה חינם למשך שנה... שלמה. „האנשים האלה יהיו פעם אגדות," אמר משה׳לה

יקר, וכאן עולה כוס תה רק 300 לירות. אנחנו רגילים לבוא הנה. אני באתי לפני 50 שנה לישראל כדי לבנות את המדינה ולאכול לחם בזיעת אפיים. כולם מחפשים היום להרוויח כסף קל. מאין לוקחים? גונבים. תיראי איזה טיפוסים. שאלתי כאן אחד אם הוא מכיר את עשרת הדיברות, אז הוא ענה לי ,את הסרט הזה עוד לא ראיתי׳."

יפת, טיפוס המסתובב בכסית מזה 20 שנה, ידוע במומחיותו לספרות, למיספרים ולכדורגל. בערב כזה הוא שוחה כמו דג במים, ומנדב עצות לכל המעוניין.

בשולחן המרכזי עורכים התערבויות על תוצאות מישחקי השבת. מספרים כאן כי בנוסף למילוי טופסי הטוטו, מתערבים כאן על סכומים של 1000 שקל בממוצע ומפקידים את הכסף אצל חיים פלג, מנהל־התחנה. כאן חולמים ומגזימים, ואינך יודע אם להאמין להם או לא. כולם מספרים על זכיות ועל סכומי השקעה כאילו זה כל עולמם.

פינחס דהאן הוא אוהד מכבי ת״א ומכריז: „לפני שנה ניחשתי 12 ניחושים נכונים וזכיתי ב־400 אלף לירות. ההימור מושך אותי.

בשבוע שעבר, כשהכריזו על זכייה ב־150 מיליון, מילאתי טוטו כמו משוגע ב־17 אלף שקל. כל שבוע אני מוציא בין 50 ו־7000 שקל."

אחרים מעידים על עצמם כי הם משקיעים בטוטו סכומים הנשמעים כדמיוניים. כששואלים אותם

(המשך בעמוד 69)

שמאל וימין הבית״רים הממלאים טופסי טוטו מתגודדים ליד הקופה שליד הקיר המצוייר של אורי ליפשיץ. על קיר זה מונצחים איש השמאל יבי (למטה משמאל), הסופר איציק בן־נר (למטה משמאל), והצייר משה ברנשטיין במרכז התמונה.

נירה גל

לי לה לו

מעיד ליך

* **מעיל זמש.** לנשים, תוצ־
ארצות־הברית, מיוחד ואלגנטי.
דה 38, תמורת שווה־ערך. טל־
03־399544 בערב.

יד טובה

הקלף שלי: ספורטאי, נאה,
צעיר (27) ושנון.
הקלף שלך: אותם הנתונים
מינימום.
ביחד אנו יד טובה.
בואי, נסי איתי ותזכי.
ת״ד 3547 בת־ים, מיקוד
.5931

* **תנור־חימום על גאז.**
צרת פוגז, תמורת שווה־ערך.
פון 03־399544 בערב.

* **מישחק טלוויזיה.** אדיו־
, חדש עם אחריות ושתי קאס־
ת, אמכור ב־6666 שקל במקום
.80 טלפון 03־280706; 03־413114.

* **מוכרים:** קופה־רושמת,

מישקל אלקטרוני, מיקרו־מחשב, רדיו־טרנזיסטור מנגן בצורת פסנ־תר, מישחק־שעון אלקטרוני ומצ־למה — הכל במחירים מיוחדים. טלפון 03־286706 ; 03־413114.

אבא בוא!

התמונה הזאת נמצאה בעת שירות־מילואים. האבא שאיבד אותה יכול לכתוב לת״ד 1348 רמת־השרון.

ברכות

* **היה היה שוטר נחמד.** זה אומנם נדיר, אבל כיף לפגוש אחד כזה. הוא עצר אותי ביום הרביעי שעבר בכביש ירושלים—תל־אביב, כי מגב אחד שלי לא פעל. ניגש בסבר־פנים חמור, ביקש ניירות ורשיונות, שלח מבט זועף לעבר המגב האומלל ואיים במיש־פט. אפילו לא הייתי צריכה להת־חנן. אחרי כמה דקות של שיחה הוא ויתר על התלונה ואני נסעתי לשלום כלא מאמינה.

תודה, ענת

מה רורך

* **לנשים.** בקרוב ייפתח קורס נוסף ללימוד הגנה עצמית לנשים, וכן קורס קאראטה. פרטים והרש־מה: התנועה הפמיניסטית, בן־יהודה 82 תל־אביב, טלפון 30־234314 (בבוקר) או 03־312349.

בואו נתכתב

שמי אתי פרץ, אני גרה ב־קיבוץ אפיקים ואוהבת מוסי־קה — הכי הכי את תיסלם (את הלהקה השנייה פחות) ו־גם להקות־ג׳אז וביחוד את לד זפלין. אני מעוניינת להתכתב עם בנים ובנות מגיל 17 ויותר. כתובתי — קיבוץ אפיקים (ח״ג), עמק־הירדן, 15148.

* **מחפש עבודה.** בן 35, תושב תל־אביב, שולט בספרדית, גרמנית, עברית ואנגלית, עם נסיון ביחסי־ציבור, מעוניין בהצעות רצי־ניות. טלפון 03־895849 בערב.

* **מלמד ומנגן.** תיזמורת־חתונות מעולה תנעים לך במיבחר להיטים מכל הזמנים וגם בשירים חסידיים. המחיר סביר מאוד. נות־נים גם שיעורי גיטרה, פסנתר ו־אורגן על־ידי מורה מנוסה, בשיטת לימוד חדשנית שהוכיחה את עצ־מה. טלפון 02־533492.

* **כתבנות.** כתבנית מקבלת עבודות הדפסה במחירים נוחים ביותר. טלפון 03־364279 מ־4 אחרי־הצהריים.

נוגע ללב

* **שור רוצה סרטנית.** יפה־תואר, בן 33, מזל שור, גרוש + 1, גבה, רוצה להכיר אקדמאית, סנטימנטלית, שקטה, בת מזל סר־טן. רק מתאימות יפנו לטלפון 02־414828.

* **רוצה להתחתן.** רווקה יפה ומלאה, 35/170, רוצה להתחתן איתך — צעיר אינטליגנטי ויפה, המעוניין בילדים. אתה צריך להיות גם סכסי, אמיד ונדיב, אוהב מוסי־קה — במיוחד קלאסית וג׳אז — לטייל בארץ ובחו״ל, ושתהיה גם משוגע לענות לי. לכתוב לדרורה, ת״ד 20313 תל־אביב.

* **למטרות רציניות.** מש־כילה, נאה, נשית ומעניינת, בת 33, מחפשת משכיל, רגיש, בלתי־שיגרתי ובוגר נפשית, למטרות רציניות. ת״ד 37465 תל־אביב.

פרס 1000 שקל למי שימצא כלבת בוקסר בשם בני חיה או מתה. טל. 481405

צירופים אפשריים

* **קר לי.** גברי ונאה, בן 32, תרבותי, מחפש נשית וחמה לימי החורף הקרים. ת״ד 31597 תל־אביב. מיקוד 61315.

על הדבש

דבש לא אלקק, ובכל זאת אני מעוניין ביחסים אוראליים עם אשה עד גיל 45. אני פנוי, 55/165, אקדמאי, אירופי, מסור ועם דירה. לכתוב לת״ד 1794 תל־אביב.

* **חגיגה.** גרושה נאה, 173/42 וגם מיוחדת, בעלת חוש הו־מור, נראית ומרגישה צעירה, מח־כה לגבר שיהיה חגיגה לעיניים ו־חגיגה לנשמה. ת״ד 652 פתח־תיקווה.

* **כל המעלות.** נשוי בן 32, גובהו 182 סנטימטר, מחפש אשה יפה, סכסית ומושכת, בת 40 לכל היותר, לידידות אינטימית. עדי־פות למצרפות תמונה. ת״ד 37 נמל־תעופה בן־גוריון, מיקוד 70100.

* **בבית או במלון.** בלונדי, בעל הופעה נאה, בן 45 וגובהו 190 סנטימטר, רוצה לתת ולקבל בפגי־שות בשעות אחרי־הצהריים בביתך או במלון. ת״ד 4117 נתניה, מיקוד 42140.

מיברק לרישון — תוספת

במיברק שנשלח בגליון ה־קודם (העולם הזה 2366) ל־ראשון־לציון, היו חסרים פר־טים חשובים: הוא נשלח ל־מיסטר D ועל החתום היתה העלמה H.D. מתל־אביב.

* **הקצין מחכה.** לך, האשה הבשלה והמנוסה, המחפשת הרבה אינטימיות, מחכה קצין צעיר ו־בשל. כתבי לד״צ 02830, לאייל גיר.

* **לא ברךן.** דם־חם בן 35 מחפש דרך להתמזג עם כל אשה בכל מצב וגיל. מבטיח לא לאכזב. ת״ד 7027 חיפה.

* **חזק + חלש = יציב.** נשוי חזק 39/180 מחפש נשואה חלש לקשר יציב. ת״ד 6458 חיפה.

* **עזרה לחיות־בית.** צער־בעלי־חיים בישראל, רחוב סלמה 30 יפו, טלפון 03־827621, מעניק עזרה לבעלי־חיים פצועים, אוסף כלבים משוטטים ומשיב אבידות, מעניק שירות וטרינרי, עיקורים ופנסיון, ומוסר כלבים וחתולים למעוניינים.

* **לא רק עוזרת.** אם את יפה, תקבלי חדר בדירת־פאר ב־שיכון בבלי, כולל כל הנוחיות. בתמורה תוכלי לבשל ולנקות את הבית. אם ההצעה קוסמת לך, התקשרי לטלפון 03־441998.

* **לעשות מה?** נאה וסימ־פטי האוהב לעשות, מחכה לך אם את בת 17 ויותר. ת״ד 2690 חולון.

* **קורס ביחסים.** אקדמאי בן 34, רווק, מתנשא לגובה של 1.80 מטר, מבוסס, מחפש מדריכה מנוסה ליחסים. כיתבי ליגאל, ת״ד 4113 נתניה.

* **אשה חמה.** רווק חם מח־פש להעביר את חודשי החורף הקרים במיטה חמה עם אשה חמה. גיל ומצב אינם משנים. ת״ד 45796 חיפה.

* **סטודנט מחפש אשה.** סטודנט גבוה ויפה־תואר מחפש נשית ונאה להיכרות רצינית ב־אמת. נא לצרף מיספר טלפון ו־רצוי גם תמונה. ת״ד 6705 ירוש־לים.

* **קשר שנון.** רווק, 27/175, מעוניין ליצור קשר עם שנונה בעלת חוש הומור. ת״ד 118 תל־אביב, מיקוד 61000. נא לציין מיס־פר טלפון.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה להודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

- **כל הודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.**
- **מי שרוצה לצרף תמו־נה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המו־צעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם התמונה.**
- **ההודעה תיכתב על גבי גלויית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת״ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש לחש־תמש במעטפה). לא תתקבל־נה שום הודעות בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.**
- **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.**

עיתונות בצל המעצר

(המשך מעמוד 22)

המהדורה האנגלית והעברית של אל־פג׳ר כמעט אין מפיצים בתוך ישראל.

מה שמודפס במרכז העיתונות הפלסטיני בירושלים, מגיע לקור־אים מחוץ לעיר המיזרחית בדר־כים לא־דרכים. פלסטינים המגיעים לעיר הגדולה רוכשים עיתונים עבורם ועבור חברים ומעבירים אותם לביתם. אם ייתפסו בדרך, הם עלולים להיעצר. עיתונים מוע־ברים גם בדרכים אחרות, שעליהן אין המו״לים רוצים להרחיב את הדיבור.

כך הופך העיתון, שבישראל הוא נמכר בכל פינת רחוב, למוצר קשה להשגה מחוץ לעיר העתיקה בירו־שלים.

שליחות לאומית

עיתון היוצא לאור אחרי צנ־זורה קפדנית מרתק הרבה יו־תר לקריאה. הקוראים מנסים לקרוא בין השורות, לחפש משמעויות ו־רמזים למידע העובדתי ביותר. כל תמונה, מודעה או פירסומת נבחנות בשבע עיניים.

כיום עוסקים בעיתונות ברחבי ה־גדה והרצועה כמה מאות איש, אך אין מיספרים מדוייקים. היוש־בים בירושלים כמו חבריהם למיק־צוע הפרושים בשטחים הכבושים ואף בחו״ל, רואים בעבודתם שלי־חות לאומית ממדרגה ראשונה. חל־קם עובדים מזה זמן רב בעיתונות, לעיתים כשהם משלבים זאת עם עבודה נוספת.

זיאד אבו־זיאד (42) למד עברית בבית־העם בירושלים אחרי מילח־מת 1967. הוא ויתר על קאריירה אקדמית ומאז 1969 הוא עובד ב־עיתונות. בתחילה באל־קדס כמתר־גם ועורך ומאז 1977 באל־פג׳ר. אבו־זולוף ומחמוד יעיש שיתפו פעולה עיתונאית עוד לפני 1967.

יעיש, איש־עסקים רב־ממון מ־שכם, מסביר מדוע הוא יושב ב־מערכת עיתון. „בדרך זו אני מרגיש שאני משרת את העם הפלסטיני." ריימונדה טוויל כבר הספיקה לכ־תוב ספר שתורגם לעברית, ובו מתוארת עבודתה העיתונאית מאז תחילת הכיבוש. באשיר ברע׳ותי הספיק לעבוד באל־קדס עד שהפך לעורך שבועונו העצמאי. רדואן אבו עייש (30) מרמאללה ויתר על מיש־רת מורה לאנגלית, והתחיל לכתוב בטור אישי באל־שעב. אחר־כך התח־יל לעבוד לצד ריימונדה בסוכנות הידיעות שלה. איסמעיל עג׳ווה (32), היום מעורכי אל־ביאדר, הס־פיק לעבוד באל־שעב, אל־מיתאק, כל זאת אחרי שוויתר על הוראה.

חזמו היה עורך באל־פג׳ר, ומש־לב את עבודתו העיתונאית עם הו־ראה. סיפור בפני עצמו היא אשתו. נאדה היתה מורה. מזה ארבע שנים היא עובדת כעיתונאית: „אני כות־בת על פוליטיקה ועניייני נשים. אין זה קשה להיות עיתונאית. היום יש גישה ליברלית לנשים במיק־צוע, ובנוסף לכך אני מרגישה גאווה במה שאני עושה."

העיתונות הפלסטינית סגורה ב־עיקרון לישראלים. אך באל־פג׳ר במהדורות האנגלית והעברית שלו, יש טורים אישיים של יהודים יש־ראליים.

למרות הגורל המשותף אין עי־תונאים ערבים־ישראלים רבים, ה־כותבים במיוחד לעיתונות הפלס־טינית. אחד המעטים העושה זאת הוא חאלד חליפה, בעל תואר שני ליחסים בינלאומיים באוניברסיטה העברית. הוא כותב עבור אל־פג׳ר ואל־ביאדר, ובעבר אף כתב בשבו־עון הירושלמי כל העיר. הצעיר (25), בן כפר עילבון שבגליל לא יכול היה להישאר זמן רב בעי־

(המשך בעמוד 44)

שרגא צור, שירד מישראל לפני שמונה שנים ושהחליט לחזור, מספר על חיי היורדים בלוס־אנג׳לס, טוען שחייהם ריקים מכל תוכן, ומספר על קשיי קליטתו בארץ מחדש

כשהחלטתי לרדת, אנשים קינאו בי. קיבלתי תמיכה מוסרית מהורי ומכל החברים

לא הרגשתי שהמדינה היא בית, אלא מקום־מגורים. כשירדתי לארה״ב, הרגשתי כאחד העובר מר״ג לפתח־תקווה

התביישתי מזה שאני, המצליחן הישראלי, נוסע לארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות, ולא מצליח

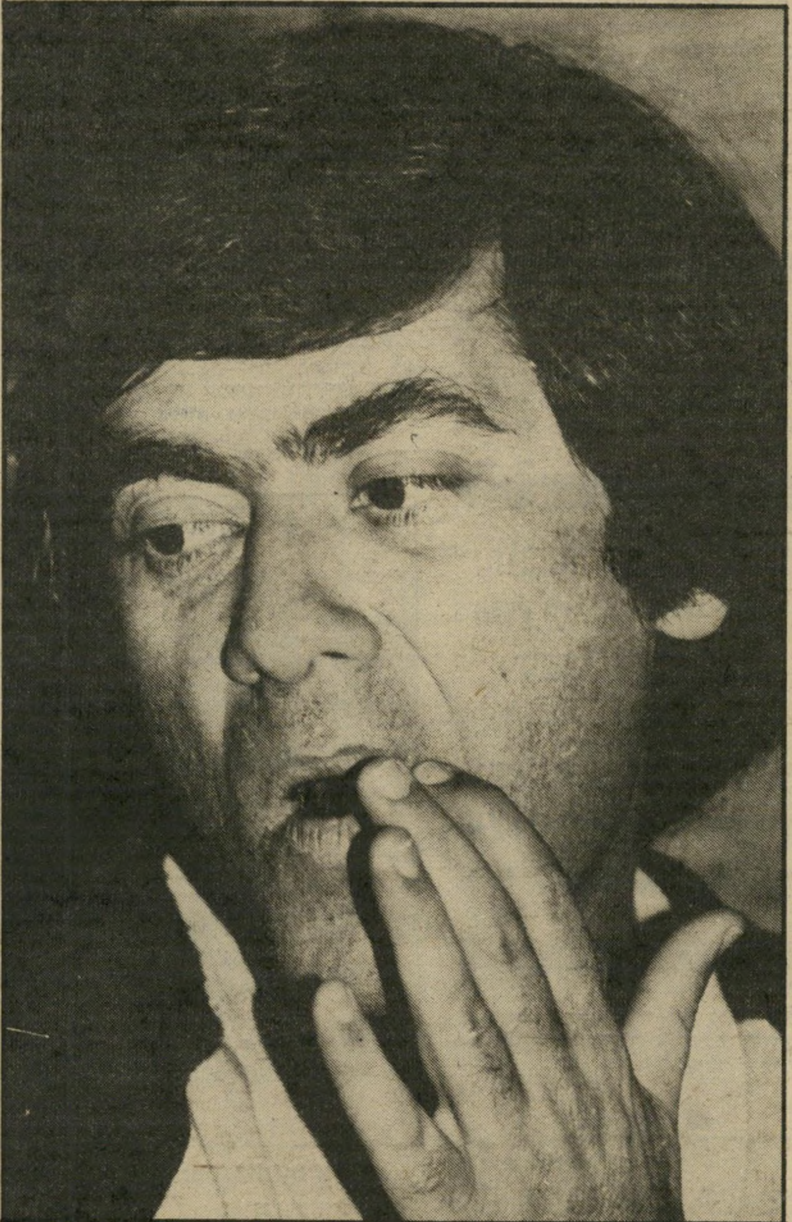

ראיינה שרית ישי

למרות ההצלחה הכלכלית, הישראלים שם אינם מאושרים. הם חיים בתלישות גמורה

הקליטה הקשה בחזרה בארץ השפיעה על המצב בבית, והלחצים השפיעו על היחסים ביני ובין אשתי

אשתי לא רצתה לחזור. היתה לה מכונית אמריקאית, בית גדול עם שישה חדרים, ג׳קוזי, חברה טובה ופרנסה טובה

״ברחתי מגן־עדן של שוטים!״

שנת 1927 תירשם בהיסטוריה של ה־ישוב היהודי בארץ־ישראל כשנה שבה נשבר שיא. היתה זו השנה היחידה מאז מילחמת־העולם הראשונה שבה עלה מיספר היורדים על העולים. עכשיו הצ־טרפה 1982 ל־1927. גם שנה זו תירשם כשנה שבה היתה הירידה מהארץ גדולה מהעלייה אליה.

למדתי להכיר מקרוב את בעיית ה־ירידה כאשר התגוררתי במשך שנתיים בלוס־אנג׳לס ובניו־יורק ועבדתי שם ב־תחנת הטלוויזיה המשדרת בעברית ״איז־ראל־טודיי״ והייתי מעורה בחייהם של היורדים.

לוס־אנג׳לס היא עיר שבה מתגוררים ישראלים רבים ברווחה כלכלית. יחד עם זאת, הם יצרו לעצמם מעין גטו — גטו נאה אומנם, של חווילות מרווחות, ברי־כות־שחייה ומכוניות־פאר, אך עדיין גטו. הם כמעט שאינם מעורים בחיים האמ־ריקאים של העיר, שהיא בירת־הקולנוע של העולם.

הם חיים זה בתוך זה וזה מזה. מע־דיפים להשתמש בעורך־דין ישראלי כדי שיסדר להם את ה״גרין־קארד״ ושאר עסקים, הולכים לרופא־מישפחה ישראלי, רופא־שיניים ישראלי ומנתח פלאסטי ישראלי ; מבטחים את חייהם אצל סוכן־ביטוח ישראלי, מתקנים את האוטו אצל מוסכניק ישראלי, מסתפרים אצל ספרית ישראלית, הולכים לקוסמטיקאית ישר־אלית. גם את הקניות הם עורכים ב־בוטיקים הישראליים, המפוזרים בעמק סאן־פרננדו ובהוליווד.

הם צופים בשידורי העברית של ״איז־ראל־טודיי״ ונשבעים שיום אחד הם יחזרו לישראל. בינתיים, הם לא חוזרים. הם נשארים שם, מעטים אוזרים אומץ לארוז את הפקלאות והמישפחה ולהת־חיל בישראל מחדש. אותם שהם בעלי הרכוש חוששים להתרחק מסיר־הבשר ומהנוחיות האמריקאית. אלה שלא הצ־ליחו, חוששים לחזור ולהודות בכישלון, מפחד מה יגידו השכנים.

אחד שאזר אומץ וחזר למרות הצלחתו הכלכלית בארצות־הברית הוא איש־המכירות שרגא צור. שרגא הוא בן 35, נשוי לגילי ואב לירון בן 11 וגיא בן 9.

(המשך מעמוד 39)

הוא היה מנהל־המכירות של רשת ברדיו ושעה בטלוויזיה.

כאיש־מכירות הרוויח שרגא משכורת שהיתה יכולה לפרנס בכבוד חמש משפחות בישראל. היתה לו ג'קוזי בחצר (למי שלא יודע: זו מעין ברכה קטנה, שמתוכה יוצאים זרמים חמים המעסים את הגוף. הג'קוזי הפך למעין סמל של נוחיות בלוס־אנג'לס), היתה לו מכונית־ספורט מפוארת ואשתו נהגה במכונית אמריקאית, שהיתה נחשבת בישראל כמכונית של מיליונרים. היתה לו חברה של ישראלים מצליחנים כמותו, וילדיו הפכו לאמריקאים.

אבל שרגא עשה מה שלצערי הרב עושים מעטים: הוא ארז את המישפחה וחזר. לדבריו, מפני שאילולא היה חוזר עכשיו, לא היה חוזר לעולם.

הכרתי את שרגא בלוס־אנג'לס, עבדנו ביחד. הוא היה גדול הפטריוטים שהיכרתי. בחדר־האורחים שלו היתה תלויה תמונה של מנחם בגין. הוא התנגד לקבלתי לעבודה בטענה שאני שמאלנית קיצונית מ„העולם הזה”.

אחר כך הפכנו חברים טובים. כיום, אחרי שנה שהוא בישראל, הוא מיתן מאוד את דיעותיו הניציות. העובדה שהוא חי פה ולא שם, הפכה אותו ריאליסט.

שרגא לא התקבל בארץ בזרועות פתוחות. אנשים בזו לו על שחזר מהשפע אל הארץ קשת־היום. הוא נעלב, נדהם מתגובות הרחוב. היה מתנצל ומסביר שלא חזר מפני שנכשל, אלא מפני שרצה בית.

כיום הוא לא מתנצל יותר. הוא נאבק יום־יום, ביחד עם אשתו וילדיו, בקשיי־קליטה חדשים. יש לו ביקורת קשה על היורדים והירידה, אך לא תשמע ממנו מילה רעה על הארץ שאליה חזר, מכיוון שלדעתו לא מגיע לו כל פרס על כך שחזר.

בגילוי לב מדהים, ואולי בפעם הראשונה, מספר יורד ישראלי את האמת על חייהם של היורדים בארצות־הברית ועל קשיי־הקליטה שלו בישראל.

■ ■ ■

● **מתי ירדת מישראל?**

אחרי מילחמת יום־הכיפורים, ביוני 1974.

● **מדוע?**

הייתי חצי שנה במילואים. המילואים חיסלו לי את העסק הקטן שהיה לי, להפצת רהיטים. הייתי במצב כלכלי קשה. אבל זוהי רק הסיבה הגשמית לירידה. הסיבה מאחורי זה — ואני מאמין שזו הסיבה האמיתית — היא שאף פעם לא חינכו אותי לאהבת מולדת. כשהחלטתי לרדת השיקול של עצם העזיבה את הארץ לא היה בכלל קיים.

● **איך התגבשה בתוכך ההחלטה לרדת מישראל?**

אני חושב שכמו שהיא מתגבשת אצל כל אחד. היה לי החלום האמריקאי על ארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות. לנסוע למקום שאפשר להצליח בו בקלות מבחינה כלכלית. אמריקה היתה המקום.

● **מה אמרה, גילי, אשתך?**

היא היתה נגד, כי היא נגד שינויים באופן עקרוני. באותה מידה שהיתה נגד ירידה, היתה בשלב מאוחר יותר נגד חזרה ארצה. גם אז וגם כשהחלטתי לרדת, שיכנעתי אותה, והיא הסכימה להצטרף.

● **ירדת מייד ולא נסעת קודם כדי לבדוק אם בכלל כדאי לרדת?**

תיכננתי לרדת מייד. לא חשבתי לבדוק מה העניינים. היה ברור לי שאני יורד על מנת שלא לחזור. לפחות לכמה שנים טובות.

● **מניין היה לך הביטחון שתסתדר בארצות־הברית?**

לא ידעתי אם אסתדר או לא. אבל בארץ כבר לא נשאר לי שום דבר אחרי שהעסק חוסל. באמריקה לא היה לי אף אחד ועברו עלינו שנתיים קשות מאוד.

● **כשהחלטת לרדת, מישהו ניסה לעצור בעדך? מישהו ניסה לשכנע אותך שתישאר?**

אף אחד לא. קיבלתי את כל העידוד מהסביבה, מהוריי מחברים. אנשים ממש קינאו בי. זה לא היה מעשה שלא יפה לעשותו. קיבלתי תמיכה מוסרית מכל הצדדים.

● **איך אתה מסביר את זה?**

זו לא היתה בושה לרדת מהמדינה. לא היתה תודעה שזו המדינה שלך. לא היתה תודעה של ציונות ואהבת מולדת. אלה היו ערכים שפשטו את הרגל.

● **היית חצי שנה במילואים. נלחמת בשביל המדינה. זה לא עשה לך משהו?**

כנראה שלא הערכתי את המדינה. בסיכומו של עניין, מדינה זה בית. ואני התייחסתי אליה לא כמו אל בית אלא כמו אל מקום־מגורים. כשירדתי לארצות־הברית, הרגשתי כמו אחד שעובר דירה מפתח־תיקווה לרמת־גן.

■ ■ ■

● **היכן היתה התחנה הראשונה שלך בארצות־הברית?**

ניו־יורק. התחלתי לעבוד כמפיץ של אנציקלופדיה יודאייקה. אחרי זמן־מה עברתי ללוס־אנג'לס.

● **מתי חל שיפור במצבך הכלכלי?**

אחרי שנתיים. בשלב הראשון היינו במצב קשה. הגעתי בלי כסף ועם אשה ושני ילדים קטנים. גרנו בדירה שכורה ומצבנו הכלכלי היה די גרוע. לא הכרתי את השפה ואת המנטליות, וכאיש־מכירות, בלי להכיר את המנטליות ואת הטבע האמריקאי, לא יכולתי למכור.

● **חלפו אז בראשך מחשבות שאולי כדאי לחזור לישראל?**

לא. כי התביישתי בכישלון.

● **שמעתי על כך פעמים רבות, שישראלים שנכשלו בארצות־הברית מתביישים לחזור. ממה בעצם מתביישים?**

אתה מתבייש שאתה, המצליחן הישראלי, נוסע לארץ האפשרויות הבלתי־מוגבלות ולא מצליח. אם אתה לא מצליח, סימן שאתה כישלון גמור, וערכך יורד בעיניך ובעיני הסובבים אותך. אתה פוחד שיש לך תדמית של נכשל.

● **וזו הסיבה שרבים לא חוזרים ארצה?**

זו הסיבה שאלה שאינם מצליחים אינם חוזרים. אבל חייבים לחלק את אוכלוסיית היורדים בארצות־הברית לשניים: אלה שהצליחו ואלה שלא. אלה שלא הצליחו מתביישים, ומקווים עדיין להצליח. הם רואים את המצליחנים ואומרים לעצמם: למה הם כן ואני לא?

ההצלחה של הישראלים בארצות־הברית היא כלכלית. הם לא מאושרים. הם לא מרגישים בבית. הם אמנם חיים בנוחות, אך יחד עם זאת חיים בתלישות גמורה ובריקנות, במקום שלעולם לא יהיה להם בית. אם הם רואים טלוויזיה בשעה 7 ובשעה 11 זה רק כדי לתפוס מילה על ישראל. לא מעניין אותם בכלל מה אומר רגן או מה גורל המדיניות של ארצות־הברית בדרום־אמריקה.

● **מה קורה לילדים שלהם?**

הופכים לאמריקאים. הם מאבדים את השפה העברית, מסרבים ומתביישים לדבר עברית. וזו לדעתי הנקודה שצריך לעבוד עליה. אם הייתי יכול להשפיע, הייתי עובד על הישראלים לחזור אך ורק בכיוון של הילדים; כי זה הדבר היחידי שיכול להחזיר אותם. שמעתי תוכנית על הירידה בתוכנית כל צבעי הרשת. מישהו אמר שם שהוא ממהר, כי הוא הולך כעת למסיבת־חנוכה בגן־הילדים של נכדו. אם היו שולחים לארצות־הברית תמונה של חגיגת־החנוכה הזאת, זה היה עובד יותר טוב ממאתיים שליחים.

> **החברה הישראלים היו עורכים מסיבות מסביב לבריכה, מסיבות בארבקיו, ג'קוזי. כשהיה המהפך ב־77 התאספו אצלי בבית 50 חבר'ה, כדי לחגוג את המאורע**

■ ■ ■

● **מה קרה בארצות־הברית לילדים שלך?**

ירון הגיע בן שנתיים וחצי, וגיא בן עשרה חודשים. הם דיברו אך ורק אנגלית. היו צופים בטלוויזיה שבע שעות ביום בממוצע. עם כל שטיפת־המוח של האמריקאים. בקושי היו להם חברים, לא היתה להם שכונה. כדי להגיע לחבר צריך היה להסיע אותם קילומטרים ארוכים. לוס־אנג'לס היא עיר שטוחה וענקית עם בעיות תחבורה. צריך היה לקבוע פגישות שבועות מראש. חיי־החברה שלהם היו דלים ביותר. אין בכלל להשוות לחיי־חברה של ילד ישראלי.

● **איך הם הרגישו כילדים אמריקאים להורים ישראלים?**

הם היו מעדיפים להיות ילדים של הורים אמריקאים. הם היו מעדיפים עץ אשוח בבית בחג־המולד. הם היו מעדיפים שאדבר אנגלית בלי מיבטא. כשהם היו מביאים חבר הביתה, היו נסגרים בחדר כדי שהחבר לא ישמע שההורים שלהם זרים.

● **אני זוכרת שירון היה תוקפני מאוד כשפנו אליו בעברית. הוא דיבר בכוח על ישראל, ואפילו שינה במקצת את הצליל של שמו כדי שזה ישמע אמריקאי.**

ירון השתדל מאוד להיות אמריקאי. הוא בכלל לא אהב לבלוט. הוא ממש לא הרגיש נוח עם זה שאנחנו ישראלים. זה הגיע לידי כך, שהרגיש לא נוח עם זה שאנחנו יהודים. היה מגיב בשינאה לכל גילוי של ישראליות ויהדות. הוא פשוט רצה להשתלב בסביבה, ואנחנו היינו גורם שהפריע להשתלבות שלו. כשהיו באים אורחים מישראל, הילדים התייחסו אליהם כמו אל אנשים מכוכב אחר. היו מכנים אותם בשמות.

● **איך התמודדתם עם הבעיות שהתעוררו אצל הילדים?**

כשהגענו לאמריקה, לירון היו בעיות עם האנגלית. הגננת אמרה שנדבר איתו אנגלית, והבעיות שלו ייפתרו מאליהן. דיברנו איתו אנגלית, והוא בכלל לא דיבר עברית. ניסינו בתחילה להגיע למצב שהוא לא ירגיש את עצמו חריג, שידבר אנגלית ושהוריו ידברו איתו אנגלית. כתוצאה מכל הבלגן הזה נוצרה לירון בעיה של חוסר־ביטחון, ויש לזה השלכה עד היום.

בסיכומו של עניין, הוא לא מצא את מקומו. הוא השתדל להיות אמריקאי, אבל אנחנו היינו ישראלים. הוא רצה להיטמע בחברה הנוצרית, אבל אנחנו היינו יהודים. הוא לא הבין מה אנחנו רוצים ממנו, מה החברה רוצה ממנו, ונעשה מבולבל.

● **החוג החברתי שלכם היה מורכב מאמריקאים או מישראלים?**

אך ורק ישראלים.

● **מדוע לא ניסיתם להשתלב בחברה האמריקאית?**

הרגשנו הרבה יותר נוח עם הישראלים. חלק היכרנו מהארץ, חלק היכרנו שם. היתה לנו חברה די גדולה של ישראלים. היה לנו מיבחר גדול של מסיבות, בריכה, ג'קוזי, ברביקיו, ומסיבות של חגים אמריקאים וישראלים. כשהיה פה המהפך ב־1977, התאספו אצלי 50 ישראלים, לחגוג את המאורע בשתיה, בשימחה ובצהלה.

הערבים הכי מוצלחים שלנו היו ערבי השירה בציבור, עם שיקופיות. היינו שרים שירי מולדת ובוכים מגעגועים. תאמיני לי, למרות שהישראלים בירכו על זה שאלוהים הביא אותם לארץ הטובה, הם התגעגעו לארץ ישראל. אל תשכחי שרובם ראו ברכה בעמלם, ונחשבים למצליחנים אפילו בקנה־מידה אמריקאי.

● **תאר לי את אורח חייו של החוג החברתי שאליו השתייכת, „המצליחנים”.**

רובם הגדול עצמאיים, שבמשך השנים התבססו, בנו בתים עם בריכות־שחייה וג'קוזי, החזיקו במכוניות־פאר לבעל ולאשה והירשו לעצמם בקלות נסיעה חודשית ללאס־וגאס, שלא לדבר על מיסעדות־פאר. הדבר היחידי שהטריד אותם היה כמות הבועות שהג'קוזי הפיק.

אבל כשאני מסתכל אחורנית, אני מבין שחייתי בגן־עדן של שוטים. זהו גן־עדן מזוייף. אני לא מאמין שאפשר להיות מאושר ללא כל שורשים, ערכים, והזדהות עם המקום שאתה חי בו. כשכל הזמן הדבר היחידי שיש לך בראש זה מה בעצם קורה בארץ. אחרי שגמרתי עם האנציקלופדיה התחלתי לעבוד ב־יזראל טוריי. בלוס־אנג'לס יש בסביבות 150 אלף ישראלים, והתוכנית בטלוויזיה היתה די פופולרית. אני למעשה הקמתי את תשתית השידורים בעברית, והדבר הכי פופולארי בתוכנית היו תוצאות מישחקי־הכדורגל מישראל. היינו מקבלים את התוצאות כל שבת מישראל. ואם חלילה קרה פנצ'ר ולא קיבלנו את התוצאות, התחנה היתה מוצפת בקריאות טלפוניות. כל מה שהישראלים רצו לדעת, זה אם מכבי תל־אביב או בית״ר ירושלים ניצחו וזה מראה לך את ההזדהות העצומה שיש לישראלים באמריקה עם ישראל.

● **לא היכרת אף ישראלי שהתכחש לישראליות שלו, שרצה לשכוח עברית ולהפוך אמריקאי לכל דבר?**

היכרתי. אלה הם בעיקר כאלה שנמצאו באמריקה יותר שנים מאשר הקבוצה שלי. כאלה הנמצאים שם 20־15 שנה, ושעבדו קשה כדי להיות אמריקאים. המיבטא שלהם הוא יותר אמריקאי ממיבטא של אחד שנולד בבוסטון וגמר את יו־סי־אל־איי. הם מסרבים לדבר עברית ועונים רק באנגלית. יש ביניהם גם כאלה ששינו את שמותיהם לשמות אמריקאים.

● **מה עובר על האנשים האלה, מה קורה להם?**

אלה הם אנשים בלי מולדת. ישראל איננה המולדת שלהם, ואמריקה עדיין לא קיבלה אותם כאזרחים. הם לא פה ולא שם.

● **היכרת בארצות־הברית ישראלים שהיו מוכנים לחזור, אך אינם יכולים?**

כן, יש לי כמה חברים שהיו בעלי־עסקים בארץ. מס־ההכנסה התלבש עליהם, וגילה העלמות מס, והם עזבו את הארץ במהירות. אחד מהם, חבר קרוב שלי, שלח את שלושת ילדיו לשרת בצבא. הוא יוצא קיבוץ, במילחמת הלבנון נפל בן־אחיו, אחר־כך אמו נפטרה, והוא לא יכול היה לבוא להלוויה. הוא נכנס למשברים עצר־

גידי צור (באמצע), ילדיה ושכנים בבריכת ג'קוזי בביתם בלוס־אנג'לס
„הרגשנו הרבה יותר נוח בחברת ישראלים...”

מים. האיש הזה מוכן לעשות הכל כדי לחזור.

● **למה הוא לא חוזר?**

כי הוא מפחד שמס הכנסה יושיב אותו. הוא היה רוצה להגיע להסדר ולגמור את העניין, אבל מס־ההכנסה לא מוכנים לדבר איתו כל זמן שהוא שם. הוא פוחד שברגע שתדרוך כף רגלו בארץ, יושיבו אותו בבית־סוהר. יש קבוצה שלמה של אנשים

> **הדבר היחידי המדאיג את הישראלים זה מה קורה בארץ. כשהגשתי את תחזית הספורט בטלוויזיה הישראלית בלוס־אנג'לס, היו מתקשרים מאות לאולפן ומביעים דיעה על מכבי נתניה**

כאלה, וחבל שאין גוף מוסמך שמטפל רק בבעיות מסוג זה.

● **ואם הבעייה שלהם תיפתר?**

הם חוזרים לארץ.

● **הם מוכנים לשלם את החוב שהם חבים למס ההכנסה?**

בגבולות ההגיון. כמו שאני מבין, מס־ההכנסה דורש מהם סכומים שהם אף פעם לא הרוויחו. מדובר במיליוני דולרים. הבעיה היא שאין עם מי לדבר. אני רואה בבעיה שלהם טרגדיה נוראה. הם כל־כך שורשיים ופטריוטים.

● **עד כדי כך פטריוטים שרימו את מס־ההכנסה וברחו מהארץ?**

כמה זמן צריך לסחוב להם את החטא הזה?

● **לכל חטא יש עונש. מדוע שלא יחזרו, ייענשו, ויתחילו מהתחלה?**

עד כדי כך הם לא פטריוטים. אם יתנו להם שנתיים בבית־סוהר, אני חושב שהם ישכחו מהפטריוטיות שלהם. אבל ברצי־

ירון צור בלוס־אנג'לס
„הילדים מתביישים לדבר עברית..."

נות, עדיף למדינת ישראל להחזיר אותם. הם יכניסו הון זר למדינה. הם יעשו פת עסקים. מדובר בקבוצה רצינית של מצליחנים. ואני מניח שאם יימצא הסדר, הם יחזירו את חובם למדינה.

■ ■ ■

● **לא רק אתה ומישפחתך המצומצמת ירדתם לארצות־הברית. בעיקבותיך באו הוריך ואחיך הצעיר.**

אחרי שהייתי שם בערך שנה, אבי בא לבקר אותי והחליט לחסל את מה שהיה לו פה ולהצטרף אלי. הוא שלח קודם את אחי ואחר־כך הגיע עם אמי. היתה לו כאן חנות של אתא. הוא חיסל אותה וכך הצטרפה אלינו כל המישפחה.

● **כלומר, הבעיה של רוב הישראלים — הריחוק מהמישפחה הקרובה, לא היוותה גורם אצלך.**

לא, לגמרי לא. להיפך, הוריי היו לידי, לילדים היו סבא וסבתא, וזה מאוד חשוב.

● **איך הסתדרו הוריך במולדת החדשה?**

היתה להם שנה קשה. עכשיו הם מסודרים יפה מאוד. הם הגיעו עם קצת כסף. בתחילה אבי עבד בעבודה לא מיקצועית ביחד עם פועלים מכסיקאים. אחר־כך הוא פתח סנדוויצ'ריה והלך לו יפה מאוד. היום הוא מסודר מבחינה כלכלית.

● **ומבחינה חברתית?**

הם שייכים למאפיה הפולנית. כל החבר'ה שלהם הם יוצאי־פולין שירדו מהארץ, והשפה הרשמית שלהם היא יידיש. אבל כשהם הולכים ברחוב הם משתדלים לדבר בלחש.

● **הוריך דוברים אנגלית?**

היום הם כבר לא יודעים עברית, לא יודעים אנגלית, ולא יודעים יידיש מרוב שעטנז של שפות.

● **והם מרוצים בארצות־הברית?**

הם מרוצים כלכלית וחברתית. אבל אבא שלי אומר שהוא לא רואה את עצמו מסיים את חייו באמריקה, ונראה לי שהיום הוא רוצה לחזור.

● **למה הוא לא חוזר?**

כי יש לו שם בן שהתחתן עם ישראלית־לשעבר ונולד להם ילד. אחי הוא בן 25. כשנסע מכאן היה תלמיד תיכון. אם יחזור כעת, ייאלץ לשרת שלוש שנים בצבא. הוא לא יכול לעמוד בזה כשהוא אבא לתינוק ויש לו מישפחה לפרנס. אני מתאר לעצמי שהוא יחכה עד שיהיה בוגר יותר, ואז יצטרך לשרת תקופה קצרה ואחר־כך לעשות מילואים.

■ ■ ■

● **מתי החלטת לחזור לישראל?**

ברגע שהתחלתי להגיד „היי" במקום „אהלן" נבהלתי. הגעתי למצב כזה, שאמרתי לעצמי: אם לא עכשיו — לעולם לא. והמחשבה הזו הפחידה אותי מאוד. הייתי צריך לחזור בגלל הילדים. ירון לא רצה לחזור, אבל כעת הוא קטן מכדי שאשאל אותו. בגיל 15 או 16 תהיה לו דיעה משלו, והוא לא היה רוצה לחזור. הוא לא ידע מילה עברית. לא היתה לו מנטליות ישראלית. בגיל 9 היה לו עדיין צ'אנס להתאקלם וזה לא היה מאוחר מדי. וחבל שההורים לא חושבים על מה שהם עושים לילדיהם. הם חושבים על הנוחיות והג'אקוזי. יחד עם זאת, נדיר לשמוע ישראלי המודה שבא לכל החיים. לכולם יש הסיפור של „שנתיים ואני חוזר," וכך הם דוחים את החזרה מיום ליום, והילדים גדלים, ואחר־כך הם לא רוצים לחזור.

● **מה עבר עליך מרגע שבו החלטת לחזור ועד הרגע שבו הגעת לישראל?**

זה לקח שנתיים. אמרתי לך שאשתי לא רצתה לחזור. היא פחדה משינוי. היה לה נוח — בית גדול, שישה חדרים, ג'קוזי, מכונית אמריקאית, פרנסה טובה. היה לה כל טוב, כולל חברים נהדרים. אמרתי לה שאני נוסע איתה או בלעדיה, ומכיוון שאני איש־מכירות טוב, שיכנעתי אותה. סיפרתי לה כמה מאושרים נהיה פה, וכמה טוב יהיה לילדים. אבל ברצינות, השיקול העיקרי היה שאם לא עכשיו אז לא אחזור יותר, וזו היתה הסיבה שחזרתי. פשוט לא יכולתי לסבול את המחשבה שאשאר שם כל החיים.

● **איך הגיבו החברים?**

הרוב הגדול עודד אותנו. היו שאמרו הלוואי שהיינו במקומכם. אבל היו גם כאלה שאמרו שהשתגענו, שקשה בארץ, שהמחירים גבוהים, ושזה משהו בלתי־נסבל. אלה היו בעיקר החברים הניו־יורקים שלנו. אלה שנמצאים שם הרבה שנים והם יותר מבוגרים מאתנו. הם אמרו לנו שאנחנו מטורפים שעוד נצטער על הצעד הזה.

● **כשהגעתם ארצה מה עבר עליכם בימים הראשונים?**

אנחנו נמצאים בארץ שנה והיתה לנו קליטה קשה ועדיין יש לנו קליטה קשה. אני למעשה מרגיש אחרי שמונה שנים שלא הייתי פה לגמרי ירוק הן כאיש עסקים והן מבחינה חברתית. עברתי ואני עדיין עובר קשיים רציניים. לפעמים אני חושב מה היה קורה אם לא הייתי נוסע והייתי

בני צור במסיבת יום־הולדת במיסעדת „מק־דונלד" בארצות־הברית
„לא היתה להם שכונה. הם הסתכלו בטלוויזיה שבע שעות ביום!"

נשאר פה. אני בטוח שהיה לי הרבה יותר קל מאשר עכשיו.

● **באילו בעיות נתקלת?**

מבחינה כלכלית־עיסקית. הענף והשוק שבו התמחיתי בארץ השתנו לגמרי, ונאלצתי להתחיל כמו טירון מאל"ף. חזרתי להיות בן 20 מבחינת הנסיון. אני צריך להתמודד עם בעיות קליטה בענף מסויים, ואין משמעות לכך שיש לי ניסיון של 16 שנים בענף זה. מבחינה חברתית, החברים הישנים התפזרו בארץ ובעולם, ואין לי פה חברים. מוזר שבארצות־הברית, מדינה זרה, היו לי הרבה יותר חברים מאשר בארץ עכשיו.

● **ניסית ליצור קשרים חברתיים? ניסית להשתלב מחדש?**

עקב כל הלחצים והבעיות, אני לא מנסה מי־יודע־מה ליצור קשרים חברתיים. אין לי ראש לזה.

● **יש בארץ גוף הדואג לחוזרים? מישהו התקשר אתכם?**

אני לא חושב שמפני שירדתי, המדינה צריכה לפרוש לי שטיח אדום ולהגיד לי תודה רבה שחזרתי. אבל בכל זאת, יש

> **הילדים העדיפו להיות ילדים אמריקאים. הם התביישו בעברית שלי ובמיבטא הזר. כשהיו מביאים חברים הביתה, היו מסתגרים בחדר כדי שהחברים לא יגלו שההורים הם זרים**

בעיות שקשה להתמודד איתן. יש בעיה של דיור. צריך שיהיה איזה גוף שיעזור לפתור את הבעיה, ואני לא מדבר על כסף. כסף יש. חזרנו עם כסף, אבל גוף שיעזור להתארגן, למצוא דירה, ואולי גם לאלה שאין להם כסף. מישרד־הקליטה בלוס־אנג'לס דיווח ארצה שהגענו, ואמנם גברת אחת התקשרה אלינו והציעה לתת עזרה לילדים בלימודי עברית. היא גם שלחה לנו צינצנת דבש שתהיה לנו שנה מתוקה, והזמינה אותנו למסיבת־חנוכה של עולים חדשים.

● **הלכתם?**

הלכנו והרגשנו כמו דבילים. כולם שם היו אמריקאים דוברי אנגלית, ואנחנו מחפשים חברים ישראלים דוברי עברית.

● **איך השפיעו הלחצים על חיי המישפחה שלכם?**

קשה. הלחצים השפיעו על היחסים ביני ובין אשתי. היו לנו תקופות קצרות של פיוסים, ושנה של מריבות בלתי־פוסקות. באמת קשה.

● **מישהו מכם חשב במשך השנה הזו שאולי כדאי לוותר על הנסיון ולחזור לאמריקה?**

לא דיברנו ממש על חזרה, אבל מפעם לפעם היה זיק של מחשבה: למה שלא נפטר מהבעיות ונחזור לבור השפע? אך כמובן שזה לא הגיע לשלב מעשי, כי זו הרי בריחה מהתמודדות. אנחנו צריכים להתאקלם. גם בארצות־הברית היו לנו שנתיים קשות, ולא היו לי טענות לאף אחד. אני אישית לא מאמין שאחזור אי־פעם לאמריקה. נכון אני לא מאושר, אבל זה עדיין רחוק מאוד מאריזת המיזוודות וחזרה.

● **איך התאקלמו הילדים בישראל?**

פרחו. אחרי שלושה חודשים התחילו לדבר עברית שוטפת. היום קורה להם מצב הפוך. הם מתביישים לדבר אנגלית. הם לא יושבים מול הטלוויזיה, יש להם חיי־חברה תוססים, הם מאושרים ממש. מבלים בשכונה, מבלים עם חברים, הם גילו את ישראל, הילדים שלי לא רוצים לחזור לאמריקה. אם תשאלי אותם, הם יגידו לך שהם מתגעגעים רק לטלוויזיה. היו להם קשיים אובייקטיביים בלימודים. הם קיבלו עזרה ואני מאמין שבמהלך השנה הזו הם יתגברו על כל הבעיות.

■ ■ ■

● **מה לדעתך צריך לעשות כדי להקל על הישראלים החוזרים?**

הייתי אומר שצריך להקים גוף, שיהיה הכתובת לחוזרים הן מבחינה כלכלית, הן מבחינה חברתית, והן מבחינה פסיכולוגית. יש המון בעיות, ואני מכיר המון ישראלים שחזרו ואין להם לאן לפנות עם הבעיות שלהם. צריך גוף שאפשר יהיה לדבר איתו. הכל פה השתנה — מס־הכנסה, מע"מ. צריך גוף שידריך אותנו איך להשתלב מחדש בחיים. הרי אנחנו לא מכירים את התהליכים החדשים. כשיצאתי לחו"ל, לא היה מע"מ. אז בשבילי לנהל כיום עסק בישראל זה דבר חדש.

הייתי רוצה שיהיה גוף שידריך אותי, שאוכל לדבר איתו על מה שמעיק עלי, שיספק לי שירות פסיכולוגי, שאוכל להגיד לו: לוחץ לי פה ופה. את לא מתארת לעצמך איזה בעיות פסיכולוגיות יש לישראלי החוזר אחרי כל־כך הרבה שנים ארצה.

● **איך קיבלו אותך בארץ כישראלי חוזר? מה היו התגובות שנתקלת בהם?**

היו תגובות מעורבות. חלק אמר „כל הכבוד," חלק די גדול הסתכל בי במבט שאומר: נו טוב, הוא בטח נכשל באמריקה אז הוא חזר. הם ראו את עצם החזרה ארצה כמיפלט, לא כחזרה הביתה.

● **מצאת את עצמך מתנצל?**

בתחילה כעסתי. לא הבנתי את התגובה. זה פגע בי. הרגשתי את עצמי „במקום שחוזרים־בתשובה עומדים, צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד". אני הרגשתי חוזר־בתשובה, פיתאום אני רואה שמסתכלים עלי כמו על כישלון, כמו על טיפש שעזב את סיר־הבשר.

● **מה הכי מתסכל אותך?**

מתסכל אותי שאני, בגילי, מתחיל מאל"ף. מסתכל אותי שאין לי חברים, מתסכל אותי שיש המון דברים שהייתי רוצה שיתוקנו, אבל מכיוון שאני לא מהמפגינים אני לא עושה כלום, וזה רק מציק לי.

● **מה מציק לך?**

חוסר־יעילות, גסות־רוח. הרבה אנשים פה אינם מעריכים את מה שיש להם. כמה טוב להם פה. הם לא מעריכים את זה שהם חיים במדינה שלהם. הם מקבלים את זה כמובן מאליו. לי יש הפרספקטיבה מבחוץ. אני יכול להעריך מה זה להיות ישראלי בישראל. מציק לי שיכולנו להיות המדינה הכי טובה בעולם, אבל משום־מה הפכנו לספסרים. והכי מציק לי, שאני משתלב במערכת, כי גם אני ספסר, וכמו כולם גם אני משחק בבורסה.

עיזבו אותו בשקט

יש איש מאוד מפורסם, **הרצל שפיר**, אלוף (מיל'), מפכ"ל־מישטרה מודח, העוסק היום בעיסקי יבוא ויצוא. לרוע מזלו של שפיר בן ה־53, הוא התאלמן ונשאר עם שלושה ילדים: בת נשואה, בן העובד ב־מישרד־פירסום ובת נוספת, סטודנטית. מאז שנותר לבדו, מנסים כל מיני אנשים טו־בים לשדך לו את אלמנת־המדינה, את

הרצל שפיר
עסקי יבוא

גרושת־המדינה את בוגדת־המדינה — נשים המוכרות בזכות מעשי בעליהן.

שפיר הוא בעיה. קודם כל הוא מגן בקנאות נוראית — אולי לעיתים מוגזמת — על פרטיותו. שום דבר אי־אפשר להו־ציא ממנו, ואם הוא לא מכחיש, אין זאת אומרת שהוא מאשר. אם, למשל, אני מטלפנת אליו ושואלת אותו אם הוא יוצא עם האלמנה הכי־מפורסמת במדינה, הוא יאמר שהוא מסרב לענות. במיקרה אחר, יכולתי לומר, כי שתיקה כהודאה. אך לא במיקרה המיוחד הזה.

ובכן — בדקתי פה ושם, ולא הסתפקתי בטריקת טלפון אפשרית. ואני חייבת לעד־כן אתכם. הרצל הוא לבד. אין לו רומן חשאי, לא עם אלמנת־המדינה, לא עם גרושת־המדינה ולא בטית. אני באמת לא יודעת מה הוא עושה ערב־ערב ומה הוא עושה חוץ מעיסקי יבוא ויצוא, אבל אני יודעת שהוא לא קשור לשום אישיות מו־כרת. אז אולי כולם יעזבו אותו בשקט ויניחו לו להצליח בעסקים שלו?

יסורי המשורר הצעיר

אין זה סוד שקשה דרכם בארץ של סופרים ומשוררים מתחילים. כל זב־חוטם מחליט שהוא משורר, משרבט שתיים־שלוש שורות על מילחמה על שלום ו־אהבה ורוצה להוציא ספר. אם יש לו כישרון, אך בעיקר אם יש לו קשרים ומזל, מישהו בהוצאה מוכרת מוכן להעיף מבט בשירבוטים שלו. בדרך־כלל מבקשים מהמשורר הצעיר והמיואש שישאיר מע־טפה מבויילת. אחרת הם זורקים את ה־חומר לפח.

חיים קשים יש למשוררים.

איך מתגברים על הבעיה? פונים ל־מומחה. פונים למשורר מוכר, למבקר ספ־רותי או לדמות ספרותית בת־סמכא. הוא קורא ומתבקש להמליץ. מילה טובה שלו תמיד עוזרת. לעיתים, כשהוא מעקם את אפו, מבקשים שייתן עצה ויאמר מה היה שם כל־כך רע, כדי שאפשר יהיה לתקן בשירבוטים הבאים.

אחד כזה **משורר צעיר**, בעל נפש רגי־שה ואהבה לכל מה שברא האל, כתב כמה שירים על הא ועל דא וחיפש מישהו שיו־כל לומר לו מילה טובה או רעה. חיפש־חיפש, ובעזרת ידידים הגיע **למישהו** שהוא אלף־אלף בביקורת קורקטית, אובייקטיבית ורצינית, וזה די הרבה בימינו. גם הוא בחור בעל נפש עדינה עדינה — למרות שזה לא ניכר במה שהוא כותב.

פנה המשורר אליו וביקש עזרה. שמעו השניים בטלפון שקולו של בן־השיח הוא רך כחמאה והתרככו. עד כדי כך שבמקום לקבוע כמקובל — בבית־קפה שבו יושבים פירחי־שירה, ספרות וביקורת — הזמין האיש הזה את המשורר הצעיר אליו ה־ביתה. וזה באמת משהו. כך לפחות חשב המשורר הצעיר, שהיה בטוח שהוא כבר בדרך הנכונה — לפירסום כמובן.

המשורר בא לדירתו הצנועה של איש הספרות והביקורת: לחיצות ידיים, שיחת־היכרות. והנה, המבקר לא מתעניין בשי־רים אלא במשורר. זה מראה את שירבו־טיו וזה שואל אותו אם הוא מוצא חן בעיניו. אחר־כך שאל אותו המומחה אם הוא התנסה בחוויה של אהבה גברית. ה־משורר אומנם הוא אדם רגיש מאוד ולא פוסל על הסף נשיקה גברית, אבל במיק־רה זה...

על ההמשך כדאי לדלג. אילו היו אלה גבר ואשה, צד אחד יכול היה להתלונן במיש־טרה על אונס. במיקרה הזה אסף המשורר הצעיר את ניירותיו, מהריצפה או מקצה השולחן, סידר את שערו, כיפתר את בגדיו ויצא החוצה כשדמעות בעיניו.

מה שבטוח: אם גם על זה יכתוב ה־משורר שיר, זו תהיה יצירה כנה וגם אמי־נה. את זה הוא כבר לא יצטרך לתת ל־מבקר ספרותי שיקרא לפני הפירסום.

אבו־חצירא כשדכן

הרומנים המעניינים ביותר הם אלה ש־התחילו במיקרה, כשאיש מהצדדים לא הע־לה על דעתו שמשהו עומד להתרחש.

אחד כזה, למשל, התחיל במישפט אהרון אבו־חצירא. השר־לשעבר יוצג במישפט על־ידי סוללה של עורכי־דין, מהבכירים בארץ, ממישרדי עורכי הדין של מיכה ורם כספי בתל־אביב ושלמה תוסיה־כהן בירושלים. במישרדו של כספי עבדה אז הפרקליטה הצעירה והחמודה **ורדה וירט**, שייצגה את ההגנה.

אנשי מחלקתו של תת־ניצב **בנימין זיגל**, ראש מחלקת הונאה במטה־הארצי, לקחו חלק פעיל במישפט. הם העידו מטעם התביעה. אחד מאנשי המחלקה היה **בצלאל ליבנה**, חוקר ממושקף ובהיר־שיער.

כל מכריה מוכנים להישבע, שעד לאו־תו מישפט לא היו לוורדה שום משיכה או קשר לאנשי־מישטרה. היא ראתה אותם כל הזמן בצד השני של האולם, כשישבה ליד הלקוחות שעליהם הגן המישרד שלה.

ובכל זאת, קרה משהו. בין דיון לדיון, בהפסקות הרבות שהיו במישפט, התיידדו הפרקליטה הצעירה והחוקר, שאינו קשוח כלל, התאהבו ושמעתי שבקרוב־בקרוב — עניין של חודש, חודשיים, מכסימום שלושה — הם עומדים להינשא.

ורדה בת ה־25 עברה לעבוד במישרד אחר. היום היא עובדת במישרד־הפרק־ליטים של חנן מלצר, ובתוקף תפקידה ה־חדש היא מטפלת בכל ענייני האירגון ה־ארצי לקידום מעמד השוטר. כן, זהו האיר־גון של נשות השוטרים, שהחליטו לא ל־הניח לשר־הפנים עד שלא ימולאו תבי־עותיהן. בצלאל בן ה־29 נמצא עדיין במ־קום עבודתו במישטרה.

אומרים, שהשניים החליטו להזמין לח־תונתם גם את השושבין האמיתי לכל ה־עניין, הלא הוא הח"כ אהרון אבו־חצירא, שאילמלא הצרות שאליהן נקלע, לא היתה חתונה.

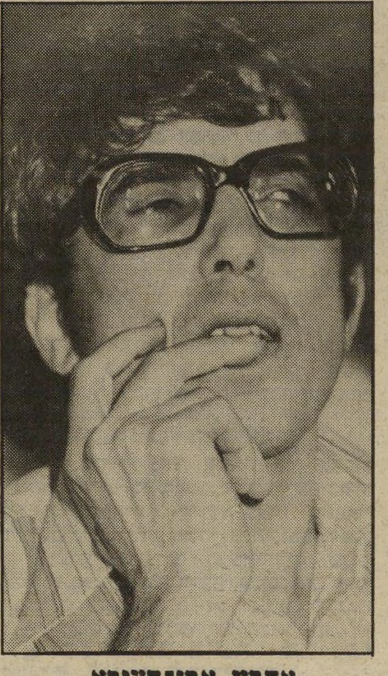

אהרון אבו־חצירא
היכרות במישפט

אהבה בכרם

הסיפור הבא הוא על אוטו. אימרי לי מי קנה לך מכונית, ואדע מיהו הגבר הנשוי שאיתו את יוצאת.

בתל־אביב מסתובבת חתיכה חיפאית ש־עברה לבירת השפלה. שמה בישראל: **ענת כרם**. לזכותה תחרות־יופי שבה היא קי־בלה תואר, עבודות צילום ודוגמנות. בקי־צור — גם יפה, גם צעירה גם מוכשרת. היא נוסעת בכבישי גוש־דן באוטוביאנקי חדשה מודל 1983, ומספרת שהוריה רכשו עבורה את המכונית.

אולי, אולי היא דוברת אמת. אך יש הטוענים בעקשנות שהאיש שקנה לה את הרכב הוא... רגע, רגע, אסור להגיד את שמו. הוא חיפאי נשוי ואב למישפחה. הוא חתיך לא רגיל, כבן 30, גבוה, שחור־שיער, בעל אוטו גדול־גדול ועוסק בייבוא. יותר לא אומר, כי אז אשתו מיד תדע שזה בעלה.

לצורכי עבודה הוא נמצא בתל־אביב. הוא שכר דירה בעיר, ובה הוא גר בימי השבוע. לצידו — ענת כרם היפה.

מסתבר שהאהבה בין השניים גדלה כל־כך, שכאשר היא נסעה ללונדון הוא נסע בעיקבותיה ואחר־כך חזר איתה לישראל דרך חצי אירופה.

כרגע הוא מרגיש טוב. עושה חיים ב־תל־אביב, ובסוף שבוע הוא בבית. זה נמ־שך כבר כמה חודשים טובים.

מה יהיה אחר־כך? מכיוון שיכולים לע־בור יובלות עד שרכילות כלשהי תגיע לחיפה, היבואן הזה יוכל להמשיך ולעשות חיים משוגעים הרבה־הרבה זמן.

מכופף הבננות

את הידיעה הבאה לא קיבלתי בדרך על־טיבעית, למרות שהיא עוסקת במישהו שיש לו כוחות על־טיבעיים. מכופף־המזלגות **אורי גלר**, הנמצא כבר די הרבה זמן בחו"ל, הוא אב לילד נוסף. נשוי **לחנה**, ולשניים בן בשם **דניאל**. עתה הוא אב טרי לבת בשם **נטאלי**. גלר, שהתגורר בניו־יורק, עבר באחרונה ל־קונטיקט.

אם כבר הזכרנו את ניו־יורק ותינוקות, אי־אפשר שלא להזכיר את הזמרת **אסתר עופרים** בת ה־42, העומדת ללדת בתוך חודשיים. אסתר נישאה לא מזמן לחברה, אמרגן ניו־יורקי, הצעיר ממנה ב־20 שנה. הם רצו לדעת אם הרך הנולד יהיה בן או בת. הם לא פנו לגלר, אלא בירךו אצל רופא, שקבע שהתינוק יהיה ממין זכר.

ואם כבר לידות, אני שמחה להודיע שנולדה בת לשחקן הכדורסל של הפועל תל־אביב **לבין מרסר**. השחקן שחום־העור ואשתו **שרון** החליטו לקרוא לבת הקטנה **דיאן**. ימים יגידו אם גם היא תהיה כדורסלנית.

גירושי האחים

חיפה ואילת חברו יחדיו לפירוד הבא. **אסתר** („אסתי") **כץ**, אחותו של ראש עיריית אילת, **גדי כץ**, נפרדה מבעלה **רפי גרנות** בעיקבות כך היא עזבה את עיר מגוריהם חיפה. רפי הוא אחיו של הזמר **דני גרנות**, שכמעט אין שומעים אותו כיום.

לא הצלחתי לברר את הסיבות לפירוד. הצלחתי רק ללקט פירורי מידע, שהפרידה לא באה במפתיע, אלא התבשלה אצל בני הזוג די הרבה זמן. מכל מקום — עתה זה סופי.

נמר שחור עבר ביניהם?

הצייר המצליח **שאול נמרי** בא לישר־אל לביקור חטוף ומייד חזר לארצות־הב־רית, שם הוא שוהה בשנתיים האחרונות. גם הוא, כמו אחיו הזמר **יוני נמרי**, עושה

שאול נמרי
לא ברור

חיל מעבר לים. הוא עשה שם כמה תערו־כות גדולות, מצייר ומפסל ואפילו צייר את הפוסטר המפורסם של ג'ון לנון, אחרי שנרצח.

מה שמוזר בכל הסיפור הוא, שחודש בערך לפני ששאול בא לישראל, באה אשתו, **אורית**, ביחד עם בתם המשותפת, **אגדה**, ששמה אגב הוא משום שהשניים לא הא־מינו כלל שיהיו להם ילדים. האשה ו־הילדה התגוררו בבית־הוריה של אורית. שאול בא, גר לבדו במלון בתל־אביב הציץ ונסע. אשתו עדיין כאן.

רומן לזמן קצוב

לדוגמנית **נאווה חן**, שהפכה מאפרת, יש כמה עקרונות בחיים. חשוב לה שהגבר שלה יהיה גבה־קומה, נאה וכמובן עשיר. לכן לא פלא שכאשר הופיעה נאווה, לצידו של גבר גבוה ויפה, מייד ידעו כולם שיש לו כסף.

לבחור הזה קוראים **דדי קורנפלד**, ולמרות ששמו לא מסגיר זאת, הוא ישר־אלי במקורו. הוא מתגורר כיום בחו״ל — שתי נקודות למי שמנחש איפה. נכון, בלוס־אנג׳לס. אלא מה ? והוא הבן של האמנית שושנה קורנפלד.

הוא נמצא שם כבר שבע שנים ולא ברור ממה הוא חי. אך לפי איך שהוא נראה, הוא חי טוב מאוד.

נאווה, אחותה של שרי, תלויה על זרוע רחבה מאוד. הוא גבה קומה מאוד, שחרחר, חצי־אשכנזי חצי־תימני ונאווה עושה רושם שהיא גאה בו.

אבל אליה וקוץ בה. הבחור עומד לחזור בתוך כמה ימים לארצות־הברית כדי להמ־

נאווה חן
ברור שהוא עשיר

שיך בעסקיו הסודיים, שאיש לא יודע מה הם, אפילו לא חבריו מעבר לים. וכפי ש־אפשר להבין, נאווה, שהיתה מלכת המים של העולם הזה לשנת 1979, נשארת פה.

כפי שהיא נראית היום, היא בוודאי תש־אר עם לב שבור. ובעצם למה לא ? גבוה, חתיך, דו־עדתי, עשיר ומיסתורי. קשה להיפרד מאחד כזה.

כוכב חדש נולד

זה קרה לבחור בן־לילה. **פרץ טלמור** החדרתי, יוצא להקה צבאית, עשה אימ־פרוביזציה קטנה בערב לכבוד איזה ספר חדש של **דן בן־אמוץ**. ראה אותו המפיק **דודו אלהרר**, נדלק עליו ולקח אותו תחת חסותו. דודו כבר גילה בעבר כמה אמנים, והביא אותם לשורה הראשונה של עולם־

פרץ טלמור
מחדרה לביצה

הבידור בארץ. כך שלעתידו המיקצועי של פרץ טלמור בן ה־26 אין מה לחשוש.

לעומת זאת, אני חושש שיש לו בעיה בתחום הרומנטי.

תישעה חודשים התבשל אצלו רומן חם ביותר ובסופו : כלום.

הוא יצא עם צעירה חמודה־חמודה, שמה **ענת**. לא הצלחתי לברר מיהי ומהי חוץ מזה שהיא בילתה תקופה כה ארוכה לצידו של איש מבדח ומשעשע כפרץ.

עכשיו הוא לבד, ומתגורר, כמובן, בתל־אביב, אותה הוא מכנה „הביצה.״ כאילו שבחדרה לא היו ביצות.

אבל אין צורך לדאוג לו. בענף שבו הוא עוסק הוא ימצא מהר מאוד בת־זוג אחרת.

ספידי גונזלס

אליזבט טיילור לא תשכח במהרה את הסיור בארץ־הקודש. הכוכבת הקשישה, שלא מסוגלת להוציא מפיה אלא מילות התייפ־יפות חסרות־משמעות, תצא מישראל חבולה, פצועה ובודדה. כן, בודדה.

איך זה קרה ? הסיפור הוא פשוט מאוד. הגברת, ששבע פעמים שמו טבעת על אצבעה, באה למיזרח התיכון — כך נאמר בשמה — לעשות שלום בין ישראל ולבנון. העובדה שהיא לא היתה יכולה לחיות בשלום ולוא עם גבר אחד בחייה, הפכה כמובן את כל העניין לבדיחה. אבל בישראל כבר רגילים לבדיחות כאלה.

מרגע שהיא באה ללוד, הכל הלך לה ברגל שמאל. היא חשה ברע בעת סיור בבאר־שבע, נפגעה בתאונת־דרכים בדרך לחווה של אריק שרון. מזל שהיא לא נפצעה קשה, כי כידוע שר־הביטחון לא מבקר פצועים קשה בבתי־חולים. כשהיא חבושה ומגובסת, באה באיחור של חצי שעה לביקור בלישכתו של מנחם בגין. סיפרו לי, שראש־הממשלה היה נזעם ביותר. שאשה תעשה ממנו צחוק ? הוא כמעט שביטל את הפגישה. כשבאה, הוא נהג בה בקרירות ולא נוצרה ביניהם כימיה. אז אם היא התכוונה לעשות שלום בין בגין ואמין ג׳מאיל, צד אחד כבר התייחס אליה בחשדנות.

אבל זה לא הכל. היא באה עם מועמד מס׳ 8 שלה לחתונה, ידידה העשיר, **ויקטור לונה גונזאלס**, עורך־דין ממכסיקו שהיה מאוהב בה עד מעל הראש. היה, בלשון עבר, כי כאן קרה לו משהו.

קודם כל, הוא כל הזמן היה בצל. ליז וליז וליז, ולונה נשרך אחריה, חסר־חשיבות לחלוטין. חוץ מזה, ליז היתה נראית כל־כך אומללה, אבודה ועייפה, שהיה נדמה שהיא זקוקה לאחות רחמניה ולא לבעל מאהב.

הוא רצה לרדת ללובי של המלון, להסתובב קצת, והיא לא עזבה את החדר אלא לאירועים הרישמיים. איתו זה ממש שיגע.

ליז טיילור וויקטור לונה גונזלס
אין מס׳ 8

הוא לא יכול היה לעמוד בזה. שמעו אותו אומר : „אני חוזר במטוס ישיר לגוואדלה־חארה בלי לנחות בניו־יורק !״

כלומר, גם אם מכאן הם יצאו ביחד, הרי שרוב הסיכויים הם שהשניים לא ינחתו בארצות־הברית בתור זוג. וגם אם הוא עוד יהיה איתה תקופת זמן קצרה ביחד, לפי כל הסימנים של אותם שעמדו לידו ושמעו אותו, היא לא תזכה לייעוץ מישפטי מכסיקאי עוד הרבה זמן.

שתי סיבות לביקור

פגשתי ברחוב את הדוגמנית היפהפיה, **שרונה מארש**, שהגיל לא נותן בה א
אותותיו. הופתעתי, כי ידעתי שהיא אמורה להיות בניו־יורק, לצידו של הצלם הישראל
המתגורר שם, **חנוך** („הנק״) **לתדרר**.

היא הסבירה שהיא באה לחדש את החוזה שלה לדירתה כאן, כי היא אינה רוצ
להפסיד אותה. כשאמרה לי שהיא תהיה פה חודשיים קצת התפלאתי. להאריך חוז
אפשר בחמש דקות. וחוץ מזה, אם היא גרה שם, מה היא צריכה להאריך את החוזה כאן
שרונה נתנה לי להבין שיתכן שהחופשה הזאת היא גם למטרה אחרת. היא סיימ

שרונה מארש
פרידה ניו־יורקית

את הרומן הניו־יורקי עם הצלם הישראלי, שעוד דוגמניות ישראליות היו בין חברותיו
הסיבה לא ידועה לי, אך העובדה המוזקרת לעין היא חד־משמעית. שרונה לבדה
וכפי שאני מכירה אותה, היא תנצל את חודשי שהותה בארץ לא רק לביקור בתצוגות
אופנה, דיגמון וצילומי־אופנה, אלא גם בחיפושים אחרי בן־זוג.

לשרונה לא חסרים מחזרים. אך היא בוררת אותם תמיד בקפידה רבה, ולא כל מ
שפוגש אותה זוכה לצאת איתה. שרונה בארץ היא משב־רוח מרענן. אני כבר רוא
שסיפורי החיזורים אחריה יספקו לי הרבה פרנסה.

עיתונות בצל המעצר

(המשך מעמוד 38)

תון הישראלי. היו אלה ימי מילחמת־הלבנון. „כל אחד הביט עליי כאילו שאני אשם במה שקורה שם. לי היתה סיבה טובה לכעוס עליהם, כי גם קרובים שלי מצאו במילחמה הזאת את מותם," הוא אומר.

במרבית העיתונות הפלסטינית יש מודעות־פירסומת, חלקן אף בצבע. התפוצה גם היא לא קטנה, בהתחשב בקהל הקוראים הקטן — כמיליון וחצי — ובקשיי ההפצה.

עורך אל־קודס טוען שהוא מדפיס 20 אלף גליונות מדי יום. באל־פג׳ר הערבי מדובר על כעשרת אלפים עותקים ובאל־שעב המיספר דומה. מיספרי הדפסת השבועונים והמגזינים קטן יותר. אך מפתיע הוא אל־ביאדר אל־סיאסי, המודפס ב־20

כתב ח׳ליפה
גם מישראל

אלף עותקים. העיתון הספרותי היוצא מאותו בית־הוצאה מודפס בחמשת אלפים עותקים. מיספר דומה מודפס במרבית השבועונים והמגזינים. אל־פג׳ר במהדורתו העברית והאנגלית מודפס בכמה מאות עותקים, לדברי המו״לים מעט מאוד חוזר, אם בכלל. חלק מעיתונים אלה אף מוצא את דרכו לרחוב הערבי בישראל, שם יש קהל קוראים פוטנציאלי של כ־700 אלף איש.

מדוע הצמא הזה לעיתונים? ראשית, יש לזכור שעיתונות ערבית מארצות־ערב אסורה להפצה בשטחים הכבושים. הפלסטיני המשכיל אינו מסתפק בהאזנה לתחנות רדיו ובצפייה במהדורות חדשות בטלוויזיה. הוא רוצה מידע נוסף המופיע בכתב. בדיוק כמו הישראלי הבולע עיתונים יום־יום.

אך מעבר לכך יש סיבה נוספת, אולי היא המרכזית. העיתונות הפלסטינית כולה היא עיתונות פרו־אש״פית. למרות קשיי הצנזורה וההפצה, ולמרות ההגבלות החמורות המוטלות על העיתונות הפלסטינית מי שמצליח לשים יד על אל־קודס מצד אחד או על אל־טליעה מהצד השני קורא עיתונות התומכת לאורך כל הדרך ברעיונות של אירגון השיחרור הפלסטיני. גם הצנזור הקיצוני ביותר אינו יכול למנוע זאת.

בן־ציון ציטרין ■

ארקיע יוצאת בתוכנית מהפכנית שתטיס אותך מיד לנופש חלומי באילת.

טוס היום לנופש ושלם לאט לאט לאט...

ארקיע יוצאת עכשיו בתכנית מהפכנית שתאפשר לכל אחד לצאת לנופש נפלא באילת. אם כרגע אין לך מספיק כסף כדי לצאת לחופשה, היום זאת כבר איננה בעיה בכלל. ארקיע מציעה לך לטוס לאילת במסגרת חבילות הנופש המוזלות שתכננה עבורך ובנוסף לשלם עם כרטיס. אשראי ובשישה תשלומים חודשיים.
יש לך ויזה, ישראכרט או דיינרס - זכית.

VISA

אתה משלם 6×כ-24 $ ומקבל
- טיסה הלוך ושוב לאילת מתל-אביב/ירושלים או חיפה.
- ארוח 3 ימים (2 לילות) במלון מפואר (4 כוכבים).
- ארוחות בוקר ישראליות עשירות.
- יום שייט על יאכטה כולל ארוחת צהריים.
- התשלומים בשקלים לפי שער הדולר ביום התשלום.
- המחיר ליחיד בחדר זוגי במלון 4 כוכבים.
- אפשרות לארוח במלונות ברמות שונות.
- אפשרות להארכת הנופש בתוספת מחיר.
- הנחות לילדים.
- מכונית AVIS ל־3 ימים (לא כולל קמ׳ וביטוח).

לפרטים והזמנות בכל משרדי ארקיע: תל־אביב טל. 03-413222 / חיפה - טל. 04-643371 ירושלים - טל. 02-225888 / נתניה - טל: 053-23644 / קרית שמונה - טל. 067-41159 ובכל סוכנויות הנסיעות.
הקו בתל־אביב תפוס... צלצל 424266(03) והשאר הודעתך.

ב-6 תשלומים

arkia ארקיע
ארקיע-הקו שלך לחופשה.

ורשבסקי - פרילך

מרים בנימיני

מזל החודש: גדי

רפאל (רפול) איתן

השמש והירח במזל גדי. שעת הלידה אינה ידועה, ולכן ניתוח המפה נעשה לפי השמש. כשרוצים לתאר את הופעתו, התנהגותו או אישיותו של בן מזל גדי, אפשר להצביע על רפאל איתן. הופעתו אומרת סגירות, מופנמות, נוקשות, הוא עטוף בחומת ביטחון עבה ובלתי־חדירה. ככל בן מזל גדי, כך גם הוא אינו ממהר להיפתח או להתגלות לפני הציבור. כדי לדעת מיהו באמת — יש להכירו מקרוב.

דרך יותר נוחה היא להביט במפה האסטרולוגית שלו. נכון שהוא מחזיק את עצמו, בריחוק מסויים מהסביבה, ולא בקלות מתיידד עם מי שאין הוא מכיר, אך למעשה הוא מאד זקוק לסימפטיה של אנשים. אולי נראה שלא איכפת לו מה יגידו עליו, אבל אין זה כך. הוא מאוד רגיש ומושפע מהיחס של סביבתו.

יחס שלילי או ביקורת גורמים לו למועקה ולאי־שקט. הוא גם אינו ממהר לשכוח את מי שפגע בו. הוא ניחן בזיכרון טוב, ומסוגל לנטור טינה זמן ממושך, בבוא היום הוא „יסגור את החשבון” עם מי שפגע בו, ואז ימשיך בדרכו בהרגשה שחשבון נעשה.

מפת הלידה של רפול מראה, ששני כוחות מנוגדים פועלים באישיותו. חיצונית הוא נראה זהיר, בעל שליטה עצמית, מאופק, שקול וממושמע, אינו ממהר להתלהב או להביע את ריגשותיו. כל אחד יאמר עליו שהוא רציני, אחראי, חרוץ, מתמיד, עקשן ומעורר אמון.

אך מה מבטאות התכונות המופנמות והמוחבאות היטב? יש בו כוחות־הרס חזקים, הגורמים לו לעתים לפעול נגד האינטרסים של עצמו, כשהוא מעמיד את הגורל שוב ושוב במיבחן. כשהוא מכוון את כוחותיו למשימה מסויימת, הוא מוכן להקריב הכל, אפילו את בריאותו ואת עצמו.

חשוב לו להפגין יכולת במישור המיקצועי ועוד יותר להצליח במשימות שהציב לעצמו. במפת הלידה נראה שהוא ניחן בשפע של מזל. אמנם חייו אינם קלים, אולם לא רבים היו יוצאים בשלום מהמצבים המסוכנים שבהם נתקל, ואילו הוא שמור על־ידי „מלאך מיוחד” שדואג להוציא אותו מכל סכנה.

רפול נראה סגור, מופנם ונוקשה, אך למעשה הוא זקוק מאוד לסימפטיה

במפה שלו נראה שהוא בעל רצון עז ותשוקות חזקות. הוא מתפרץ בכעס כשהוא נתקל ברשלנות, בטלנות וחוסר־יעילות. כאן הוא מגלה יחס קשוח וחסר־סבלנות.

צורת המחשבה שלו נראית לעתים כבדה ומסורבלת, בגלל הדיבור המבוקר והבלתי־משוחרר. למאזין הוא נותן הרגשה שעוד מעט לא יימצאו לו המילים כדי לבטא את עצמו. אך במפתו בולטת חשיבה עצמאית, המאפשרת לו ראייה מקורית מאוד של מצבים ופיתרונם. כאן שוב נראים הניגודים בין השמרנות הקיימת באישיותו, ובין רעיונותיו ה שואפים לחדשנות וקידמה.

הוא אינו אוהב את השיגרה והעמידה במקום, ומחפש דרכים חדשות, בעלות אופי מעט מוזר, ונוגדות את המוסכמות המקובלות. באישיות שנראית כל־כך כבדה ועצורה, מפתיע לראות שהרעיונות לעתים מבריקים ומקוריים וכאילו לא מתאימים לו. הוא משקיע המון מרץ בעבודה ומסוגל לשכוח את עצמו בהיותו בתפקיד. הוא שואף להישגים גבוהים ומבצע את רעיונותיו במהירות וביעילות.

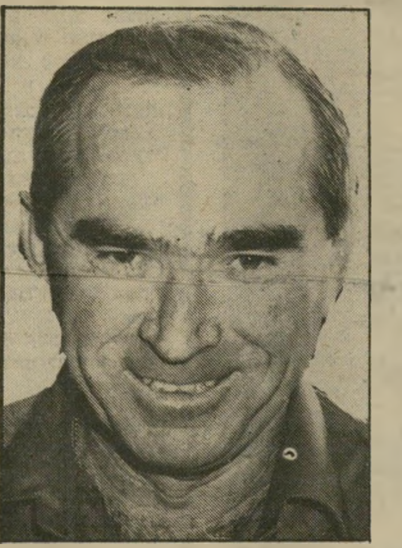

הוא אינו חס על עצמו ומשיג את מטרותיו בעקשנות, כשהוא מגלה כוח־סבל רב.

השמש והירח שלו ממוקמים במזל גדי, מול כוכב פלוטו במזל סרטן. שני אלמנטים אלה מצביעים על מידה רבה של אהבת העם והמדינה, ועל פטריוטיות ויחס של כבוד למסורת ולעבר של העם. הוא רואה בקיומה של מדינת ישראל המשכיות של העם היהודי. אהבת המולדת קשורה אצלו באהבת האדמה, והיא נותנת לו תחושה של שורשיות.

הנוקשות וחוסר־הגמישות שמבטאת אישיותו, מסתירות בתוכה אידיאליסט בעל חזון ושאיפה לקיים הלכה למעשה את חזונו. חלכאים ונדכאים מעוררים את רחמיו והוא אינו עוצם את עיניו למראה אדם סובל הזקוק לעזרתו.

כבן מזל גדי הוא אינו מסתפק במתן „עזרה ראשונה” הפותרת בעיה ריגעית. דאגתו אינה חד־פעמית, כי אם נמשכת על פני שנים. דמותו חורגת מגבולות הצבאיות והוא רואה כמטרה נעלה את הצורך לחנך את העם.

כוכב ונוס נמצא במזל דגים, המוכר כמזל כפול. מאחר שונוס במזל דגים רומזת על גישה דו־צדדית לכל נושא, נראה שיחד עם המודעות החזקה שלו לצורך בחיסכון וגיוס כספים, הוא עצמו מתגעגע לחיות באווירה של גוזמאות ושפע. יתכן שהוא לא מרשה לעצמו לנהות אחר נטיותיו הטבעיות, אולם בחיים אזרחיים הנטיה הזו היתה באה לידי ביטוי.

כל מי שנלחם לצידו אי־פעם יודע, כי הוא מתנהג כחייל פשוט ואינו מנצל את כל האפשרויות לנוחיות ולחיים טובים, הנתנות לו בתוקף היותו רמטכ”ל.

השנתיים האחרונות היו מאוד קשות עבורו הן מבחינה אישית והן מבחינה מקצועית. הוא הרגיש שעול כבד רובץ עליו, והוא מצוי בדאגה מתמדת באשר להצלחת מעשיו והדרך שבה בחר. בספטמבר־אוקטובר 1982 (הטבח בצברה ושאתילא) נראה שכוכב סטורן (השליט במפתו) נמצא בבית העשירי (בית הקאריירה) והקרין לשמש ולירח קרינה מאוד קשה. כאן היתה נקודת המיבחן באשר להמשך דרכו.

באותה תקופה עבר כוכב נפטון על כוכב סטורן במפת הלידה שלו, והמיפגש המיוחד בין שני כוכבים אלה, המנוגדים באופיים, היה חסר־מזל עבורו, טשטש את ראייתו הבהירה, והביא אותו למצב שבו כאילו הרשה לעצמו לפרש את המציאות תוך התעלמות מהמצב האמיתי.

בתחילת מרץ נראה שיהיה מעורב באירוע שישפיע עליו ועל המשך דרכו, ובספטמבר נראה שיבצע תפנית חשובה שתגרום לשינוי גדול ומשמעותי בחייו.

עניני עבודה וקאריירה יעסיקו אתכם ביותר, למרות שבתחום זה מן הראוי להישמר מפני הבטחות שלכם לממונים עליכם או שלהם לכם. הימנעו מלהתחייב או לחתום על חוזה בדבר החלפת תפקיד או קבלת עבודה חדשה. כדאי לשקול את העניין בעוד שלושה שבועות ואז להגיע להחלטה. ענייני כספים דורשים זהירות השבוע. צעדים דרסטיים דחו לשבוע הבא. פעילות חברתית מספקת ומשמחת אתכם.

* * *

אי־הבנות וסיכסוכים עם בני הזוג עלולים להתרחש השבוע, והכל בגלל עניין קטן ובלתי־חשוב. כדאי לחזור לפרופורציות נכונות ולחטוף שיחה גלוייה עם הנוגעים בדבר. על כספים שיגיעו לידיכם יש לשמור היטב, ולהיזהר מפני גניבות או השקעות מוטעות שיגרמו לכם נזק רב. תוכניות לנסיעה לחו”ל יתלפו במוחכם ותוך זמן לא רב תוכלו להגשימן. ילדים דורשים השגחה בכל מה שקשור לבריאותם.

* * *

בעיות כספיות גורמות לכם לחרדות ולחששות לגבי העתיד, במקום העבודה אתם מגלים סוף־סוף מי הם הידידים שעליהם ניתן לסמוך, ומי פועל נגדכם בסתר. המצב שבו אתם נתונים מביא אתכם לרצות לקחת כל עבודה מזדמנת, גם אם אינה נראית לכם. רצוי להמתין מעט. השטח הרומנטי גורם לתיסכול ומבוכה, אינכם מפרשים נכון את התנהגותו של בן הזוג. הוא מעוניין בקשר.

* * *

אחרי יומיים קשים, מאכזבים ומעייפים, אתם שוב חוזרים לעצמכם. אי־הבנות עם ידידים יתוקנו ומצב־הרוח ישתפר. בתקופה הנוכחית רצוי לא לחתום על חוזים ולדחות את הטיפול בבעיות כספיות או מיקצועיות. הזדמנות טוב לשפר את מצבכם תהיה מאוחר יותר. בינתיים המשיכו לבלות בחברת ידידים חדשים וישנים. הזדמנות למסיבות ימשיכו לזרום והכרויות חדשות ילהיבו אתכם! ויקדמו את ענייניכם.

* * *

התקשרויות חדשות גורמות למצב־רוח משופר. תוכניות לנסיעה לחו”ל עולות על הפרק, תוכלו להזיז את עצמכם ולצאת מהרגלי השיגרה ולהעז לבצע את הבלתי־מתקבל על הדעת עבורכם. מיכתבים וחבילות מחו”ל עלולים להתעכב, אך אל דאגה — הם יגיעו בכל זאת. אתם מתמלאים שוב במרץ מחודש וממלאים את עבודתכם או לימודיכם בהצלחה. מי שעוסק בתחום אקדמי עשוי להפתיע אף את עצמו.

* * *

אתם חשים עייפות רבה, אולם עדיין אינכם משתחררים מהנטל ומבזבזים אנרגיה רבה על עבודות שבדרך־כלל הולכות לכם כלאחר־יד. קשיי ריכוז גורמים לבילבול בניירת ובמקום העבודה לא מבינים אתכם כראוי. היזהרו מפרשנות לא נכונה של הקרובים אליכם. אהבות שהתחילו לא מזמן עלולות לגרום לאכזבה זמנית. הגאווה שלכם לא נותנת לכם ללכת לקראת בן הזוג ולוותר לו.

* * *

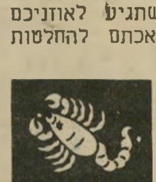

אינפורמציה חשובה שתגיע לאוזניכם השבוע עלולה להביא אכתם להחלטות מוטעות. אל תמהרו להאמין, כדאי לברר היטב את מקור המידע ואת אמינותו מכל מקום, אל תסיקו מסקנות מהירות. בתחום הכספי ניכרת התקדמות, אתם נהנים מרכישות חדשות ויכולים להרשות לעצמכם אבזרים שיקלו על החיים. בבית מורגשת מתיחות ביניכם ובין בני הזוג. עליכם ללכת לקראתם ולהבין את עמדתם.

* * *

התלבטויות קשות מלוות את התקופה. אכזבות מידידים גורמות לכם למצב־רוח רע. שיחה עם ידיד תביא להרגשה יותר קלה. השטח הרומנטי מאכזב גם הוא, אך עליכם לקחת יוזמה ולהעז להתמודד עם הבעיה עצמה. מוטב לא להצהיר ברבים על תוכניות חדשות שאותן אתם מתכוננים לבצע מאוחר יותר. בתחום המגורים עליכם להיזהר מטיפול במכשירים חשמליים שעלולים לסכן אתכם.

* * *

בעיות כספיות עלולות להציק לכם. אי־הבנות וראיה לא נכונה של המצב יכולים לגרום לבעיות שקשה יהיה לפתור אותן מאוחר יותר. הימנעו מהוצאות גדולות או משחקים מסוכנים. הבריאות עדיין בלתי־משביעת־רצון, אתם סובלים מעניינים שונים בעת ובעונה אחת, אך אל דאגה — הכל יסתדר ותרגישו שוב חזקים ובריאים. בני הזוג באים לקראתכם, מוכנים לעזור לכם. רצוי לשמור קשר.

* * *

האהבה החדשה פורחת ומביאה לכם שימחת חיים וסיפוק. אתם רק מצטערים על כך שעומס העבודה אינו מאפשר לכם להיות יותר במחיצת בן הזוג. אולם לתקופה זו חשיבות מכרעת לגבי המשך הקאריירה שלכם, עליכם להוכיח את כישרונכם ויכולת הארגון שבה ניחנתם. אי־הבנות עם הסביבה הקרובה גורמות לאי־שקט ולכעס, עדיף להבליג ולחכות שהשמים יתבהרו. השבוע צפויה הפתעה.

* * *

שיחות הקשורות לעניינים מיקצועיים עשויות להביא רעיונות חדשים באשר להמשך. יתכן שכעת הזמן לפתוח בדף חדש ולהיפרד מהישן והמוכר. הפתעות שונות ממשיכות להדהים אתכם. כמעט בכל יום אתם מעורבים בבעיה חדשה, ואי־שקט מוזר מפריע למהלך החיים המוכר. אל דאגה, השנה טומנת בחובה הפתעות נעימות. בשטח הרומנטי העתיד ורוד, תוכלו להתנחם בו וליהנות ממנו.

* * *

חיי החברה גורמים להנאה בתקופה האחרונה. השבוע עליכם לעצור לרגע ולהסתכל מי הם הידידים שהצטרפו לא מזמן לחוג מכריכם. הבטחות שניתנו בקלות עלולות להידחות או לא להתקיים כלל. בשטח העבודה יש לסיים פרוייקטים מסובכים שלקחתם על עצמכם ולהיפטר מכל מה שגורם לתיסכולים ועיכובים. בענייני כספים עדיף לא לקחת סיכונים, להמשיך לפעול ולא לסמוך על המזל.

סטודנטים

[ס]פוטר הראשון

[מ]אז שעלה הליכוד לשילטון
[ב]אגודת־הסטודנטים, קיימת
[ה]מסורת של הדחות של
[עור]כי ביטאוני הסטודנטים

[י]על וישניה, כתבת ביטאון־הס־
[טוד]נטים של אוניברסיטת חיפה,
[לפ]ני זמן, ביקשה לראיין את יו״ר
[אגו]דת־הסטודנטים, נסים דאהן. על
[מה] שקרה מספרת יעל:
„[כ]אשר שאלתי את ניסים שאלות
[המ]עניינות את הסטודנטים, כמו:
[גובה] משכורתם של חברי האגודה,
[...]ם בשעת קבלת־קהל עובדים
[עוב]די־האגודה במקומות אחרים, כ־
[מו] במיזנון, וכך יש להם משכורת

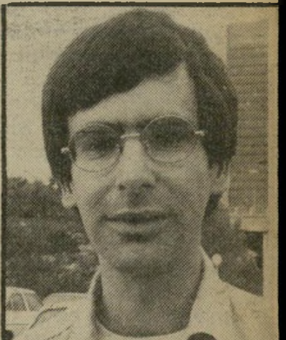

מפוטר מנדל
„מה פיתאום עורכת?״

יו״ר דאהן
„אני לא אפס בעיניי!״

[כפו]לה על שעות עבודה חופפות,
[הו]א ענה לי בגסות כי אני צריכה
[לת]אם את הכתבה עם עורכת־
[הע]יתון. התפלאתי ושאלתי: מה
[פית]אום עורכת? והוא ענה לי כי
[פי]טר את העורך לפני יומיים.״
[י]על ניסתה להשיג אישור
[לכת]בה מהעורכת החדשה, אך ללא
[תוצ]אות.
העורך שפוטר עוד לפני יציאת
[הג]יליון הראשון קובי מנדל אור־
[מר]: „סירבתי להיכנע לדרישו־
[ת] הצנזוראליות של יו״ר אגודת־
[הסט]ודנטים, ניסים דאהן, ופוטרתי
[מ]ישרתי.
„כבר לפני הוצאתו לאור של
[הג]יליון הראשון, ביקש ממני יו״ר
[הא]גודה לראות את העיתון לפני
[הגי]שתו לדפוס. מאחר שראיתי ב־
[כך שה]יה זו נסיון לצנזורה, סירבתי.
[הקש] ששבר את גב הגמל, היה
[הופע]ה פיליטון בשם אני לא קונה
[חת]ול בשק, שבו נכתב בין היתר:
[חת]ר זה של אגודת־סטודנטים נר־
[...]ת, אשר לא יתן לאנשים מיק־
[צוע]יים להוציא עיתון, לפני שהוא
[יד]ע מה הולכים לכתוב בעיתון,
[ו]מי הולכים לכתוב, והאם הוא
[מקב]ל סיקור מלא עם קצת פול־
[ח]אישיות... פיליטון זה התייחס
[לד]רישתו של דאהן לראות את ה־
[עי]תון לפני הופעתו.״
„אני לא אפס". יו״ר האגודה,
[ני]סים דאהן, טוען כי „העיתון לא
[יצ]א לאור ביום פתיחת הלימודים,
[כי] אין מספיק חומר מערכתי. ב־
[מש]ך חופשת־הקיץ הבאתי למנדל
רעיונות לכתבות, אך הוא לא עמד במשימה, כמו שלא דאג לצד ה־תירסום.״ לדעתו של דאהן אין צנזורה. „מי שמסיל צנזורה הוא אפס, ואני לא אפס בעיניי.״

קובי מנדל דוחה את הטענות אחת לאחת. „בתקופת הקיץ היו כתבי פסק זמן בחופש. הצעתי ל־ניסים כמה פעמים לכתוב בעצמו. הוא הבטיח להביא לי חומר בהקדם. עד היום לא קיבלתי ממנו שורה אחת. אין זה מתפקידו של עורך־עיתון להתעסק בפירסומת, וביקשתי מיו״ר האגודה, כמה וכמה פעמים, לפתוח מיכרז לפירסומאים, אולם לא יצא מכך דבר.״

במיסדרונות האוניברסיטה אפשר לשמוע מפי אנשים המקורבים ל־אגודה, אך החוששים להזדהות בשמם, כי דאהן רצה למסור את המשרה לרוויטל מנדלוביץ, המקורבת אליו. „הוא חייב לה הרבה,״ הם אומרים, „היא תמכה בו לאורך כל הדרך כאשר ניסו להדיחו מתפקידו.״

לא תמיד לבית־הסוהר

במיקרים מיוחדים גם סוחרי־סמים לא יישלחו לכלא.

השופט עמיקם פיאלקוב יודע היטב את הכללים בעניין ענישת סוחרי־סמים. „הכלל ידוע: הסוחר בסמים אחת דינו מאסר לתקופה ארוכה.״ כך הוא כותב בפסק־דין שנתן לאחרונה. אך הוא מצטט כלל זה כדי לחרוג ממנו. „אני סבור כי ראוי שיהיו יוצאים מהכלל והמיקרה שלפניי הוא אחד מהם,״ הוא מוסיף.

האחים סאלח וסאלם כחיל הורשעו על פי הודאתם בכמה עבירות של סחר בסמים ותיווך בעיסקות סמים. סניגורם של השניים, עורך־הדין נחמן בטיטו, הביא תסקיר של שירות־המיבחן. תסקיר זה הוא ששינה את דעתו של השופט מקצה לקצה בעניינם של האחים. „זהו דו״ח שמועטים כמוהו,״ ציין השופט.

כישלון חד־פעמי. הדו״ח מספר כי השנים נולדו ב־משפחה שומרת חוק, ב־בית שנוהל למופת ואיש מבני המישפחה לא הסתבך מעולם ב־פלילים. המיקרה הנוכחי אירע אך ורק בגלל היאוש שתקף את האחים כאשר הסתבכה המישפחה ב־מצב כלכלי גרוע. „זהו כישלון בעל אופי חד־פעמי,״ קובע הדו״ח.

השופט שקל את הסכנה כי מאסר ממושך יהפוך את שני האחים לעבריינים קשותים, לעומת זכותה של החברה להגן על עצמה מפני עבריינים. הוא החליט כי המיקרה הנוכחי מחייב התחשבות מירבית בנאשמים ומתן עזרה כדי שיוכלו להיחלץ מעולם הפשע.

לפיכך נעתר לבקשתו של עורך־הדין בטיטו, ודן את השניים למאסר של שנה על־תנאי בלבד.

מישפט

צו־גירוש מגדה

בגלל אהבתה של נערה הוציא חברה צו־גירוש נגד צעיר ערבי שהתעניין בה.

כאשר שני גברים במערב הפרוע התעניינו באותה הנערה, הם יצאו לדו־קרב, או שאחד הוציא נגד ה־שני צו־גירוש מהעיר. נתנאל חיזי ראה כנראה הרבה מערבונים. וכ־אשר גילה, כי צעיר ערבי העובד עם נערתו, דינה, בבית־החולים אסף־הרופא, מגלה בה עניין, הוציא נגדו צו־גירוש מהעיר.

חיזי הסביר לערבי שאסור לו להתקרב לגדרה במשך שבועיים

(המשך בעמוד 58)

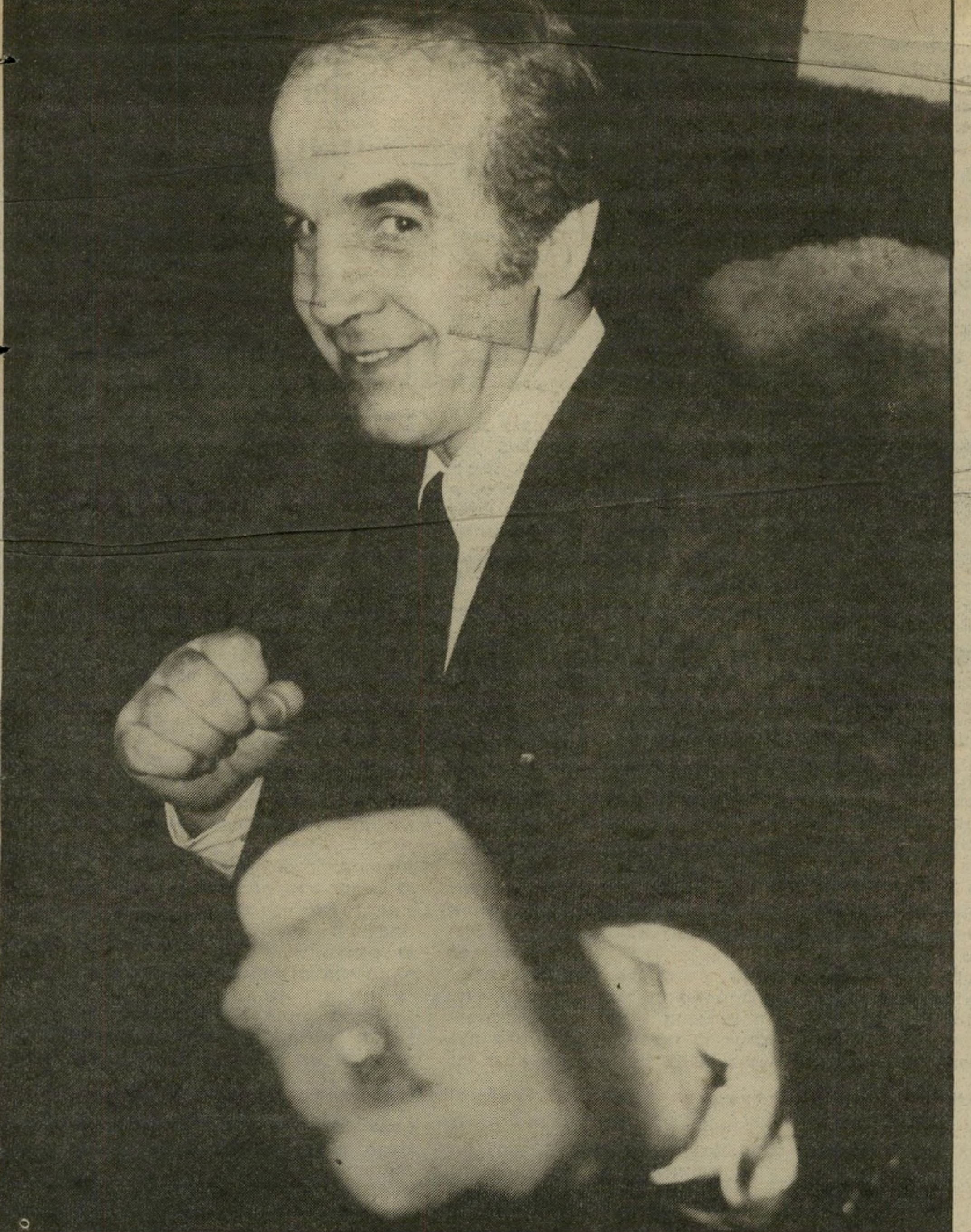

בן החסידים שהפך מתאגרף - שהוא כיום גדול אמרגני האיגרוף בעולם - השיא את בנו לבת עולים דתיים מלוב

התרגשות היתה אוחזת ב־מיקי פרגר בן ה־8. כל אימת שהצליח להסתנן מה„חדר״, מלימודי התורה שכפו עליו הוריו, מיהר להציץ דרך הסדקים על הספורט האהוב עליו — האיגרוף. הוא בילה שעות ארוכות וצפה במתאגרפים בהנאה גוברת והולכת. אגרופיהם של שכניו הגויים המכים איש את רעהו עד זוב דם בזירת האיגרוף הקטנה, הביאו לא רק את צופיהם להשתוללות ואכסטאזה. גם הנער חובש הכיפה ובעל הפיאות המשתלשלות נסחף בהתרגשות.

ישראלי ואנגלי

האורח האנגלי לו רוזנבלט העדיף לעשן סיגר גדול ולצפות בשלמה גלזר ובבתו מירי הישראלים, רוקדים, ולא להצטרף למעגל הרוקדים.

אגרופים דתיים

מיקי פרגר גדל בפולין למישפחה חסידית. כשהעז להתוודות בפני אחני מישפחתו על משיכתו לספורט המרתק — ספג מבטים כועסים. אביו, שהיה רב וגם חזן ידוע בעירו, אסר על בנו לצפות בתרבה.

מילחמת־העולם השנייה אילצה את המישפחה הדתית לעבור ללונדון, ופתחה לפני הנער עולם חדש. למרות שהמשיך עם שני אחיו הבוגרים את לימודיו בישי־

הלובית והאנגליה

הכלה אורלי מובלת לחופה על־ידי אמה רבקה (מימין) הלבושה בשימלה צנועה כיאה למישפחה דתית. חמתה, מרי, הופיעה במחשוף נדיב, שצרם את עיניהם של האורחים הדתיים הרבים שנוכחו בחתונה מצד שני הצדדים.

כלה חסודה

לאורלי לביא, בת למישפחה עניפה מנתניה, יש סיבה טובה לחייך ליד בעלה האנגלי גרי. אורלי, בוגרת מידרשה למורים, תעבור לגור בארצות־הברית, מוקד פעילות ספורט האיגרוף בעולם. לגרי יש הזכויות הבילעדיות להפצת סירטי קרבות־האיגרוף לטלוויזיה.

בה, הוא המשיך לצפות בספורט־התחבטות.

הוא התחיל להתאמן במועדון־האיגרוף המקומי. כשחזר הביתה עם חבורות ופנסים על פניו, התלונן על ילדי ה„שיקסים" החזקים ממנו. מישפחתו היתה בהלם כשגילתה שהוא משתתף בקרבות־איגרוף שנערכו בשכונה.

מגיל 16 ניסה מיקי את כוחו בהתמודדויות מקומיות. רק בגיל 20 הבין שהספורט האלים מתאים יותר לגויים מאשר ליהודי עדין־נפש כמוהו. מיקי, שכבר הצליח לזכות באף שבור, תפס שמתאגרף גדול הוא לא יהיה והחליט שיותר טוב שאנשים אחרים ימשיכו להרביץ האחד לשני ואילו הוא יתווך ביניהם.

באנגליה היתה חתונה מעין זו מעוררת הרבה רעש. האיש הזוכה לכותרות בעיתונים היומיים באנגליה ובעולם כולו, היה ללא ספק זוכה בסיקור רחב. בארץ איש לא ידע על האירוע. לספורט האיגרוף אין בארץ שוק כמו באנגליה, ובעיקר בארצות־הברית. שם עיסקי האיגרוף הם הפופולריים והריווחיים שבין ענפי הספורט; הטלוויזיה עוזרת לקדם את הספורט, וכל הקשורים בו יוצאים נשכרים — המתאגרפים, האמרגנים, ואף מוכרי הנקניקיות. לאיגרוף יש מעמד דומה לזה שיש לכדורגל בגרמניה, ברזיל וארגנטינה.

החתונה המפוארת, שנערכה באולם מלון בלו־ביי בנתניה, היתה מיפגש מעניין של יהודים חסידים, קרוביו של מיקי, לצד חבריו לעסקים ושכניו בלונדון וכל אלה לצד בני מישפחתה העניפה והמסורתית של הכלה, יוצאת לוב.

האמא שידכה

כל אלה עשו את החתונה למשהו שונה, נחמד וקצת מוזר. קיבוץ גלויות מושלם.

מרי, רעייתו של מיקי, הפגישה בין בנה ואשתו הצעירה. מרי ומיקי נוהגים מזה שנים לנפוש בנתניה. הם אף רכשו שם, לפני 15 שנה, דירה. מרי קשרה קשרים חמים עם מישפחת לביא מנתניה, ונהגה להזמין את הבת הצעירה, אורלי, לבילויים ולארוחות משותפות. „מרי", סיפרה אמה של אורלי בחתונה, „ידעה כבר לפני שנים שאורלי תהיה כלתה."

כשהיתה בת 15 הוזמנה אורלי להתארח אצל המישפחה בלונדון, ואז התחיל הרומן בין שני הצעירים. „אנחנו יודעים שזו מישפחה מושלמת לאורלי," אמרה האם ולא הסתירה את הגאווה בקולה.

שני מישפחות פרגר, הטריה והוותיקה, עתידות לנטוש השנה את בריטניה לטובת ארצות־הברית, הנחשבת היום ללב ליבו של ספורט האיגרוף העולמי. לגרי הצעיר יש זכויות בילעדיות לצילום והפצה של קרבות האיגרוף, עבודה הנחשבת למיכרה זהב.

אבי החתן

מיקי פרגר, המפורסם בעולם האיגרוף בכינוי „דאף" רוקד בחתונת בנו. בחו"ל היתה החתונה נחשבת למאורע גדול, בארץ לא ידעו עליה. מיקי נחשב למארגן קרבות־איגרוף מס׳ 1 בעולם. גם מוחמד עלי השתתף ב־11 קרבות שאירגן.

מיקי נשאל בחתונת בנו מתי יבוא לארגן גם פה איזו תחרות איגרוף בינלאומית, ועל כך הוא השיב: „כבר היו נסיונות בעבר לערוך קרבות בישראל, והם נכשלו. אבל אני מבטיח שברגע שיקרו שני אלופים יהודים בקנה מידה עולמי, אביא אותם להילחם כאן, אפילו אם אדע שיהיו הפסדים."

אנחנו מחכים.

חתונה מפוארת שנערכה בנתניה היוותה מיפגש מעניין ומיוחד - יהודים חסידים יוצאי פולין לצד יהודים מסורתיים יוצאי לוב

עסקי איגרוף־וחתונה

את עיסוקו החדש התחיל כעוזרו של שמואל לוין, שנחשב לאחד מעורכי הקרבות הגדולים של שנות ה־50. כבר אז היה עולם האיגרוף מלא בעסקנים יהודים. „על כל מתאגרף היו כ־20 עסקנים, עוזרים, מארגנים — ומתווכים. רובם היו יהודים," סיפר השבוע מיקי להעולם הזה.

מאז הספיק מיקי להפגיש בתחרויות שאותן אירגן את צמרת המתאגרפים בעולם. גם מוחמד עלי השתתף ב־11 קרבות שאירגן מיקי. בזכות יושרו ויכולתו לארגן קרבות־איגרוף גדולים, קנה לו מיקי מוניטין בעולם כולו. מתאגרפים אוהבים להשתתף בקרבות שהוא מארגן. מספרים עליו שאף מתאגרף אחד לא יצא מקופח ממנו.

השבוע השיא פרגר את בנו יחידו, גרי בן ה־28, לאורלי לביא בת ה־22 מנתניה.

מישפחת הכלה

שלוש דודות מצד הכלה יושבות על הכורסות המרופדות של מלון בלו־ביי, ומגלגלות דיון ענייני על עתידה המשוער של הכלה הצעירה.

ג'וגינג לעשירות

גדעון אוברזון, מעצב אופנת עילית, מתכנן טריינינגים בהזמנה

ש נשים ההולכות למעצב־ האופנה גדעון אוברזון שיעצב עבורן שימלת־ערב מהודרת למאר־ רע חשוב, ומוכנות לשלם כמעט כל סכום. יש נשים הבאות אליו כדי להזמין בגד ספורט — טרנינג — ולשלם עבורו הון.

מה קרה לבגד הג'וגינג, שהפך פיתאום כל־כך אופנתי וכל־כך IN השנה?

לגדעון אוברזון יש תשובה על כל שאלה. „האופנה היום משרתת את האשה באופן פסיכולוגי. פעם אשה רצתה להיות אופנתית. היום היא מחפשת נוחיות, וכמובן נער־ רים. כלומר, בגד שיצעיר אותה.

„פעם הילדה התלבשה כמו ה־ אמא, היום התחלפו היוצרות ו־ האם מתלבשת כמו הילדה. בתקר־ פה שלנו כמעט נגמר הקומפלקס להיכנס לתוך מחוך ולהיראות טוב. היום האשה מחפשת צבעים עליזים ואת המראה הספורטיבי הבריא. בגד־הג'וגינג גורם לה לפחות ל־ הרגשה כזאת. כשהיא לובשת או־ תו, היא נראית כמו ספורטאית ש־ רצה כל בוקר מסביב לבלוק, ו־ הרי היא קמה ב־11 והולכת לסו־ פרמרקט להפגין נוכחות והופעה".

הצלחת אופנת הג'וגינג הביאה את אוברזון לעיצוב בגדי־ספורט — קו־אופנה חשוב מאוד בביגוד של היום.

לביגדי הג'וגינג של גדעון יש השפעה של ארכיטקטורה. „זה ב־ תת־ההכרה," מעיד הוא על עצמו. „זה ענף שאני מאוד אוהב. כשאני מתכנן, אני מחפש נקודה שיהיה בה עניין, כמו בגיזרה מיוחדת או בצבע מסויים. כשאני מסיים לתכנן בגד, אני תמיד שואל את עצמי: האם זה מה שרציתי? האם זה מספק אותי? האם זה אוברזון?"

גדעון מחפש שלמות בבגדיו, ו־ יחד עם זאת לא מזלזל במראה ה־ זרוק־העכשווי. אך לדבריו, גם ב־ מראה הזרוק צריך לחשוב טוב לפ־ ני „שזורקים" אותו.

הדפסה במכונה

אלה חליפות ה־ ג'וגינג שמעצב גדעון אוברזון ל־16 פלוס. הן מיוצרות בכמויות רבות יותר ומחירן שווה לכל כיס: 2,500 שקל. „היום הנשים מחפשות את המראה הספורטיבי. כשהן לובשות אותו, הן רוצות להיראות כמו ספורטאית," אמר.

יקר, יוקרתי ומעולה

כמה עולה התענוג של ה־ ג'וגינג הפרטי, שעליו כתוב באותיות קידוש לבנה: „גדעון או־ ברזון"? 5,000 שקל, חצי משכורת! ולמה כל־כך הרבה? פשוט מאוד, כי הסדרות הן קטנות, הכמות מוג־ בלת, הבד מיובא, יקר, יוקרתי ו־ מעולה.

מי קונה בגד־ספורט כזה? גד־ עון משיב בנונשלאנסיות: „ה־ קונות הן אותן נשים הקונות זוג מיכנסים ב־200 דולר. אלה נשים שלא רוצות להיתקל עם בנותיהן, חברותיהן, ושכנותיהן באותה מע־ רכת, כי ג'וגינג שכזה הוא בגד מארחת ומתיישב טוב עם קפה של אחר־הצהריים. זהו בגד־חוץ ל־ ביקור חברות ולקניות במרכז ה־ המיסחרי."

מסביר ומצדיק את המחירים האסטרונומיים: חמישים אלף לירות

למי הוא מתאים ולמי לא? „כל דבר במידה קטנה נראה יותר יפה מאשר במידה גדולה." והמחיר, ה־ אם הוא אינו מוגזם? „לא, אף פעם לא. לכל דבר יש המחיר שלו. א־ נשים משלמים לארוחה במיסעדה 300 שקל לאדם. מערכת־העיכול לא מחזיקה אוכל יותר מ־48 ש־ עות, בגד נשאר יותר.

„בכלל, לדעתי רכישה והוצאת כסף תלויה במידת ההנאה, ואם מידת ההנאה היא לא כפולה אלא פי 10, מותר לדרוש פי 10.

כמו שתי עוגות

„היום בגד לא נעשה כדי לחמם אשה או לכסותה. בגד צריך לתת לאשה את ההרגשה ו־ התחושה ממסויימת, ואם זה נותן לה פי 10 מותר לדרוש פי שניים.

„אני יודע שמסתובבים הרבה טרנינגים בחוץ וגם בשוק, אך ה־ הבדל בטיב הבד הוא תהומי. אצל כולם הבסיס הוא כותנה מעורבת עם פוליאסטר, שנותן לבגד חוזק. יש הבדל ניכר בין בד שמרכיביו הם 80% כותנה ו־20% פוליאסטר וההיפך.

„ההבדל העצום הוא במשקל. זה כמו הבדל בין מגבת ומגבת. הבד שלי הוא איכותי ועשוי משלושה חוטים, ומחירו פי שלוש מאשר פוטר שעשוי מחוט אחד. הבגד שלי גם מחמם פי שלוש וגם מידת האלסטיות שלו היא משולשת. ל־ מה הדבר דומה?" אומר גדעון, „לשתי עוגות. הכל תלוי במרכי־ בים. לא ראיתי עוגה מעולה עם חומרים זולים, אבל ראיתי הרבה עוגות זולות עם הרבה חומרים זולים."

צו האופנה

הוא הטרניג הנוח, היכול לשמש גם כבגד־מארחת. מחירו בהזמנה אצל גדעון אוברזון: 5,000 שקל. הבד מיובא. „היום בגד לא נועד לחמם או לכסות את הגוף. בגד צריך לתת לאשה את התחושה ה־ מסויימת שהיא מחפשת ועל זה הן משלמות."

הקיץ מתחיל באמצע החורף

באחד הערבים הקרים, כ־שרוב עם ישראל ישב בביתו והתחמם לאור תנורי־הגאז והקי־סינים למיניהם, טופפו להן כמה דוגמניות על המסלול, לעיני כמה מאות צופים הדגימו את בגדי־הים של קיץ 83, שעוצבו על־ידי לילי בלאו.

מה לא הציגו שם ? ביגדיים ב־סיגנון קברט, עם פפיון בשחור־לבן־אדום, ביגדיים מנומרים ב־סגנון הג׳ונגל, נוסח ג׳ין מסירטי טרזן, שלא נס ליחם. לאותן ש־יכולות ולא כבד להן יותר מדי ב־חזית, הוצעו בגדיים בעלי כתפיה אחת בלבד, ואת הרומנטיות סיל־סלו בסילסולים ובוואלנים.

עבור המכורים לשח־מת, או ל־

אורנה גלזר
חלון ראווה

הבדיל הקלפנים, עוצבו ביגדיים באפליקציות תואמות.

חידושים נוספים שנראו באותו ערב קריר באולם המחומם היו ביגדי־הים עם השורטס התואם — כלומר, מאותו הבד — וחצאיות קצרצרות, עשויות ניילון באותה דוגמה.

הדוגמניות שלומית אמיר הדקי־קה, יהודית נגר העלגלה, מירי או־רן הבלונדית וביאטריס גייר ה־שווייצית טופפו, חייכו ונהנו, כ־אילו שהן על הטיילת באמצע ה־קיץ.

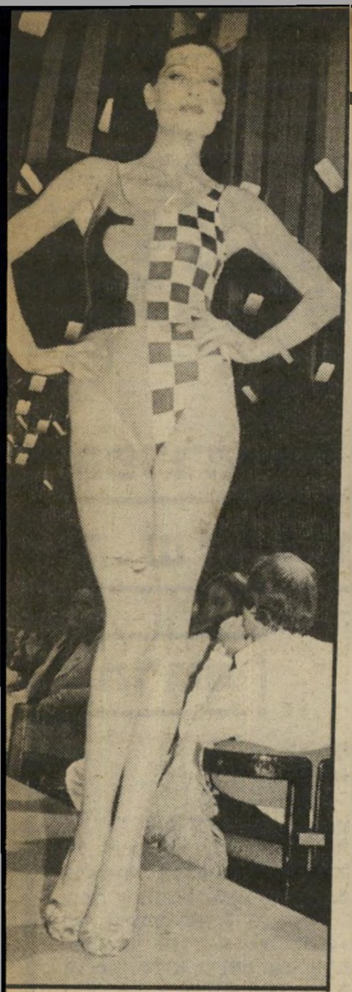

שח־מת מדגימה שלומית היתרון בבגד־הים הזה הוא שכאשר אשה משת־זפת, יכול הבעל המשועמם לשחק שח־מת עם חברו על „גופתה".

קאבארט קייצי ומלבב בציבעי שחור־אדום־לבן ובאפליקציות מרע־ננות של המעצבת לילי בלאו. מדגימות יהודית נגר ושלומית אמיר. למטה: מירי אורן מדגימה גוף חטוב ומושלם עם בגד־ים המסתיים בחצאית קטנטנה וקצרצרה מאוד. כל זה מיועד לקיץ הבא.

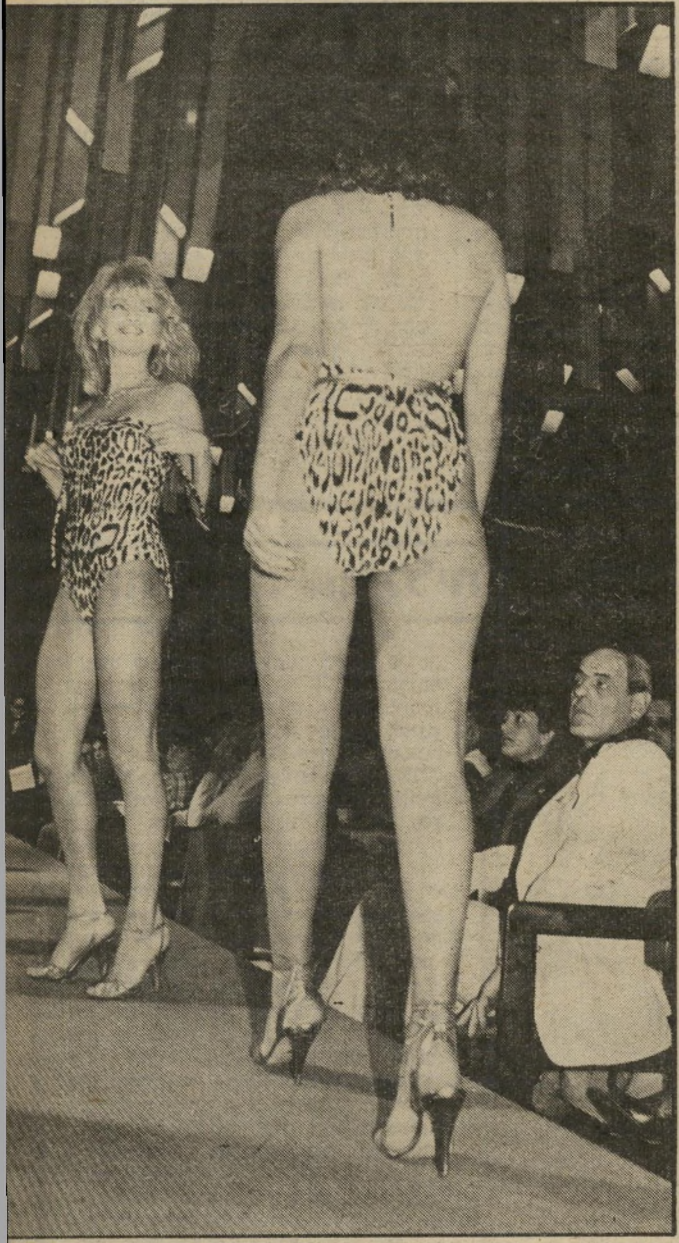

אי' טרזן, י'ו ג'יין זהו הנמר שלא נס ליחו, אופנתי תמיד. בהדפסיו הוא מבלבל: כלו־מר, מתאים גם לשמנמנות וגם לשדופות.

צילומים: דרורה זכרוני

נמר של נייר

הסיפור על דונה פלור ושני בעליה ✱ אהבת־
הפלדה של יורם קניוק ✱ שערוריית „פרס־ישראל" 1983 ✱ תשובה
ל„שיחרור האשה" ✱ חרוזי אחיו של אברשה טמיר

תרגום

אמאדו

ז'ורז' אמאדו, מחשובי הסופרים בברזיל, טיפח את כתיבתו על קרקע ילדותו בבאהייה שבצפון־ברזיל. אמאדו, שהוא סופר קומוניסט „מגוייס" למענם של מדוכאי החברה האי־שוויונית של ארצו, מרקיע בכל ספריו את עוולותיה של חברה זו, תוך שהוא מרומם את עולמם של בני דלת־העם. באחרונה ראה אור סיפרו דונה פלור ושני בעליה*, סיפור שעליו מבוסס גם סרט ברזילאי הנושא אותו שם, שהוקרן בישראל.

שמו המלא של הספר הוא: „דונה פלור ושני בעליה — סיפורה המוזר והמרגש של דונה פלור מורה מנוסה לאמנות הבישול, ושני בעליה: ואדיניו כינויו של הראשון; ושם השני דוקטור תיאודורו מאדוריקה, רוקח; או הקרב הנורא בין הרוח ובין החומר, מסופר בידי ז'ורז' אמאדו, כותבן ציבורי, היושב בשכונת ריו־ורמליו, בעיר סאלוואדור דה־באהייה־די־טודוס־אוס־סאנטוס, בסביבות רחבת סנטה אנה, במקום שמתגוררת ימאנז'ה, מלכת הימים."

דונה פלור ושני בעליה נפתח במותו של הבעל הראשון של **דונה פלור**, מנהלת בית־הספר לאמנות הבישול טעם וריח: „ואדיניו, בעלה הראשון של דונה פלור, מת ביום א' אחד של קרנבל, בבוקר, כשהוא שריקד וקיפץ בתחפושת של באיאנית בקרב להקת חוגגים... ואדיניו הסתלק לנצח מהקרנבל של באהייה..." בעוד **ואדיניו** מוטל עירום על מיטת אשתו, נמשך בחוץ הקרנבל, וידידים למיניהם באים לפקוד את האלמנה הצעירה, תוך שהם מספרים בצחוק ועליצות את מעלליו של הנפטר. בינתיים, בחוגי הספרות והזונות של באהייה, מתפתח פולמוס בשאלה מי ממשוררי העיר חיבר והפיץ את „שיר הפיספור למותו הסופי של ואלדומירו־דוס־סאנטוס־גימאראיש, ואדיניו בפי הזונות והידידים," שיר שמכנף בשורותיו תיאורים כמו: „אבל כבד ירד בבאהייה העיר על כל כושית וקלפן... דקה דוממה של כל הרולטות, מצודות־הבשת כולן מרגלות כליזין, כל תחת מתפלץ משמיע יפחה..."

בהמשך מובא סיפור ראשית ימי האלמנות של דונה פלור, על „אותם ימים של צער ואבל כבד, ועימם זכר זמנים של שאיפות ואכזבות; על החיזור והחתונה; על חיי הנישואין של ואדיניו ודונה פלור, חיים של אסימונים ושל קוביות..." כשאמה של דונה פלור מוציאה מררתה על חתנה המת. בפרק זה מובא גם סיפור ההתאהבות של ואדיניו ודונה פלור, ואותו עולם של מהמרים מטורפים שואדיניו נימנה עימו. ואדיניו ממלא בחסרונו גם את המקום הריק שבמיטת דונה פלור. „איך תחייה בלעדיו? בלעדיו, מהיכן ימצאו לה שוב השעשוע וההפתעה..."

עם תום ימי האבל על ואדיניו, מובא סיפור חיי האלמנה דונה פלור בהתנזרותה. שנתה הנודדת של אשה צעירה ונחשקת, המגיעה בסופו של דבר אל חתונתה השנייה, כי נטל המת כבר התחיל להכביד על כתפיה. חתונתה עם הרוקח **דוקטור תיאודורו**: „הודתה דונה פלור שהיא אינה אדישה כלפי הרוקח. ג'נטלמן, מנומס, מכובד, גבר נאה, תענוג לעיתים; הוא מזכיר לה שחקן קולנוע שהיה בכותרות... הדמיון אומנם קלוש, אבל הוא מספיק כדי לעורר את חיבתה..." יחד עם זאת, מעיר המחבר „לפני החתונה השנייה חסרו רק משחקי האהבה, כי אין זה נאה שאלמנה תתמוזז בפינות רחוב או בפתחי בתים, נשק, חיבוק, חטוף פה, תפוס שם, ידיים כשרים, גולשות לירכיים. הפקרות ופריצות כאלה אפשר לסבול אצל בתולה, אם כותנתה של המחזר רצינית..."

נישואי דונה פלור לתיאודורו שינו את עולמה, את אנשי עולם ההימורים המירה בעולם מסודר, שמרכזו הווי הרוקחים, תיזמורת של חובבים ושאר דברים כגון אלה. גם תשמישי המין עם בעלה השני היו שונים: „ידו של בעלה ירדה לירכה ולתלה, מעל לכותנת, עד לאימרה; הוא

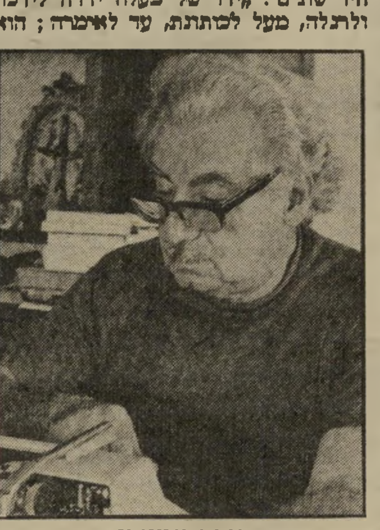

סופר אמאדו
סופר מגוייס

לא חיכה שדונה פלור תיפתח, שתשתחרר ממעצורי צניעותה, אלא הפשיל את התחרה והמלמלה, ובלי לבזבז זמן כדי להפשיט אותה ולהתפשט בעצמו, או בליטופי פריצות של מיטת זונות, עדיין מכוסה בסדין עלה עליה ומיד בעל אותה בחדווה בכוח ובעונג..." בחיים מסודרים אלה: „בימי רביעי ושבת, בעשר בלילה, בדיוק של דקה יותר או דקה פחות, היה דוקטור תיאודורו בועל את אשתו בלהט בשרני ובעונג קבוע..."

לקראת סיום הספר, מגיע הפרק המרתק מכולם, שבו שב ואדיניו להזיות המין של דונה פלור: „במיטת הברזל, עירום כמו שראתה אותו דונה פלור באותו יום א' של קרנבל בערב, כשאנשי חברת הקבורה הביאו ומסרו לה את הגוויה, שכב לו ואדיניו, מחייך בנחת..." וכאשר דונה פלור מתייסרת ואומרת לואדיניו שבעלה תיאודורו עומד לשוב ויראה אותו, משיב הראשון: „טיפשונת... הוא לא יראה אותי, רק את יכולה לראות אותי..." וממשיך ולוחש לה: „אבל אם אנחנו נצטופף קצת, יהיה מקום לשלושתנו..."

כאן נפתח אותו קרב נורא בין הרוח ובין החומר, שבו חיה דונה פלור עם שני בעליה, כאשר ואדיניו טוען לעיתים: „נראה מי חזק יותר, צדיקה שלי. את עם הדוקטור והגאווה שלך, או אני..." בשעותיו הפנויות, עוזרת רוחו של ואדיניו לחבריו המהמרים, הזוכים בסכומי־עתק על שולחנות הרולטה, שלידם שרץ ואדיניו בחייו. אחרי אחד מימי רביעי או שבת של דונה פלור עם תיאודורו, מעיר לה ואדיניו: „לזה את קוראת זיון? זה הדוקטור הכל־יודע, מורה הזונות, מלך הדפיקות? האפס הזה, מתוק? אף פעם לא ראיתי משהו כל־כך משעמם..." עד שדונה פלור מאלצת את ואדיניו להסתלק מחייה וממיטתה „וכאן תם ונשלם הסיפור על דונה פלור ושני בעליה, שתואר לכל פרטיו והידורותיו..."

דונה פלור ושני בעליה הוא אחד מהספרים האמיתיים, המרגשים, העצובים והעליזים ביותר שקראתי אי־פעם. זה ספר המביא לקורא פיסת חיים בסיגנון כתיבה מרתק, בלא יישורי־לשון, עם אמינות של יצר החיים, אי־אינטלקטואליזם. קריאת הספר היא בבחינת חוויה, המאלצת את הקורא להיכנס אליה, ולא לפרוש ממנה עד

---

* ז'ורז' אמאדו — **דונה פלור ושני בעליה**; עברית: מרים טבעון; הוצאת זמורה ביתן + מועדון קוראי „מעריב"; 462 עמודים (כריכה קשה).

החוויה הישראלית

מה זה טנק יפה? עפר ותשוקה!

מעט לאחר פרוץ מילחמת־הלבנון פירסם העיתונאי והמחבר **יורם קניוק**, במוסף השבועי של מעריב רשימה תחת הכותרת מה זה טנק יפה? רשימה, שהיא בבחינת שיר־הלל חסר תקדים של אדם החי ומסתופף בצל התרבות הישראלית, לאלוף **ישראל טל** ולטנק המרכבה שלו. כדי להשתיק לשונות רעות, פותח קניוק בקביעה „אין מאמר זה בא לפאר מכונת הריגה..." קניוק ממשיך ומספר באריכות מייגעת על אחד ממיפגשיו התרבותיים באירופה „יצא לי להסב לשולחן עם כמה קצינים אמריקאים ממיפקדת נאט"ו. הם שאלו מניין אני ואז נסבה השיחה לצה"ל. אמרתי להם שאני לא מומחה גדול בצבא וכי מזמן לא לחמתי. אבל הם אמרו כמה מילים מאוד טובות על צה"ל. הם דיברו על הצד המיקצועי, וסיפרו איך שמשו הרצאה מאלפת מפי האלוף טל. גדול האסטרטגים של תורת השריון בדורנו, הם קראו לו. הם הזכירו את טל תם את שרון ועזר וייצמן..."

מאמרו של קניוק הופך לשיר־הלל אפולוגטי לאלוף טל, שקולו לא נשמע מהיום שבו נורה הכדור הראשון במילחמת־הלבנון ועד עצם היום הזה, למרות היותו „בעל אחד המוחות המבריקים והמעמיקים ביותר שאני מכיר..." כמאמר קניוק. במסע רוממותו את טל, יוצא קניוק הלאה עם כותרתו מה זה טנק יפה? ומבהיר:

„הטנק של טליק הוא טנק יפה מפני שהוא טנק נכון..." לא ברור למה נכון טנק זה.

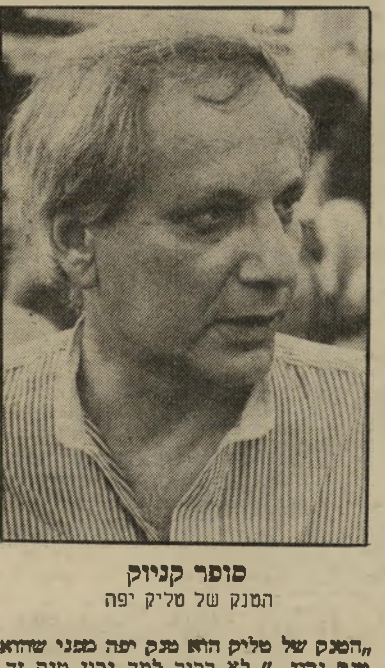

סופר קניוק
הטנק של טליק יפה

לקראת סיום מאמרו כותב קניוק את שירת האדמה שלו במילים: „שלושה אנשי אדמה ממושבי עובדים בארץ־ישראל חרצו את גורל המילחמה האחרונה. שרון האיכר מכפר מל"ל, רפול האיכר מתל־עדשים וטליק האיכר מבאר־טוביה..." ממש פתטי, מזיל דמעות ומפעים לבבות, ובעיקר משכיח את אלה החסרים אדמה, מולדת ושם, מולם הופנה יציר־כפיו של טליק. אין ספק שרשימתו של קניוק מה זה טנק יפה? מייצגת — בדומה לאלפי רשימות, ספרים, שירים ומיליוני בירבורים — עוד פלט לאוננות המילולית של גיבורי התרבות של מילחמת 1948, שהנחילו לדורות שאחריהם מילחמות ותרלא. ישר־כוח, קניוק.

לא הייתי מגיע לכתוב על מה זה טנק יפה?, אילמלא ידיד, המשלים בימים אלה עבודת־מחקר ספרותית־אקדמית, המתמקדת בנושא מיליטריזם בספרות הישראלית. העבודה מתמקדת בין השאר גם בסיפרו של קניוק עפר ותשוקה* הרצוף בפניני מיליטריזם ישראלים, ומטבעות־לשון מחרידות, מסוג אלה שסופרים בני קבוצת 47 בגרמניה (**גינטר גראס, היינריך בל, זיגפריד לנץ** ואחרים) קראו עליהם תגר בספרות הגרמנית.

להלן מיקבץ של מטבעות לשון אלה מסיפרו של קניוק: „הם נשכשו: כדם ואש יהודה תקום (עמוד 9) „אבל לבוא אל לב האומה" (עמוד 12); „היתה זאת שעה גדולה כאשר חלום של אלפיים שנה נהפך לאנרוף" (עמוד 23); „עם ישראל ינצח שוב. עד שמילים אלה יהפכו לדפוס יהיו תוצאות המילחמה ידועות. את מחירה נדע בכאב" „אני חושב על עצמי כנער הלוחם איתם באותה מילחמה ואני חשוף עוד לאש" (עמוד 226); „נגצת תשוב לחיים. המוות יהיה זר קוצים נוסף. מילחמה היא דבר עיקש, מרהים ומשולל לקח. הלקח היחיד הוא — ויהיו מומחי לקחים רבים אחרי המילחמה — שהיא תמיד מרתרת, בלתי־רצויה, אבל בלתי־נמנעת" (עמוד 226); „היגון נערף אל מיזבח הקאסטל. זהו הסרן עליו תרשלו לוחמי כל הדורות שעוד יבואו" (עמוד 229); ועוד מאות מטבעות־לשון שכאלה, המעידות שעפר ותשוקה זו התשובה לשאלה מה זה טנק יפה?

מה זה טנק יפה? ועפר ותשוקה של יורם קניוק, הינם רק מאפיין לתרבות פלדה של דור סופרים, שאמר את כל שהיה לו לומר בשדות־הקרב של תש"ח, כאשר המוכשרים שביניהם נפלו ומילותיהם חקוקות בגווילי אש, והלא מוכשרים נותרו לספר את סיפור המפלה האמיתית של דור זה.

---

* יורם קניוק — **עפר ותשוקה**; הוצאת ספריית פועלים; 265 עמודים (כריכה רכה).

לאחרון עמודיו של הספר. אם הסרט ש־נעשה לפי הספר היה מרתק, הרי שהספר מרתק עשרת מונים, ומומלץ לקורא העב־רי, בשל איכויותיו והן בגלל תרגומו הקולח והמרתק מפורטוגזית, מעשה ידיה של **מרים טבעון**.

שירה

הטריינון

כימעט בכל תרבות ישנה גלריה של דמויות הנמצאות במרכז התרבות או ב־שוליה, שעיקר חייהן נעוץ מחוץ לחיי הספרות, המשמשת להם כעיסוק לשעות הפנאי. זה קרוב לשלושים שנה סובב **אבנר טריינין**, פרופסור לכימיה פיסי־קאלית מסביב לעשיה השירית בישראל, וחוטף מעת לעת ניתזי אבק כוכבי־שירה, שבעזרתם הוא מזין את חרוזיו. טריינין, שהוא אחיו של אלוף **אברשה טמיר**, פי־רסם באחרונה קובץ שירים תחת הכותרת המתאימה לקט שיכחה* שהרי „לקט שי־כחה ופאה, פתמן הפקר ופטורין מן המע־שר” (רש"י, גטין מ"ז).

חרוזיו של אבנר טריינין הם בבחינת הכלאה בלתי־מתאחה של שורות משירי **יהודה עמיחי** עם שורות ודימויים פרי עטו של המשורר הצ'כי **מירוסלאב הו־לוב** (שהוא עצמו מדען, המאכלס את שי־ריו בדימויים בעלי רקע מדעי מובהק, משורר שכימעט אינו מוכר בישראל). חרוזים מפוזרים במיבנים בעלי נטייה לספר סיפור.

בולט בחרוזיו של טריינין — שמשוררים רבים, במיפגשי משוררים בתל־אביב, מכ־נים את תיצרופות חרוזיו בכינוי טריינונים — שכאיש־מדע הוא משקיע זמן רב בקר־יאת שירת ארצות אחרות, תוך שהוא דואג עד מהרה, להביא את הגירסה העב־רית שלו לאותם שירים. איני יודע מה כינוי מכונה מעשה שכזה בקהילית אנשי־המדע, אך בשירה יש לזה כינוי, שמוטב לא להעלותו על הנייר.

כל נסיונותיו המדעיים־שיטתיים של טריינין להפוך את חרוזיו לשירה אינם עולים בידו, וכבר בשיר־הכותרת, שהוא שיר־הפתיחה, הוא מלאה את הקורא בשו־רות כמו: *„כמו מצ'כיב יוצאת בצמה הרוסית / מראם אפורי תימזוג לאימה את התה, / כה לאט היא תמות, ואיזה זימזום...”* והקורא שלא נרדם בשיר הפ־תיחה, ממשיך ליום־הולדתו של המשורר, כמסופר בשיר יום הולדתי, והמדען־חרזן, שנולד בתל־אביב בשנת 1928, מבשר ל־קוראיו: *„נולדתי ביום ולנטיין הקדוש...”* אכן, לידה בת־מזל שאפילו אינה הופכת את טריינין לגנגסטר ספרותי. בשירים אח־רים, כותב טריינין על *„נ"ח שנים” ור"א שנים*,” והקורא היה מסתקרן לראות אותו עורך את רישומי המעבדה שלו באותיות, במקום במיספרים.

מהצ'כי מירוסלאב הולוב, מעניק טריי־נין בביטחון לקוראי חריזתו נתונים מד־עיים, כמו *„גיאומטריה אוקלידית... מד־אור... מדמרחק... מולקולה אחת, מולקולה אחרת... טבלה מחזורית... אטומים... שי־מור החומר... שימור האנרגיה... אנטרו־פיה... הצטברות טעויות...”* ועוד כהנה ו־כהנה, מפרי־מעבדתו המטמיעה את שירת משוררים אחרים לחומר חרוזי חדש, ש־עליו חתום המדען טריינין.

טריינין משרבט את חרוזיו תחת רושם של שתי תגליות גדולות של חייו, האחת ירושלים והשנייה אמריקה. בראשונה מד־גים טריינין כיצד לא לכתוב שירים על ירושלים (*„ירושלים בורות מתולעים ישי־שים נבלעים בחורים... ראש העיר בגיה־נום הפריח / דשאים תן בערוגות...”*).

תגלית אמריקה של טריינין נראית כמ־סע שדוף בעקבות יותר מדי משוררים א־מריקאים בני־זמננו, שבו נראו עקבותיו הגדולות של **וולט ויטמאן**, שטריינין הכניס יותר מדי ממלחיו לחרוזיו. אמנם יש לכבד את תשוקתו של טריינין המדען, להעביר את עיתות הפנאי שלו בחיבור חריזה אך למעיין בשירה זו, אין אשליה של שירת אמת. כל שמזדקר לעין, הוא הדימוי האמיתי היחידי שבסיפרון זה, ובו כותב טריינין: *„אני יושב במעבדה. על הקיר / מנגד בטבלה המחזורית / האטו־מים כמוחי מתחברים / מסתדרים נפרדים וחוזרים...”* או במילים אחרות אני יושב

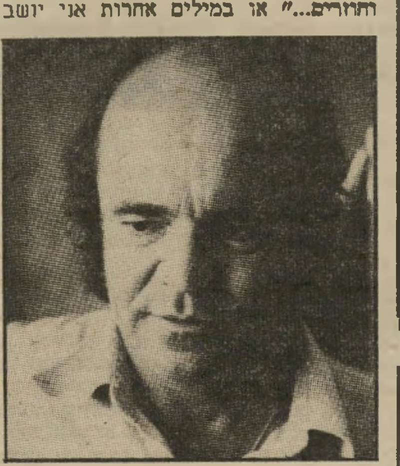

מדען טריינין

מניין נחלתי את השיר?

וכותב וחוזר. על הדף מנגד שירה של אח־רים. החרוזים נכנסים למוחי, מסתדרים נפרדים וחוזרים.

אין דבר עצוב יותר בשירה הישראלית, בראשית 1983, מאשר לקרוא חרוזים של אבנר טריינין, שהם עיבוד לחרוזים של **ישראל אליאז**, שהם עיבוד לחרוזים של **אורציון ברתנא** (שם אמיתי) שהם עיבוד לעוד חצי תריסר חרזנים שכולם ניזונים מהמעיין השירי ששמו זך — עמי־חי — רביקוביץ. כל שחסר, בסיפרון זה, הוא *„התדע מניין נחלתי את שירי...”* כאשר רשימה זו, מביאה את התשובה.

* אבנר טריינין — **לקט שיכחה**; הו־צאת הקיבוץ המאוחד; 62 עמודים (כרי־כה רכה).

מין

לאהוב גבר

בימים אלה ראה אור בתרגום לעברית סיפרה של **אלכסנדרה פני** איך לאהוב גבר*, שהוא הצגת העולם האחר והנגדי לתנועה לשיחרור האשה, ששינתה בשנים האחרונות את האיזון העדין שבין יחסי האשה והגבר.

איך לאהוב גבר חושף את הצורך של הגברים ברוך וברגישות, שאינו פחות מזה של הנשים. ספר זה חושף מערכת מור־כבת של תחושות, שיש בכוחה להביא לכדי אוונו שיוויון נכסף במיטה, בין שני המינים, באמצעות של חומר מדעי בדוק, שאלונים, ראיונות, ומסקנות מדע־יות.

המחברת בוחנת את ההבדלים שבהתנ־הגות המינית בין גברים ונשים, מעט על פחדי המין של הגברים, על התוקפנות, על הרגישות המינית, העצבנות, הבילוש הדו־מיני במיטה, הקלילות שבדיבור על המין ועוד נושאים, שאם אסור, או לא נעים לדבר עליהם, ניתן לקרוא אודותם באיך לאהוב גבר.

הספר, הכתוב בקלילות, מעניק פניני־חוכמה כמו: *„אל תצפי להשיר את מע־צוריך ולהיות לאשה תאוותנית ומשוח־ררת בן לילה... רוב האמריקאים עושים אהבה כאילו היו משתתפים במירוץ... נשים רבות ודאי אינן יודעות זאת, אבל גברים רוצים לעתים קרובות שישלטו בהם...* ועוד כהנה וכהנה.

סיפרה של אלכסנדרה פני הוא עוד אחד מאותם ספרים המורידים את פרופיל־הסתר של המין, והופכים אותו לגלוי, כנדרש בתקופה שבה דועכים גליה הצעקניים של מהפכת שיחרור האשה, שתרמה את שלה לשינויים העוברים על עולמנו. הספר מומ־לץ לכל מי שמוכן לשפר את הבנת עול־מו המיני.

* אלכסנדרה פני — **איך לאהוב גבר**; עברית: צילה אלעזר; הוצאת ארז; 114 עמודים (כריכה רכה).

מי מריבה

„ספר הזהב” של גידעון

עופרת ✻ אפלפלד כתחליף לעמוס עוז

ו/או א"ב יהושע ✻ האם אהרון

מגד מתעלל בחיים גורי?

■ המרצה לתולדות־האמנות **גידעון עופרת**, לוקה במחלתם של מרצי־אמנות רבים ורוצה למצוא עצמו במעמד של אוצר לאמנות באחד המוסיאונים. ועד שיימצא לו מוסיאון כלשהו, עושה עופרת האלטורות מזדמנות באוצרות במקומות בהם אין צורך באוצרים. האלטורה מזדמנת שכזאת היתה לו במישכן נשיאי ישראל, שם התקין בחודש שעבר תערוכה תחת הכותרת דמות החלוץ באמנות ישראל, לבקשתה של רעיית הנשיא, **אופירה נבון**.

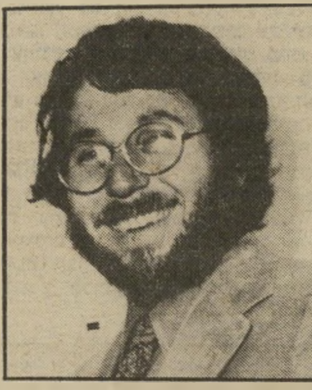

מרצה עופרת

בן רחל וחיים פרידלנד

אם להתעלם מהעובדה, שתערוכה זו ראוייה לתואר התערוכה התלוייה באופן הרע ביותר לשנת 1982,” בשל צפיפות ה־שטח וריבוי המוצגים, הרי שקיים בה ני־צוץ כלשהו, שלא כאן המקום להתייחס אליו. אלא שאת עיני המבקרים בתערו־כה זו, מנקר מוצג אחד, המעיד על אי־שיקול דעתו של עופרת. המוצג הוא תעו־דת־הרשמה לספר הזהב של קרן קיימת לישראל, שעופרת מציגו כמעשה אמנות. אך מבין מאות אלפי תעודות־ההרשמה הוא בחר תעודה, המוקדשת ל„גדעון בן רחל וחיים פרידלנדר, תל־אביב, בהגיעו למצ־וות, ד' חשון תשי"ט — 18.10.1958” שנר־שם על־ידי „ידידי הוריו בלשכת 'חירם' בתל־אביב.” לכל מי שאינו יודע, אותו גדעון בן רחל וחיים פרידלנדר אינו אלא גידעון עופרת. כותב שורות אלה, יכול היה להשאיל לגידעון עופרת־פרידלנדר תעודת־הרשמה לספר־הזהב, שתאריכה הוא עשרות שנים קודם לשנת תשי"ט (1958) שהיא שנת חלוציות ידועה. בעצם תליית תעודת הרשמתו לספר־הזהב, המעיט עופרת מערכה של תערוכת דמות החלוץ באמנות ישראל וערכו כאוצר בעל סיכויים לעתיד.

■ בחירתו של הסופר **אהרון אפלפלד** כחתן פרס ישראל לשנת תשמ"ג, על „תרומתו המקורית לסיפורת העברית” (כמאמר חברי ועדת־השופטים) אינה מחמיאה לספרות העברית, לפרס־ישראל, ובוודאי שלא לחבר־השופטים. לא שאהרון אפלפלד הוא סופר גרוע, אלא שבסדר התרומה ה־מקורית לסיפורת העברית קודמים לו חצי־תריסר סופרים שכל אחד, מסיבה אחרת, לא זכה בפרס. קודמים לאפלפלד, מבין ה־סופרים בני־דורו, סופרים כ**עמוס עוז**, **א"ב יהושע** ו**יצחק בן־נר**, שתרומתם המקורית לסיפורת העברית עולה עשרת מונים על תרומתו של אפלפלד. לשלושת סופרים אלה קודמים בגיל ובמעמד סופ־רים כ**יהושע** („עיר קסומה”) **בר־יוסף** **פינחס** (החיים כמשל) **שדה** ו**בנימין תמוז** (לגבי חלק מיצירותיו. אלא שחבר־השופטים, שכלל את הפרופ' **גרשון שקד** (יו"ר), הפרופ' **ישראל לוין**, הפרופ' **יהודה פרידלנדר** והד"ר **משה גילבוע** — ידעו גם ידעו מה פרצופה של ישראל, שנת 1983. ארבעתם גם ידעו שאסור להעניק פרס ישראל ל„שמאלנים” כעוז ויהושע, ל־„מורד בגל” כבן־נר, למורד ותיק כבר־יוסף, השנוא על קהילית הסופרים, לניצ־שיאן פרו־נוצרי כשדה וליורד־למחצה כת־מוז. בקצב הזה, יזכה בפרס ישראל לספ־רות, שנת תשמ"ד מחבר רבי־המכר **אבשלום קור**. קור לחי.

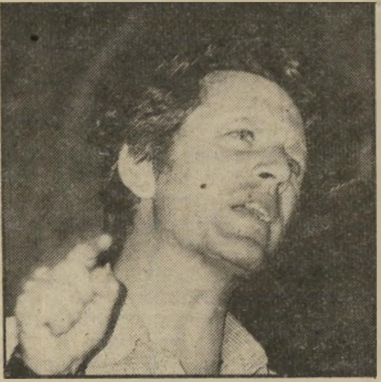

סופר עוז

עונש השמאלנות

■ לפני כמה שנים שחט המבקר הד"ר **דן מירון**, בשחיטה כשרה, את העיתונאי־סופר **אהרון מגד**, על כלל יצירתו הספרותית בכתב־העת עכשיו. החודש, החזיר מגד למירון ברומן תחת הכותרת הגמל ודבשת הזהב, שבו הוציא מגד את מררתו על ביקורת הספרות בישראל, שהצליחה להסליד בשנים האחרונות את מגד על ציבור הקוראים, ובצדק. אלא, שלצורך מיתקפתו, שספק אם הקיזה טיפת דם אחת מגופו של מבקר־ספרות כלשהו במדינה, כולל מירון, התעלל אהרון מגד בחברו־לעט במשך שנים רבות, מאז ימי הפלמ"ח, המשורר והעיתונאי הירושלמי **חיים גורי**. את המפתח להתעללות זו חשף המבקר **יורם ברונובסקי** ברשימה תחת הכותרת גמלים, לטאות וארנבים — בקריית ספר שאותה הקדיש לסיפרו של מגד, שראה אור, בספריה לעם של עם עובד. ברונובסקי מגלה, ברמז עבה, כי הפרופסור **שך**, גיבורו של מגד, הינו חיים גורי, וזאת מבלי לנקוב בשמו, אלא בהדבקת תארים, וכך כתב ברונובסקי: *„הפך אהרון מגד את המשורר־העיתונאי הירושלמי שאני חושב עליו, והוא אבי אבות החנפים והסלחנים בכתיבה העברית בת ימינו... המיר את 'האלימות המובהקה' של הירושלמי האדילי באלי־מות רעהו' של התל־אביבי עשוק־הילדות. החליף את לב־הזהב של המשורר והקשקשן הירושלמי בכליות החולות, הרעות, של המבקר התל־אביבי. כן, אני כימעט בטוח: פתר־תי את חידת שך...”* לבי, לבי על חיים גורי, שזכה לדברים שכאלה מחבר לעט של שנים כה רבות. גורי ראוי לחברים טובים מאהרון מגד.

מאת דן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

גליון „העולם הזה," שראה־אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא כתבת־שער נוספת שעסקה בפסק־הדין בערעורו של ד״ר ישראל קסטנר אשר כבר נרצח. השאלה העיקרית היתה: „האם מותר לשתף פעולה עם האוייב הור?" כתבה זו שבה וחשפה לפני הקוראים את הדראמה שהתרחשה מאחרי הקלעים במישפט שהסעיר כמה שנים את ישראל והביא להפלתה של אחת ממשלות ישראל. כתבת־רקע, תחת הכותרת „תעלולי המיליונר הנרדף", סיקרה את סיפורו של המיליונר יוסף יואנוביצ׳י, שסיכן את יחסי ישראל וצרפת, שממנה נמלט (ראה: העם). מדור הס־

לפני 25 שנה

פורט סיקר את סיפור עלילותיו של עמנואל פינס, כפי שהוא עצמו חיברו, תחת הכותרת „אצלח את תעלת לה־מאנש."
בשער הגליון: נרצח ד״ר ישראל רודולף קסטנר.

„העולם הזה" 1059
תאריך: 15.1.1958

פרשת התביעה להסגרת יוסף יואנוביצ׳י ✱ מדוע לא גוייס (השר) משה ניסים לצה״ל?

העם

חוק הארץ

בימים הטובים של השילטון התורכי בארץ־ישראל שרר בארץ מישטר הקפיטולאציות — מישטר שנתן לסוכנים זרים שילטון רשמי על שטחי־חיים נרחבים בארץ.

כשהיה פוחז ירושלמי תולש, כטוב ליבו ביין, את דגלו של הוד קיסרותו, הצאר של כל הרוסים, מעל בניין הקונסוליה הרוסית שממול השער החדש המוליך לכנסיית הקבר הקדוש, היה הדבר גורם לתגובה חמורה. הצאר היה משגר את חיל־הים שלו למיצרי הבוספורוס. האניות לא הוצאו משם עד אשר נזף הסולטאן התורכי בבאשא (פחה) של ירושלים, והבאשא היה מטיל על מפקד המישטרה העירוני להלקות בפומבי תריסר פוחזים.

מאז עברו מים רבים בירדן. אך השבוע היה נדמה שהמצב חוזר לקדמותו. ויחד עימו, כך נסתבר, חזרה לקדמותה גם הפסיכולוגיה של פרנסי־הציבור של הכולל הישראלי.

מה יגידו בגת? במרכז הפרשה עמד רמאי רומני שברח מצרפת, סוחר־הגרוטאות יוסף יואנוביצ׳י. ממשלת צרפת דרשה את הסגרתו, בעוון מעשים שונים שהיו (או לא היו) בגדר הונאה כלפי ממשלת צרפת. עד כאן היה הכל רגיל. אולם תגובת הציבור הישראלי היתה בלתי־רגילה.

„להסגיר!" תבע בכותרת צעקנית איש־מערכת מעריב, שהסביר בקול היסטרי, שאם לא תסגיר ישראל את האיש ללא דיחוי, יגרום הדבר להרעת יחסו של העם הצרפתי לישראל. „מה יגידו פיגארו?" שאל בחרדה עיתונאי אחר. „מה יגיד לה מונד?" המחפיר בתגובות שכאלה היה בכך שאיש מהשואלים לא שאל את השאלה היחידה שצריכה לעניין במיקרה כה את אזרחי מדינה חופשית: „מה אומר החוק הישראלי?" כי המיבחן האמיתי ביותר לעצמאותה של מדינה — ושל האומה המשמשת לה בסיס — הוא שהחוק הריבוני שלה בלבד ייקבע את גורלם של האנשים הנמצאים בין גבולותיה.

יהיו מעשיו של יואנוביצ׳י בצרפת מעורפלים ומפוקפקים כאשר יהיו, הרי שברגע זה הוא תושב הרפובליקה העצמאית של ישראל. לגבי מיליון ושמונה מאות אלף אזרחי המדינה לא יקבע מה אומר הקורא בפאריס או העיתונאי במארסיי. לגביו לא תקבע אפילו עמדתה של ממשלה ידידותית כמו זו היושבת בפאריס. לגביו יקבע אך ורק דבר אחד: חוק הארץ.

דת

צו־גיוס מכשיר כשר

סמוך לבחירתו של הרב יצחק רחמים ניסים למישרת הרב הראשי התפרסמה בהעולם הזה (972) כתבה שבה פורטו התככים המיפלגתיים והקנוניות שליוו את בחירתו של הרב ניסים למישרה הרמה.

בין השאר הוזכרה העובדה, שאף אחד מבניו של הרב לא שירת בצבא. כשהחלה לפני כמה חודשים מפלגת אחדות־העבודה במסעה האנטי־דתי, נישלה פרט זה מתוך מעמקי־השיכחה והועלה על־ידי ח״כ יצחק בן־אהרון, בשאילתה בכנסת, שהופנתה לשר־הביטחון.

שאל חבר־הכנסת בן־אהרון: „האם שר־הביטחון יכול לתת הסבר לכך מדוע לא גוייסו בניו של הרב ניסים לצה״ל, ואם לא גוייסו, מה היו הסיבות לשיחרורם?"

הנוהג, המחייב שרים להשיב על שאילתא שהוגשה להם, תוך שבועיים מיום הגשתה, איננו נשמר במיוחד בכנסת. משום כך לא התפלא איש כאשר השאילתא הנדונה לא נענתה בזמן, הצטרפה לערימת השאילתות המצפות לתשובתו של בן־גוריון.

המזכיר הוחלף. כל העניין היה נשכח, לולא הזדרז מישהו השבוע להדליף לעיתונות ידיעה, לפיה עומד אחד מבניו של הרב ניסים להיות מגוייס לצה״ל.

ידיעה קצרה שהופיעה בעמוד האחורי של הארץ, מסרה, כי מישרד־הביטחון מתכונן לגייס את אחד מבני הרב. מעריב ידע כבר לספר פרטים נוספים. הוא נמנע מלהזכיר את שמו של הבן הבכור, בצלאל, הזכיר רק את שמות שני הבנים האחרים, מאיר בניהו, (29), המשמש כמזכירו של מכון בן־צבי לחקר קהילות המיזרח, מכון שהנשיא עומד בראשו, ומשה (23) ששימש עד לפני ימים ספורים כמזכירו האישי של הרב הראשי עצמו.

לקוראים היה ברור כי כוונת הגיוס היא לבן הצעיר*, מאחר שגיוסו של המזכיר המדעי של הנשיא היה נראה מוזר במקצת. מישפחת הרב ניסים, מצידה, שמרה על איפול גמור. לבנים ניתנה הוראה להימנע מלהיפגש עם כתבים. משה הורחק מן הלישכה. עיתונאים שניסו להתקשר עם מזכירו של הרב וקיוו למצוא שם את משה, נוכחו לדעת שמקומו נתפס על־ידי בחור צעיר ובלתי־מוכר בשם אשר מויאל.

שלושה משוחררים. הדלפת הידיעה על הגיוס הקרוב, בשעה שהרב היה עסוק במלחמתו עם בית־החרושת לנייר בחדרה על העבודה בשבת, נראתה כאמצעי לחץ שנועד לרכך את קשי־עורפו של הרב הראשי הספרדי.

בשעה שמנהלי מיפעלי נייר־חדרה נאבקו מאבק נואש ברבנות, שהכריזה חרם על תוצרת המיפעל בגלל העסקתם של פועלים יהודיים בשבת, המשיכו מקורות סמויים להדליף לעיתונות ידיעות נוספות. בין הכתבים בירושלים נפוצה השמועה, שהכוונה איננה לגייס בן אחד של הרב ניסים בלבד, כי אם את שני הבנים, משה ומאיר מאחד.

משה, ששוחרר בשעתו אחרי שהצהיר על היותו תלמיד ישיבה, למרות שלא למד בזמן האחרון בישיבה לימודים סדירים, התחמק בשיטתיות מכל פגישה אפשרית עם עיתונאים.

חקירה קצרה העלתה שמשה, יד ימינו של הרב, למד בשעתו בישיבת שערי ציון, שהיתה שייכת לרב עוזיאל המנוח, ואילו מאיר בניהו, שוחרר אחרי שהוסמך כרב, משמש להלכה כרב בבית־הכנסת הנמצא בביתו הישן של הרב ניסים, ברחוב דויד ילין בירושלים, מקבל משכורת כרב, נוסף על משכורתו כמזכיר מכון בן־צבי. תושבי השכונה מתקשים להיזכר ביום שבו ביקר הרב מאיר בניהו לאחרונה בבית־הכנסת, הקיים רק להלכה ואינו משמש כמעט כמקום תפילה.

בצלאל, הבן הבכור, עובד בבית־חרושת למוצרי טריקו בשכונת רוממה בירושלים, מיפעל הרשום על שם אחיו, של הרב ניסים. גם בצלאל שוחרר מגיוס (מטעמי בריאות, אחרי ששימש בעצמו במשך זמן מה כפקיד בלישכת־הגיוס בירושלים לפני שנים אחדות.

ניצחון בחדרה. נראה, כי האיום לגייס את אחד מבניו לצבא לא השפיע כלל על חריפות מילחמתו של הרב ניסים במיפעלי הנייר. השבוע הסתיימה המילחמה בניצחונו המוחלט של הרב. בהסכם שנחתם בנוכחות שר־המיסחר־והתעשייה, פינחס ספיר, קיבלו על עצמם חרשתני חדרה את תנאי הרב במלואם. הם התחייבו להפסיק את העבודה בשבת, להחזיק על חשבונם משגיח מטעם הרבנות שיפקח על ביצוע ההסכם.

השבוע חיכו עדיין בניו של הרב ניסים לצו־גיוס, אולם לא היה ברור אם הוא יודפס על נייר חדרה כשר למהדרין, או שלא יודפס בכלל *.

* משה ניסים משמש כיום כשר־מישפטים בממשלת ישראל.

* לבסוף גוייס משה ניסים, ושירת כ־סמל־דת באחד מבסיסי חיל־האוויר, עד שנשלף בעצת אביו הרב, על־ידי מיפלגת הציונים הכלליים (כיום: המיפלגה הליברלית) והוצע לשמש כחבר־כנסת המייצג את עדות־המיזרח מטעם מיפלגה זו — תפקיד שהביאו עד למישרת שר־המישפטים הנוכחי.

שחיין ואלוף מטעם עצמו

תצלומו של עמנואל פינס, מי שהציג עצמו כ„אלוף ישראל בשחייה למרחקים ארוכים" ושיצא לכבוש את תעלת לה־מאנש בשחייה, בחסות העולם הזה. בסופו של דבר התברר כי המדובר בתרמית, שאותה בנה פינס. כשהוא מותח את כולם. כיום חי פינס בשווייץ ושולט על אימפריה כלכלית של עשרות מיליוני דולרים.

מכתבים

שורת המכחישים

אין אני פ׳ עשהאל, אשר את ביקורת הרדיו שלו בהארץ מסרתם בשבועונכם (העולם הזה 1057), בתוספת ההערה כי יש משוכנעים שאני הוא **.

מידד שיף, תל־אביב

** פ׳ עשהאל היה כינוי של הסופר פינחס שדה, ששימש כמבקר־רדיו של הארץ. תחת אותו שם פירסם שנים מאוחר יותר רשימות על אמנות בידיעות אחרונות.

אנשים

● מלכודת לשונית טמן ח״כ תנועת החרות **מנחם בגין** לראש־הממשלה **דויד בן־גוריון**, בשעת נאומו, שבו הציג את ממשלתו החדשה לפני הכנסת, כאשר אמר בן־גוריון: „אינני מומחה לכלכלה, אינני מומחה לצבא. אינני מומחה לשום דבר מלבד ציונות." שיסע אותו בגין בקריאת־ביניים: „לציונות?" ובן־גוריון אישר במקום: „כן אדוני, לציונות!" השיב לו בגין: „אתה הרי אמרת שאין שום ציונות..."

● ח״כ אגודת ישראל **יעקב כץ**, בשעת נאום בכנסת, על הסופר **משה שמיר**: „הוא שולל את זכות קיומה של המדינה, אם היא לא תספק לו נשים נוכריות, שעמן ירצה להתחתן."

● חבר־הכנסת **יגאל אלון**, בנאום על המשבר־הממשלתי: „ממשלה קטנה, אשר למען קיום הרוב שלה יש צורך באמבולנסים בפתח־הכנסת, אינה הממשלה הרצוייה לכנסת."

● שר־האוצר **לוי אשכול**, בתשובה לקריאת־ביניים של חברת־הכנסת **אסתר וילנסקה**: „אני מצטער מאוד שאין ביכולתי להטיל מיסים על קריאות־הביניים שלך."

● הרמטכ״ל רב־אלוף **משה דיין**, בהיעתרו להופיע בטלוויזיה הבריטית עם הגיעו מסיור בבורמה ללונדון: „גמרתי אומר להתרחק מכל פירסומת בכל צורה שהיא. אך רב־אלוף **יעקב דורי** הוא מורי ורבי. אם הוא מבקש ממני זאת, איני יכול לסרב לו."

את פשוט נקיה יותר עם טמפוני או־בֶּה

אשה המשתמשת בתחבושות לעולם לא תרגיש רעננה לאורך זמן. אין זה משנה כלל כמה פעמים ביום היא תתקלח וכמה בגדים תחליף — הרגשת הרענ־נות שלה תעלם לאחר זמן קצר. השמוש בתחבושות גורם להרגשה לא נקיה, לריח ולאי־נעימות. כל אלה,בנוסף לסרבול ולאי הנוחות. אולם אצל אשה המשתמשת בטמפוני או־בֶּה המצב שונה לחלוטין. טמפון או־בֶּה הקטן, הנו האמצעי ההיגייני הפנימי האידיאלי לאשה המודרנית. לנשים המקפידות על "סטריליות" כדאי לדעת כי טמפון או־בֶּה מיוצר בשיטות חדישות וללא מגע יד אדם. או־בֶּה,הטמפון הקטן ללא מוליך, מועדף ע"י עשרות מיליוני נשים בעולם על פני כל טמפונים עם מוליך ותחבושות. מנסיונן הן יודעות כי בשמוש בטמפון או־בֶּה נשמרת ההיגיינה לאורך כל הדרך (גם בעת ההחדרה, שהיא קלה ונוחה ועד שהטמפון מוכנס למקום המיועד לו). לכן, אשה המשתמשת באו־בֶּה, שהנו האמצעי ההיגייני המושלם, מרגי־שה נקיה יותר כל ימי המחזור החודשי טמפון או־בֶּה בעל כושר הספיגה המעולה, מתאים למבנה האנטומי שלך. או־בֶּה אינו מתארך ומתדלדל בעת הספיגה, אלא מתרחב ואוטם, ולכן הוא מעניק לך תחושת נקיון ויובש במשך כל זמן המחזור. מאחר והספיגה נעשית בתוך הנרתיק אין הדם בא במגע עם האויר, ולכן לא נוצר כל ריח. ברור, שכאשר את מרגישה נקיה ורעננה את מרגישה גם בטוחה ומשוחררת. את יכולה לתפקד כרגיל, ללא חשש וללא הגבלה, בימי המחזור ממש כמו בשאר ימי החודש. החדרתו של טמפון או־בֶּה פשוטה, דחיפה קלה והוא בפנים. או־בֶּה,טמפון היגייני ללא מוליך, מועדף ע"י מיליוני נשים באירופה מזה שנים רבות, ולאח־רונה נמכר בהצלחה גם בארה"ב. לאו־בֶּה שלושה גדלים: מיני — לנערות ולבתולות, נורמל — למרבית הנשים, ואקסטרה — לנשים עם דימום רב.

עם או־בֶּה את מרגישה נקיה ובטוחה.

לכ' או־בֶּה מח' ההסברה ת.ד. 2115, חיפה 31020
נא לשלוח לי את חוברת ההדרכה והשי: 3 טמפונים בנרתיק

שם ______
כתובת ______
גיל ______

□ משתמשת בטמפונים □ לא משתמשת

o.b.

או־בֶּה טבעי ובטוח

"המנוע שלי עבר 500,000 ק"מ.
כמהנדס רכב אני יודע שכדי להגיע לכך
הוא צריך טפול טוב ושמן טוב.
אני השתמשתי בשמן של סונול."
ג'ו קריידן - מהנדס רכב.
תראה, במנוע אין חכמות.
בשביל שיעבוד חלק,
קילומטרז' גבוה, בלי תקלות,
צריך לטפל בו בשמן הנכון.
כמהנדס רכב וכמנהל מוסך
שנים רבות, אני מצפה
משמן־מנוע שיבצע 4 פעולות —
מניעת חכוך, קרור, ניקוי ואטימה.
אלה אמות־המידה שהנחו אותי
בבחירת השמן למכונית שלי —
צ'מפנול של סונול.
וזה עובד. עובדה. למעלה מ־500,000 ק"מ
באותו מנוע — ללא תקלות.
סונול
סונול איתך בכל הדרכים

תוכניות מועדפות
בטלוויזיה הישראלית

יום רביעי

12. 1

● סידרה: רודה (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק פגישה עיוורת.

● מכבי תל־אביב — צה"אס־קה מוסקבה (9.30 — שידור בצבע, פרשנות עברית). שידור ישיר מבריסל, של מישחק הכדורסל במיסגרת גביע אירופה לאלופות.

● מותחן: קווינסי (11.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק שעת השיכורים שב ומביא את סיפורו של הפתולוג, שאותו מגלם השחקן ג'ק קלוגמן. סרט זה מטפל בבעיית השיכרות בקרב הנוער בארצות־הברית. נערה, קרובת מישפחה של קווינסי נפצעת בתאונת־דרכים בעת נהיגה במצב של שיכרות.

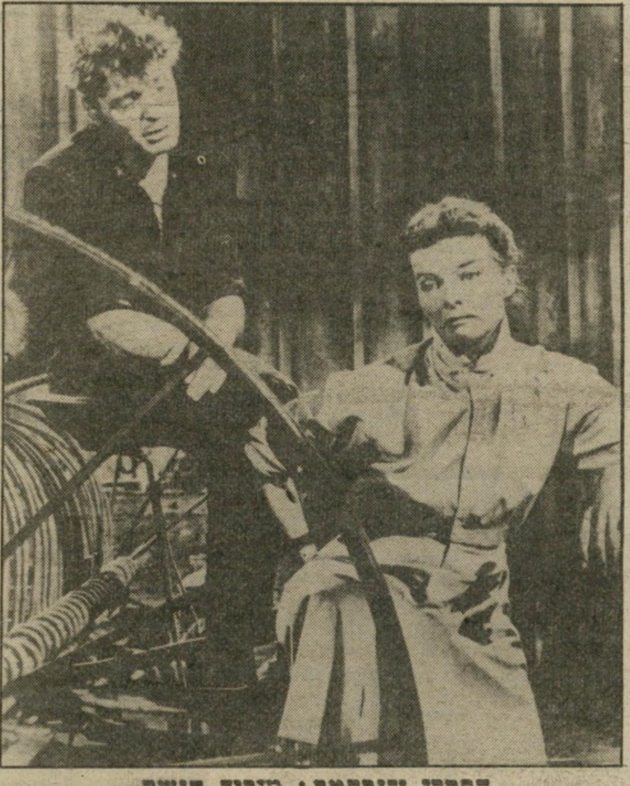

הפבורן ולנקסטר: מוריד הגשם
יום שישי, שעה 9.15

יום חמישי

13. 1

● תעודה: על המוסד (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סרט שלישי ואחרון בסידרה העוסקת בפעילות המוסד וקהילת המודיעין הישראלית. בפרק זה מובא דיוקנו של אחד משוביו של אדולף אייכמן, ניצול שואה ואיש מרכזי בשירותי הביטחון. את הסרט ביים גידעון גנני.

● מכבי תל־אביב — צה"אס־קה מוסקבה (9.30 — שידור בצבע, פרשנות עברית). שידור ישיר של המישחק השני בין שתי הקבוצות, במיסגרת מישחקי הגמר של גביע אירופה לאלופות.

● סידרה קומית: שלי (11.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק האחרון בסידרה מקסימה זו, תחת הכותרת העיקר לצחוק, ובו מתוארת התרגשותו של שלי כאשר פרן יולדת את ילדם.

יום שישי

14. 1

● סרט ערבי: המקרדלים (5.32 — שידור בצבע, מדבר ערבית). גירסה מצרית עדכנית למחזהו של ויליאם שייקספיר המלך ליר. אדם הוא קבלן עשיר השולט בעריצות בעובדיו ובבני מישפחתו. הוא נאלץ לנסוע לחו"ל בשל מחלה, כאשר שותפו ואשתו תותרים לשעבד לעצמם את רכושו כדי לנקום בו. בסרט משתתפים: פריד שווקי, סוהייר רמזי, מוצטפא פאהמי וסנא גמיל.

● סרט קולנוע: מוריד הגשם (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סירטו של הבימאי ג'וף אנטוני, המבוסס על מחזה־תיאטרון מצליח. בתפקידים הראשיים: קתרין הפבורן, ברט לנקסטר, לויד ברידג'ס, ארל הולימן וונדל קורי.

שבת

15. 1

● סידרה חדשה: ימים מאושרים (8.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). סידרה קומית חדשה על צעירים בגילאי בית־הספר התיכון בעיירה אמריקאית. מדי שבוע יוצגו אירועים משעשעים בחייהם של ריצ'י וחברו פוטסי בבית, בבית־הספר, במרכזי השעשועים של העיירה, כאשר ברקע שירי אמריקה של שנות ה־50. הפרק הראשון, עד הסוף, מפגיש את פוטסי וריצ'י בדרייב אין.

● דראמה: ידידי נפש (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הסרט עוסק במשמעות האמיתית של יחסי חברות בין גברים, על רקע תחרות נואשת וקינאה בהצלחות ובקאריירה אצל נשים. למרות רצינות הנושא עוסקת בו הדראמה בקלילות. מייקל ופיטר, חברים מימי לימודיהם באוכספורד, רבו על עניין פעוט ופיטר חש כי איבד את הטוב ברעיו. כעבור 10 שנים הוא פוגש באשתו ובהדרגה שבה החברות על כנה. את התסריט כתב פרדריק רפאל, מחבר הסידרה חלומות של זוהר, שהוקרנה בעבר בהצלחה.

● סידרה: לא יאומן כי יסופר (11.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). הפרק השיטה הטובה ביותר מספר על מנהל־בנק המקבל תלונות על אי־סדרים בסניף הבנק שבעיירה קטנה.

הווארד, וינקלר, וויליאמס ומורטי: ימים מאושרים
מוצאי־שבת, שעה 8.30

יום ראשון

16. 1

● תיעוד: מסע בערבה (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית). סירטה של נעמי קפלנסקי.

● תיעוד + בידור: זהירות — בנזין (9.45 — שידור בצבע, מדבר ומזמר עברית). סירטו של הבימאי צבי („צבה") גורן, המביא את דיוקנה של להקת בנזין.

● סידרה: ויין ושוסטר (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרק זה בסידרה הקומית מוקדש לנפלאות התיקשורת.

יום שני

17. 1

● בידור: תהילה (8.05 — שידור בצבע, מדבר, מזמר ומרקד באנגלית). הפרק המופע.

● דיוקנאות יוצרים: ניסים אלוני (9.30 — שידור בצבע, מדבר עברית). דיוקנו של המחזאי והבימאי ניסים אלוני, חתן פרס ביאליק לשנה זו.

יום שלישי

18. 1

● סידרה: חדרמיון (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית). פרק נוסף בסידרה המביאה את עלילותיו של הרופא טרפר ג'ון, תחת הכותרת המחליף.

● בלט: מחווה לניז'ינסקי (10.15 — שידור בצבע, אנגלית). הרקדן רודולף נורייב מעניק מחווה לרקדן הנודע של ראשית המאה, ואסלב ניז'ינסקי. הפקה: סי־בי־אס.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 12. 1

● סידרה קומית: בנסון (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 25 דקות — מדבר אנגלית). עם הפסקת הקרנתה של הסידרה על מסכינו, היא תוקרן מדי שבוע בירדן.

● נבואות שחורות: מילחמת העולם השלישית (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 50 דקות — מדבר אנגלית). פרק שני בסידרה בת ארבעה פרקים, המתארת סיטואציה שבה מכריזה ארצות־הברית מילחמה על ברית־המועצות, בעיקבות פעילות מילחמתית רוסית באלסקה.

יום חמישי 13. 1

● קומדימה: טוראית בנג'מין (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 25 דקות — מדבר אנגלית). מן המפורסמות הוא שכל סרט אמריקאי מצליח, הופך תוך זמן קצר לסידרה טלוויזיונית. כך קרה גם לטוראית בנג'מין, שהוצג בארץ לפני חודשים אחדים.

● למישפחה: שמונה זה מספיק (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 50 דקות — מדבר אנגלית). מה קורה כאשר גבר מזדקן מתחתן עם נערה צעירה, ההופכת אם חורגת לשמונת ילדיו מנישואיו הראשונים?

יום שישי 14. 1

● סידרה עלילתית: כרכולת הכז (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 50 דקות — מדבר אנגלית). העלילה מתרחשת בקליפורניה. במרכז הסידרה סבתא שתלטנית ועשירה, שירשה בית־זיקוק ושולטת בחייהם של כל אלה הבאים איתה בקישרי מיסחר או מישפחה.

יום שבת 15. 1

● ספורט: העולם חמוזר של הספורט (6.55 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 25 דקות — מדבר אנגלית). סידרה על ענפי ספורט יוצאי־דופן.

● סידרה קומית: צעירים בלב (8.30 — שידור בצבע — ערוץ 3 — 25 דקות — מדבר אנגלית). סידרה המביטה בעין צוחקת על חייהם של זוג זקנים החיים מקיצבת זיקנה, ונהנים מן החיים למרות המריבות הקטנות הפורצות ביניהם בעיקר על רקע קינאתה של האשה.

יום ראשון 16. 1

● קירקס: עולם הקירקס (5.45 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 25 דקות — מדבר אנגלית). בידור לקטנים ולגדולים עם לוליינים, מאלפי חיות־טרף, ליצנים ובעלי־חיים.

● סידרת הרפתקאות: שוגון (9.10 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 50 דקות — מדבר אנגלית). סידרה על פי סיפרו של ג'יימס קליוול. עלילת הסידרה מתרחשת ביפאן במאה ה־17; אוניה של פיראטים נקלעת לחופי יפאן, נשבית ואנשיה עוברים עינויי־תופת. בתפקיד הראשי: ריצ'רד צ'מברליין.

יום שני 17. 1

● לילדים: אבוט וקוסטלו (6.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 20 דקות — מדבר אנגלית). סידרת אנימציה שגיבוריה הם שני הקומיקאים המפורסמים.

● קומדיה: החצי השני (8.30 — ערוץ 6 — שידורב צבע — 25 דקות — מדבר אנגלית). פרקים חדשים בסידרה הבריטית המספרת על קשריו הרומנטיים של חבר פרלמנט, הרואה את עצמו כאיש החברה הגבוהה, עם דוגמנית יפהפיה מדלת העם.

● בידור: מיבחר שירים (10.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 50 דקות — מזמר ערבית). תוכנית בידור הכוללת מיבחר שירים ערביים פופולריים.

יום שלישי 18. 1

● לילדים: היידי בת־ההרים (6.10 — ערוץ 3 — שידור בצבע — 25 דקות — מדבר אנגלית). סיפור הילדים הקלאסי בגירסה אנגלית. הסידרה צולמה במקום ההתרחשות — שווייץ וגרמניה.

● סידרה עלילתית: דאלאס (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע — 50 דקות מדבר אנגלית). המשך עלילותיהם של בני מישפחת יואינג, שחזרו אל המסך הקטן אחרי היעדרות ממושכת. ג'ייאר טומן פח לקליף בארנס, וגורם להסתבכותו בעיסקת קרקעות, על רקע הרומן הפורח בין קליף וגרושתו, סו־אלן. בובי נכנע לסחיטה נוספת בעניין בנו המאומץ כריסטופר (בנם של קריסטין וג'ייאר) ומיץ' מודיע ללוסי על החלטתו להתגרש ממנה.

(המשך מעמוד 13)

חסיד של חומייני ויושב בביקעה. פלג זה מנהל מילחמת־גרילה בצה״ל.

אתה פוגש בקצין דרוזי בכיר בביירות, ואינך יודע: האם הוא משרת את הנשיא המארוני? או את ראש־הממשלה הסוני? או את ארסלאן, בן־חסות ישראל? או את ג׳נבלט, ידיד אש״ף? או את כולם יחד? או אף לא אחד מהם?

הצבא הלבנוני, הסר למרותו של הנשיא הפלאנגיסטי, אינו מעז להיכנס לביירות המיזרחית, כי הפלאנגות הודיעו שיפתחו עליו באש אם אך יראה את פרצופו שם.

ומיהן הפלאנגות? האם הן תומכות ב־אמין אל־ג׳מייל, נציגן, או מתכוונות לר־צוח אותו? האם פיאר אל־ג׳מייל, האב, תומך בבנו, או מתנגד לו? האם כל הז־פלאנגות, או רוב הפלאנגות, או חלק מן הפלאנגות, רוצות בהישארות צה״ל או בסילוקו? האם ירצחו מחר איש את רעהו, כפי שרצחו בעבר את אחיהם המארוניים, תומכי שמעון ופראנג׳ייה?

האם המוני הסונים תומכים בפיאודלים העשירים המייצגים אותם, שכרתו ברית עם אל־ג׳מייל, או עומדים לחסל אותם?

האם מנהיגי השיעים, שעמדו לכרות ברית עם אמין, שונאים אותו עכשיו מפני שהוא בגד בהם כדי לכרות ברית עם רא־שי הסונים?

וביכלל, האם רוצה אמין להשתמש בצה״ל כדי להשתלט על כל לבנון, תחת להיות ראש־העיר של ביירות? האם הוא רוצה להשתמש בסעודיה כדי לסלק את צה״ל ואת הסורים? האם הוא משלים עם חלוקת־לבנון, כדי לחלוש לפחות על המובלעת הנוצרית?

האם הוא מוליך את כולם באף, מבלי לדעת מה הוא רוצה? מי מייצג אותו? את מי הוא מייצג? האם ביכלל מייצג מישהו את מי־שהו?

בחג־המולד קושטה והוארה ביירות המ־ערבית כמו ריו בימי הקארניוואל. ראשי הציבורים, השונאים זה את זה, חגגו יחדיו בין הררי המזון, במרחק של קילומטר או שניים משאתילא הרעבה. הם זללו וסבאו, וקיללו ביחד את צה״ל. ובינתיים ערכו חיילי הצבא הלבנוני, לא הרחק משם, מצור על פלסטינים, כמו אקציה גרמנית בגטו ורשה.

■ ■ ■

בית־המשוגעים הרצחני הזה רוצה אריאל שרון להשיג „נורמליז־ציה,״ בכוח־הנשק, באיומים, בכפייה.

עצם הרעיון מגוחך.

אי־אפשר להשיג בכוח נורמליזציה גם עם מדינה מסודרת כמו מצריים.

כי נורמליזציה פירושה — יחסים בין בני־אדם. בכוח האקדח אפשר לצוות על פלוני שירים את ידיו, ולרוקן את כיסיו. אך אי־אפשר להכריח אותו לאהוב את בעל־האקדח.

כל זה מוכח עתה במצריים. המצרים מרגישים כי הישראלים בגדו בהם, ירקו בפניהם, דרסו את רגשותיהם ברגל גאווה. הם מתנהגים כפי שמתנהג אדם נורמלי המרגיש כך. במצב כזה, הנורמליזציה היא מצב בלתי־נורמלי.

עכשיו מאמין שרון כי בכוח הטאנקים אפשר להכריח את הלבנונים להסכים ל־„נורמליזציה״ — כשהנורמה היחידה ה־קיימת בלבנון היא רצח הדדי.

מבחינה זו כבר יש נורמליזציה — הלבנונים רוצחים את חיילי צה״ל כפי שהם רגילים לרצוח איש את רעהו.

במערב הפרוע נולד המושג „חתונת־רובה־הציד״. כאשר היה גבר מכניס אשה להריון, היה אביה של הגברת מוריד מן ה־קיר את רובה־הציד שלו, תוקע את הלוע בגב הגבר ומצעיד אותו אל הכומר הק־רוב ביותר, וזה היה משיא את הזוג.

מבחינה זו אין הצפון הפרוע שלנו דומה למערב הפרוע. לא תקום חתונה כזאת. ואילו קמה, מה היא היתה שווה?

שידור

צל"ש

טריף ירדני

● למחלקת התוכניות של **הטלוויזיה הירדנית**, שהוכיחה באמצעות לוח־המי־שדרים החדש שלה (החל באחד בינואר 1983) את עליונותה על הטלוויזית הישר־אלית בבחירת תוכניות. לוח־המישדרים ה־ירדני מעמיד בספק־רב את היומרות התר־בותיות של הטלוויזיה־הישראלית כטלווי־זיה של עם הספר והתרבות.

בין הסדרות החדשות של הטלוויזיה־הירדנית בולטים שוגון (יום א׳) מוסיקה בזמן (כנ״ל) שעה אחת עם אגאטה כריסטי (יום ב׳); דאלאס (יום ג׳); מילחמת העולם השלישית (יום ד׳); ניקולאס ניקלבי (יום ו׳) ועוד סידרה של קומדיות איכותיות. כושר בחירת הסרטים של הטלוויזיה היר־דנית מהווה עוד הוכחה לכך שאת הטלווי־זיה הישראלית מנהלת כיום חבורת לא־יוצלחים, חסרי הבנה אלמנטרית. המשאי־רה לצופי־הטלוויזיה (בעיקר באיזורי ההר) את הזכות ליהנות מתוכניותיה של הטל־וויזיה הירדנית, תחת להתיסר מהאיוולת המוקרנת בערוצו של **טוביה סער**.

צל"ג

שלוש בובות שעווה

● לצוות התוכנית מוקד של השבוע שעבר (**יעקב אחימאיר, יורם רונן** ו־**דן סממה**) על גימגומיהם הפחדניים מול

כתב סממה
נמושות מול בולדוזר

הופעתו הדורסנית של מרואיינם, שר־הבי־טחון, אריאל שרון. השר, שניצל את המסך לעשיית הון פוליטי, הטיח בפני שלושת הכתבים סידרת האשמות מגוחכות (ראה יומן אישי). שלושת הכתבים הנכנעים איפשרו לשרון לערוך על המירקע לינץ׳ מצולם במיקצוע העיתונות. השיא היה כא־שר דן סממה הוכיח אפסות מול האשמותיו של שרון על שידור כתבת רד אלינו אווירון, ונראה כתלמיד נזוף מול מורו. תוכנית זו היתה תצוגה של גמושות מול בולדוזר. אילו ישבו מול שרון שלוש בובות־שעווה, והשאלות היו מוגשות לשרון מראש בכתב, לא היה משתנה דבר.

מאחרי הקלעים

הקרפיון במחלקה

רוח רעה מהלכת מזה כמה שבועות ב־מיסדרון חטיבת־החדשות של הטלוויזיה. מקור הרוח הרעה הוא כתב הרדיו לשעבר, **מיכאל קרפין**, שניצל את שליחותו כ־כתב רשות־השידור בגרמניה כדי להתברג בחטיבת־החדשות של הטלוויזיה. קרפין, המתפקד כאחד מעוזריו של עורך מבט **יאיר שטרן** (תפקיד שבו הוא מלגלג על כישוריו המיקצועיים של הממונה עליו), החליף את שטרן, שיצא לחופשה.

בימי חופשתו של שטרן הפעיל קרפין (המכונה בפי כתבי מבט בכינויים כ„קרפ־יון״ ו„קאפו״) נוהלי טרור בחדר־החדשות, כפי שעשה בעבר הרחוק בחדר־החדשות של קול ישראל (שם שמחו על העברתו של קרפין מהרדיו לטלוויזיה, עם שובו מגר־מניה). בתקופה שבה ערך את מבט, ניהל את המחלקה בשרירות של החלטות. למ־של: הוא העדיף שידור מגזין יומי על מסעותיה של, הכוכבת המזדקנת אליזבט טיילור ברחבי ישראל על נושאים חשו־בים, כראיון עם יאסר ערפאת.

כתבי־הטלוויזיה לא היו מוכנים לשאת עוד את שררתו של קרפין. הם טענו ש־החיוך היחידי שהוא מחייך בבניין־הטלווי־זית הוא החיוך עם תום מהדורת כותרות מבט שהוא מגיש, כאשר החיוך נועד לומר לצופי הטלוויזיה „הנה, הגשתי עוד מהדו־רה!״

הכתבים התארגנו, ערכו ביניהם כמה פגישות סודיות, ובסופן החליטו לשלוח להנהלת הטלוויזיה פטיציה שמטרתה היא להחזיר את קרפין לעבודה ככתב־שדה. קרפין לא שימש מעודו ככתב־שדה בארץ, כך שאינו מכיר כלל את בעיות־השטח של כתבי־הטלוויזיה.

כתבי הטלוויזיה אף הבהירו, שאם ימ־שיך קרפין בתפקידו, הם עשויים לפרוש מהטלוויזיה ולהותיר אותה בידי מיכאל קרפין, ככתב וכעורך גם יחד.

אין ספק שסיפורי קרפין עוד יפרנסו את מילחמות בניין־הטלוויזיה זמן רב. אחד מוותיקי חטיבת־החדשות אף הגדיר בשבוע שעבר את קרפין כ„מיכה רייסר של הטל־וויזיה!״

משולם לא־ישלם

סידרת־הטלוויזיה הפולקלוריסטית מישל עזרא ספרא ובניו השואבת מזה יותר מש־נה את רוב תקציבי היצירה העצמית של הטלוויזיה, נמסרה מתוך סיבות לא־ברורות לידיו של הבימאי **ניסים דיין**.

דיין, שקו גבוה משוך בין הפקותיו ה־פרטיות (סירטוני־פירסומת וסרטים) לבין הפקה זו, עשה כל שביכולתו כדי שהסיד־רה תיערך על גבי שולחן־עריכה בתל־אביב, לשם נוחיותו הפרטית, ובמרחק מבניין ה־טלוויזיה.

אלא שמפיק הסידרה, **יוסי משולם**, ק־לט מיד שאם הסידרה תיערך בתל־אביב, יימשך מועד העריכה על־פני חודשים רבים, בשל החאלטורות הרבות שדיין מקדיש להן את זמנו. התוצאה: פגישה סוערת בין משולם ודיין, שבמהלכה צעק משולם על הבימאי: „אתה תערוך את הסידרה ב־ירושלים, ותסיים אותה תוך שלושה חו־דשים. אם לא תסכים, אני פשוט אמסור את הבימוי לבימאי אחר ולא אשלם לך!״

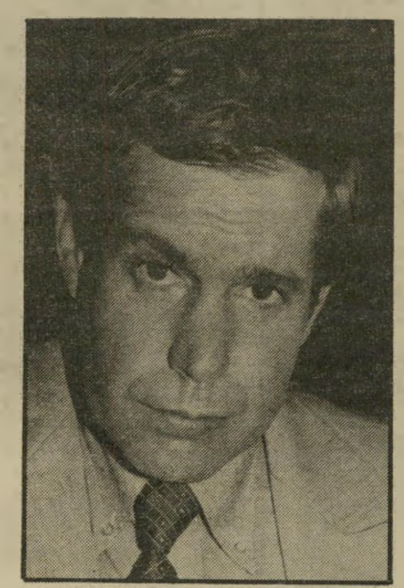

עוזר־עורך קרפין
רייסר של הטלוויזיה

דיין נכנע, והסידרה נערכת על שולח־נות־עריכה בירושלים. שלושת הפרקים שביים דיין הפכו, באורח־פלא, לארבעה פ־רקים.

חכמי יבנה

הוועד־המנהל של רשות־השידור החליט ללכת בעיקבות ר׳ יוחנן בן־זכאי מירו־שלים ליבנה. ח״כ **מאיר שיטרית**, ש־הוא חבר הוועד־המנהל, הזמין ביום החמי־שי האחרון את חבריו לוועד לערוך ישיבה ביבנה, שם הוא משמש גם כראש המועצה המקומית.

אמר על מיפגש זה אחד מכתבי הטל־וויזיה: „הפגישה הבאה של הוועד־המנהל תיערך, לשם האיזון הפוליטי, בבית ברל, שאותו מנהל חבר הוועד־המנהל **ניסים אלמוג**, ובעיקבותיה יערוך **אהרון פא־פו** מיפגש בהיכל המישפט בתל־אביב, בעוד ש**אהובה מרון** תכנס את חברי הוועד־המנהל במכון־היופי המטפל בה.״

בכיר אחד בטלוויזיה אמר: „דור דור וחכמי־יבנה שלו.״

מינהגי פאפואה

חבר הוועד־המנהל של רשות־השידור, **אהרון פאפו**, לא יוכל עוד להתלונן שמונעים מאנשים כמוהו את זכות המבע בכלי־התיקשורת הממלכתיים. בימים אלה סוכם בין פאפו ובין מפקד גלי צה״ל, **רון בן־ישי**, על מסירת אחת מפינות השידור של גלי צה״ל לפאפו. שאלה שלא הובהרה: התייח־

שדרן פאפו
יד רוחצת יד

סותו של פאפו בישיבות הוועד־המנהל של הרשות, שגל״צ כפופים לו, לנוש־אים הקשורים בגל״צ. אגב, חברי ה־וועד־המנהל של רשות־השידור מנועים מלהופיע בקול ישראל ובטלוויזיה בלא אישור־מיוחד מטעם הוועד־המנהל.

שירות הדדי זה של בן־ישי, משרתו של אריאל שרון, ופאפו, איש הימין הקיצוני־קיצוני, מתאים יותר למדינה כמו פאפואה, השוכנת בצד המיזרחי של האי ניו־גיני באוקיינוס השקט.

פסקול

טלוויזיה תורכית

פרט לא ידוע במסכת־היחסים שבין מ״מ הכתב־הצבאי בטלוויזיה, **דן סממה**, ובין דובר צה״ל, תת־אלוף **יעקב אבן**: סמ־מה היה פקודו של אבן, בתפקיד ניהולי, ולא־צבאי, כאשר אבן שירת כמפקד חטי־בת ירושלים ●|● הסידרה דאלאס עומדת לשוב בקרוב למירקע. הסרטים שיוקרנו יהיו מיושנים, לעומת הסרטים המוקרנים בטלוויזיה הירדנית, במרחק של שנת־שידור ●|● את מקומו של מנהל מחלקת־התרבות־והאמנות של הטלוויזיה, **אביטל מוסינזון**, שמונה למישרת מנהל הפסטי־בל הישראלי, עשוי למלא הבימאי **אפרים סטן** ●● אחת מתעלומות מחלקת־החד־שות של הטלוויזיה בימים אלה: האם יאשר שר־האוצר, **יורם ארידור**, את מינויו הצפוי של הכתב הכלכלי **אלישע שפיגלמן** למישרת חבר במישלחת ה־כלכלית של ישראל בניו־יורק, כנציג של בנק ישראל, או לא? ●|● על ריבוי הק־רנתם של סירטי־טלוויזיה הונגריים בשנה האחרונה בטלוויזיה (בשבוע שעבר: סיר־טו המעולה של הבימאי **אישטוון סאבו**, האב) נקשרת בידי עובדי־טלוויזיה רבים בניהול הרשות בידי **יוסף לפיד**, שהוא הונגרי־יוגוסלבי במוצאו. שאל אחד מעוב־די מחלקת־התוכניות של הטלוויזיה: „מה יקרה אם המנכ״ל הבא של הרשות יהיה ממוצא תורכי?״

ליאו גולדברג בע"מ

יבואן וסוכן בלעדי בישראל של

מכוניות אופל

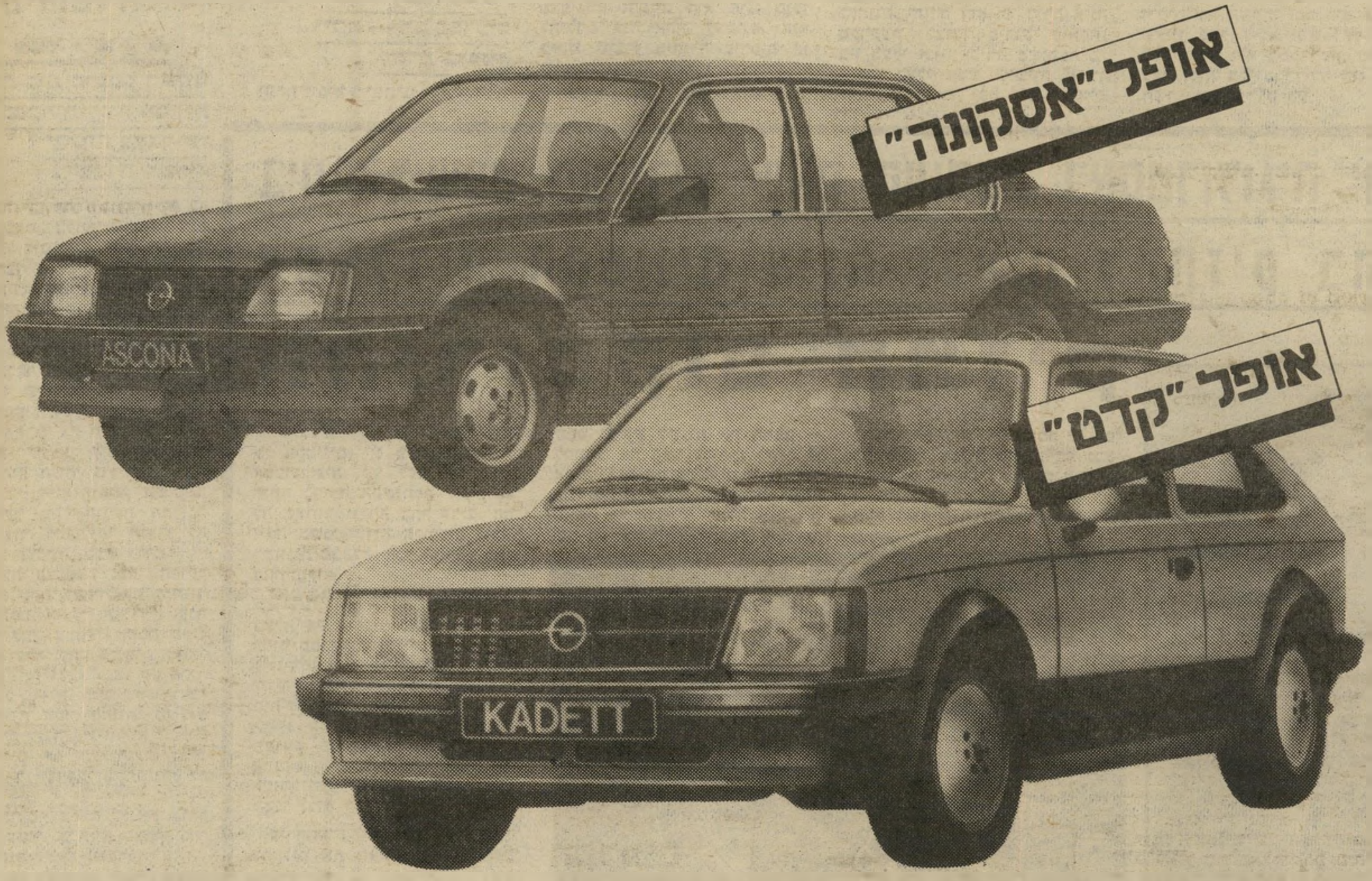

אנו מיצגים את האמינות של אופל מגרמניה

משרד ראשי: ת"א, דרך פ"ת 65; דרך פ"ת 86, טל. 251374; חיפה: דרך יפו 132,
טל. 04-528285-7; ירושלים: שלומציון המלכה 15, טל.231798, 02-234536;
סוכנים: חיפה: בית המכוניות, יפו 19, טל. 04-512251 נתניה: מכונית נתניה,
סמילנסקי 24, טל. 053-39423; נצרת: בישארה יוסף סרוגי, רח' פאולוס השישי 56,
טל. 065-54677.

GM OPEL ליאו גולדברג בע"מ

במדינה

(המשך מעמוד 46)
ים. דינה מתגוררת בגדרה, ר
י חשב כי בצעד זה יפריד בין
ניים. אולם ישראל אינה, עדיין
ערב הפרוע והמגורש לא נבהל.
א המשיך לבקר בגדרה ללא
ש. חיזי התרגז על הפרת הצו
וציא והחליט להראות ליריבו
כוחו. יחד עם שישה ידידים
ע במכונית פולקסוואגן חיפושית
קש מהערבי להיכנס לאוטו. הם
צו למקום מרוחק ששם היכו
הערבי, שדדו ממנו שרשרת
: ומישהו אף ירה באוויר.
כמה נכנסים לחיפושית?
עיר מיהר להתלונן במישטרה
פתח תיק חקירה. בעיקבות החי
יה נעצר חיזי וכמה מחבריו.
כפיו של הסניגור, משה מירוז,
נה טענה יוצאת־דופן: הוא הס־
י לשופט כי אין להאמין למתי
ן, מכיוון שמעדותו עולה כי
ו אדם אמין. „הוא אמר כי הם
צו שיבעה אנשים במכונית פול־
וואגן חיפושית. היתכן דבר כ־
ז" שאל הסניגור והצהיר כי
כן עדותו של המתלונן היא
קרית.
השופט אורי שטרוזמן לא קיבל
הטיעון המקורי, והחליט לע־
י את חיזי עד תום ההליכים.

מישטרה

עצר שוא לערבים

שופטת בית מישפט השלום
בפתח־תיקווה מבקרת
שיטות מעצר של
מישטרת השרון.

א בכל יום מתרחש דיון כזה ב־
ת־המישפט בפתח־תיקווה, ולא
ל יום מושמעות האשמות כה
יות מצד שופט כנגד המישטרה.
שופטת בית־המישפט השלום שרה
יש, ביקרה בשתי החלטות חס־
ת־תקדים את התנהגותה של ה־
שטרה בפרשת מעצריהם של ע־
ים מהכפר הערבי טייבה.
בבוקרו של יום השישי הופיע
קר ממרחב־השרון, אבנר חממי,
קש להאריך את מעצרו של סא־
אחמד, שנעצר ל־48 שעות ב־
נה שהוא חשוד בגניבה.
תוך כדי דיון שאלה השופטת
החוקר מתי הוגשה התלונה
נד העצור. להפתעתה הוברר לה
תלונה הוגשה שנה קודם.
כששאלה השופטת את החוקר
וע לא טרח לעצור את החשוד
ך להגשת התלונה, הוא ענה
בשל לחץ עבודה וחוסר כוח־
ם לא עלה בידו לעשות זאת.
לשחרר לאלתר. אז קם פרקי
ן שישב באולם, חיים שטנגר, ש־
תין לדיון אחר. בהיותו מזועזע
מתרחש לנגד עיניו הוא התנדב
צג חינם את העצור, שהסכים
צוג אחרי שהדברים תורגמו לי
בית.
אך השופטת ציינה כי אין צורך
צוג העצור, כי היא עצמה הגיי
למסקנה כי יש לשחררו לאלתר,
י הורתה להעביר העתק מהח־
תה למפקד מישטרת מרחב־ה־
ון.
נזיפה שנייה. אחר־כך הובא
י השופטת עבד אל־אסלי, אשר
שד בגניבת רכוש מבית הורי
יתו בכפר טייבה, בעת שהמיש־
ה היתה באבל. החוקר ציין שיש
ות ראייה למעשיו, וכי החשוד
חיש הכל.
העצור, השולט בעברית, סיפר
ופטת גירסה אחרת. הוא יוצא
ז זמן רב עם צעירה מהכפר.
סים ביניהם אינם לרצון מיש־
ת הנערה. בדעתו להינשא לחי
תו והוא אף החל בבניית בית.
ם מכיוון שאינו משופע בנכי
, הביאה לו חברתו זהב לצורך
ניה. כשהוברר לו שהזהב גנוב
זירו מייד, בעילום שם.
כששאלה השופטת את החשוד
וע לא מסר את גירסתו זו,

אסיר שביט (מזוקן) בהפגנה
21 יום

השיב כי לא נשאל עליה כלל.
בהחלטה חריפה נוספת ציינה ה־שופטת כי צר לה שפעמיים באותו יום היא נוזפת במישטרה, ובמיוחד חמור בעיניה שהחוקר טען שהעציר מכחיש הכל, בעוד הוא לא נשאל כלל לגירסתו.
השופטת החליטה גם במיקרה זה לשחרר את העצור ממעצרו.

צבא

כי יש גבול!

יהודי וצ'רקסי יושבים בכלא צבאי מסיבה דומה — הם מסרבים לשרת בלבנון.

יפתח שביט מרמת־גן וסמיר חתר־קאי מהכפר הצ'רקסי, כפר קמה, אינם מכירים איש את רעהו. אך שניהם יושבים כרגע בכלא צבאי מסיבה דומה. השניים, חיילי־מילואים, נשפטו לתקופות מאסר בגלל סירובם לשרת בלבנון.

חתוקאי, סגן במילואים, סיים השנה את לימודיו בהנדסה כימית בטכניון. הוא נקרא לשירות מילואים, ומכיוון שידע שהוא יוצב ביחד עם יחידתו בלבנון, לא הופיע ביחידה במועד. כשהתייצב, הוא הודיע שהוא לא ילך ללבנון וביקש לא להשתייך ליחידה קרבית. הוא נימק את דבריו בכך שהוא בן הדת המוסלמית, ומטעמים מצפוניים ודתיים הוא אינו מוכן להילחם נגד אחיו לאמונה. הוא ביקש שיבוץ ביחידה עורפית או שיעשה שירות לאומי כתחליף.

הצעיר נעצר ב־25 בספטמבר, הואשם בעריקה מהשירות וב־18 בנובמבר הוא נדון על־ידי בית־דין צבאי של פיקוד־צפון לשנת מאסר, מתוכה חמישה חודשים בפועל, והורדה לדרגת טוראי.

הפגנות הזדהות. יפתח שביט, בן גילו של חתוקאי, יוצא קיבוץ וסטודנט לקולנוע, הודיע כבר ב־זמן המילחמה ליחידתו שהוא לא מתכוון לשרת מעבר לגבול הצ־פון. שביט, הכותב בירחון במרחב וחבר פעיל בקבוצת יש גבול, ידע שהוא ייעצר. בסוף חודש דצמבר הוא התייצב במישרדי הקישור של יחידתו. הוא סירב לצאת ללבנון לתפקידי שמירה במחנה השבויים אל אנסר, ונשפט על־ידי קצין־בכיר ל־21 ימי מחבוש בפועל.

חבריו של שביט ערכו מול מי־שרד־הביטחון בתל־אביב הפגנה הקוראת לשיחרורו ולשיחרור אסי־רי־מצפון אחרים, שנשפטו על סי־רובם לשרת בלבנון. אחד מחבריו העיר: „זה קצת מוזר שהוא לא לא פה. אין מישמרת אחת שלנו שהוא נעדר ממנה."

חוק

מהי דירה

שופט החליט שדירה אינה מקרקעין אלא חפץ.

בהחלטה חסרת־תקדים החליט ל־אחרונה שופט בית־מישפט השלום בנתניה, יהודה זפט, כי דירה אינה מקרקעין, לצורך פירוק שותפות בין בעלי זכות־חכירה משותפת ב־דירה. בעלי חמש שישיות מזכות החכירה בדירה בת שני חדרים, ביקשו מבית־מישפט השלום ב־נתניה, באמצעות עורך־הדין ישע־יהו חריף, להורות על פירוק השו־תפות בינם ובין בעלי השישית הנוספת מזכות החכירה על־ידי מ־כירה פומבית של הדירה וחלוקת הפידיון בין השותפים.

דחייה על הסף. בעלי החלק הקטן, שיוצגו על־ידי עורך־הדין חיים שטנגר, טענו בבית־המישפט כי היחידים היכולים לבקש פירוק שיתוף מקרקעין הם בעלי הדירה. התובעים הם בעלי זכות חכירה ב־לבד, ועל כן לא מדובר בקרקע אלא במטלטלין, והמקום הנכון להגשת התביעה לאור סכומה ומהותה הוא בית־מישפט המחוזי בתל־אביב. מ־סיבה זו הם ביקשו לדחות את הת־ביעה על הסף.

עורך הדין חריף, בא־כוח התו־בעים, התנגד לטענה זו וציין כי אם יקבל השופט את טענת הנת־בעים הוא מבקש שלא להעביר את התביעה לבית־המישפט המחוזי.

השופט קיבל את טענת הנתב־עים. הוא קבע כי בעלי זכות ה־חכירה אינם יכולים לדרוש פירוק שיתוף במקרקעין, זכות השמורה רק לבעלים בפועל של מקרקעין. ו־על כן הוא דחה את התביעה על הסף. השופט ציין גם כי אינו מעביר התיק לבית־המישפט המחו־זי בתל אביב, לאור בקשת בא־כוח התובעים שלא לעשות כן.

בפועל משמעות החלטתו התק־דימית של השופט זפט היא, כי מי שאינו בעל דירה הוא בעל זכות במטלטלין, ולא במקרקעין, כלומר, בעל זכות חכירה בדירה הוא בעל חפץ ולא בעל קרקע.

בית־המישפט השתכנע שאם העוסקת באסטרולוגיה יחד עם ילדיה הקטינים אינה זכאית להחזיק בהם

ההורוסקופ המזיק

למרגלית (שם בדוי, כדי להגן על הקטינים) יש טענות קשות ל־אסטרולוגיה. עד לפני כשבועיים חיתה בדירה המשותפת לה ולבע־לה באיזור יוקרה בתל־אביב, החי־זיקה בשני ילדיה הקטינים וזכתה למזונות מבעלה. הכל התהפך במחי ההורוסקופ.

מטעמים ביום־הכיפורים. בעלה של מרגלית נמצא אתה בסי־כסוך ממושך, והשניים מנהלים ה־לי־גירושין בבתי־המישפט. בתחי־לה היתה יד האשה על העליונה, ו־בית־המישפט המחוזי חייב את בעלה לשלם לה מזונות בסך 7000 שקל לחודש ממשכורתו כמהנדס, עבור החזקת הילדים. הבעל הכעוס פנה לעורך־הדין שמואל סעדיה וביקש ממנו לבוא לעזרו.

עורך־הדין הממולח יעץ לבעל להקליט את האשה ולערוך מעק־בים אחריה. כך התברר לו כי אש־תו מבלה עם גברים עד השעות הקטנות ועוזבת את הילדים לבדם: בבוקר היא יוצאת מיד לים, ושוב מזניחה את הבנים. כאשר היא יו־צאת מהבית היא מנתקת את ה־טלפון, כדי שהאב לא יוכל להת־קשר לבניו.

האב שהוא אדם שומר מסורת, נפגע במיוחד כאשר גילה כי ביום־הכיפורים הכינה האשה מטעמי־גריל לילדים על המירפסת. לדעתו, פגע הדבר מאוד בילדים, ואחד מ־הם אף כתב בחיבור בבית־הספר כי הוא היה מעדיף ללכת לבית־הכנסת ביום־כיפורים. הדבר הנוסף שהתברר לבעל היה כי האשה הת־חילה להאמין בכוכבים ומזלות, ו־לימדה גם את הילדים לערוך לע־צמם הורוסקופ.

מצוייד במידע הזה, ובהעתקי ה־הורוסקופ של הילדים והאשה, פנה שפט וביקש לשנות את המצב — להחזיר את האב לדירתו ולתת לו את הילדים. השופט חיים פורת שמע את טענות הצדדים. כאשר ראתה האשה כי הדברים האלה עשו רו־שם רע מאוד על השופט, הסכימה להצעת־הפשרה. היא חתמה על הס־כם שלפיו תעזוב את הדירה ובע־לה ישוב להתגורר בה עם הילדים. הבעל הבטיח לשלם לה 300 אלף שקל השתתפות בשכירת דירה ע־בורה.

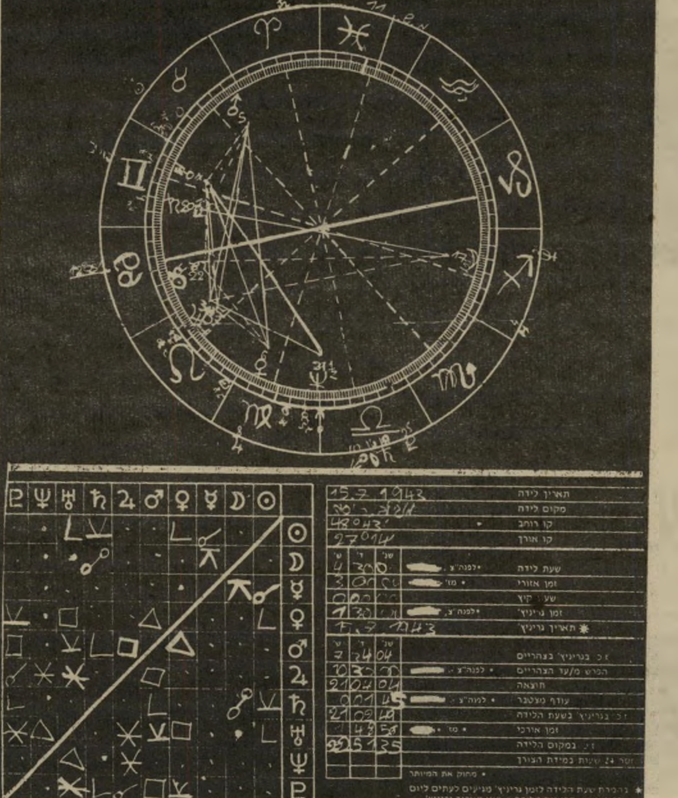

הורוסקופ של מרגלית

פרקליט סעדיה
מעקב אחרי האשה

את האכזבה הגדולה ביותר גר־מו לאשה הכוכבים. לא רק שהם לא הזהירו אותה על המצפה לה בבית־המישפט, אלא שמפת־הכוכ־בים, שרשמה עם ילדיה, היוותה את הראיה ששיכנעה את בית־המישפט כי אינה ראויה להחזיק ב־

(המשך מעמוד 37)
מניין הם לוקחים סכומים כאלה, הם מגמגמים משהו על „כל ה־משכורת" או „עסקים מהצד" או „מרוויחים במישחקי קלפים."

בית"ר בחסות המערך

החייל **אלי אזולאי** מסביר: „אני משקיע כל שבוע 1000 שקל. ההורים מממנים לי את זה. אני אוהד מכבי־נתניה ועודד מכ־נס הוא הגדול מכולם."

ליד הקופה מתנהל ויכוח. מי־שהו חייב כספים והמלווה תובע את כספו בחזרה. חיים פלג, ה־יושב ליד הקופה ומונה כספים, מרגיע את הרוחות. כשהוא מת־פנה הוא מספר: „אני מנהל כאן את העסק. אני חבר מרכז תנועת־

גבריאלי בחיים ובקיר
לא רצתה להצטלם

החירות ועובד במצודת־זאב באיר־גון. אני בוגר מתימטיקה באוני־ברסיטה.

„בהתחלה הייתי יושב עם החב־ר'ה באלסקה, ליד כיכר דיזנגוף. כאשר סגרו את המקום פנה אלי משה'לה איש־כסית בהצעה, להפוך את כסית ערב אחד בשבוע למו־עדון לאוהדי הספורט. הרעיון מצא חן בעיני.

„יש לי שיטה מיוחדת למילוי טופסי הטוטו. אני קורא לשיטה הזאת 'שיטת הצימצומים'. במקום שישקיעו 20 אלף שקל, שישקיעו רק 2000. אני מייעץ איך למלא את הטורים, גובה את הכסף ו־מרוויח מן האחוזים.

„רוב האנשים שבאים לכאן הם חברי תנועת־החירות. כולנו מאוח־דים בדעותינו הפוליטיות. חברי־הכנסת מיכה רייסר ומיכאל קליי־נר שולחים טופסי טוטו באמצעו־תי.

„כסית הוא מקום־מזל להרבה אוהדים. לפני חודש הרוויחה כאן בחורה אחת 4 וחצי מיליון לירות. עשרים פעם זכו כאן 13 ניחושים. הסכום הגבוה ביותר שהשקיעו אצלי היה 25 אלף שקל במכה אחת."

משה'לה איש־כסית מסביר את תופעת הבית"רים הספורטיביים: „אני הסכמתי להפוך את כסית למרכז ספורט, כי אני רוצה הרבה אקשן בקפה. ביום החמישי, כשכל בתי־הקפה שוממים, אצלי המולה. אני לא מרוויח מהטפסים, רק מהמשקאות. אני איש מערך הנותן חסות לבית"ר.

„בכלל, אני לא עושה את זה לשם עשיית רווחים. אני ממילא באובר־דראפט תמידי של חצי מיל־יון לירות. האמנים שאוכלים כאן משלמים פעם בחודשיים, כשהכסף כבר לא שווה. ההבדל בין אבי, חצקל, וביני הוא שבזמנו של אבי באו לכסית אנשים רציניים, משוררים ומעצבי הדור. אני מא־מין שהאנשים היושבים כאן היום יהיו האגדות של הדור הבא: אורי ליפשיץ, יבי, יגאל תומרקין ואריק איינשטיין."

כסית האמיתית

לא רק כדורגל משחקים בכסית. בצהריים הופך בית־הקפה למועדון שח־מת. מספר משה'לה: „מאז שסגרו את פינת השח בקפה דיצה ואחרי שמועדון לסקר נסגר, פתחתי בכסית מין מועדון שח־מת. כל אחד יכול לבוא תמורת 10 שקלים וליהנות ממישחק שח־מת. באים לשחק פה שייקה ירקוני, הסופר יגאל מוסינזון, ה־שחקן נחום שליט והרבה אמנים מהעליה הרוסית."

בצהרי יום שישי שררה ב־כסית אווירה שונה לחלוטין. החל מהשעה 3 יושבת כאן הבו־המה האמיתית של תל־אביב ותו־פסת את מרבית השולחנות. ה־דמויות המצויירות על הקיר יו־שבות עכשיו מסביב לשולחנות.

על הציור, כמו ליד שולחנותיהם הקבועים, רואים את כל יושבי כסית הוותיקים: הסופר והשדרן איציק בן־נר, הגרפיקאי דויד („טרטא") טרטקובר, השחקנית מרים גבריאלי, שמוליק קראוס, דן בן־אמוץ, יבי, המלצרים מרסל וזכי שהפכו כבר לחלק מן המוסד, וכמובן הבעלים, משה'לה איש־כסית, כשמעל כולם מרחפת דמותו הישנונית של חצקל הזכור לטוב.

תמונתו החדשה של אורי ליפ־שיץ, שנחנכה בליל הסילווסטר, תלוייה על אותו קיר ממש, שבו היתה תלויה במשך שנים רבות התמונה המפורסמת של יוסל בר־גנר, שצויירה, כך אומרת האגדה, תמורת בקבוקים רבים של קוניאק אשר נידב לו חצקל המנוח.

אגב, התמונה של יוסל הוסרה מן הקיר בתקופת השפל שידע הקפה לפני כמה שנים, ולשונות רעות טוענות שהיא נמכרה. „ה־תמונה של יוסל לא נמכרה," מד־גיש משה'לה, „התמונה פשוט הועברה אל ביתה של אחותי, צביה, והיא תלויה עדיין שם בכל תיפארתה והדרה."

כסית של יום השישי מזכירה את הימים הטובים של אז, כאשר נתן אלתרמן ואלכסנדר פן היו מתחממים של בקבוק קוניאק, ו־אהרון מסקין היה שר „היה היו שני חברים אחד רב־טוראי והשני חייל פשוט."

היום יושבים ליד השולחן ה־קבוע שלהם אורי ליפשיץ, בחברת הציירים יורם לוקוב, גידי לוי, הגרפיקאי דויד טרטקובר והסופר איציק בן־נר. בשולחן הימני בחוץ לוגמים מרק חם אמנון דנקנר, יצחק ליבני ואורי אבנרי, בחברת נשותיהם אתי ורחל. דן בן־אמוץ יושב בחוץ, מוקף בחתיכות. יו־שבי הספסל של המידרכה זוכים בכוסיות קוניאק מידי מרסל.

ליושבי כסית של יום השישי נהוג להדביק תואר של „שמאל־נים". ממלאי הטוטו של יום ה־חמישי בלילה הם „בית"רים שרו־פים". וכסית היא כסית.

האברך שאנס את אשתו

לעיתים **נדירות** מגישה ה־פרקליטות כתב־אישום נגד בעל שאנס את אשתו. לעיתים עוד יותר נדירות הנאשם באונס הוא אדם דתי, בעל זקן־עבות ו־חובש כיפה אדירת־ממדים.

יהודה מלכה, גבר נאה בעל פנים בהירים וזקן בלונדי, עמד בפני בית־המשפט המחוזי בתל־אביב כשהוא נאשם באינוסה של אשתו, הלן, במעשה מגונה שביצע בה, ובתקיפה ואיומים.

יצר הרע

כתב־**האישום** מספר כי בחג־הפסח שעבר, ביום שאחרי ליל־הסדר, חזר הבעל לביתו בשעת־ערב מאוחרת. האשה ישבה בסלון וחזתה בטלוויזיה, כשהיא לבושה פיג'מה. יחסיהם של בני־הזוג אי־נם תקינים כבר יותר משנה, ועל כן לן כל אחד מהם בחדר נפרד. האשה היתה ישנה בחדר־השינה והבעל בסלון. אולם, מכיוון שמכ־שיר־הטלוויזיה נמצא בסלון, נא־לצה האשה להיכנס לשם כאשר רצתה לצפות בטלוויזיה.

הבעל, שראה את אשתו יושבת על הספה לבושת פיג'מה, נתקף על־ידי יצר הרע. הוא תפס בידה, וביקש ממנה לקיים יחסי־מין. אבל האשה סירבה, אמרה כי היא עיי־פה. הבעל לא השתכנע, הוא הרים את קולו ואיים כי יעשה לה לילה שחור אם לא תיעתר לו.

מהר מאוד עבר הבעל מאיומים למעשים. הוא פשט את בגדיו התחתונים, משך בשערה של ה־אשה, כופף את ראשה והכריח אותה לקחת את איבר־מינו בפיה. הוא אילץ אותה להמשיך בכך עשר דקות. אחר־כך השכיב אותה על המיטה, הרים את רגליה ואחז בחוזקה בשוקיה. למרות תחנוניה וצעקותיה, החדיר את איבר־מינו לתוכה, ואיים כי יהרוג אותה אם תמשיך לצעוק ולבכות.

באותו לילה הלכה האשה ה־

תובעת פלפל
כתב־אישום יוצא־דופן

שופט כהן
„מתי תתגרש?"

מושפלת לישון בחדרה ולא התלוננה במשטרה. אולם כאשר ה־סיפור חזר על עצמו למחרת ב־צהריים, החליטה כי אין לה דרך אחרת. היא סיפרה במישטרה כי בשעות־הצהריים, כאשר חזר ה־בעל הביתה מהישיבה, משך אותה בזרועה וניסה להפשיטה. כאשר התנגדה וצעקה, היכה אותה ב־פניה וגבה, הוציא סכין־מיטבח מהמגירה ואיים כי ירצח אותה.

במישטרה היו כבר תלונות קוד־מות של האשה על אלימות מצד הבעל, שלדבריה כבר היכה אותה בעבר. המישטרה חקרה וד"ר דרורה פילפל, מפרקליטות המרכז, הגישה את כתב־אישום יוצא־ה־דופן נגד הבעל.

בבית־המישפט המחוזי העידה ה־אשה עדות־לאלתר. היא הצהירה כי היא מוכנה לוותר על מזונות כדי לקבל את הגט המיוחל.

כאשר התברר לבית־המיש[...] פט כי יש אפשרות שהצדדי[...] יפטרו זה מזה בגט־פיטורין, נועד[...] נציגת הפרקליטות וסניגורו ש[...] הנאשם, עורך־הדין גיל גלרון. ב[...] עיסקה שעשו ביניהם, הסכימה ה[...] פרקליטות למחוק את האישומי[...] באונס ובאיומים, והבעל הסכי[...] להודות בשני האישומים הנותרי[...] במעשה המגונה ובתקיפה.

„שלושה גויים [...]

השבוע **הסתיים** הדיון. יהוד[...] הודה בבית־המישפט באשמו[...] וסניגורו טען לעונש. הוא סיפ[...] כי מייד אחרי נישואיו להלן חז[...] הבעל בתשובה. הסניגור הסבי[...] כי היה זה אחד הגורמים לסיכ־סוכים בין בני־הזוג. הבעל דב[...] בתורה, לומד בישיבת אור־יהוד[...] בנתניה, שם הוא גם עובד.

השופט בנימין כהן, נשיא בי[...] המישפט המחוזי, ביקש לדעת מפ[...] של הנאשם מתי הוא עומד להת[...] גרש. אבל לנאשם לא היתה תש[...] בה ברורה, הוא אמר כי נדמה [...] שזה קבוע החודש, אולם לדברי[...] הדיינים אינם ממהרים. „לך לד[...] יינים ותגיד להם כי בבית־המיש[...] פט המחוזי יושבים שלושה גויי[...] המחזיקים אותך בגרגרת. אם [...] להם כי אם לא יזדרזו לתת ל[...] גט נתיז את ראשך, אולי כ[...] תזרז אותם", יעץ השופט לנאש[...]

„אם נדחה את המישפט לחודי[...] האם יחזור הנאשם גרוש?" שא[...] השופט את הסניגור, וזה ענה [...] ישתדל. על כן נדחה מתן גזר[...] הדין לפברואר. הנאשם וסניגו[...] מיהרו לבית־הדין הרבני.

(המשך מעמוד 30)

יעדי הנסיעה: בריטניה וגרמניה.

ב־22 בספטמבר יצא בר־גרא לנסיעה הארוכה למיזרח־הרחוק, 38 יום.

ב־29 בנובמבר השנה יצא בר־גרא ל־נסיעה נוספת בת 11 ימים. הוא היה בלונדון ושוב בגרמניה.

במשך השנתיים שחלפו מאז נכנס בר־גרא לתפקידו, הוא נסע לחו״ל תשע פע־מים. הוא שהה בחוץ־לארץ לא פחות מ־159 ימים, שבתוכם נכללים גם 40 ימי החופשה שלו. בר־גרא מבלה אחוז ניכר מתקופת עבודתו בחו״ל — לא פחות מארבעה חודשים. בכל אחת מנסיעותיו — להוציא שתיים, שהה גם בגרמניה.

עובדה זאת, היא שעוררה את עניינו של ארצי. כאשר הוא שאל את בר־גרא מדוע עליו לנסוע על חשבון הציבור לגרמניה בכל פעם, היתה התשובה ש־קיבל: זה לא עולה הרבה לציבור. מכיוון שהייתי פעם מנכ״ל בחברת־התעופה ה־חדשה „קאל", אני מקבל כרטיסים ב־10% מערכם.

כאשר נשאל על־כך בר־גרא, הוא מכ־חיש מכל וכל. לדבריו, אין לו עוד קשרים עם חברת „קאל", והוא אינו מקבל ממנה כרטיסי־הנחה. כל נסיעותיו הן על חש־בון הציבור, מלבד נסיעה אחת למצריים, שעבורה הוא קיבל כרטיסי־חינם. בר־גרא אינו אומר ממי.

כרטיס־הטיסה האחרון של בר־גרא, לטיסה שנערכה בנובמבר ודצמבר 1982, עלה 1047 דולר. בר־גרא טס מישראל ללונדון, מלונדון לקלן, מקלן לפרנקפורט, ומפרנקפורט לתל־אביב.

כאשר נסע בר־גרא לברלין, בפברואר 1982, למשך 10 ימים, הוא הגיש חשבון־הוצאות (מלבד חשבון־הטיסה) על סך 4,877 מארקים גרמניים, שהם בערך 660 אלף לירות (ראה גלופה).

בחשבון ההוצאות של בר־גרא לנסיעה זאת נכלל סעיף מעניין: תשלום לדיילת. בר־גרא לא ידע שבידי „העולם הזה" נמצא חשבון־ההוצאות שלו.

העולם הזה: אתה יודע מהו השכר המקובל בגרמניה לדיילות לקונגרסים?

בר־גרא: אני יודע פחות או יותר. נדמה לי שזה בין 100 ו־150 מארק. זה היה לפני שנה.

העולם הזה: מדוע שילמת יותר?

בר־גרא: לא חושב ששילמתי יותר.

העולם הזה: (מראים לו את המיסמך) הנה. 175 מרקים ליום.

בר־גרא הסביר, כי השכר הגבוה של הדיילת שהוא שכר נבע מהעובדה, שהיא לא היתה תושבת ברלין, ולדיילות הבאות מחוץ לברלין צריך לשלם גם דמי לינה במלון ואש״ל.

בר־גרא אינו מרבה לדווח על נסיעותיו, וכאשר הוא עושה זאת, הוא עושה זאת בדרך מיוחדת במינה. הוא מדווח לפני הנסיעה תמיד רק ל א ח ד מיושבי־הראש שלו: או ליו״ר־ההנהלה צבי רנר, או ליו״ר־מועצת־המנהלים יצחק ארצי. נראה שהכף נוטה לטובתו של רנר. בר־גרא מעדיף לדווח דווקא לו. התוצאה, אומר בר־גרא בעצמו: „פעם ארצי אומר שזה לא מספיק שאני מדווח לרנר, וזה יכול להיות גם להיפך. אם אני מדווח לארצי — רנר בא בטענות. אם אני מדווח לרנר — ארצי בא בטענות."

מר בר־גרא, ככל הנראה, חס על חש־בון הטלפונים של החברה שלו, כשמדובר בשיחות פנים־ארציות. קשה לו לדווח לשניהם על מסעותיו.

גם אחרי שהוא חוזר מהנסיעות, לא נוהג בר־גרא כפי שהיה מקובל בחברה לפני מינויו. הוא אינו מגיש דו״חות בכתב על נסיעותיו. הוא מסתפק בדיווח בעל־פה למועצת־המנהלים. למעשה — לא יכולים חבריה לדעת מה בדיוק הוא עשה בנסיעות אלה.

את נסיעותיו התכופות לגרמניה מס־ביר בר־גרא כך: הוא אומר שראשית, יש לו מגע שוטף עם חברה גרמנית ה־עוסקת בירידים, ולאחרונה הוא מרבה לנסוע לגרמניה גם לצורך הסלון האווירי שהוא מתכנן לערוך בתל־אביב. נוסף על־כך, בגלל השנים הארוכות שהוא היה בגרמניה, הוא מבוטח בקופת־החולים שם. הוא מנצל את הנסיעות האלה כדי לעבור „צ'ק־אפ" (בדיקה כללית), כלדב־ריו. נראה שיעקב בר־גרא רגיש מאוד לבריאותו. בכל כמה חודשים, הוא עורך ביקורת רפואית כללית.

בכתבה הבאה: על הביקורת בחברת־הירידים, על הזיכוך למיס־עדה שקיבל האמרגן צמח מחברת־הירידים, ועל השיש היקר שבו מצופה מרכז־הקונגרסים החדש.

שלמה פרנקל ומרסל זוהר

קולנוע

במאים

מה מריץ את דויד?

סרט כמו מה מריץ את דויד מציע פיתויים רבים לכתבי הקולנוע. אפשר לדבר על העריכה המשוגעת, המקפיצה את הצופה כל הזמן מן ההווה לתקופות שונות בעברו של הגיבור, דויד. אפשר להבליט את ההומור האבסורדי והבדיחות הרבות, המפוזרות לכל אורכו. אפשר להבליט את הנטייה לעשות סרט על איך עושים סרט, או ליתר דיוק, במיקרה זה, על הדרך שבה הוגים אותו וכותבים אותו. אפשר גם לבדוק את ההשפעות השונות שהיו לאנשים מכל הסוגים, מ־קלוד ללוש ועד לוודי אלן, מפליני ועד למישל דראך של כינורות הנשף, על הצורה הסופית של הסרט.

אבל מה שמעניין במיוחד את הצופה הישראלי, או היהודי, היא הכרזתו של הבימאי, אלי שוראקי, שאמר: „רציתי לעשות סרט על יהודים, אבל בלי כאב."

דויד הילד והוריו — שארל אזנאבור ומאגאלי נואל

יהודים בלי כאב

דויד הבוגר — השחקן פרנסיס היסטר וחברתו הגוייה ניקול גארסיה

אהבת חייו

זה אולי לא יצא לו לגמרי, כי בלי קורץ אחד או שניים אי־אפשר. אבל מאחר שהגיבור הוא בן לתקופה של אחרי המיל־חמה, יש הצדקה מוחלטת לכך שידידתו בסרט (שהיא, אגב, גוייה), אומרת לו כאשר הוא מדבר בזעזוע על השואה: „מה יש לך לדבר? אתה נולדת ב־1950 וגדלת עם קוקה־קולה ועם החיפושיות."

יהודים עליזים. ואכן, זהו סרט על יהודים. דויד, שהוא תסריטאי־בימאי ב־קולנוע, וכל בני מישפחתו: אביו המוכר יינות; אמו שהיא עקרת־בית ו„יידישע מאמע" להפליא; האחות המשוחררת, ה־גיס החביב, העוזרת האדמונית, והידידה הגוייה. רוח של עליצות מטורפת שוררת בו, קשה למצוא עקבות של חרדה אתנית (אלא אם מתייחסים לסימנים האופייניים של האינטלקטואל היהודי במצב של משבר). הסיפור קופץ קדימה ואחורה כאחוז תזזית, כשהוא מתחיל בהווה ונמשך בעבר, וחוזר להווה, וקופץ לתקופה אחרת בעבר, וחוזר חלילה.

בקיצור, זה סרט על יהודים בגולה, שאינם מתייפחים כל הזמן כמה קשה להיות יהודים בגולה. הוא חושף מעט מן הצביעות של מי שבוכה על מר גורלו, וכל מה שהוא מסוגל לעשות, זה לשתות עוד ועוד מכוס המרורים, במקום להסיק מסקנות לשנות משהו במצבו.

„עקרונית," אומר הבימאי אלן שוראקי.

שחקנית אנוק אמה

כוכבת חייו

„אין זה סרט אוטוביוגראפי." לכל היותר, מדובר כאן באוטוביוגראפיה מדומה. אמנם זהו סיפור על איש־קולנוע יהודי העובר משבר אישי ומשבר מיקצועי, בחור יהודי שעשה סרט אחד שלא הצליח כל כך (ידידיו מנחמים אותו שזה היה בגלל השם, חרדה, שהקהל לא אהב), שחי עם כוכבת אותו סרט במשך תקופה מסויימת (ואת אותה הכוכבת מגלמת השחקנית אנוק אמה), וסירטו השני מספר את קורות חייו, אבל שוראקי טוען שזה לא הוא.

אהבת חייו. עם זאת, צריך לציין ששוראקי הוא יהודי, שהוא חולה קולנוע בדיוק כמו דויד בסרט, שסירטו הראשון, אהבתי הראשונה, שהיה מלא למדי בחר־דות (הוא סיפר על יחסים בין אם ובנה, אחרי שהיא מגלה כי לקתה במחלת ה־סרטן) לא הצליח כל־כך, ובתפקיד הראשי באותו הסרט הופיעה אנוק אמה. ובמיקרה או שלא במיקרה, אנוק אמה היא אהבת חייו של שוראקי (או שמא, אם צריך לקרוא סרט זה נכון, היתה אהבת חייו). כך שאם מה מריץ את דויד אינו סרט אוטוביוגראפי על שוראקי עצמו, הוא מתאר סיפור דומה מאוד.

הוא מודה שבגילגולו הראשון, היה ה־סרט הזה צריך להיות דראמה. דראמה רצינית על משבר היצירה של גיל ה־30. „אחר־כך החלטתי להציג את הכל באספק־לריה של הומור ובדיחות הדעת," הוא

מסביר, אולי משום שזכר כי סירטו הראשון, שבו היה רציני, לא ענה כל כך לציפיות. „שמתי לי כמטרה למצוא את הדבר ה־מצחיק בכל סצינה וסצינה.”

הוא עבד קשה. אפילו החרדות, חוסר־הביטחון העצמי, זיכרונות הילדות, האנו־כיות הקיצונית של אמן העסוק בעצמו עד שהוא שוכח כי יש עוד אנשים ודאגות בעולם — כל אלה לובשים צורה הומו־ריסטית, מסוג ההומור היהודי שרומז כאילו שוראקי שואף, בין היתר, להיות וודי אלן צרפתי. הדמיון גדול במיוחד משום שיש רושם כאילו שוראקי (או דויד) מנסה להשתטות בלי הרף, להפוך כל מישפט לבדיחה, ולו רק כדי שיוכל להסתתר מאחוריה ולא להתייצב פנים אל פנים מול עובדות שאינן נוחות לו.

חולי הקולנוע. אולם שוראקי אינו רוצה להזכיר רק את וודי אלן. הוא מסוג חולי הקולנוע שהמחוות הן דרך חיים עבורם. לדוגמה, הסרט מתחיל ונגמר ב־מצעד חניכים במינזר, תחת השגחת נזי־רות, כאשר אבי הגיבור צועק: „אני שונא נזירות.” בסצינה האחרונה מטיילת מצלמה על החוף, ללמדנו שהסרט, אשר נכתב במהלך הסיפור, אכן יוצא אל הפועל, והדמויות הפועלות ניצבות כולן שם, מ־אחורי המצלמה, וכל זה לא יכול שלא להזכיר את פליני (שלא לדבר על העובדה כי אנוק אמה אכן הופיעה, בסצינה דומה, בשמונה וחצי).

צוות השחקנים נראה כמו קטלוג של חבורת ללוש, וזה לא פלא משום ששוראקי החל דרכו הקולנועית כאסיסטנט של בימאי גבר ואשה. פרנסיס היסטר (דויד) הופיע בלחיות מחדש, ניקול גארסיה היתה באלה והאחרים, אנוק אמה (שוב היא) שיתפה פעולה עם ללוש עוד מימי גבר ואשה, שארל גראר הוא אורח כמעט תמידי בסרטים כמו הרפתקה היא הרפתקה, סמיק סמאק סמוק ואחרים, אנדרה דוסוליה גילם דמות פסבדו־ללושית בסרט הפסבדו־אוטוביוגראפי של ללוש כל החיים הללו, ואפשר המשיך כך הלאה. אשר לשארל אזנבור, המגלם את אביו של דויד, אפשר להבין לרוחו כשהוא אומר כי מרוב תפקידי יהודים בקולנוע, עוד ישכחו שהוא בעצם ארמני.

צ׳אנס לשמואל פירסטנברג

הוא בסך הכל בן 32, ורק לפני 10 שנים התחיל את ההרפתקה ששמה לימודי קול־נוע בלוס־אנג׳לס. היום, אחרי שהציג את סירטו הראשון, עוד צ׳אנס אחד, בפסטיבל לוקארנו 80, ובפסטיבל שיקאגו 81, ואף זכה שם בפרס (שני בקטגוריית בימאים צעירים) הוא קיבל עוד צ׳אנס ממנחם גולן — לביים את ניקמת הנינג׳ה. זהו סרט־המשך לנינג׳ה, שהופק על־ידי קנון, החברה שבהנהלת מנחם גולן ויורם גלו־בוס.

פירסטנברג הוא תופעה חריגה בנוף הקולנוע הישראלי, גם משום שהוא מרוצה מכל רגע בעבודתו ומרבה לחייך, וגם בגלל ניסיונו הרב בזמן קצר יחסית.

הוא עבד כנער־שליח במישרדו של גולן (עוד לפני עידן האימפריה הקנונית שלו) וכדבריו: „נידנדתי לו כל הזמן שאני רוצה להיות בימאי.” גולן נתן לו לעשות זאת בלפקה, על סמך ותק שהיה לו בסירטי־הדרכה לרופאי־שיניים (שאותם עשה כדי

האם כדאי להיות נורמלי?

שובו של חייל (אלנבי, תל־אביב, אנגליה) — הכל יפה, חלק, ברור ולא כל־כך מרתק. הוא מזכיר מצד אחד את המקשר של לוזי, ללא ההשראה, או את הדראמות שמפיקה הטלוויזיה הבריטית, ללא התימצות. יש בו רביעיית שחקנים המקפידה על ביצוע נקי ומלוטש, בקיצור — יש בו כמעט כל מה שצריך להיות בסרט, לבד מאותו ניצוץ שהופך את השיגרה לאירוע.

הרומן של רבקה וסט, שנכתב בשנות ה־20, מספר על קצין בריטי מן האצולה, שנשלח הביתה מן החזית במיל־חמת העולם השנייה, אחרי שלקה בהלם קשה, בעיקבות התפוצצות של פגז לידו. עם שובו, מסתבר שהוא סובל משיכחה ומוצא עצמו נתון בידיהן של שלוש נשים, שכל אחת מושכת לכיוון אחר: אשתו החוקית, קיטי, בת מעמדו, שאינו זוכר כלל שנשא לאשה; דודניתו ג׳ני, שהיתה מאוהבת בו מאז ילדותה ובשל אהבה זו נותרה רווקה; ומרגרט, אהבתו הגדולה הראשונה, מבנות העם, שנישאה כבר מזמן לאחד מבני מעמדה. הקצין זוכר רק את קשריו עם מרגרט. פסיכיאטר מוזמן לטפל בו ולהחזיר אותו לנור־מליות, והשאלה היא, כמובן, באיזו מידה ראוייה הנור־מליות שיחזרו אליה.

אחרי שקיבלנו קורסים אינטנסיביים על אנגליה בסוף המאה הקודמת ותחילת המאה הזאת, על התשקפה המע־מדית של בני האצולה, על העימות בין שכבות שונות, האטימות לרגש הגולת והכניעה המוחלטת למוסכמות —

אן מרגרט: מחווה לציירי אנגליה

לא קשה לנו להבין את מי שמעדיף את מצב השיכחה המוחלטת על מציאות מרובעת ואפורה זו. צריך שהנפשות הפועלות בסרט יהיו יותר מאב־טיפוסים, כדי שיעורר מידת־מה של השתתפות מצד הצופה במה שקורה להם.

כאן, לכל היותר, אפשר להתפעל מן הצילום המבריק של סטפן גולדבלאט, הן כשהוא מנציח את הנוף הכפרי, והן בהרכבת תמונות משפחתיות של שתיים, שלוש או ארבע דמויות, המזכירות כולן מחוות לציירי אנגליה מן המאה הקודמת. ואשר למישחק, הוא עושה רושם שנבנה מהשפה אל החוץ.

מילחמה לכל המישפחה

במערב אין כל חדש (בן־יהודה, תל־אביב, ארצות־הברית) — הצרה עם אגדות היא, שהן עולות תמיד על כל ההמחשות שלהן. לא שהרומן של אריך מאריה רמארק, שעליו מבוסס סרט זה, הוא אגדה. להיפך — זאת מציאות, ומציאות מרה מאוד. אולם הספר עצמו היווה סמל למחאה אנטי־מילחמתית קיצונית ועמוקה, ב־תקופה שבין שתי מילחמות העולם, והסרט שעשה לויס מיילסטון בזמנו, לפי הספר, גם אם לא כלל את כל הפרטים שבו, הצליח לתפוס בנאמנות רבה כל־כך את רוחו, עד שקשה להתחרות בו. כך שגם הספר, גם הסרט, הפכו לאגדות.

הלבוש החדש שניתן לרומן המפורסם הזה אולי מופץ ברגע הנכון, כשרגשות המחאה נגד המילחמה נמצאים בגאות, אבל יש בו כל החסרונות היכולים להיות לסרט שנעשה כסידרה טלוויזיונית במקור, ואחר־כך נחתך פה ושם כדי להתאימו, בארצות מסויימות, להפצה בבתי־קולנוע.

קודם כל, ככל מה שמיוצר לטלוויזיה, ניטלו העוקצים החריפים, הרגעים החזקים, כי זה הרי משהו שצריך להתאים לכל המישפחה. מה שנותר, זה כמות עצומה של אפקטים מיוחדים, הרבה גוויות ציבעוניות, וכמובן — הגרעין המר והמיואש של רמארק, אבל מוגש בצורה גלוייה, כמעט כהטפה, במקום שיהיה מסקנה שאליה מגיע הצופה בעצמו, באורח בלתי־נמנע.

ארנסט בורניין וריצ׳רד תומאס: לטלוויזיה

אם לא די בכך, הטלוויזיה תיכננה לפרוש את הסיפור על פני ארבע שעות. בסרט־קולנוע בעל אורך רגיל מתחילים לחתוך, לכווץ את האירועים ולכווץ את התמונות. שלא לדבר על עצם העובדה כי אנשי מיקצוע ותיקים, כמו הבימאי דלברט מאן, יודעים שמסך הטלוויזיה קולט פחות פרטים ממסך הקולנוע, ולכן הוא מתכנן מראש את התמו־נות למימדים של הקופסה הבעתית. וגם זה לא לטובת הצגת הקולנוע.

בימאי פירסטנבורג מביים את „ניקמת הנינג׳ה”

חגורה שחורה לילד בן 7

לממן את לימודיו בקולומביה קולג׳). הוא חזר לישראל ועזר לבועז דווידזון בבימוי שלושה סרטים, ולאחרים, בעוד תישעה סרטים שעשו באותה התקופה בישראל.

ב־1979 הוא עשה את סרט הטלוויזיה סימפטיה בשביל כלב, וזכה בהרבה סימ־פטיה מצד מי שצפה בו. אז גם התקבלה אשתו, איריס, ללימודי פסיכולוגיה באוני־ברסיטת לוס־אנג׳לס. בעיקבות אשתו הוא הגיע למוסד קאתולי — אוניברסיטת לויולה, ושם, במיסגרת תואר שני, הוא עשה סרט בן חצי שעה וכתב תסריט באורך מלא.

הוא לא הסתפק בתרגילים, וחיפש לע־שות סרט עם שחקנים מיקצועיים ועם צלם מיקצועי.

כמו חלום. תלמיד בשם דייוויד וורמק נרתם למשימת ההפקה, והביא איתו צלם מיקצועי, ישראלי, יונתן בראון. חבר־שחקן מצא לו שחקנים מיקצועיים שאינם חב־רים באיגוד השחקנים. ראש־המחלקה, כו־מר, שהוא למעשה יהודי מומר, החליט לעודד את הסרט, שתאר אסיר יוצא לחופשי ומנסה למצוא את מקומו בחברה.

שמואל, איריס ודייוויד לקחו הלוואות וקנו את חומרי־הגלם. בהפצרות ובשיכ־נועים הצליחו להוציא את „העתק העבודה” מן המעבדה, כי לא היה להם כסף לשלם עבור עריכה, ערכו כרבע מן החומר, והתחילו לחפש מישהו שיעזור להם להש־לים את הסרט.

„אז בדיוק נגמרה התקופה הגרמנית של מנחם גולן. באתי אליו עם אותן 25 הדקות שהיו לי. אולי מפני שהיכרתי אותו, אולי מפני שנידנדתי לו — אולי — אולי־אולי — בקיצור, הוא נדלק לרעיון והסכים לעזור לי להשלים את הסרט. הוא נתן לי חדר־עריכה, והתחיל לשלם למעבדה על פיתוח. זה היה כמו חלום — אחרי שנה שעבדתי רק בסופי־שבוע, יכולתי לשבת ולגמור הכל בעשרה ימים.”

מאז לא עזבת אותו הרגשת החדווה. קנון הפקידה בידו את ניקמת הנינג׳ה, המצולם במידבריות יוטה. שם לא תופסים חוקי האיגוד המיקצועי. יבורך. פירסטנ־ברג עבד שם עם אנשי־פעלולים וילד בן 7 (קיין קאסוגי) בעל חגורה שחורה.

לבימאי המתפש ניסיון אין טוב מזה, לדעתו של פירסטנברג: „אני אוהב סירטי־פעולה ואני אופטימי מטבעי. לא היה לי כל נסיון וידע בנושא, אבל זה היה אתגר יוצא מן הכלל. היה לי את דויד גורפינקל לצדי, ואנשי־פעלולים שידעו בדיוק מה הם עושים. בימאי מתחיל הוא כמו סנדלר

העיתונאית דורית

המקומות) ומעמידה

המיקלחת, הפעם, היתה מוצלחת מן הרגיל. אוננתי באמבטיה והמחש־בה על השניים הפכה את האורגזמה לפיל־אית. האוננות באמבטיה אינה צורת האו־ננות החביבה עלי ביותר. היא גם אינה מן הנוחות ביותר. את צריכה לתמרן את עצמך כך שתהיי שרועה לרוחב האמבט, כשאגן הירכיים מכוון מתחת לברז שקילו־חו מעסה את הדגדגן. אפשר לפתוח את הברז ולתת למים לזרום בחוזקה, ואפשר להסתפק בקילוח דק מדק.

וכך, שרועה בתנוחה לגמרי לא טבעית זו, אפשר לנסות ולשלב את הידיים מאחורי העורף, לעצום עיניים ולחלום על אל פאצ׳ינו או כריס כריסטופרסון וחזהו החלק השרירי, או סתם על הגבר ההוא במישרד, אמנם נשוי פלוס, אבל המבטים שהולכים ביניכם בין 8 ל־3.

מצאתי פיתרון לזה שהאמבטיה קרה. יש לחמם תחילה את האמבטיה במים רותחים, ורק אחר־כך להשתרע בתוכה עירום ו־עריה. אז מכוונים את הכפתור המעביר את זרם המים מהטלפון לברז, כך שחלק קטן מהמים מוצאים את דרכם למרכז־העצבים, וחלקם האחר, הארי, זורם דרך הטלפון המונח על הבטן או החזה ומחמם את הגוף כולו.

כשהסתיימו הרעיונות לא יכולתי לשאת יותר את הקילוח על המקום הרגיש.

עוד לא פגשתי גבר שאינו נדלק כש־הוא רואה אשה מאוננת. הנוסחה תמיד זהה: אני פוגשת זר מקסים, מיסתורי, הוא מפשיט אותי בעיניו, אני בודקת אם אין לו חלילה שערות על החזה, ועדיף שלא יעשן, וכשהתוצאה משביעת רצון אני מרימה אליו מבט סכסי ופותחת: „ראית פעם אשה מאוננת?"

זיונים - לה כן הכל!

„לא!" והעיניים נדלקות בתשוקה לר־אות. „תראי לי!"

אני מרימה כתף בתנועה מתגרה ולוח־שת: לא יודעת, אולי, נראה. ואני בטוחה שלפחות עד לפעם הראשונה שנהיה יחד, אני מלכה. יש כאלה, כמובן, שהחזיון אינו חדש להם. למענם יש צורך לנקוס בטכ־ניקה מס׳ 2, ולספר להם על מיגוון האפ־שרויות הטמונות בוויבראטור או במים ה־זורמים, ואז הם נכנסים לקריזה.

יותר מדן בן־אמוץ

זהו אחד הקטעים, ובהחלט לא הנועז שבהם, מתוך הספר החדש שיצא בימים אלה ממש אל מדפי הספרים. את הספר כתבה העיתונאית דורית שובל, עורכת המוסף ערב טוב של שבועון־הבידור להי־טון. שם הספר הו הגברים היפים האלה... על העטיפה נראה גבר, כשפלג גופו העל־יון עירום, מיכנסיו פתוחים ויד אשה תתור בה בתחתוניו. קאסוויירה הולנדר ואריקה יונג יכולות ללכת הביתה. לסכס הנשי קמה מלכה חדשה.

דורית שובל היא, ללא כל ספק, הנועזת שבסופרות־המין. בגב הספר מגדירה הו־צאת־הספרים את הספר כתשובה הנשית לזיונים זה לא הכל של דן בן־אמוץ. דן

שובל מגלה בספר

בצל בתיאוריה

בן־אמוץ הוא ילד־טוב ירושלים העוסק ב־צדקה ובמעשים טובים לעומת דורית שובל.

ניתן היה לצפות כי הסופרת הצעירה — בת ה־30, תהיה בעלת הופעה סכסית, בזה שופע, מחשוף נדיב, שיער בלונדי ו־עיניים מאופרות בכבדות. אך לא. דורית שובל נראית כמו כל אשה אחרת בגילה. פנים נאות, שיער חלק קצוץ, גוף מלא, ישבן רחב (בספר היא מספרת בגאווה כי גברים אוהבים לנחות על ישבנה), לבושה במיכנסיים כחולים וסוודר רחב. אפילו לא שמץ מהופעתה החיצונית מסגיר את הרוח הסכסית המפעמת בה, רוח הסוחפת עש־רות גברים יפים כאלילים (על פי עדותה האישית) אל מיטתה.

כשאומרים לדורית כי דן בן־אמוץ יכול ללמוד ממנה, היא מתמלאת בגאווה. בכלל, היא גאה מאוד בספר שאותו כתבה משך שנתיים, מספרת כי הראתה אותו הוריה, יוצאי רומניה, שהיא בתם היחידה. ההורים לא התלהבו, ואמה הודיעה לה שהכל טוב ויפה אבל „הספר זה לא במקום חתן." דו־רית מתפלאה מאוד כאשר שואלים אותה מה אמרו הוריה על תוכנו של הספר: „אבא שלי אמר שהעטיפה סכסית מדי וגם אני לא משתגעת אחריה. הבטן של הגבר בעטיפה נראית כמו אחרי שישה הריו־נות. לא הייתי מזדיינת איתו, אבל מה אני יכולה לעשות? אף אחד לא שאל אותי בקשר לעטיפה."

הגילויים המיניים הנועזים שבספר מע־מידים את פאני היל ואת ליידי צ׳טרלי באור של בתולות צדקניות. אך יחד עם זאת יש בדורית מן נאיביות ילדותית. היא מעריצה כוכבי־קולנוע כמו ילדה קט־נה.

האליל התורן שלה הוא ריצ׳ארד גיר, ושום דבר לא ישכנע אותה שהיא כבר

לפני ואחרי דורית שובל לפני שביצעה ניתוח פלאסטי באפה ואחרי הניתוח. בספר שכתבה יש פרק על הניתוח הפלאסטי.

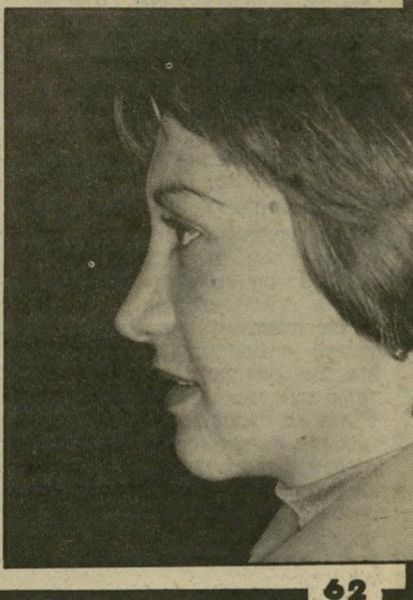

המין שלה את סודותיה בחדר־המיטות (וגם בכל שאר
הנועזים את קסאווירה הולנדר, אריקה יונג וכל האחרות

גדולה מכדי לחלום. היא עדיין חולמת לנ־סוע לאמריקה ולבקש מכתבת שבוענה שם „לסדר" לה את ריצ'ארד גיר: „אח, איזה חיים אני אעשה עם הגבר הזה!" היא אומרת בעיניים מצועפות. ולפי מה שהיא כותבת בסיפרה יש להניח שהיא תצליח להפתיע גם את אליל־המין התורן.

כולם עושים, רק לא מדברים!

אחד הקטעים בספר היא מתארת כיי־צד היא מאוננת בנוכחותו של גבר:

„התגלגלתי מעליו והשתרעתי על גבי. גיל התיישב לצדי ברגליים מקופלות ועיניו להטו. ליטפתי את גופי מלמעלה עד למטה, בכפות ידיים פרושות ובעיניים עצומות. מרגישה את כל ההרים והבקעות ואת כל פיתולי הדרך — את רכותם של השדיים וקשיותן של הפיטמות, מתמתחת חזק־חזק ומשחררת כל שריר בגופי וחוזרת למצב רפוי וכשמפי מתמלטת אנקת רווחה ופי־נוק. עיסוי עדין של הדגדגן עם האמה הלחה, בסיבובים בכיוון השעון.

„אם אני לבד, אני יכולה בשלב זה לק־רוא, לצפות בטלוויזיה או להאזין לרדיו, עד שיבוא הקליק הקורא לי לעזוב את היומיומי ולהתרכז במופלא, בלי צורך לי־דמיין שום רוברט רדפורד או ראיין או'ניל כורעים למרגלותיי.

„הרגשתי תזוזה לצידי. פקחתי את עיניי וראיתי שגיל שינה מקום, עבר למולי

תמונת עירום

המחברת בתמונת־עירום שצולמה בהיותה תינוקת ברומניה. דורית שובל היא בוגרת החוג לקולנוע של אוניברסיטת תל־אביב ועובדת במערכת להיטון. היא מספרת כי קיבלה על הספר תגובות נהדרות.

ותפס מקום טוב באמצע! ואיזה ריכוז בפניו... בידי השמאלית חפנתי את שני חלקי עכוזי, לוחצת אותם חזק ביחד, סוגרת את ההנאה בכלוב. הצמדתי רגליים ומתחתי אותן חזק־חזק. כפות רגליי הת־קשתו ככפות רגליה של בלרינה.

„מפליא שדווקא ברגליים פשוקות ההנ־אה מתפזרת. אבל ככה לימד אותי גופי, שההנאה המירבית באה לי ברגליים מתו־חות־שרירים וסגורות.

„עיסוי הדגדגן נמשך. לפעמים הוא חזק ולפעמים הוא חלש, לפעמים הוא מהיר ו־לפעמים הוא איטי, דבר שרק אני יכולה לבצעו לשביעות רצוני המלאה. וכשבא הקליק, השינוי, חובה עלי להיות זהירה שיבעתיים, שבשניות הקובעות לא תימלט השליטה מבין אצבעותיי, כי שניונת לפני שאני מרגישה את האורגזמה מתרחשת ו־באה אני חייבת להפסיק כמעט לחלוטין את התנועה, ולהגיע את האצבע לאט ובי־עדינות, כדי שהאורגזמה לא תיגמר יותר מהר ממהר, שתהיה מרוכזת, ותימשך רגע אחד אחרי הנצח.

„ואז זה מגיע, המשהו הזה, שגבר אף פעם לא מסוגל להציע לי, אותן התכווצויות מו־פלאות הבאות מהשד יודע איפה. איי־שם במעמקים, ומתפשטות מאיבר המין לקצה האצבעות לזעזע את כל הגוף.

„האצבע הלחה זחלה על ירכי, משאירה פס של רטיבות. גיל רכן ונשק לפיטמותי, הרגישות עכשיו פי כמה. הוא בא אלי חם ומתאווה. חפנתי בידי את הישבן המתוק שלו, והרגשתי את שריריו מתכווצים ויו־צרים גומות של חן המתעמקות עם כל הדיפה והדיפה. ליטפתי את הגומות והעור שמסביבן, מתענגת מרכותו ומרגישה איך השיער העדין שעל גופו משנה כיוון תחת כפות ידיי.

„זאת התנוחה החביבה עלי ביותר. כש־אני מרגישה שהגבר מתקרב לאורגזמה וההדיפות שלו נהיות מהירות, קצביות, חזקות, פראיות, אני מתהפכת מייד על הגב מתמכרת לאלפי זרמים חשמליים ה־מטיילים בנימים, ונהנית הנאה מרובה מנשימותיו הזריזות בין הצוואר והכתף ומלחי אל לחי."

כשאומרים לדורית שאחרי קטע כזה צריך לקחת אתנחתה, היא מביטה בהש־תאות. כשמסבירים לה שהקטע נועז במיו־חד, היא אומרת בצהלה: „כל הכבוד! זה ימכור את הספר, אבל אני לא מבינה למה עושים מזה עניין. אלה דברים שאנ־שים עושים יום־יום, שעה־שעה, ורק לא מדברים על זה. אצלי בספר אין אורגיות. אני אוהבת את זה בין שניים, וזה הכל. אבל יש אוננות, כי אוננות היא עניין של יומיום לאנשים. זה שהם לא מדברים על זה זה עניינם. אני מדברת על זה. לי אין בעיה."

כששואלים אותה אם לא מביך אותה שאנשים זרים יהיו שותפים לחיי המין שלה, היא משיבה: „אני מסתכלת לך בעיניים ויודעת שאת יודעת איך אני מזדיינת, וזה לא מזיז לי. אם אנשים נבוכים מהתיאו־רים שלי, זו הבעיה שלהם. ואם הם אומ־רים שהספר שלי הוא סנסציוני וזול, זה המזל שלי, כי המהדורה הראשונה כבר נחטפה מדוכני־הספרים, בלי שתיכתב אף מילה על הספר."

מה רע באוננות?

דורית שובל מתגוררת בדירה קטנה, באזור הפחות־זוהר של רמת־גן. כפי שהיא עצמה מפתיעה בהופעתה החיצונית, כך גם דירתה. ניתן היה לצפות אחרי הקריאה בספר כי חדר־השינה של דורית הוא מיקדש שבו מתבצע פולחן האהבה — וילונות רכים, אורות עמומים, כיסוי ורוד למיטה, ריח של בושם באוויר ומוסיקה רומנטית. אך איפה! חדר־השינה של דו־רית אינו בשימוש. היא ישנה, אוכלת, כו־תבת, רואה טלוויזיה ווידיאו באותו חדר. בחדר־השינה היא משתמשת כמחסן. הקי־רות בחדר־המגורים חשופים, מיטה צרה, שבהחלט אינה מספיקה לשניים תופסת חלק ניכבד מהחדר. על הריצפה שטיח כתום, שולחן־עץ פשוט ועליו רשימותיה, כיסאות־מיטבח, ארון פורמייקה ובו מילון עברי־אנגלי וקאסטות וידיאו.

על הקיר, בתוך מעטפות ניילון, צילומים מעשי ידיה, אך המכשיר האהוב ביותר על דורית הוא הטלוויזיה הציבעונית, ש־אליה היא מחוברת כשאינה מחוברת אל הווידיאו ובו בזמן, לדבריה, היא מחוברת גם אל הוויברטור.

הוויבראטור ממלא תפקיד חשוב בסיפ־רה. כשביקרנו בדירתה הוא היה בתיקון. אחד החוטים ניתק בו. שאלנו אותה אם היא מסרה את הוויבראטור לחשמלאי. ב־פשטות היא השיבה: „לא. יש לי חבר ה־מבין באלקטרוניקה. הוא אמר שיתקן לי את הוויבראטור."

לוויבראטור היא קוראת בחיבה „ויבי", ולניפלאותיו היא מקדישה פרק שלם ב־סיפרה. „מין," אומרת דורית. „הוא נושא שעניין, מעניין ויעניין לדורי דורות. גדלתי על סיפרי הסכס של פטריק קים, שכללו תיאורים אירוטיים כמו אברו הענק הזוחל בין רגליה, הגיא העמוק בין שדיה.

„זה ריגש אותי כשהייתי בת 12. היום אני יודעת שזה בולשיט אחד גדול.

„כל ילדה בת 14 מזדיינת היום, ומצפה לראות כוכבים בעיניים. אני בספר שלי רוצה לתת תיאור אמיתי למין. לא רוצה למכור שטאנצים של סכס זול."

כשהיא נשאלת אם סיפרה אינו מוכר סכס זול, היא משיבה מייד: „בכלל לא. אני חושבת שהספר שלי הוא נורא אמיתי ונורא כן. אני כותבת על אוננות כי אני רוצה שנשים יידעו מה לעשות. כל כך הרבה נשים לא יודעות מה לעשות! גב־רים, ימח שמם, יש להם מנגנון כזה קל. הטבע חנן אותם באורגזמה קלה. לנשים יותר קשה.

„אני, למשל, ביחסי־מין רגילים לא מגי־עה לאורגזמה. אז אין סיבה שלא אאונן. פעם הכריזו עלי חרם כי הזכרתי את המי־לה אוננות. לגברים, כמובן, העיניים ברי־קו. עכברון אחד אפילו רצה שאדגים לו, אבל לא יכולתי, כי אני מוכרחה רק גב־רים יפים.

„יש כל מיני איסורים בסכס, כמו למשל פוי אוננות, הס מלהזכיר. אבל אם את לא מגיעה לאורגזמה, אז למה שלא תעזרי לעצמך? גברים אוהבים להגיד לי שאם אני לא מגיעה לאורגזמה זה בגלל שאף פעם לא זיינו אותי נכון. אין שטות גדולה מזו!"

כשהיא נשאלת על מינהגה לאונן לפני גבר, היא משיבה: „יש בחורות שיודעות לנשק. לי יש הקסם שלי. אני נורא או־הבת את זה. וזה לא נכון להגיד לי שזה אובדן פרטיות מוחלט. כשגבר חודר לגוף שלי, זה הרבה יותר פרטי.

„לפעמים הסכמתי לאונן לפני גבר, רק שיעזוב אותי' ושלא יחדור אלי, כי אם גבר שאני לא רוצה אותו נכנס לתוכי, זה חילול קודש. כשאני מאוננת לפני גבר, זה רגע מתוק של אינטימיות. וכשאני מר־שה לו הצצה להנאה האבסולוטית שלי — מה יותר קרוב מזה? אני לא מגיעה לאורגזמה ביחסי מין רגילים. כדי להגיע לאורגזמה אני חייבת לאונן."

סרטים פורנוגרפיים אינם עובדים עליה. היא מספרת שהביאה פעם הביתה סרט פורנוגרפי בן שלוש שעות, וסגרה את הטלוויזיה בגועל אחרי עשר דקות. אור־

(המשך בעמוד 68)

זינגר

דורית שובל בתקופה שבה עבדה כמאפרת־סרטים, עם השחקן גידעון זינגר, איתו היתה מיודדת.

טימור

קריין הרדיו משה טימור בחברתה של דורית שובל. דורית חולמת לעשות יום אחד סרט.

ילדה טובה

עם אביה ואמה ברומניה. דורית בת ה־30 מספרת, כי כאשר הביאה את הספר להוריה, אמרה לה אמה שהיא מקווה שהספר אינו תחליף לחתן. בעיני אביה לא מצא־חן ציור העטיפה שנבחר לספר.

בשעה שסגן ראש־הממשלה שימחה ארליך עבר בהצלחה ניתוח לב פתוח בארצות־הברית, טוען הד״ר לפילוסופיה גבריאל מוקד שהמנהיג הליברלי אינו מחזיר חובות ישנים

ארליך לא משלם!

ארליך

מוקד

הד״ר גבריאל מוקד הוציא זה עתה חוברת ספרותית יקרה, שהפקתה עלתה מיליוני לירות. הוא גם מרצה בפילוסופיה ובספרות באוניברסיטת באר־שבע. הוא אינו מוכן לשכוח חוב ישן שחבה לו המיפלגה הליברלית, בסך 200 לירות, שערכן היום כמה אלפי שקלים.

מספר מוקד:

כאשר נסגר הבוקר, עיתונם של הציונים הכלליים, אבותיהם של הליברלים בשנות השישים, היו רשומות לזכותי עבור שכר־סופרים במדור הספרות של הבוקר כמה מאות לירות, ששוויין כיום כמה אלפי שקלים, על־פי כללי העידכון האינפלציוני.

מכיוון שהייתי נטול אמצעים כספיים והתפרנסתי מכתיבה בעיתונים ומשכר מדריך בחצי מישרה באוניברסיטה תל־אביב, חסר לי כסף זה מאוד. נוסף לכך דבקתי גם בעיקרון של החזרת חובות. פניתי איפוא לפקיד בעל השם הסימלי סרברניק (כספי), גיזבר מיפלגת הציונים הכלליים, והלז השיב לי קצרות: „לדבר תוכל איתי כמה שתרצה, אבל הקופה היא בידי ארליך.״ שכבר אז היה האיש החזק של המחנה האזרחי שלנו, למרות שהמנהיג הרישמי היה הד״ר אלימלך רימלט המועמד לנשיאות מטעם המיפלגה.

אם כן, נקבעה לי פגישה עם מר שימחה ארליך, והזכרתי לו את עניין החוב הפעוט שביטאון מיפלגתו חב לי. ואמרתי שאני אדם בלי אמצעים כספיים והחוב הזה חשוב לי למרות קוטנו היחסי.

„פושטי־רגל כרוניים״

איכשהו נתברר למר ארליך שאני ממוצא פולני, והשיחה עברה לפסים האינטימיים של הפולנית. הוא ראה שאיני פותח בצעקות ואמר לי: “Ja widze ze Pan nie jest czlowiekiem z ulicy.” שפירושו: אני רואה שאדוני איננו איש מהרחוב. ולכן, המשיך, „אגלה לאדוני סוד: אין לנו כסף. הציונים הכלליים הם פושטי־רגל כרוניים. תומכינו בעלי הכסף אינם רגילים לתת כסף למיפלגה פוליטית.״

מכיוון שהשיחה נתקיימה בבית הציונים הכלליים, ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב, שאלתי: אם אין למיפלגה כסף, מה עושים כאן מאות הפקידים שאני רואה? מי מכסה את שכירות הבניין, למשל?

ואז השמיע לי מר ארליך בפולנית את הרפליקה הבלתי־נשכחת הבאה: „אדוני אינו מבין? כל הפקידים האלה רק מעמידים פנים שהם עובדים. בעצם אנו חייבים לכל אחד מהם שש משכורות והם משגיחים עלינו שלא נברח.״

הבנתי שעם הומור שחור זה של 'האיש החזק והאספור' של מיפלגת הבורגנות שלנו לא אוכל להתמודד. אם פרדסנינו, יבואנינו, סיטונאינו וכו' אינם מוכנים אף להחזיק עיתון מיוחד משלהם, מי אני שאתבע את החוב לעצמי ולספרות הצעירה? אמרתי למר ארליך שלום נימוסי בפולנית ויצאתי לאורו של הרחוב התל־אביבי.

כל זה קרה בשנות השישים המאוחרות. בינתיים הודיע לי גם המועמד לנשיאות של המיפלגה הליברלית, אלימלך רימלט, כי לא יוכל להושיעני, לפי שעה, מול עוצמתו המינהלית של מר ארליך, ומר ארליך השיב בטון דומה לפנייתו של מזכיר אגודת הסופרים, וגם מנהיג המיפלגה דאז, מר פרץ ברנשטיין, שעל שמו נקראת היום המידרשה למחשבה ליברלית, פכר את ידיו מול התחמקותו של המנגנון מתשלום חובות.

אגב, חלק מהחוב קיבלתי בכל זאת, כי היה לי חבר בגיזברות הבוקר, והוא העביר לי ברגע האחרון שטרות של נקניקיות אס ושל מכבסה אחת בנתניה שהוסבו לטובת הציונים הכלליים. שטרות אלה כובדו, בניגוד גמור לשטר המיפלגה, שהועבר לי על־ידי ארליך אחרי לחצים מרובים. הלה לא כובד זמן רב.

עד כאן סיפורו של גבריאל מוקד, כפי שהוא מספרו בכתב העת הספרותי „עכשיו״.

מוקד מצרף לסיפור כמה מן המיכתבים שהוחלפו בינו ובין מנהיגי המיפלגה של הציונים הכלליים, וכן מיכתבים שנשלחו אל מזכיר אגודת הסופרים דב חומסקי (ראה גלופות). להלן מיכתב נוסף ששלח מוקד אל ארליך, בתחילת ספטמבר 1968:

„אני מברך אותך עם כניסתך לתפקידך הנכבד החדש במיפלגה הליברלית (יו״ר ההנהלה). באותה הזדמנות אני מרשה לעצמי להזכירך את החוב הפעוט שהבטחת לשלם לי לפני שלוש שנים בלבד, סכום בסך 540 ל״י.

על־פי הסכם בינינו קיבלתי, כזכור, מחצית הסכום בשני שטרות (בסך 270 ל״י), לרבות שטרות של מכבסה וצ'ק של נקניקיות אס. הייתי צריך לקבל את המחצית השניה ב־1.1.67, אולם על־אף תיזכורות ששלחתי, טרם הגיעני סכום זה. אציין שנוסף לכך לא נפרע שטר גדול על־סך 200 ל״י.

„אבקש, איפוא לשים קץ להלנת־שכר זו ולכבד את ההסכם שהגענו אליו בפגישה בינינו במרכז המיפלגה הליברלית (כאשר ניהלנו בינינו שיחה נעימה ושבה הבחנת כי 'אינני אדם מהרחוב') כלומר, לשלם לי את יתרת החוב בסך 270 ל״י ואז נברר את מעמדו של השטר שלא נפרע.

איומים שלא עזרו

„**ה**תייעצתי אודות המצב עם המזכיר של אגודת הסופרים העבריים, דב חומסקי, ואגודת הסופרים מעיינת בהגשת תביעה באמצעות פרקליטה. לא אמנע גם מלחבר כתבה מקיפה על הפרשה בידיעות אחרונות, שאני משתתפו הקבוע, תוך סיפור מפורט, כיצד במשך שלוש שנים לא מצאתם לנכון לשלם לי את שכר הסופרים והפרתם התחייבויות וסיכומים מפורשים. כן אכתוב מאמרים מפורטים על הפרשה בדבר, בלמרחב ובמאזניים. גיליתי אדיבות וסבלנות במשך שלוש שנים — והרי זה די והותר.״

„הבנתי שעם הומור שחור זה של האיש החזק והאפור של מיפלגת הבורגנות לא אתמודד!״

העתק ממיכתב זה הגיע גם אל מנהיגה המנוח של המיפלגה, פרץ ברנשטיין, אשר השיב למוקד במילים הבאות:

„זה הרבה שנים שלא טיפלתי בעניינים הכספיים. לא של הבוקר ולא של המיפלגה הליברלית, ואיני יודע כלום על התביעה שלך. אבל הודעתי למר ארליך על פנייתך אליי. אם הודעתי תעשה את מה שכל איומיך בפירסומים בעיתונות כנראה שלא עשו — אין בכוחי להגיד!״

וכך נותרה המיפלגה הליברלית בעלת־חוב כבד לגבריאל מוקד.

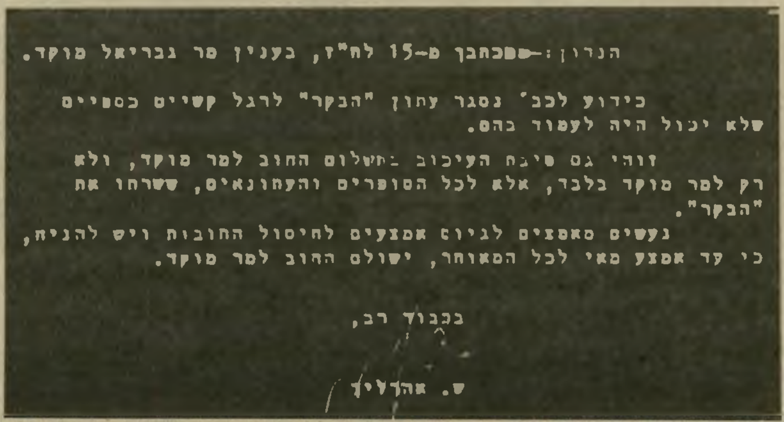

הנדון: מכתבך מ־15 לח״ז, בענין מר גבריאל מוקד.

כידוע לכב' נסגר עתון "הבקר" לרגל קשיים כספיים שלא יכול היה לעמוד בהם.

זוהי גם סיבת העיכוב בתשלום החוב למר מוקד, ולא רק למר מוקד בלבד, אלא לכל הסופרים והעתונאים, ששרתו את "הבקר".

נעשים מאמצים לגיוס אמצעים לחיסול החובות ויש להניח, כי עד אמצע מאי לכל המאוחר, ישולם החוב למר מוקד.

בכבוד רב,

ש. אהרליך

ארליך זהו מיכתב שנשלח משימחה ארליך (אהרליך) למזכיר אגודת־הסופרים. המיכתב נשלח ב־18 באפריל 1966, וארליך מודיע כי „באמצע מאי לכל המאוחר״ ישולם החוב, שבסופו של דבר לא שולם עד היום הזה.

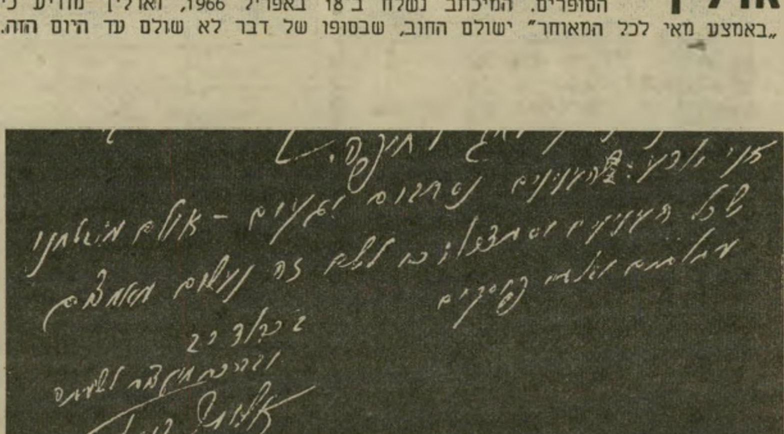

רימלט זהו קטע ממיכתב ששלח הד״ר אלימלך רימלט לגבריאל מוקד בחודש אפריל 1966. רימלט כותב: „אני יודע שהעניינים יגעים, אולם משוכנעני שכל העניינים יסתדרו כי לשם זה נעשים מאמצים עצומים ובלתי־פוסקים.״

ספורט

כדורסל

אנדי ווקר — שעיר לעזאזל?

בדרבי הכדורסל התל־אביבי העסקים כרגיל. מכבי מנצחת כמו בהרבה דרבים קודמים. גם הפעם היה הרבה מתח ומאבק מרתק בין שתי הקבוצות, בעיקר מאבקי השחקים בין הגבוהים של מכבי: אולסי פרי וארל ויליאמס מצד אחד ולבון מרסר ובוב פליישר מהצד שכנגד. המישחק היה שקול ברובו ולא איכזב את הקהל שבא לחזות בו. הפעם היה הפרש של 2 נקודות בלבד לטובת מכבי.

הצהוב החמישי

לא השפיע

כדורגלן הפועל תל־אביב, **משה סיני** הספיק לצבור השנה ארבעה כר־טיסים צהובים על המיגרש. צהוב נוסף, זאת ידע סיני היטב, יכול לגרום לו להרחקה ממישחק אחד או יותר.

למרות שידע את הסכנה, לא נזהר הכוכב. ביום השבת ספג את הצהוב החמישי, על ריצה אחרי שחקן יריב ותפיסה בחולצתו.

מרגע זה היה כמעט ברור: משה סיני לא יוכל להשתתף במישחק החוזר של קבוצתו, ביום השלישי השבוע. ועדת־המישמעת של ההתאחדות נוהגת לפסוק עונשים ממשיים לשחקן שצבר חמישה כרטיסים צהובים.

אך ועדת־המישמעת הפתיעה את כולם. לא, היא לא פטרה אותו מעונש, אך היא דחתה את דיונה ליום אחד אחרי המישחק.

בעל חמשת הצהובים יוכל להשתתף במישחק החוזר.

אחרי הפסדה של הפועל תל־אביב היה מי שהחליט כי מצא את האשם: השחקן **אנדי ווקר**. הוא אינו מסוגל לעמוד במתח המישחק, ובעיקר בשניות הקריטיות — טענו כמה מהאוהדים.

„הפועל זאת אשתי!"

אוהד־הפועל בארי לוי
ססגוני, תמהוני, ומרופט

„זה משהו תת־הכרתי האהבה שלי, לא ניתנת להסבר. בחיים שלי לא תיארתי שזה יגיע עד כדי כך," אומר **בארי לוי** (32), האוהד השרוף של קבוצת הכדורגל הפועל תל־אביב.

כניסתו למיגרש מלווה ביללה הצורמת המפורסמת שלו. ברגע זה כל האיצטדיון יודע שבארי נכנס למיגרש.

בדרך כלל, מועדים האוהדים השרופים להתכתשויות לא מעטות, בשל קללותיהם וצרחותיהם. בארי הוא יוצא־דופן מבחינה זאת. איש אחד לא יגע בו, גם לא אוהדי הקבוצה היריבה. לא מפני שהוא חזק ומאיים, אלא דווקא בגלל חביבותו וחוש־ההומור המפותח שלו. אבל אצלו הכל נאמר בשיא הרצינות.

במיגרש הוא לעולם לא ישב במקום אחד יותר מכמה דקות רצופות. אבל תמיד יפנו לו מקום, אפילו היריבים. כי כולם אוהבים ונהנים לצפות בתגובות המשע־שעות שיש לו על כל אירוע.

כשהוא מתחיל לחקות את מנחם בגין או את אריאל שרון, כשהחיקוי מלווה במלל ספורטיבי, הצופים כבר מתגלגלים על המושבים.

הוא לבוש בבגדים אדומים (מסימניה של הפועל) מרופטים עם כובע וצעיף בצבע זהה, ובכך הוא היחיד שמתקרב לרמתם של האוהדים האנגלים, הדואגים ללבוש מתאים למישחק כמו כמעט לנוכחותם בו.

סיפר האוהד הבולט והססגוני:

מגיל 12 אני אוהד את הפועל. יש לה כוח מיסטי, לקבוצה הזאת, עלי. הכדורגל אצלי בדם. כדורסל אני שונא.

הרחוב שלי בתל־אביב זה רחוב ברנר, שם נמצא מרכז הפועל, שבו אני מסתובב. כל פעם שיש לי זמן, אני ניגש לדינה, מזכירת הפועל, ומדבר איתה על מה שהיה בשבת. הפועל זאת אשתי ואני לא יכול לצאת מזה. האהבה הזאת היא חזקה ממני. מכל שטות אני גם מתחיל לבכות — זה מהתרגשות — ורק אז אני נרגע.

כשיש ניצחון אני מסתובב כמו מלך ברחובות. אם מפסידים, אני אוכל את הלב יום־יומיים.

אני אוהב לנשק את השחקנים לפני שהם נכנסים לחדר־ההלבשה. אני אוהב בזמן המישחקים להרטיב את עצמי: כך אני מרגיש הזדהות עם הזיעה של השחקנים על המיגרש. אני עושה כך אפילו אם יש גשם וקור־כלבים.

אני חי את המישחק 24 שעות ביממה. אין מה לעשות נגד זה ואני לא יכול לצאת מזה. טוטו לא מעניין אותי, רק הפועל.

גילי לנדאו הוא המלך שלי, את הלב אני מוכן לתת בשבילו.

עד כאן, דבריו של בארי לוי. סימלו המיסתרי של האוהד השרוף הוא הטרנ־זיסטור בידו, שאותו הוא ממאן לעזוב אפילו לשניה אחת.

ברגע שהגיעה התוצאה להפרש של נקו־דה אחת בלבד לטובת הפועל, כשהכדור אצל הפועל, איבד אנדי ווקר שני כדורים רצופים. אחד בזריקה לא אחראית, שאפילו לא הגיעה לסל, והשניה במסירה אומללה לידי שחקן מכבי נלהב, שהפכה להתקפה מתפרצת — מה שנקרא בז'ארגון ה־ספורטיבי של הכדורסלנים „איבוד כדור של ארבע נקודות" (שתי נקודות מהפסד הכדור ושתיים אחרות מההתקפה הזריזה של היריב).

היה זה אומנם כישלון, אך הוא יכול לקרות לכל שחקן. אך בהפועל, שבה כה משתוקקים לניצחון, נוטים מהר מדי לחפש שעירים לעזאזל. אחד האוהדים, בשם שמעון נפתלי, אף תבע בדקה ה־32 ב־צרחות מחרישות אוזניים להחליף את ווקר. לדעתו של האוהד, השחקן השחור והמאמן שלא החליף אותו הם האחראים להפסד.

כדורסלן ווקר
חוזר על שגיאה

תגובת המאמן גרשון דקל:

הבעיה של ווקר מוכרת לי ממישחקים קודמים. זוהי שאלה נכונה, למה לא החל־פתי את ווקר. הנקודה פה היתה כזו: ה־שחקן שיחק 35 דקות, ולהכניס במקומו שחקן־קר לכמה דקות נוספות לא היה כדאי.

אם היה לי שחקן כמו צימרמן, שקלע חופשי, היתה זו ישועה. אך היתה לי בעיה לשמור על צימרמן. לכן לקחתי פסק־זמן, החלפתי את הטקטיקה לשמירה ארבע־איזור־רית — ואילו את דני ברכה הצבתי ללחוץ ולשמור על צימרמן. עמוס פרישמן, שישב על הספסל, לא יכול לשמור על צימרמן.

הווי

מר וייצמן

„החנות היחידה שיודעת על המצב ה־פוליטי במדינה היא החנות שלי," אומר **ישראל ליימן,** בעל חנות הדיגלונים והסמלים שברחוב ברנר בתל־אביב. ליימן, המכונה בפי כל „מר וייצמן," עוקב מקרוב אחרי הנעשה במדינה, בעיקר אחרי הבי־קורים הממלכתיים ואירועי־הספורט המר־כזיים.

„אני מכין את הדרוש לפני שמזמינים. כי תמיד הם נזכרים בדקה ה־90. אז אני לא מחכה להם שיזמינו. כי ממילא הם מזמי־נים בסוף," אומר ליימן.

מר וייצמן, המכונה כך בשל נישואיו עם בתו של הנשיא חיים וייצמן המנוח.

כדורסלנים ויליאמס וכהן
מאבקי שחקים

מכין דיגלונים וסמלים גם לקבוצות הפועל, אליצור ובית"ר. „לכולם ביחד," הוא או־מר.

האם בהפועל כועסים שהוא מכין דיג־לונים גם למכבי?

„בטח שהם כועסים. אך בסוף גם הם קו־נים רק אצלי. אין לי סנטימנטים, אסור שיהיו לי. רק לנבחרת ישראל יש לי סנ־טימנטים מכל הלב." נאום סוחר הדגלים.

תחזית מאמנים

את מישחקי המחזור ה־16 בכדורגל של הליגה הלאומית והארצית חוזים השבוע מאמן ניבחרת לכדורסל־נשים שמואל יעקובסון ומאמן קבוצת הפועל תל אביב גרשון דקל.

דקל

יעקובסון

מישחקי הליגה הלאומית והארצית	יעקובסון	דקל
1. הפועל באר־שבע — הפועל ירושלים	1	1
2. מכבי נתניה — הפועל לוד	1	1
3. הפועל תל־אביב — מכבי חיפה	×	1
4. בני־יהודה תל־אביב — מכבי פתח־תקוה	×	×
5. מכבי יפו — הפועל יהוד	1	×
6. הפועל כפר־סבא — מכבי תל־אביב	2	1
7. מכבי יבנה — שמשון תל־אביב	×	2
8. בית"ר ירושלים — הפועל רמת־גן	1	1
9. הכח מכבי רמת־גן — הפועל אשקלון	1	1
10. הפועל קרית שמונה — הפועל עכו	1	×
11. מכבי עמידר — בית"ר רמלה	×	1
12. הפועל פתח־תיקווה — בית"ר תל־אביב	1	2
13. הפועל חיפה — הפועל ראשון לציון	1	1

בשבוע שעבר ניחשה רותי שיטרית שמונה תוצאות נכונות ואילו יעל רום שבע.

המקום המקולל מתעורר

הפיגוע ב„גן הוואי" זיעזע את היישוב ערב מילחמת־העצמאות. מאז רובצת על המקום קללה. עכשיו מתכננים כמה יזמים להקים את המקום לתחייה - בשם אחר

מעבר ל„גן־הוואי" השיט על מימי הירקון היתה חוויה מסעירה לצעירי תל־אביב. גן־הוואי היה התחנה הראשונה במסלול השיט. התחנה הבאה היתה שבע טחנות שליד הר־נפוליון. אלה נקראו כך על שם טחנות־הקמח הערביות, ששכנו על שפת הירקון. כיום האיזור הוא לב ליבה של תל־אביב היהודית. אז שכן גן־הוואי במרכז של כמה כפרים ערביים.

רומנטיקה המקום המבודד ששכן הרחק מהעיר תל־אביב של שנות הארבעים, היווה מוקד משיכה לכל הזוגות הרומנטיים. הבילוי האינטימי היה מתחיל בשיט רוגע על מי הירקון ומסתיים לצלילי המוסיקה של גן־הוואי, או על הדשא שבין הגן והנהר.

הי מוסיקה החרישית נקטעה באחת. בטרם הספיקו יושבי השולחנות הקטנים להגיד עפעף, ניטחה לעברם אש תת־מקלעים קל־טלנית. במרכז הגן־קפה עמדו כמה אנשים לובשי חאקי וירו לכל עבר. ביגדי־הלבן של המבלים כוסו ב־כתמים אדומים ורבים נפלו ארצה.

הבילוי הלילי הסתיים בתקרית־דמים, אחת מהמפורסמות ערב מי־לחמת־העצמאות. התאריך: 10 ב־אוגוסט 1947. המקום: גן־הוואי.

קצת יותר מ־35 שנים אחרי ליל־הדמים מחדש המקום את ימיו כקדם.

גן־הוואי היה המקום הכי מבודד והכי רומנטי בעיר תל־אביב של שנות הארבעים. מקום־הבילוי מס' 1 של העבר נפתח השבוע מחדש, אחרי שנים ארוכות שעמד בשימ־מונו.

לא הרבה מבאי המקום השבוע ידעו שבביקתה הנסתרת בעלת גגי־הרעפים האדום, הטובעת בים של צמחיה ירוקה, והנושקת היום את הכביש הסואן ביותר בתל־אביב — דרך־חיפה אירעת תקיפה שהסעירה את הארץ.

באותן שנים אנשי תל־אביב הג־דירו את המקום: בית־הקפה השו־כן מעבר להרי החושך. כדי להגיע אליו, היה צריך לעבור את חור־שות הירקון והפרדסים שהשתרעו אז סביבו. גן הוואי שכן אז בלב־ליבה של אוכלוסיה ערבית צפופה, בין סומייל ושייח־מוניס, ללא כי־ביש־גישה. נהר הירקון שימש אז כעורק־התחבורה העיקרי אליו.

שייח־מוניס — כיום רמת־אביב כפר סומייל — כיום איזור השק"ם ברחוב אבן־גבירול — ושכונת ג־מוסין הסמוכה, היו כפרים ער־ביים, שיהודים רבים פחדו להלך בקירבתם.

דווקא בשל היות המקום מבודד, הוא שימש מוקד־משיכה למחפשי הרומנטיקה. כדי להגיע לשם חתרו בסירה בירקון. איש אז לא ניבא שאת הגן המלבלב והשקט, שממנו נשמעה מרחוק מוסיקה רומנטית, יחצה באחד הימים עורק מכוניות מאובק ומחריש־אוזניים.

מספר צבי אבידרור (58), מבאי־המקום באותה תקופה, שמיהר ל־בוא לגן המחודש: „זה היה מקום קיצי ומלא רומנטיקה, חבוי בחיק הטבע ושופע צימחיה. לידו זרם הירקון — לפני שהיתושים והסיר־חון כבשו אותו.

„אני זוכר שלקחתי נערה לשיט על הירקון. הייתי אז בן 24, היא היתה בת 30. באמצע הדרך הרג־שתי שאני עייף ורוצה לנוח. נחתנו על הדשא שיורד מגן הוואי, ושם עשינו אתנחתא. זו היתה מנוחה עמוקה וגדושה בחוויות ונמשכה עד דימדומי־הבוקר, כאשר משכיר־הסירות עולה ויורד בנהר ו־מחפש אותי בהיסטריה. הייתי אז צריך לשלם שלוש שעות נוספות. אבל זה היה כדאי."

חבורה ערבית תקפה מקום מבודד זה בליל ה־10 באוגוסט בשנת 1947. זה היה אחד הנסיונות הער־ביים להתחיל בפעולה לסיכול הק־מתה של מדינת־ישראל.

„זו לא היתה מריבה, זה היה אקט פוליטי," נזכר יוסף מלניק. גן־הוואי היה שייך למישפחה

בדרך ל„גן־הוואי" וזקים חיין (חיימיקו) סילבס, בעל מעגן סירות־השיט של הירקון, את בית־הקפה הצף, שנחשב למקום־בילוי אטרקטיבי לכל מבקרי הנחל התל־אביבי באותה תקופה. סילבס סיפק אז שירות לילה מסודר לגן־הוואי עד 2 אחרי חצות.

ערבית אמידה ומפורסמת באותם ימים, מישפחת ביידאס משייח'־מוניס. כמה חודשים לפני התקרית בגן הוחכר המקום לקבוצת „חיילים משוחררים עבריים,” שהכניסו שיכלולים ומופעים והפכוהו למקום נאה לבילוי הזמן. יוסף מלניק בן ה־74, שהיה שותף במקום משנת 1945 מספר: „רציתי שהמקום יהיה תרבותי, והבאתי אמנים גם מחו״ל. מי שביקר באותם זמנים בעיר תל־אביב ולא בא לבלות בגן הוואי נחשב כאילו לא יודע לבלות.” רקדניות רומניות, זוג יפאנים, להטוטנים, קוסמים ובדרנים מקומיים כמו פרדי דורה, שני הג'ינג'ים (רפאל קלצ'קין ומנשקה בהרב) וזמרים מקומיים מתחילים הפכו את המקום לצעקה האחרונה של אותה תקופה.

אנשי ההגנה קיבלו ידיעה מודיעינית על הכוונות להתקיף את המקום, והציבו שם במשך כמה שבועות מארב של אנשי חי״ש (חיל־שדה) תל־אביב. כשלא אירע דבר הוחלט להסיר את השמירה. ימים ספורים אחרי כן בוצעה ההתקפה.

הקדמה למילחמה

היה זה סמוך לשעה 10.45 בערב, זמן קצר לפני תחילת התוכנית האומנותית. כ־50 אורחים, גברים ונשים, רובם יהודים, מיעוטם ערבים ואנגלים, ישבו בין השולחנות המפוזרים בין שיחי־הנוי והעצים. מבין העצים שהקיפו את המקום הגיחו לפתע אנשים לבושי

אז והיום אז בשנות הארבעים לא כיסתה הצמחיה את הגן. גם סמל „החתול העצבני”, תוכניתו של אורי זוהר — בלט למרחוק. היום מנצלים את הצמחיה העבותה שגדלה מסביב למקום ששינה פניו, והנמצא כיום בלב ליבו של הכרך, כאמצעי בידוד מהכביש של העיר הסואנת.

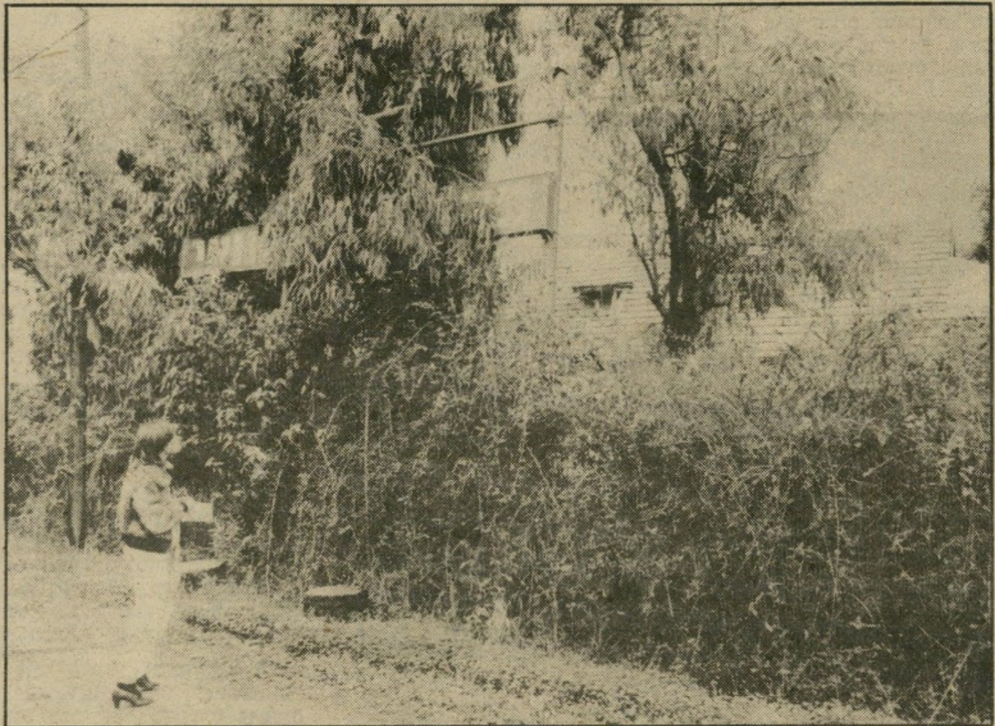

חאקי וחמושים בתת־מיקלעים. הם התפזרו בין הקהל ופתחו ביריות לכל עבר.

תוך שניות התמלא המקום קולות זעקה, גניחות פצועים ובכי היסטרי. התוקפים המשיכו לרדוף אחר האנשים שניסו להסתתר בין הצימחיה העבותה, שהקיפה את המקום. הם ירו לעבר כל מי שלא נראה ערבי.

אך גם הערבים שהיו במקום לא יצאו שלמים. איברהים סאמיר ביידאס, בן המישפחה אשר לה היו שייכים מרבית הקרקעות שמעבר לירקון, ואשר בן דודו היה שותף בגן־הוואי נפצע קשה, ולאחר מכן מת מפצעיו. איתו נהרגו באותו יום עוד ארבעה אנשים, וביניהם מאיר תאומי, אביו של השחקן עודד תאומי. תאומי שימש אז כאמרגן, שדאג להבאת האמנים למקום. התוקפים לא שכחו לקחת עימם את קופת־הכסף, כדי לשוות להתקפה אופי של שוד רגיל.

מכונית המישטרה הגיעה למקום רק כעבור 45 דקות.

החקירה התחילה בעצלתיים, אך קיבלה תנופה כשהתברר כי התוקפים מנו כמה עשרות ערבים, שרק חלק קטן מהם פרץ למקום. מרביתם שמרו מבחוץ כדי ליצור חסימה.

„הרוצחים יבואו על עונשם,” הבטיח דובר ההגנה. מיפקדת ההגנה ניהלה חקירה משלה. העיקבות הובילו לפרדס אבו־לבן, ששכן בין

פרדס־כ״ץ ובית החולים גהה.
חמישה ימים אחרי הפיגוע פ
צץ בית ונהרגו שבעה ערבי
בני מישפחת יוסף דבאסי: הא
האם וחמשת ילדיהם. יחידה אחר
של ההגנה הרגה בדווי, ששימ
כמורה־דרך לחוליה.
פרשת הנקמה בפרדס אבו־לו
נחשבה עוד שנים ארוכות אחר־נ
כרצח חסר־טעם, מעין מעשה די
יאסין של ההגנה.
ליל הדמים בגן הוואי היה מע
הקדמה למילחמת־העצמאות. ל
פרצה כעבור שלושה חודשים.
אחרי הרצח המקום לא פעל עו
„אנשים פחדו לבוא. המקום הנ
למקולל ושומם,” סיפר השבוע פר
דורה, שנמנה עם עשרות הזמרים
בדרנים שהופיעו שם. גם קלצ'ק
זוכר שאז זה היה מקום לא־נעי
רק אחרי מלחמת־העצמאות הו
חיל הקהל זורם למקום. לאברז
(„פאשנל”) דשא היו רעיונות. ה
שיקם את הבימה והצריף, הוא הכ
כיר את המקום הענק, ודאג להב
כל מיני חלטורות.
התוכנית התבססה על אורי זוה
שתוכניתו חתול עצבני סיפקה א
רוב הבידור. מישחקי חברה חיד
נים, בדיחות וכמה שירים, היו
משעשעים את הנוער שבא לש
השיא היה תחרות שבירת כיסאו
הקש הקלועים. „היתה שם ער
מה ענקית של כיסאות מרופטים מ
ימי הבריטים, שלא היו ניתנים ל
שבירה בקלות. זה היה מגלגל א
החבר'ה מצחוק,” מוסיף זיכרונ
שאול ביבר.
הסטארים של היום הופיעו ש
אז הם היו אמנים בתחילת דו

(המשך בעמוד 8

זוכר צבי אבידרור (58) היה בין הרומנטיקאים שבילו בימים ההם בגן הוואי. אבידרור הגיע גם השבוע לפתיחה המחודשת.

הבעל של המקום יו
מלניק, בן ה־
התעקש לשנות את שם המקו
„ללא זיכרונות מהעבר המקולל

מקום הרצח יוסף מלניק בעל המקום בחברת המיסבאן מוטי פליישר עומדים בגן במקום שארע הרצח. מלניק מאמין שקללה רובצת על המקום מאז ההתקפה הרצחנית ולכן העדיף לא להיזכר בהיסטוריה ולשנות את השם.

עכשיו ימלאו מבלים חדשים את המקום המקולל. אנשים שההתרחשויות בעבר ל
מרגשות אותם או מעבירות בהם צמרמורת. כאן במסיבת הסילבסטר שהית
הערב הראשון לפתיחת המקום. המקום הנקרא המתבן של יוסף, מתאים יותר לבילוי קיי

(...מעמוד 62)

שלישיות רביעיות לא ב־
ולה, ובכלל, אם היתה צרי־
יות עכשיו מהתחלה, היתה
על שמונים אחוז מהגברים
אותה באופן כל כך אינטי־
יסתה ובמקומות אחרים.

דמיון ומציאות

...ית שוכל מכורה לטלווי־
ה ולווידיאו. היא מודה ש־
השנים האחרונות תפסו
את מקום הגברים בחייה.
יה היא קוראת „מכשיר ה־
שלי.” היא חולמת על כו־
לנוע ומדיימנת איך היתה
איתם במיטתה.

נוהגת לפתוח את ארכיון ה־
של עיתונה, להעמיד אותם
על השולחן, ולהעביר ביי־
על מעלותיהם המיניות. כך
הרכיבה תפריט שבו היתה
את קייר דוליאה לבוקר את
ד גיר לארוחת־צהריים ו־
יס כריסטופרסון ללילה.

י ספרה קיימים במציאות:
התואר הוא דוגמן תל־אבי־
, צור — שאותו היא מכנה
עה — הוא חברו הטוב, ו־
ן ה־16 שאיתו היא מנהלת
הוא היום איש צעיר בן
י קורן שמו, העובד בחנות־
של אביו. רוני גאה להיות
גיבורי המין של הספר.

י נוסף הוא אילן. דורית קו־
ו „הנהג בעל פני הגשר.”

גן־עדן בבוקר

...ילן היא מקדישה את ה־
טע הבא:
צייו כי הזיון המופלא ביו־
ל חייו הוא זיון לעת בוקר,
שינה. אמר שהרגיש נפלא,
גן־עדן של עצי תמר ומים
וכשהתעורר ראה את האשה
יתה רוכנת מעליו ומוצצת את
הוא זוכר שהתיז את זרעו

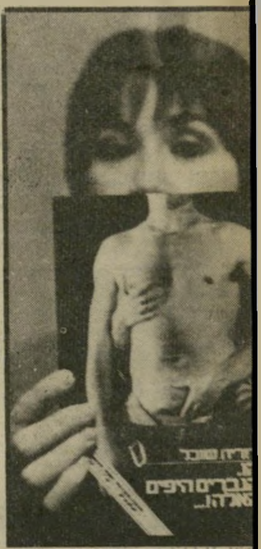

...ופרת שוכל וספרה
„אז מה?”

ה אדירה, שלא הכיר קודם
יכלך את פניה והרגיש נבוך
ש. אבל למרבה הפלא, מב־
סיסים הלבנים שעיטרו את
ראה חיוך מלא אושר גדול
ונג העילאי שהצליחה להע־
גבר שאהבה נפשה.”

ת מספרת כי היא מקבלת ת־
נהדרות על סיפרה. שתי הו־
ספרים רבו על הזכות להו־
לאור — הוצאת זמורה ביתן,
ת דליה פלד, שהחליטה להו־
לאור תחת השם הוצאת אדם

(המשך מעמוד 67)

כם. „זה היה אירוע של החברה, תמיד אפשר היה באמצע ההופעה לדבר, לאכול, לטייל. זה לא הלך על כוכבים,” מוסיף יוסף מלניק.

גם ההופעות הראשונות של שלישיית הגשש החיוור, שעדיין לא קיבלה את השם המיסחרי שלה — היו בגן־הוואי. אז היתה זו שלישייה מצחיקה של יוצאי להקת התרנגולים, שעדיין לא ידעו מה קורה איתם.

קללה איומה

יוסף מלניק, ששותפו הערבי ממישפחת ביידאס נעלם במילחמה — נשאר בגפו עם כל השטח הענק.

מה קרה לערבים, נשאל השבוע מלניק בן ה־74, הנראה והמתנהג כבן 50.

„מה שקרה לכל הערבים, ברחו. היה להם ממה לברוח. הם ידעו מה מחכה להם כאן.” מלניק שבע פתיחות והתחלות. היה קשה לשכנעו לשקם את המקום מחדש. שש שנים סירב הרווק המזדקן לשקם את מה שהיה. הוא הסתפק בחתונות ושאר אירועים מישפחתיים, שצצו מדי פעם, וששיוו למקום עגמומיות ויובש. גם הרומן עם פשנל הסתיים, אחרי שיוסף הבין שבחלוקת הכספים הרבים שהתגלגלו בידיו של „פשה”, הם לא היו בדיוק שווים.

יוסף התחיל להאמין שאיזו קללה איומה רובצת על המקום מאז הרצח.

לכן לא שעה לתחנוניו הרבים של מוטי פליישר לפתוח את המקום. הוא הפסיק להאמין באנשים „אחרי התלאות הרבות שעברתי עם המקום ועם השילטונות, שלא ידעו להעריך עבודת־כפיים אלא התייחסו רק למי שצעק אז יותר,” נזכר בכעס.

מוטי פליישר, הזמר של השיר עופרה, ושני חבריו לעסקים הוכיחו כבר שהם מצליחים להפריח שממה. קפה צפון היה אבן נטורלת־נשמה במשך שנים רבות, עד שהגיעה השלישייה לפני שנתיים ויצרה את שרשרת המיסבאות.

מוטי וחבריו לא שעו לחששות שהציפו את יוסף הזקן — הקללה שרבצה על המקום.

להשתין בקרח

יוסף והצוות החדש של גן־הוואי המחודש התעקשו לשנות את השם המתנוסס כבר שנים על אם הדרך. „השם הקודם מקולל,” הכריז יוסף עשו ושינו למתבן של יוסף.

במתבן של יוסף, הגברים ישתינו על הקרח, כמו בלאס־וגאס. „שמים קוביות־קרח באסלה נגד צחנת השתן, וזה גם חוסך מים,” מסביר פליישר, ומגלה שערך סיבוב מקיף בעולם הרחב, בעיקר באמריקה, כדי להתרשם מרעיונות למקומות־מיפגש מהסוג הפורח היום גם בארץ: המיסבאות.

המתבן של גן־הוואי גדול ורחב כמו מתבן אמיתי. יש הרבה תבן, חציר וקש לקישוט, צימחיה שעוד לא הושלמה, בירה מהחבית, והגימיק הגדול, שעדיין לא נראה בארץ: פיצוח אגוזי־אדמה (בוטנים) על טהרת הקלייה המושלמת, כמו שעשו פעם הערבים. און־דה־האוס.

גדי שורק (38), השותף הנוסף בשלישייה, נסע עם מוטי לעזה. שם הם מצאו תנור פרימיטיבי לקליית של פרי־הבוטן. את קליפות הבוטנים יזרקו על הריצפה. חופשי־חופשי. כך יווצר עד מהרה מרבד של קליפות מעלות ניחוח.

דינה וגן

(המשך מעמוד 11)

הסיסמה: „בקומה זקופה” נתגלתה כשפופת־קומה, כנמוכת־רוח, כפחדנית וכעירומה מכל עקרונות.

האסון בכפר־שלם שימש מיבחן־הבגרות למיפלגה שבאה להגן על בני עדות־המיזרח ולתבוע את עלבונם. היא לא עמדה בו, קיבלה את הציון: נכשל.

גם הפעם נשאר זעם בני־השכונות קול קורא במידבר. פעם נוספת הם נוכחו שהם יתומים, ללא הורים. ברגע שבו נזקקו לתמיכה פוליטית וכספית, בעיקבות הרצח בכפר־שלם, הפנתה להם עורף קברצת רודפי־הכיסאות פליטי המפד״ל ומיפלגת העבודה.

לעשות דווקא!

בכינוס הנהלת תמ״י לחצו צעירי המיפלגה — ברובם צעירים משכילים יוצאי שכונות ועיירות־הפיתוח — להעלות את הנושא בכנסת, בממשלה. הם ביקשו עזרה במימון הפעולות של ועד כפר־שלם. אבל אהרון אוזן, אהרון אבו־חצירא ובן־ציון רובין סירבו. הם פשוט פחדו. לכל התקרית היה ריח „פנתרי” מדי לטעמם. הם רוצים פוליטיקה נעימה, אלגאנטית. אלגאנטית כמו החליפות שאבו־חצירא מקפיד ללבוש, ואסתטית כמו כוסית הוויסקי שהם נוהגים להשיק במיפגשים שלהם במלונות־פאר, או בקונגרסים של גבירים.

תמ״י התגלתה השבוע במיפלגה של אפנדים רק לפני חודש, בקונצרט הציוני, לחמו אנשיה יחד עם נסים גאון ואנשי הפדרציה הספרדית, על כיסאות, על כיבודים, על טובות־הנאה וכספים. הם לחמו מידה לרשות המפגינים חברת דן. המשורר ארז ביטון, שלמה בר מהברירה הטיבעית, והשחקן יוסי שילוח התייצבו מייד לקריאה, כשהם מרימים קול זעקה.

צעירי תמ״י מתחילים להבין שאהרון אוזן ואהרון אבו־חצירא הם פוליטיקאים משופשפים שצמחו בחיק המימסד האשכנזי. הם שייכים לדור המידבר.

הם מתחילים להבין שכדי להילחם במימסד ביעילות יש לנתק כל מגע עימו, למרוד בכל מוסדותיו ועסקניו, גם אם הם במיקרה בני עדות־המיזרח.

אז כאריות על מקומם.

השבוע נדם קולם. הגיבורים היו עייפים. המילים שכוונות ומצוקה אינן מריחות טוב, אינן נעימות לאוזניהם, אינן מכובדות לטעמם. הן לא מעוררות בהם רוח־קרב.

נימוקו של אהרון אבו־חצירא בהנהלת תמ״י שלא הצטרף למאבק השכונות מעורר גיחוך: „כולם חיכו שנעלה על בריקאדות, אז עשינו להם דווקא.” רפליקה נהדרת שלא היתה מביישת ילד בן 3.

צעירי השכונות זועמים על הנהגתם הכושלת. „כולם אימפוטנטים,” אמר השבוע פעיל מתוסכל. „לאחרן יש מנטאליות של גיזבר מושב, ואבו־חצירא לא רוצה להתלכלך. הוא נקי מדי בשביל זה. הם פחדנים, הם פוחדים מהצל של עצמם.”

מי שהרים את פרוייקט ההפגנה היו חבר'ה שעשו ימים כלילות ועבדו בהתנדבות. דני עידן, מפיק־תיאטרון צעיר, ורפי מלול נידבו מערכת מיקרופונים ומגברים. הגרפיקאי פרוספר בן־הרוש עיצב את הכרזות. את האוטובוסים העמידה לרשות המפגינים חברת דן. המשורר ארז ביטון, שלמה בר מהברירה הטיבעית, והשחקן יוסי שילוח התייצבו מייד לקריאה, כשהם מרימים קול זעקה.

זמר־מחאה שימעון סאלח בהפגנה
קול קורא במידבר

זמר־מחאה שלמה בר (מימין) בהפגנה*
יתומי תמ״י

* משמאל: אברהם תורגמן.

(המשך מעמוד 6)

מועמד חשוב אחר בתוך תנועת־החרות לתפקיד שר־הביטחון הוא שגריר ישראל בוושינגטון, משה ארנס. לרבים בתנועת־החרות יש אהדה רבה אל ארנס, וחברי התנועה התומכים בקו הקיצוני יראו בו ממשיך עיקבי של הקו של שרון. יתכן שגם שרון יורה לאנשיו לתמוך בארנס.

הבעייה של ארנס היא המלצה בעלת אופי כמעט „יוני” שהוא העביר מוושינגטון לבגין לפני כמה חודשים. אוהדיו בחרות ינסו להבהיר כי כשהוא יחזור לארץ, הוא גם יחזור אל עמדותיו הקודמות, הקיצוניות. האמריקאים, מצידם, יקוו ששהייתו בארצם ריככה אותו.

המועמדים האחרים הם מחוץ לתנועת־החרות. אחד מהם הוא מי שהיה שר־הביטחון, עזר וייצמן. מאז הודלפה שיחתו עם נשיא קוסטה־ריקה, בדבר תוכניותיו להקים רשימה עצמאית, לא עשה וייצמן צעד נוסף בכיוון זה. הוא ממתין לכך שוועדת־החקירה תגיש את מסקנותיה. ברור לו שאם יהיה על שרון ללכת, יתכן שיהיה בתנועת־החרות לחץ חזק להחזירו לתנועה, ולהעניק לו את מישרת שר־הביטחון (העולם הזה 2363).

בגין גם יודע שעליו לחשוש מכך שווייצמן לא יתמודד בבחירות לכנסת ברשימה עצמאית. לרשימה כזאת לא צפוייה הצלחה גדולה, אך אולי יהיה די במיספר קטן של מנדטים, כדי להעביר את הליכוד מן הממשלה אל האופוזיציה. בגין יעדיף את וייצמן כשר־ביטחון בממשלתו שלו, על פני וייצמן כשר־ביטחון בממשלה שיקים המערך.

המועמד הרביעי לתפקיד שר־הביטחון הוא מי שהיה ראש־הממשלה, יצחק רבין. בצמרת של מיפלגת־העבודה יכול להיווצר עכשיו לחץ כפול, הן מצד פרס והן מצד מחנה רבין, למען הצטרפות לממשלת־ליכוד לאומי. הסיבה ללחץ הכפול הזה: החשש המשותף של פרס ושל רבין מפני צעדיו של נשיא־המדינה יצחק נבון.

לשניהם גם יחד ברור שאם יכריז נבון שהוא חוזר לחיים הפוליטיים, יסואסאו שניהם בן־רגע מן המועמדות לראשות־הממשלה מטעם המערך. הצטרפות נחפזת של המערך לממשלת־ליכוד־לאומי יכולה לטרפד צעד כזה מצד נבון. פרס יוכל לקבל את תפקיד סגן־ראש־הממשלה, ואולי גם שר־החוץ ואילו רבין יוכל להיות שר־הביטחון.

את העילה לא יתקשו מנהיגי המערך למצוא, גם במחיר פילוג אפשרי במיפלגתם. הם יוכלו להצהיר כי הם מבקשים ליצור חזית רחבה נגד „לחצים אמריקאיים” שיביאו להקמת „מדינה פלסטינית שתסכן את ביטחון ישראל.”

מנחם בגין גם יוכל להשאיר את תיק־הביטחון החשוב ברשותו, כפי שנהג אחרי התפטרותו של עזר וייצמן. הוא נהנה אז מאוד מן התפקיד שחייב אותו לעבודה של יום אחד בשבוע והעמיד אותו בשורה אחת עם דוד בן־גוריון, יריבו הגדול, שגם הוא מילא את שני התפקידים, של ראש־הממשלה ושל שר־הביטחון. יתכן שציפורי יהיה מוכן למחול במיקרה כזה על כבודו, ולחזור לתפקיד של סגן־שר־הביטחון, מתוך תיקווה כי אחרי פרישתו של בגין הוא יזכה בתפקיד בקלות רבה יותר.

השאלה הגדולה האחרת — מלבד השאלה מי יהיה שר־הביטחון — היא השאלה כיצד ינהג שרון. האם הוא ייכנס לעמדת המתנה שקטה בתוך תנועת־החרות, וינצל את שהותו מחוץ לממשלה כדי לבנות לעצמו בין פעילי התנועה כוח, שיאפשר לו להסתער על המישרה הרמה ביותר? או שהוא יבעט לכל עבר, וינסה לגרור אחריו גם את בגין מכס השילטון, כדי להביא להקדמת הבחירות, ולהחיש את החזרה לתפקידו — ואולי לתפקיד רם יותר?

שלמה פרנקל

דורית מכה שוב

תמימה ופראית. כך או־הבת דורית סטי־בנס להצטייר בעיני מפיקי הוליווד. היא שולטת בארבע שפות: עב־רית, צרפתית, איטלקית וגרמנית.

חיילת צה״ל דורית סטיבנס, ששוח־ררה מצה״ל מכיוון ש־היתה צריכה לטפל באביה החולה, הצטלמה עבור ירחון **פלייבוי** כחיילת צה״ל. לדבריה התמונה תצא גם כפוסטר. דורית, הנשואה לסוכן־השחקנים ג׳ואל סטיבנס, מפלסת את דרכה אל עולם־הזוהר בהוליווד

נמרה דורית סטיבנס, שחוננה בחזה שופע, בביקיני דמוי נמר. בתמונה למטה היא מצולמת מחבקת פסל. דורית היא אחת מנערות־הזוהר שיקשטו את הירחון **פלייבוי** של חודש ינואר.

אחת התופעות האופייניות ליורדים בארצות־הברית היא הצורך שיידעו עליהם כאן, בישראל. אחת מאלה הדואגת תמיד לעדכן את הקהל הישראלי היא דורית סטיבנס, חיפאית לשעבר, הנמצאת מזה כמה שנים בארצות־הברית ומנסה להגיע אל צמרת עולם־הזוהר ההוליוודי.

דורית נשואה לסוכן השחקנית ג׳ואל סטיבנס, והוא הדוחף את הקאריירה שלה כלפי מעלה. עד עכשיו השתתפה בשתי הפקות טלוויזיוניות, בהן גדולות וחשובות כמו מאגנום, המלאכים של צ׳רלי, הג׳פרסונס, צ׳יפס, סוחרי החלומות, ובתוכניתו המיוחדת של הקומיקאי הנודע דון ריקליס.

דורית היא גם אורחת מבוקשת בתוכניותיו של ג׳וני קארסון מנחה הטלוויזיה הנודע ושל מרב גריפין, שגם הוא מראיין ידוע בטלוויזיה האמריקאית.

אך הטלוויזיה אינה מספקת את דורית. היא חולמת גם על קולנוע. בינתיים לא הצליחה לחדור ממש אל מסך הכסף, והמכסימום שהיא הגיעה אליו היו כמה סירטי פירסומת. לעומת זאת, בתיאטרון גילמה כמה תפקידים — בין היתר את דמותה של דיאנה בקומדיה המפולפלת דירה בקליפורניה.

דורית גאה בעובדה כי נוסף לשפת אמה, עברית, היא דוברת אנגלית צרפתית איטלקית וגרמנית על בוריין. כשהיא מגישה את ה״רזומה״ שלה, או, בעברית, ״גליון תמצית כישוריה,״ היא מציינת כי היא יודעת לרקוד בלט וג׳אז, יודעת לצלול, לרכב על סוסים ולשחק טניס. בנוסף לכך מצויין בגליון כי היא מסוגלת לגלם דמויותיהן של רוסיות, שוודיות, צרפתיות, איטלקיות, הונגריות וגרמניות ואף לדבר אנגלית במיבטאים זרים.

דורית, שאינה כבר בת 16, רצה קדימה עם הקאריירה שלה. אם קודם לכן הוציאה לשוק פוסטרים ענקיים שלה, שהתחרו בפוסטרים המפורסמים של פארה פוסט ושל ויקטוריה פרינסיפל, הרי שכעת היא מגשימה חלום אמריקאי של אלפי נערות: היא עומדת, לדבריה, לככב בעשרה עמודים של גליון חודש ינואר של פלייבוי, שם תג[illegible]לם דמותן של חמש נשים מחמש ארצות שונות: חיילת ישראלית, אשה צרפתיה, איטלקיה, אמריק[illegible]אית ורוסיה.

היא מספרת כי השתוקקה לשלוח את התמונה לישראל לפני זמן רב, אך הפלייבוי אסר עליה לעשות זאת לפני שיופיע הגליון בחנויות הישראליות.

לגרד את החומה

ה עתה חזרה דורית מאיי בה[illegible]מה שם הצטלמה לסדרת הסל[illegible]וויזיה החוזרים. כוכבי הסידרה הם פריסילה פרסלי, אלמנתו המפורסמת של אלביס, ומייק לנדון מבית קטן בערבה.

פריסילה פרסלי, מספרת דורית, היא לקוחה של ג׳ואל סטיבנס. דורית וג׳ואל מתגוררים בבית הר[illegible]ליודי טיפוסי, המשקיף מצד אחד על עמק סן פרננדו, ומן הצד האחד על גבעות בברלי־הילס. דורית מבטיחה כבר שנים לבוא לבקר בישראל, אך לדבריה אינה מוצאת זמן לכך.

מכל עשרות הנערות הישראליות שניסו להגיע להוליווד, היא היחידה שהצליחה, בינתיים, לגרד את הקיר החיצוני של החומה הענקית המקיפה את העיר שבה מצויים סוחרי־החלומות ועושי חלומות על כל צעד ושעל.

מי יודע, אולי עד הפעם הבאה שבה תעדכן אותנו דורית בכל הקורה אותה, תיפול החומה.

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

היה גירעון? לא יהיה עוד!

ב־1982 עלה הגירעון במאזן התשלומים לבערך חמישה מיליארד דולר. אני יודע שעניין זה מעניין אתכם מעט מאוד; ה־דבר היחיד הוא, שזה היה כתוב באיזה שהיא כותרת בעיתון ושם הסבירו, שהייצוא השנה היה 10 מיליארד דולר והייבוא 15 מיליארד ומכאן ההפרש, בקיצור הגרעון.

נו, אז מה. הממשלה כפי הנראה מסתדרת לא רע. יורם ארידור מקבל משכורת, נהג עם מכונית, כדי לדאוג לעניינים, ועל־פי הטיפול שלו בבורסה הוא עושה את זה לא רע בכלל.

אני רוצה להציע לשר־האוצר מקור מצויין לכיסוי הגירעון. אני לא מבקש עמלה, או אפילו מיכתב־תודה. זוהי בהחלט תרומה חד־צדדית לגישור, מלשון גשר, בין עודף היבוא על ההכנסות מייצוא.

לפני כמה ימים פירסמה חברה בשם סיקיוריטים סקירה על שווי־השוק של ה־חברות שמניותיהן נסחרות בבורסה של תל־אביב. השווי בדולרים בסוף השנה, על פי השער של המניות ביום החמישי לפני שבועיים. לא מובן? אני חוזר: הכפילו את מיספר־המניות בשער שלהן בשקלים באותו יום החמישי, חילקו בשער הדולר, וקיבלו את שווי החברה בדולרים. אז קודם כל מיספר מחכים: השווי של כל החברות הרשומות בבורסה הוא 17.6 מיליארד דולר. לפני כשנה היה השווי רק 8.1 מיליארד דולר, כלומר, כמו שהמורה לחשבון היה אומר, נוספו לנו 9.5 מיליארד דולר במשך השנה, וזה כמעט כפול מהגירעון השנתי. מכאן מתבקשת מסקנה, שכדאי ששערי־המניות, כל המניות בבורסה יעלו, ואז שווי השוק של החברות יהיה גדול יותר. את השווי בשקלים נחלק בשער ה־יציג של הדולר ונקבל ללא בעיות מיליארדי דולרים.

יש רק בעיה קטנה, את השקלים ה־אלה, אף אחד לא מוכן להחליף בדולרים, וחבל. אבל לא אלמן ישראל. גם לזה יש עצה.

למה למכור את המניות של ה־חברה, אפשר למכור למשל לאמריקאים את החברה עצמה, והם כמובן, משלמים בדולרים. הנה, טריק נוסף: לוקחים חברה, כמו למשל „עית", שעתה זה יצאה לבורסה וביום שהגיעה לבורסה היתה שווה 11 מיליון דולר. יפה. אבל בסוף השנה, ב־31.12.82, היתה כבר שווה פי חמש, ליתר דיוק 57 מיליון דולר. זה לא הכל; זו רק דוגמה.

יש חברות שערכן עלה פי 50 לא, פי 15 במונחים של דולר. קחו למשל את ישפרו: אפשר להציע לאמריקאים את ישפרו במחיר של היום, (לפני הירידה ב־10% ביום הראשון) ב־153 מיליוני דולר, ולהסביר את הפוטנציאל העצום הגלום בחברה, שהשיגה שיא של כל הזמנים וששווייה גדל במשך שנה אחת פי 15, מ־עשרה מיליון דולר, בהתחלת השנה. תארו לכם, צריך לומר לקונים, איזה פוטנציאל של רווח יש בחברה זו, כולל המוניטין.

שר־אוצר ארידור
לקנות ולמכור „ישפרו"

ועוד הערה: סיפר לי מכר, שפגש את יוסי ריגר, אחד ממנהלי ישפרו ושאל אותו: „תגיד יוסי, אתה מוכן למכור את ישפרו? „תלוי במחיר," השיב יוסי. „10 מיליון דולר," השיב המכר. „לקחתי," אמר יוסי.

ומה הוא מוסר־ההשכל בעניין גאוני זה? כדאי לשר־האוצר לקנות את „ישפרו" במחירי הנחה, ולמכור את החברה לאמריקאים במחיר השוק. יש עוד כמה חברות ששוות בערך עשירית משווי ה־שוק שלהן בדולרים. אפשר לחזור על התרגיל כמה פעמים וכמובן לפתור את בעיית הגירעונות של ישראל.

הבורסה

המתחפרים מחכים להזדמנות?

בשבוע שעבר אמר לי אחד מסוחרי־ה־בורסה, שהשוק הוא של ביקוש + ביקוש; השבוע, לאחר התפטרות יו"ר הבורסה ד"ר מאיר חת, לפחות ביום הראשון, השוק הוא של היצע + עצבנות, והחכם שבין הברוקרים אומר: היצעים יש? יש; ירידות יש? בוודאי שיש. אז מי נהנה מהעסק? אלה שהתחפרו ומחכים להזדמנות טובה לקנות סחורה בזול, וזה אינו כולל את קרנות־הנאמנות.

וכאן אנו מגיעים לפרק השני. הראשון היה בשביל משקיעים קטנים, השני בש־ביל הקרנות.

אולי שכחתם, 1982 היתה שנה של קרנות־נאמנות. אם קרן — „אם" הוא כמובן לצורך המליצה בלבד — יכולה לתת 644% בשנה (סביון) או 570% (רונית), אז מה טעם להשקיע במניות, ולא לישון בלילה?

כמעט כל הבנקים מבטיחים באמצעות הרדיו „לעבוד" למענך והם באמת עושים זאת, באמצעות הקרנות. הן ממשיכות לעשות זאת מחוסר־ברירה. אם קרן אחת תפסיק להראות תשואות גבוהות, היא תצא מהתמונה. והתמונה היא של שוק ממולכד בתוך עצמו.

לצאת מפחדים: השוק ירד, ואז מה יהיה על התשואות? לשמור על הרמה הקיימת לא כדאי — וזה בדיוק מה שקורה.

את העודפים, אותן כמויות של מניות ששוב אינך צריך בקרן, מחליפים בעודפים של קרנות אחרות. כך למשל נעשתה עיסקת חליפין בין קבוצת ריגר־פישמן ל„כל"ל־פיא"; עיסקה לא גדולה בחצי מיליארד שקל, שבה הוחלפו מניות של „פי־בי" ו„הסנה" בי־מניות של „ים־המלח" ו„שופרסל". אגב, בהזדמנות זו אני מבקש לתקן מה שכתבתי בשבוע שעבר על „הסנה": קבוצת ריגר־פישמן עדיין לא הצליחה למכור מניות „הסנה" ל„בנק הפועלים", אבל לעומת זה גם קרן השומר־הצעיר מסרבת למכור את מניות „הסנה" שבידיה לגופים של הבנק, כדי לא לדפוק את קבוצת ריגר־פישמן, שלה הם חייבים הרבה מאוד.

מנהל התיקים רוני זילברמן מכר מחוץ לבורסה חבילה נאה של מניות נייר חדרה לברוקר פרטי ולאחת הקרנות. אז מה? תמשיכו לעקוב מקרוב.

יו"ר ד"ר חת
איך הלך הדוקטור?

שיא הקידמה הטלפונית

לפני שבוע חנכה — או אולי נחנכה — בקיצור, הוקמה מרכזיית טלפונים חדשה. מה חדשה, חדישה! מה חדישה, משהו יוצא מהכלל חדש, מהמתקדמות בעולם! אמרתי מתקדמות? איפה! המתקדמת בעולם, משהו דיגיטלי, מדגדג, יוצא מהכלל; אה, זה כבר אמרתי. הקדמה ארוכה, אבל מה, חשובה.

העיקר, אתם צריכים להתרשם שאנחנו על המפה העולמית של הטלפונים. כמו אמריקה! מה אמריקה? איפה אמריקה? כמו נגיח איי פוקלנד, בקיצור משהו יוצא מהכלל.

ועכשיו לעניין עצמו. חבר טוב שלי, באמת טוב, סיפר לי את הסיפור האמיתי שלהלן:

לפני כמה חודשים הכריז מישרד־התיקשורת על מיבצע. כל מי שיש לו טלפון בבית, שאינו על שמו, יוכל להעביר את הטלפון על שמו תוך תקופה מסויימת בתנאים מסויימים.

לפני שלושה חודשים הודיעו לכל הדיירים בסביבת מקום מגוריו, שמחליפים את מיספרי הטלפון לכולם. יפה. ובאמת, ב־15 בנובמבר הוחלפו המיספרים. יפה. לכבוד החלפת המיספרים הזמין הדואר תקליט המדקלם את המיספר החדש לכל מי שצילצל למיספר הישן. יפה מאוד. אבל זה עוד לא העיקר. משהו השתבש והתקליט מסר את מיספר הטלפון של החבר הנ"ל לכל מי שטילפן לכל מיספר טלפון ששונה באותה סביבה. שום דבר לא עזר; מסניף של בנק הפכת לנאווה'לה וממנה לשמואל מהזפת, למכולת של יחיאל ולחברת־ביטוח, ול„תן לי את שרה," ו„אל תעשה ממני צחוק" וכן הלאה והלאה וכדומה, כמו שהייתי כותב בשעה שהייתי חייב לכתוב חיבור בכיתה ד'.

אז תשאלו למה ידידי לא צילצל לדואר. אה, יפה שאלתם. הוא באמת צילצל וסיפר והסביר. והם באמת העבירו אותו ממיספר ל־מיספר, מטכנאי לאחראי ושוב לטכנאי ודבר לא קרה. העניין ה־דיגיטלי לא עבד. מה שכן המשיך לעבוד, זה התקליט המכריז על מיספר הטלפון של החבר.

דוקטור חטא

איך, איך הלך הדוקטור! הלך אמרתי? בטח הלך; לא חזר. בטח, חזר לא הלך; זרק להם גט בפרצוף. אמר להם את כל האמת, מה כל האמת? איזה תשעים אחוז בטח. עלא־כיפק הדוקטור חטא הזה. סבבא של יושב בראש. מנהל של מנהלים. מנהל של כל המניות וגם פי־בי מה שעולים כל יום, ומסכין, גם של טמפו, ימח שמם, שירדו עלינו כסח.

אמר להם הדוקטור: תראו, הכל עולה — לא טוב; הכל יורד — לא טוב. עולה קצת ויורד קצת יותר טוב. ואולי גם, בשביל החברה'ה איזה מניה, אולי שתי מניות, מה שעולות תמיד בקודש. למה קודש, זה מתנובה, אצלם המחיר תמיד עולה.

ואולי יעשה לנו קצת פרוטקציה, אצל כל המניות האשכנזיות, ארקשטין, פוכטסנג'ר, בר־נוביץ ויתן להם רשות לדחלה קטנה, של אולי עשרים אחוז, בשביל הנשמה של יוסף מהחמוצים, שהלך להביא שני בקבוקי בירה ושכח לחזור?

באמת התורה. יפה, אשתו של איצחק הנגר, אמרה לרחמים, זה המנהל של הניקיון בבית־הספר, אם הדוקטור חטא יתן איזה שלושים אחוז על פוכטסנג'ר, היא תשים השם שלו על הבן של האחות שלה, מבאר־יעקב, וגם תעשה לו כבוד בברית.

פיטמה, אוגן, פקק וטבעת

חידוש עולמי. צוות של מומחים, מומחים על־פי כל קנה־מידה, ישבו ויצרו תקן ישראלי מיוחד למוצצים לתינוקות. המוצץ הישראלי החדש, על־פי התקן הישראלי החדש, שככל הנראה הוא חידוש בינלאומי בענף המוצצים, הוא היחיד שעומד בכל דרישות התקן, כמובן.

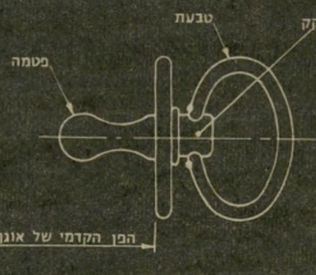

ישבו אנשי מכון־התקנים וקבעו ת"י 1157 (תקן ישראלי) אחרי ש„דנו בכובד־ראש בנושא והתייחסו להיבטים שונים של המוצר, כמו: איכות החומר שממנו הוא מיוצר, מיבנהו, מידותיו, חוזקו, אריזתו וסימונו.

התקן כולל גם דרישה לגבי המיבנה של המוצץ וחלקיו: פיטמה, אוגן, פקק וטבעת.

גליל

אצלנו בריאות זה טבע ראשון

הצמחיה והפריחה הרבגונית של הגליל העליון, האויר הצלול והנקי מכל פגעי הריסוס וזיהום האויר, מבטיחים לך דבש ומוצרי דבש בטיב מעולה.

מכון הרדיה של "גלילי" בקיבוץ שמיר הוא מן המודרניים והמשוכללים בעולם והיחיד בארץ המייצר והמשווק מזון מלכות ופולנית באיכות גבוהה ביותר. הדבש הנרדה ללא מגע יד אדם מגיע לשולחנך כשהוא טבעי ושומר על תכונותיו הבריאותיות.

לבחירתך דבש — באריזות רגילות ובאריזות שי.

מזון מלכות — לחיזוק הגוף, לערנות והרגשה כללית טובה.

פולנית — מזון עשיר וחיוני לגוף.

בכל אריזה של מזון מלכות ופולנית תמצא חוברת הסבר ומתכוני דבש.

גליל מכוורת קבוץ שמיר

דאר נע גליל עליון 12135
טלפון 067-44929

את מוצרי "גלילי" ניתן להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים, בבתי-מרקחת, בצמחוניות ובחנויות המובחרות.

כ"ז טבת תשמ"ג, 12.1.1983 מיספר 2367 72 עמודים שנה 47 המחיר: 50 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

עיתונאית חושפת את חייה בספר־מין סנסציוני

"פאני היל" ברמת־גן